POLIROM

Alai

Cântul regelui Gesar al Tibetului

BIBLIOTECA POLIROM

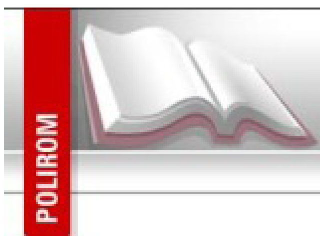
O fascinantă legendă tibetană,
la fel de seducătoare precum *Iliada*

Alai

Cântul regelui Gesar al Tibetului

Traducere din limba engleză şi note
de Mihaela Negrilă

POLIROM
2014

Alai, *The Song of* King *Gesar*
© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.*polirom.ro*
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-4860-3
ISBN PDF: 978-973-46-4861-0
ISBN print: 978-973-46-4687-6

Coperta: Radu Răileanu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

Născut în 1959, poetul şi romancierul de origine tibetană ALAI este unul dintre cei mai cunoscuţi scriitori din China. Absolvent al Liceului Pedagogic din Barkam, reşedinţa prefecturii autonome a naţionalităţii tibetane, el a fost învăţător, apoi director al revistei *Science Fiction World*. Printre cele mai cunoscute opere ale sale se numără volumele de poezii *Rîul Lengmo* şi *Argintarul în lumina lunii*, precum şi romanele *Macii roşii*, *Muntele pustiu* şi *Cîntul regelui Gesar al Tibetului*, care cuprind reflecţii asupra schimbărilor istorice şi culturale din Tibet. *Macii roşii*, publicat în 1998, a fost recompensat în anul 2000 cu importantul premiu literar Mao Dun şi a fost tradus în 16 limbi.

Partea întâi

Naşterea

Povestea

Primul început

Era pe vremea când caii domestici s-au despărţit de cei sălbatici, iar zeii au urcat să locuiască în Cer, în timp ce demonii au rămas în această lume.

Zeii erau întristaţi să-i vadă pe oameni luptând cu demonii, însă simpatia lor nu mergea mai departe de trimiterea jos pe pământ a unuia dintre ei, ca să ajute. De fapt, adesea zeii înrăutăţeau lucrurile. Vizitele lor s-au rărit. Însă odată ce zeii au încetat să se amestece, şi demonii au părut să dispară. Poate că îi chinuiseră pe oameni doar ca să sfideze zeii şi şi-au pierdut interesul când au rămas doar inutilii de oameni. Dar se spune că demonii n-au părăsit niciodată această lume, că, în schimb, s-au preschimbat în altceva, poate într-o preafrumoasă fată ori într-un trunchi de copac din care emana un miros dulceag de putregai.

Apoi demonii au început să se întrebe de ce s-au preschimbat doar în personaje haine. De ce să nu ia formă de oameni de rând? Şi aşa au făcut, iar apoi nu au mai putut fi deosebiţi de oamenii adevăraţi. Veacuri întregi, oamenii şi zeii i-au vânat fără odihnă, până când demonii au găsit ascunzătoarea perfectă: inima omenească.

Să mergem în locul unde începe povestea.

Se numea Gling, Khampapa din zilele noastre. Ca să fim mai exacţi, Glingul din trecut face parte acum din nemărginitul ţinut numit Khampapa. Păşunile sale au forma unei tobe enorme, platoul înconjurând o mică ridicătură de pământ în mijloc. Uneori, aproape că poţi auzi bătăi de tobe sau bătaia unei inimi răsunând dinăuntru. Munţi acoperiţi de zăpadă înconjoară câmpiile ca nişte animale fioroase galopând la marginea cerului.

În vremurile acelea, oamenii credeau că pământul e suficient de mare pentru a găzdui multe lumi diferite. Nu ţări diferite, ci lumi diferite. În ziua de azi, vorbim despre pământ ca despre un

sat, dar pe atunci oamenii priveau spre marginea cerului şi se întrebau dacă dincolo de orizont e cu putinţă să existe alte lumi, mai primejdioase decât a lor sau, poate, mai prospere.

Gling era o lume mică, ai cărei oameni erau împărţiţi în clanuri. Când, recent, luminaţii locuitori din Gling au început să despartă caii domestici de cei sălbatici, alte lumi lăsaseră de mult în urmă epoca barbară. Acele neamuri cultivau seminţele multor plante; topeau aur, argint, cupru, fier, mercurul şi plumbul cel greu. Ridicau statui, ţeseau cânepă şi mătase, deveneau civilizate. Credeau că au distrus toţi demonii – sau, cel puţin, dacă mai existau demoni, aceştia erau ascunşi în inima oamenilor, gonind în sângele omenesc, râzând ca hienele.

Însă în Gling era pe cale să înceapă o bătălie între oameni, zei şi demoni.

Oamenii din Gling au început să alerge după bogăţii – păşuni, palate, comori şi, în cazul bărbaţilor, femei frumoase. Tiranii se luptau între ei pentru putere şi viaţa în Gling s-a transformat într-o luptă între nobili şi oamenii de rând, între cei puternici şi cei lipsiţi de putere. O umbră nefericită le învăluia ochii în timp ce dorinţa le ardea în inimi, asemenea râurilor care, dând să se reverse din albii, se umplu de noroi când apele se năpustesc spre maluri. Oamenii din Gling credeau că un vânt malefic purtase demonii în lumea lor ca să distrugă pacea şi liniştea ţinutului Gling.

Cine ar fi putut sufla spre ei vântul cel rău? Nu trebuiau să întrebe – dacă ar fi făcut-o, înţelepţii ar fi părut proşti. Puteau să întrebe: „De unde au venit demonii?“. Iar răspunsul era: „Au venit purtaţi de vântul malefic“. Când a început să bată vântul malefic, nori negri au cotropit cerul senin. Iarba de pe păşuni s-a îngălbenit. Cel mai rău lucru a fost că oamenii buni fuseseră daţi în vileag ca fiind răi şi oamenilor din Gling le era cu neputinţă să trăiască în armonie. Goarne de război răsunau peste păşuni şi printre munţii cu piscurile acoperite de zăpadă.

Tocmai pe aceste păşuni străbătute de strigăte de luptă a coborât din Cer regele Gesar.

Povestea

Al doilea început

Într-o dimineaţă, zeii plecară în călătorie. Pe când pluteau în vidul nesfârşit, zăriră nori de jale înălţându-se deasupra Glingului. Animalele pe care le călăreau – lei, tigri, dragoni şi cai – fremătară din nări simţind mirosul de nefericire. Un zeu oftă:

— Există atâtea feluri de a pune pe fugă demonii şi totuşi oamenii ăştia nu fac nimic.

— Am crezut că vor riposta, dar ei nu fac asta, i se alătură Zeul Suprem.

În Cer, toţi zeii aveau o întrupare, în afară de Zeul Suprem, care era, într-un fel, cauza supremă a fiecărui efect. El era lipsit de formă, însă avea glas.

— Atunci, să-i ajutăm.

— Vom aştepta, zise Zeul Suprem. Nu au nici o soluţie să scape de demoni căci nu doresc asta.

— De ce…

— Lasă-mă să termin. Speră că voi trimite pe cineva să-i salveze. Dacă vom aştepta, s-ar putea să-şi găsească singuri calea.

Zeul Suprem împinse un nor pentru a privi un călugăr vestit care predica unei mulţimi îngrijorate. Călugărul călătorise mii de kilometri, traversase lanţuri muntoase şi râuri învolburate pentru a-şi răspândi credinţa în ţinutul bântuit de demoni. „Dacă ne vom purifica inimile, demonii vor dispărea“, spunea el.

Cum se putea aştepta ca oamenii de rând să creadă că asemenea demoni nemiloşi fuseseră eliberaţi în lume din inimile oamenilor pentru a provoca astfel de pagubă? Un vârtej negru venea în urma demonilor când aceştia apăreau – cum se putea ca energia aceea violentă, nestăpânită, să provină din ei înşişi? Mulţimea, care venise plină de speranţă să-l asculte pe călugăr, plecă dezamăgită.

— Ai dreptate. Vor ca noi să distrugem demonii, zise o altă zeitate care privea din înalt.

Zeul Suprem oftă, apoi zise:

— Trebuie să trimitem pe cineva priceput la ţinerea în frâu a demonilor, ca să cumpănească lucrurile.

Aşa că veni un alt călugăr, care avea puteri magice. Primul, care preferase contemplarea în locul magiei, mersese pe jos tot drumul şi asta îi luase trei ani. Însă Maestrul Lotus era altfel. Putea prinde o rază de lumină de parcă ar fi luat apă în căuşul palmei, putea să o fluture de parcă ar fi fost o ramură de salcie şi să zboare călare pe lumină. Când ajunse pe maiestuosul podiş, se îndrăgosti de priveliştea care i se înfăţişa înaintea ochilor: culmi ondulate, semănând cu lei care alergau, păreau să se întindă la nesfârşit, râuri cu apă limpede curgeau cu zgomot şi câmpia era presărată cu lacuri, ca o tablă de şah, apa lor liniştită sclipind precum nestematele. Era ciudat că într-un loc atât de frumos oamenii erau atât de nefericiţi.

Maestrul Lotus cercetă cele patru râuri şi cele şase culmi din Gling. Numărul mare de demoni şi puterea acestora depăşeau cu mult ceea ce îşi închipuise. Demonii nu mai puteau fi deosebiţi de oameni. În unele părţi, câte un rege fusese ademenit să se convertească la religia Tao a demonilor; în altele, demonii se infiltraseră în palate şi deveniseră dregători puternici. Maestrul Lotus se putea lupta cu demonii doar pe rând, unul câte unul, dar nu putea lupta cu o ţară întreagă de demoni. Din fericire, fusese trimis numai să-i cerceteze, nu să-i nimicească.

Oamenii îşi spuneau unii altora că Cerul le va veni în ajutor, însă o bătrână supărată suspină:

— Blestemaţi să fie! Ne-au uitat.

— Pe cine afuriseşti?

— De bună seamă, nu pe soţul meu, care a devenit un mărunt supus al demonilor. Îi blestem pe zeii care i-au uitat pe cei care suferă în lumea noastră.

— Nu trebuie să fii necuviincioasă faţă de zei!

— Atunci de ce nu vin să ne salveze?

Cu toţii începură să se vaiete.

*

Între timp, demonii se prăpădeau de râs ospătându-se cu carne de om. Primii mâncaţi erau cei care răspândiseră zvonuri. Li se tăia limba, apoi sângele lor era turnat în ulcioare şi pus pe altar ca

jertfă pentru zeii răi. Demonii consumau unele dintre aceste biete suflete, însă erau mai multe decât puteau ei să mănânce, aşa că restul erau lăsate fără limbă, plângând amarnic de remuşcare şi durere. Vaietele lor curgeau prin inimile oamenilor, asemenea unui întunecat râu de jale.

Deasupra, cerul era de un albastru gol, care amesteca suferinţa şi disperarea cu frumuseţea. Unii dintre cei care auziseră vaietele cântau imnuri de laudă acestei culori, dar nu puteau fi siguri de cântau despre albastru sau despre disperarea din inima lor. Părea că pe măsură ce cântau, suferinţa lor devenea suportabilă, iar disperarea lor, mai mică. Însă demonii nu le îngăduiau să cânte mult timp: se temeau că sunetul va ajunge la ceruri. Demonii au făcut incantaţii vaporoase de un gri invizibil care saturară aerul, pătrunzând în nasul şi gâtul cântăreţilor. Cei care le inhalau erau blestemaţi, corzile lor vocale paralizau şi nu mai puteau să scoată decât un sunet, cel al unui miel temător.

Behehe!

Behehe, behehe!

Fără să bage de seamă acest lucru, ei continuau să cânte. Behăind, cutreierau ţara ca nişte somnambuli. Când oboseau, rumegau iarbă otrăvitoare, pe care până şi oile o ocoleau. Apoi, tuşind o spumă gri-verzuie, mureau lângă râu şi pe marginea drumului. În acest fel îşi arătară puterea demonii.

Oamenii din Gling se cufundară în indiferenţă. Chipurile lor, de obicei animate, deveniră lipsite de expresie. Nu se mai uitau la cer – ce se puteau aştepta să vadă? Nu venise nici un zeu. Se răspândi zvonul că ar fi venit unul, dar nimeni nu recunoştea că l-ar fi văzut. E adevărat că nici demoni nu văzuseră, dar asta era altceva: oricine văzuse un demon fusese devorat de acesta.

În acele vremuri triste, înţelepţii îşi lăsau părul să crească şi meditau în peşteri. Ei hotărâră că sigur existau vieţi trecute şi viitoare, lumi mai multe şi mai mari decât cea în care trăiau. Se întrebau cum arătau acele lumi şi dacă erau despărţite de munţi înalţi ori de oceane întinse. Şi dădură un nume spaimei, suferinţei şi disperării aduse de demoni: Soartă.

În aceste împrejurări porni Maestrul Lotus în călătoria sa înapoi spre Cer, cu intenţia de a da seamă despre rezultatele

inspecţiei sale. Pe drum întâlni ţărani, tâmplari şi olari care treceau grăbiţi pe lângă el. După zâmbetele lor forţate şi mersul înţepenit, ştiu că aceştia fuseseră chemaţi de demoni. Îi luă de umeri şi îi scutură, implorându-i să se întoarcă la casele lor, dar nici unul nu-i dădu ascultare. Deşi ar fi putut lupta împotriva demonilor, ştia că nu îi putea înfrânge pe toţi. În plus, avertismentele sale nu îi făcuseră pe oameni să-şi bage minţile în cap, astfel că se alină cu o frază pe care o mai auzim şi azi, după o mie de ani: „Ce nu pot vedea nu mă poate tulbura".

De fapt, ceea ce îşi spunea în sinea sa era: „Ceea ce nu pot vedea nu mă poate tulbura, aşa că trebuie să evit drumurile principale".

Îşi croi drum prin desişuri de muri pentru a ajunge pe cărări ferite. Din cauza oboselii, uită că o simplă vrajă îl putea proteja, astfel că braţele îi fură zgâriate de ţepi, ceea ce îl mânie. Forţa mâniei sale făcu rugii să i se plece la picioare.

Nici cărările nu fură cu mult mai bune, căci păstorii, care îşi abandonaseră turmele pe păşuni, şi şamanii, care strângeau plante medicinale prin tufişuri, se îndreptau zoriţi spre demonii care îi chemau, îmbrâncindu-l când treceau iute pe lângă el. Maestrul se întrebă ce magie putea fi atât de puternică. Oboseala îl părăsi şi se ţinu după ei până la o trecătoare din munţi, unde vântul dezgolise de muşchi suprafaţa stâncoasă. În hăul de jos văzu un lac limpede, albastru, şi îşi aduse aminte că mai trecuse cândva prin acel loc şi învinsese acolo trei demoni care puteau să intre şi să iasă din pământ, precum dragonii care se înalţă deasupra apei, dar care sunt ca la ei acasă în ea. Îşi folosise puterile magice pentru a ridica bolovani mari de pe malul lacului, pe care apoi îi aruncase unul câte unul la picioarele munţilor: impactul le venise demonilor de hac – unul murise sub pământ, iar ceilalţi doi fuseseră îngropaţi sub o stâncă enormă. Chiar şi în prezent, malurile şerpuite ale lacului sunt presărate cu aceşti bolovani mari; cândva negri ca smoala, din cauza vitregiilor vremii, au căpătat o nuanţă de un purpuriu întunecat, lipsit de luciu.

Maestrul Lotus îşi dădu seama că petrecuse mult timp în Gling. Un an? Doi? Poate mai mult. Pe locul unde îi învinsese cândva pe cei trei demoni apăruse un demon nou, un şarpe uriaş care îşi ascundea trupul în apă, în vreme ce limba-i lungă arăta ca o peninsulă plină cu ademenitoare flori roşii. Deasupra acesteia

plutea o femeie ispititoare, o vrăjitoare care-şi ţinea sânii în căuşul palmelor. Cânta şi oamenii erau fermecaţi. Puţina voinţă care le rămăsese îi mâna spre ea, de-a lungul limbii demonului, ca să păşească drept în gura acestuia.

Maestrul Lotus zbură pe vârful unui bolovan şi le porunci oamenilor să fie surzi la chemările demonului. Însă nici unul nu se opri, nici măcar cât îi ia unui fir de nisip să se scurgă într-o clepsidră, iar vrăjitoarea despuiată îşi făcu vocea şi mai atrăgătoare. Apoi îşi ridică din lac coada de şarpe şi o undui provocator, trimiţând spre maestru o pală de aer cu iz de putreziciune. Înfuriat, Maestrul zbură şi ateriză în gura şarpelui, transformată în intrarea în palatul unui dragon. Îşi linişti mintea, se ţinu bine pe picioare şi recită o incantaţie care-i umplu trupul cu aer. Deveni din ce în ce mai mare în gura şarpelui, până când creatura care se zvârcolea iscă valuri mari în lac. Florile şi iarba bogată dispărură. Limba lungă a şarpelui răsturnă oamenii în apă, iar capul i se despică în jurul trupului gigantic al Maestrului Lotus. Acesta azvârli leşul şarpelui pe malul lacului, unde fu transformat într-un şir de dealuri domoale. Însă lacul înghiţise oamenii.

— Ridicaţi-vă! strigă el.

Înecaţii se ridicară din apă şi fură aruncaţi pe mal.

Vraja puternică a Maestrului Lotus îi readuse pe mulţi la viaţă. Când se ridicară încet în picioare, ştiau că trebuie să fugă, însă nu-i ţineau picioarele. Se aşezară şi plânseră cu lacrimi curgând ca grindina în lacul întinat de demonul şarpe. Sarea din lacrimile lor curăţă murdăria şi se răspândi o ceaţă albastră de tristeţe, absorbind cruzimea care se adăpostise în apă.

Atunci Maestrul Lotus chemă păsări cu cânt dulce să se adune în copaci, care îi înveseliră pe oameni. Aceştia se ridicară, se întinseră şi o porniră spre casă, spre păşunile şi satele lor, unde creşteau orz şi varză. Olarii se întoarseră la cuptoarele lor, pietrarii la carierele lor; tăbăcarii strângeau cristale de mirabilit[1] de pe marginea drumului pentru a înmuia pielea. Maestrul Lotus ştia că era posibil ca oamenii să întâlnească bandiţi sau spirite malefice şi să nu-şi găsească niciodată căminul, însă le oferi binecuvântarea sa cu vorbe purtătoare de noroc.

Maestrul Lotus nu era un zeu, ci un viitor zeu. Îşi dobândise puterea prin devotamentul şi ascetismul său şi purta cu el lucruri

magice care îi garantau victoria asupra demonilor. Capul lui era plin de incantaţii puternice. Deşi nu putea să călătorească liber în Cer, putea să zboare până la poarta acestuia, unde Bodhisattva[2] Guanyin, mântuitorul tuturor celor care suferă, îi aştepta relatarea despre ce văzuse în cursul deplasărilor sale prin Gling. Bodhisattva avea să spună mai departe povestea lui celor de sus.

Maestrul Lotus zbură din Gling la Cer pe spinarea unei păsări Roc[3], ţinându-se de penele ei pentru a-şi păstra echilibrul. Ameţit, speriat de prăbuşirea în marele vid, el îşi aduse aminte că putea să se înalţe pe o rază de lumină solară. Şi atunci, de ce îi era frică? De bună seamă că oamenii pe care îi salvase îi zdruncinaseră liniştea lăuntrică.

Stătea pe spatele păsării Roc, cu părul lung fluturând în urma sa, cu vântul şuierându-i pe la urechi. Întinzând mâna, stoarse apa din norii care pluteau în derivă, răsucindu-i în noduri aducătoare de noroc şi apoi azvârlindu-i la pământ. Mai târziu, după ce a devenit o zeitate, pe locurile în care au căzut nodurile din nori au apărut semne sacre.

— După asta, oamenii se vor gândi la tine oriunde ar fi, zise o voce care răsuna de râs.

Maestrul Lotus înfrână pasărea Roc şi cu ochii plecaţi şi mâinile pe lângă corp, îşi îndreptă spatele, după care spuse:

— A fost capriciul unui umil călugăr…

Deasupra lui, totul era tăcut.

— Voi coborî să strâng nodurile.

— Nu e nevoie, zise vocea. Mă bucur că te-ai întors din lumea oamenilor în toane atât de bune.

Maestrul Lotus scoase un oftat de uşurare.

— Descalecă şi vom sta de vorbă, îl pofti Bodhisattva.

Cum să descalece în gol?

— Pur şi simplu dă-te jos de pe spinarea păsării Roc.

Bodhisattva zâmbi şi flutură din mână, transformând vidul într-o apă albastră, cu valuri mici, din care se iviră nuferi enormi, unul după altul, până când alcătuiră o potecă la picioarele călugărului. Maestrul Lotus păşi înainte, copleşit de parfumul lor puternic. Se simţea de parcă florile îl purtau în sus, până la Bodhisattva.

— Ai avut parte de o perioadă dificilă, zise blând Bodhisattva.

Spiritele malefice au fost pe măsura ta.

— Bodhisattva, n-ar trebui să obosesc atât de uşor.

Bodhisattva râse.

— Asta pentru că muritorii neştiutori nu au putut deosebi răul de bine.

„Aşadar, totul era vizibil de aici de sus“, se gândi Maestrul Lotus. „Atunci de ce m-au trimis acolo?“

Bodhisattva îşi flutură mâna durdulie şi moale şi zise:

— Nu încerca să ghiceşti intenţiile divine. Vei înţelege când vei trăi aici.

— Pricep. Trebuie să adun îndeajuns de multe virtuţi karmice.

În acest punct, Bodhisattva vorbi răspicat:

— Într-adevăr. Un om trebuie să acumuleze suficientă experienţă pentru a deveni zeu. Apoi adăugă:

— Nu e nevoie să descrii ce ai văzut şi ce ai auzit în Gling. Noi vedem totul limpede de aici, nu doar ceea ce s-a petrecut deja, ci şi ce va să vină.

— Atunci de ce nu uşuraţi suferinţa celor de jos? întrebă Maestrul Lotus.

Pe chipul lui Bodhisattva apăru o expresie aspră.

— Tot ce putem face e să oferim ajutor şi îndrumare.

— Atunci îngăduie-mi să mă întorc să lupt.

— Ţi-ai îndeplinit misiunea, iar acum virtuţile tale karmice te lasă să te eliberezi de *samsara*, roata reîncarnărilor. Vei deveni zeu şi îţi vei ocupa locul la Curtea cerească. De acum încolo, îţi vei folosi puterile magice pentru a-i proteja pe oamenii de rând cu părul negru, care locuiesc între munţii înzăpeziţi. Nu vei mai apărea niciodată în persoană să te lupţi cu demonii.

Bodhisattva se întoarse şi trecu pe poarta celestă pe un nor roz, de bun augur. Maestrul Lotus aşteptă mult timp, îndeajuns de mult cât să ardă mai multe beţişoare de tămâie, dar Bodhisattva nu apăru din nou. Maestrul nu ştia dacă putea intra acum în Curtea cerească, aşa că deveni nerăbdător şi agitat. Dacă ar fi fost după firea sa nerăbdătoare, de dinainte de transformare, ar fi sărit înapoi pe spinarea păsării Roc şi s-ar fi întors în munţii unde se pregătise să fie călugăr.

Visul păstorului

Da, tulburat şi nerăbdător.

Norii aceia plutind la întâmplare. Nerăbdător şi tulburat.

Păstorul avusese de multe ori acelaşi vis. Şi întotdeauna se termina când cel mai venerat Bodhisattva intra pe poarta celestă. Până şi în vis se simţea agitat, avea impresia că nu omul care se plimba de colo până colo prin faţa porţii, ci el însuşi era nerăbdător, pentru că voia să ştie ce se va întâmpla în continuare.

În visul său, privise departe în curtea celestă şi văzuse o scară sclipitoare din jad. Treptele cele mai apropiate de el păreau solide, cele aflate mai departe păreau moi, dar capătul scării nu dispărea în nor, ci, de parcă scara nu ar fi putut să-şi susţină propria greutate, se apleca în partea de sus... dar el nu putea să vadă mai departe. Odată, la marginea unei păşuni de vară, urcase un munte sacru, de 5.000 de metri înălţime, care purta o cuşmă de zăpadă şi gheaţă. Şi acolo muntele păruse să se prăvălească în norii care se învârtejeau sub stâncile sale. Dincolo se întindea o altă lume, dar el nu avea să afle niciodată cum arăta lumea aceea, nu în această viaţă.

Visa cum cealaltă lume se va deschide înaintea sa, asemenea unei peşteri – acele cuvinte îi apăreau în cap. Deşi era un păstor analfabet, în visele sale devenise mai înţelept. Ciudat că o sintagmă atât de literară i se ivea în minte exact când aştepta nerăbdător să vadă ce se va mai întâmpla. Auzi un vuiet, asemenea unor torenţi de apă care curg repezi pe suprafaţa stâncoasă a dealurilor abrupte când râurile îngheţate se topesc într-o zi de vară. Zgomotul îl trezi. Deschise ochii şi descoperi că dormise pe un deal apărat de vânt de nişte chiparoşi siberieni. Oile erau împrăştiate pe lunca înierbată, păscând iarba fragedă, fremătând din nări şi adulmecând parfumurile purtate de briză. Când îl văzură, îşi înălţară feţele triste şi îl strigară.

Behehe!

Pe jumătate adormit, fu cuprins de compasiune: îi aduceau aminte de oamenii care fuseseră stăpâniţi de demoni.

Se uită la cer, iar vuietul pe care îl auzise în vis izbucni din nou,

ca mii de călăreţi care galopau spre el. Deasupra lui, o crevasă imensă se căscase sub stratul gros de zăpadă de pe pantele muntelui sacru, între gheaţă şi roca gri ca oţelul. Cu un vuiet surd, zăpada alunecă încet până când la coama fracturată, unde se transformă în avalanşă, ridicând în aer pulbere de gheaţă. Vântul îi biciuia faţa, puritatea rece a aerului alungându-i ultimele rămăşiţe de somn. Se aştepta la o avalanşă, semn limpede că venise vara. Genţiene liliachii înfloreau în jurul lui pe păşune, iar pe tijele păroase ale lotuşilor de zăpadă apăruseră muguri uriaşi.

Însă el nu acorda atenţie florilor: se gândea doar la cum avea să îşi ducă a doua zi oile mai aproape de poalele muntelui, pentru că iarba era verde şi bogată, iar pericolul de avalanşă trecuse. Zgomotul speriase oile şi îi ştersese din minte ultimele rămăşiţe ale visului, dar agitaţia nu îl părăsi, ca un nor întunecat la orizont. Apoi visul îi reveni clar în minte şi văzu povestea care se desfăşurase chiar în acel ţinut. Mii de ani, barzii spuseseră povestea, pe păşuni şi în sate. El însuşi auzise de multe ori povestea unui erou, regele Gesar, dar de la povestitori nepricepuţi, care reuşeau să îşi aducă aminte doar frânturi. Acum, în timp ce îşi rememora visul, îşi dădu seama că văzuse începutul poveştii.

Domnea liniştea, însă putu auzi tunete în munţi. Se cutremură ca lovit de fulger, iar din trup i se revărsară şiroaie de transpiraţie. Ce putere îl lăsase să fie martor la scenele de început, care le scăpaseră atâtora? Fără să ştie începutul, alţii nu puteau să spună întreaga poveste – începutul, mijlocul şi sfârşitul.

Unchiul păstorului făcea parte dintre acei barzi. Era fermier într-un sat situat la 200 de li[4] depărtare de casa păstorului, iar în timpul liber se ocupa cu xilogravura, sculptând din lemn moale de păr matriţe pentru imprimarea sutrelor. Se aşeza în lotus la umbra unui prun, în mijlocul curţii, şi dintre degete i se strecurau fâşii ondulate, care cădeau pe jos. Ridurile îi erau gravate adânc pe chip. Uneori, bea ceva tare şi cânta fragmente din povestea Regelui Gesar. Cântecul lui nu avea început sau sfârşit, căci ştia doar cum să descrie calul eroului, armele pe care le avea, coiful de luptă pe care îl purta şi magia puternică prin care reuşea să omoare oamenii ca pe muşte.

— Ce se întâmplă mai departe? îşi întrebase de multe ori

păstorul unchiul.

— Asta e tot ce mi-a spus maestrul meu.

— Pe maestrul tău cine l-a învăţat?

— Nimeni. A văzut povestea în vis. Era bolnav, cu febră mare, şi aiura când a visat-o.

— Nu cumva a visat şi restul poveştii?

— Jigmed, dragul meu nepot, ai bătut atâta drum, mai să ologeşti măgăruşul, doar ca să îmi pui întrebări prosteşti?

Jigmed se mulţumea să zâmbească.

În curtea din satul de agricultori, cu numeroşii săi pruni, îşi privea unchiul cum aşeza o bucată lungă de lemn de păr pe genunchi şi începea să graveze cuvintele, recitând în timp ce lucra. Jigmed nu voise să rămână în casă, cu verişorii săi. Cel mic, care mergea la şcoală, îi spusese că mirosul puternic de animale pe care-l adusese de pe câmpuri era dezgustător. Jigmed fu contrariat: el nu mirosea urât când era pe păşune, dar în acest sat foarte cald, duhnea a oi şi vaci.

— Nu te necăji în legătură cu mirosul, Jigmed. O să dispară în câteva zile, îi zise unchiul său.

— Vreau să merg acasă.

— Eşti dezamăgit de povestea mea. Dar asta e vina maestrului meu. El a spus ca a visat-o pe toată, dar nu a reuşit să-şi aducă aminte prea multe când s-a trezit. Mi-a zis că nu putea să repovestească nici măcar jumătate din ce visase.

Jigmed vru să-i spună unchiului că avusese şi el un vis asemănător, nu o dată; că şi el îl uitase întotdeauna la trezire, dar că de astă dată, speriat de avalanşă, putea să-l repovestească în întregime. Mai era până să apară eroul, aşa că ştia că văzuse începutul unei poveşti lungi. Nevoia lui de a şti ce se întâmpla în continuare îl îmboldise să călătorească cei 200 de li cu un măgar împovărat de daruri, ca să-şi viziteze unchiul.

— Te nelinişteşte ceva, Jigmed, zise unchiul.

Jigmed îşi ţinu gura, simţind că trebuia să păstreze secret visul, că acesta fusese o revelaţie divină.

— Vino, aşază-te aici, zise unchiul mutându-se mai într-o parte, ca să-i ofere nepotului jumătate din umbra aruncată de prun.

Păstorul se aşeză şi unchiul îi puse lemnul pe genunchi.

— Ţine cuţitul aşa. Nu, e prea drept, apleacă-l niţel. Acum

gravează… cu mai multă forţă. Bine… foarte bine. Continuă… mai mult. Vezi? Uite aşa, şi apare o silabă.

Jigmed ştia silaba: era prima din lista de combinaţii, una pe care până şi neştiutorii de carte o cunoşteau. Lumea zicea că ea era originea conştiinţei omeneşti, mama poeziei, asemenea primului vânt care suflase prin lume, a primei picături de apă din gheaţa râului care se topeşte, o fabulă pentru toate profeţiile şi, desigur, profeţia tuturor fabulelor.

— Dragă nepoate, cu atât de mulţi oameni pe lume, zeii nu pot să aibă grijă de noi toţi şi de asta nu eşti în apele tale. Ori de câte ori te simţi aşa, gândeşte-te la silaba asta.

— Nu ştiu să gravez.

— Atunci, tratează-ţi inima ca şi cum ar fi cel mai bun lemn de păr. Imaginează-ţi că ţii un cuţit şi gravezi silaba asta, literă cu literă. În timp ce te gândeşti la ea şi o rosteşti, doar această silabă va pâlpâi în conştiinţa ta. Îţi va aduce linişte.

În drum spre casă, Jigmed îi spuse măgăruşului:

— Mă gândesc la silabă.

Se pronunţa *Om*. Când se rosteşte acest sunet, roţile morilor de apă, roţile morilor de vânt, roţile fusurilor şi cele de rugăciune încep să se învârtă. Iar când totul se învârte, lumea se învârte la rândul ei.

Măgăruşul nu pricepu, însă continuă să meargă încet, cu capul plecat şi cu ochii în pământ. Drumul cotea brusc pe lângă o dumbravă rară cu pini. Legănându-şi şoldurile înguste, măgăruşul dispăru din raza privirii lui Jigmed atunci când coti după cum ducea drumul. Jigmed ridică vocea şi le vorbi celor doi papagali cocoţaţi într-un cireş sălbatic:

— Gândiţi-vă la silabă.

Speriate, păsările îşi luară zborul bătând iute din aripi şi scoţând sunete ascuţite:

— Silaba! Silaba!

Apoi se îndepărtară în zbor.

Păstorul grăbi pasul şi îşi găsi măgăruşul aşteptându-l la marginea drumului. Animalul îi aruncă o privire apatică, apoi o luă din nou din loc, cu talanga de la gât zdrăngănind în timp ce înainta cu mers greoi.

Multă vreme după aceasta, Jigmed le vorbi tuturor formelor de viaţă întâlnite pe drum, spunându-le mai în glumă, mai în serios, despre cum se concentra el asupra silabei: vorbesc serios, pentru că spera că asta îl va ajuta să se întoarcă în lumea din visul lui şi să nu îl uite la trezire, şi vorbea în glumă ca să-l ajute să se pregătească pentru inevitabila dezamăgire. În adâncul sufletului, spera că silaba va face minuni.

I-o spuse unei şopârle care se încălzea la soare pe o piatră, pe când traversau o vale.

I-o spuse unei marmote care, cu labele din faţă împreunate, stătea ridicată pe labele din spate pe o păşune de munte, privind cu atenţie în zare.

I-o spuse unui cerb care părea mândru de coarnele sale mari.

Însă toţi îl ignorau sau o luau la fugă, ca şi cum s-ar fi temut de murmurele lui.

Îşi petrecu noaptea într-o peşteră din munţi, în timp ce măgăruşul păştea în apropiere de intrare. Razele lunii se revărsau pe pământ, ca o apă; în depărtare, semănau cu o ceaţă. Părea o noapte făcută pentru vise. Recită silaba înainte de a adormi, dar de îndată ce se trezi ştiu că visul nu venise la el.

Pe măsură ce drumul urca, cerul devenea mai senin. Păstorul plănuise să petreacă a doua noapte într-un oraş, la hotel, însă acesta nu avea un grajd pentru măgăruşul lui. Directorul îl conduse afară, în curtea din spatele clădirii, unde pe asfalt erau parcate maşini mari şi mici.

Directorul era nedumerit:

— Pari să fi bătut cale îndelungată, dar de obicei oamenii iau autobuzul. Avem staţie de autobuz în oraş. Pot să-ţi arăt cum să ajungi acolo.

— Autobuzul nu are locuri pentru măgăruşul meu, clătină din cap păstorul.

Jigmed căută un loc pe un deal de lângă oraş, unde să poată să petreacă noaptea. Era un teren viran, aşa că dormi sub un stâlp de oţel a cărui bază îl feri de vânt. Făcu un foc ca să alunge frigul nopţii, pregăti un ceai şi fripse un pic de carne, dorindu-şi să fi cumpărat o băutură tare din oraş. Nu intenţiona să viseze acolo, căci nu arăta ca un loc pentru visat. De pe dealul golaş vedea strălucirea pâlpâitoare a oraşului de dedesubt, iar când bătea

vântul, stâlpul de oţel murmura: *Om, om*.

Ghemuit sub pătura din lână, se uită lung la turnul care se înălţa spre cerul înstelat. Cu ajutorul acestuia, oamenii din orăşel puteau să asculte radioul şi să se uite la televizor. Puteau telefona de la oficiul poştal, cu numeroasele sale cabine mici, în care stăteau cu receptorul la ureche, dând din mâini de parcă ar fi dansat, vorbind animat, deşi nu puteau să vadă persoana cu care discutau. Pe când asculta neîncetatul *Om* al turnului, zgomotul deveni asemenea unei multitudini de voci; cuvintele se amestecau într-un zumzet care-l ameţi. Încercă să recite silaba, primul sunet dintre toate, dar aceasta se contopi cu *Om*-ul care venea de la turn. Îşi trase pătura peste cap, alungând lumina stelelor şi sunetul.

Spre uimirea lui, îşi regăsi visul, dar de astă dată era nefamiliar. Văzu o lumină misterioasă, limpede precum cristalul, în vârful turnului. Lumina devenea tot mai puternică.

Nu era turnul de oţel. Era un turn de cristal, în Curtea celestă.

Jigmed era încă îngrijorat şi nerăbdător.

Însă de data asta era îngrijorat să nu se trezească brusc.

Povestea

Dorinţa fiului zeilor

Bodhisattva, care fusese plecat pentru ceea ce părea a fi o eternitate, apăru de după turnul de cristal şi sosi la poarta Cerului.

— Unde s-a dus?

Însă Bodhisattva era, la urma urmei, Bodhisattva, şi înţelegea absolut totul. Expresia sa surprinsă şi nedumerită se transformă într-un zâmbet care i se întinse pe chip.

— A fost prea nerăbdător. Prea nerăbdător ca să aştepte. A pierdut ocazia de a-l întâlni pe Zeul Suprem. Ei bine, poate că încă nu a venit vremea.

Bodhisattva se întoarse la Zeul Suprem, care doar zâmbi.

— M-am gândi cândva să-l las să devină conducător în lumea oamenilor. Să ajute la nimicirea demonilor şi la aducerea păcii în lume. Poate că atunci oamenii ar fi fost în stare să îşi construiască

propriul Cer pe Pământ. Dar acum se pare că a fost doar o dorinţă iluzorie.

Bodhisattva sugeră că nu Zeul Suprem ar trebui să fie dezamăgit, ci locul infestat cu demoni, numit Gling. Din cauza nenumăratelor păcate comise în decursul vieţilor anterioare, locuitorii din Gling îşi pierduseră şansa de a construi un Rai pe Pământ. Şi, în plus, lumea de dedesubt era nemărginită, deci trebuia să existe un alt loc unde Zeul Suprem putea să desfăşoare un experiment asemănător.

Om! Sunetul tuturor laudelor şi condamnărilor ieşi din gura Zeului Suprem şi zdruncină profund mintea lui Bodhisattva.

Era o convocare. Imediat, zeii din Curtea celestă se adunară în jurul Zeului Suprem. Valurile mici din aer confirmau existenţa Zeului Suprem, iar norii de bun augur de sub picioarele zeilor se îndepărtară plutind. Sub ei se învârtejeau şi mai mulţi nori, devenind de un gri posac şi de un negru foarte trist. Zeul Suprem se mişcă din nou pentru a da la iveală lumea de dedesubt: în toate cele patru direcţii apărură suprafeţe de uscat mici şi mari, continentele Pământului. Pe un continent, zeci de mii de oameni adunaţi în formaţie de luptă se omorau între ei; pe alt continent, oamenii erau biciuiţi în timp ce săpau un canal. Pe un altul, meşteri pricepuţi se adunaseră pentru a construi un mausoleu colosal pentru împăratul lor aflat încă în viaţă. În jurul şantierului, mormintele meşterilor care muriseră de foame sau de boală ocupau mari porţiuni de pământ fertil. În adâncul codrului de pe un alt continent, un grup de oameni vâna un alt grup, iar cei rămaşi în urmă erau fripţi şi mâncaţi. Carnea rămasă era pusă la uscat pentru a fi mâncată de cei care continuau urmărirea. Iar alţii păreau să fi încercat să fugă de pe continentul lor, dar corăbiile le erau răsturnate de furtuni. Peşti mai mari decât corăbiile săreau din apă şi înfulecau oamenii în timp ce aceştia se chinuiau să rămână la suprafaţa apei.

Zeul Suprem spuse:

— Au fost create naţiuni după naţiuni. Priviţi cum se războiesc unele împotriva altora şi cum îşi tratează propriii oameni.

— Zeu Suprem, aşa va fi şi în ţinutul Gling?

— Poate că la asta năzuiesc oamenii de acolo, dar încă nu au o naţiune adevărată. S-ar putea să le ofer şansa de a încerca să

creeze un alt fel de naţiune.

Zeul Suprem făcu o scurtă pauză, apoi continuă:

— Mi se pare că oamenii au doar un singur fel de istorie şi nu pot urma o altă cale. Când domnesc demonii, oamenii au nevoie de protecţia şi ajutorul nostru, dar odată ce scapă de demoni şi îşi creează patria, pleacă din nou la război.

Zeul Suprem se dădu la o parte încă odată, pentru a le arăta ce se petrecea în Gling; nenorocirea şi haosul de acolo stârniră suspine adânci. Pe chipul Zeului Suprem se citea reproşul:

— Nu cred că aveţi nevoie să vă arăt ce se petrece.

Ca răspuns la dojana sa blândă, pe chipul zeilor apăru o expresie de nesfârşită milă. Însă un zeu tânăr părea indignat. Zeul Suprem îl chemă în faţă şi, întorcându-se spre ceilalţi zei, le zise:

— Mila voastră faţă de mulţimile suferinde de jos nu e la fel de sinceră ca a lui.

Părinţii tânărului zeu şi sora lui mai mare alergară la treptele de jad, pentru a-şi apăra fiul şi fratele.

— Tinerelul ăsta prostuţ nu are stăpânire de sine şi sentimentele i se pot citi pe faţă, ziseră ei.

— Înapoi! porunci Zeul Suprem, întunecându-se la faţă.

Apoi, expresia lui se schimbă:

— Vino aici, tinere!

Zeul cel tânăr veni din spatele părinţilor săi şi se apropie de Zeul Suprem.

— Eu, Thosba Gawa, sunt supusul Zeului Suprem.

— Suferinţe de jos…

— Inima umilului tău slujitor este alături de oameni.

— Inima ta este alături de ei. Bine spus. Acum, dacă ar fi să te trimit jos să-i scapi pe oameni de demonii lor şi să-i salvezi de la suferinţă, te-ai duce?

Thosba Gawa nu răspunse, dar hotărârea de pe chipul său vorbea în locul lui.

— Bine. Dar trebuie să te gândeşti bine. Dacă te duci, nu vei mai fi o zeitate. Vei fi un muritor care vei îndura nenorociri şi greutăţi încă de la naştere. Ţi-e frică?

— Nu.

— S-ar putea să-ţi pierzi trăsăturile divine şi să te afunzi în obiceiuri rele, la fel ca muritorii. Atunci nu te vei putea întoarce

niciodată în lumea cerească.

Mama şi sora tânărului zeu plângeau.

— Şi vei pierde toate amintirile despre viaţa ta de aici.

Tânărul şterse lacrimile de pe faţa mamei sale şi îşi cuprinse sora în braţe, şoptindu-i:

— Nu-ţi fie teamă.

Tatăl lui îl îmbrăţişă.

— Fiule, n-am fost niciodată atât de mândru, însă mi-ai înfipt un pumnal în inimă.

— Tată, roagă-te pentru muritorii care suferă în amarnica mare din Gling.

— Mă voi ruga pentru viitorii tăi supuşi. Îmi voi folosi toate puterile ca să te ajut să-ţi îndeplineşti misiunea. Iar dacă vei da de necaz şi vei dori să pleci din Gling, te voi ajuta să te întorci la Curtea celestă.

Intendentul Curţii celeste zise:

— După ce Thosba Gawa va pleca în lumea oamenilor, toţi zeii îl vor ruga pe Zeul Suprem, în numele lui Thosba Gawa, să îi acorde tatălui său un alt fiu, la fel de curajos ca el.

Cu soţia alături, tatăl tânărului zeu răspunse:

— Nu. Pentru ca fiul nostru să se poată întoarce în Curtea noastră celestă, jurăm să nu folosim mai multă energie şi vitalitate pentru a crea o altă viaţă.

Povestitorul

Lumină în ochiul orb

În vis, păstorul Jigmed era emoţionat până la lacrimi.

Se trezi şi văzu chiciura strălucind ca nişte ace sclipitoare pe iarba lipsită de viaţă din jurul lui. Lângă obrazul său, pe pătura din lână se formaseră mărgeluţe lucitoare de gheaţă. Vârî una în gură. Nu simţi pe dinţi răceala gheţii, însă pe limbă simţi gustul sării.

Rememorându-şi visul, îşi dădu seama că mărgeluţele erau lacrimile lui. Îşi mai puse una pe limbă; avea gustul apei care se strânge între pietre sau pe pământ. Oile lui îşi băgau adesea botul

în crăpăturile din stâncă, pentru a linge cristalele de sare. În fiecare an, oamenii călătoreau spre lacurile din nord în căutarea cristalelor sclipitoare, al căror gust, odată ce le pătrundea în corp, îi umplea de vigoare.

Aerul dimineţii era rece pe podiş şi, tremurând, Jigmed se gândi la şamanul din sat. Ori de câte ori cineva avea un necaz, fie că pierduse o vacă sau propriul suflet şi nu ştia dacă acesta avea să se întoarcă vreodată, omul cu pricina îl invita pe şaman în casa sa. După ce mânca, acesta micşora lumina din odaie şi intona o incantaţie, după care tremura din tot trupul. Ăsta era semnul că era posedat de o zeitate atotştiutoare, care avea să-i ofere muritorului îndrumare folositoare prin gura şamanului. Cu trupul înţepenit legănându-se, şamanul vorbea cu glas înăbuşit, ce părea să vină din altă lume: „Vaca nu se va întoarce deoarece a fost mâncată de trei lupi"; „Cutare şi-a pierdut sufletul fiindcă a jignit un spirit malefic mergând pe lângă râu, dar îşi poate redobândi vitalitatea dacă aduce jertfe şi rosteşte cuvinte de admiraţie". După ce zeul îi părăsea trupul, şamanul se prăbuşea nesimţitor la pământ, ca un buştean.

Însă acesta era un alt fel de posedare. În ţinutul păşunilor, cei care află despre fapte eroice sunt numiţi mesageri divini, căci zeii sunt cele care le spun poveştile, în vis. În tinereţea lui Jigmed, un povestitor orb vizitase satul. Povestitorul visase că Gesar, un zeu înveşmântat în aur, îi tăiase burta cu un pumnal şi îndesase acolo manuscrise făcute sul. Povestitorul orb nu-şi mai aducea aminte dacă zeitatea îi cususe burta la loc, iar când se trezise, din cauza zgomotului unei mori de apă, nu avea nici o cicatrice. Ştia că nu putea citi nici măcar un cuvinţel din acele scrieri, dar capul îi bubuia de parcă o turmă de cai alerga în galop înăuntrul lui.

Jigmed voia să se întoarcă în lumea visului, gândindu-se că poate zeul care îi dăruise această poveste avea să apară. Însă măgăruşul adulmeca acum pe lângă pătura lui, trăgându-i-o de pe faţă. Scoase nişte răgete, iar Jigmed, drept răspuns, mormăi:

— Lasă-mă să mai dorm un pic.

Măgăruşul scoase un alt răget.

— Nu vreau să mă scol încă. Înţelegi, prietene?

Măgăruşul nu se mai oprea cu răgetele.

— Ce zgomot groaznic! Zeilor n-o să le placă.

Măgăruşul trase de pătură până când aceasta alunecă de tot de pe Jigmed.

— Bine, bine.

Jigmed şi măgăruşul merseră pe drum înapoi spre sat. Nu reuşea să vadă cu ochiul stâng, cel care îi lăcrima întotdeauna când era vânt. Măgăruşul, drumul şi munţii dispăreau când îşi acoperea ochiul drept şi nu vedea nimic altceva decât raze de lumină venind spre el din direcţia soarelui. Când îşi descoperea ochiul drept, totul era clar ca lumina zilei.

După acea călătorie, îşi duse oile la munte în fiecare zi. Linia zăpezii de pe munte se ridica pe măsură ce gheaţa de pe porţiunile de mai jos se topea, alimentând lacul tot mai întins de dedesubt. Totuşi, uşa către lumea visului refuza să se deschidă. Jigmed îşi închidea ochiul drept şi intona silaba învăţată de la unchiul său, sunetul tuturor sunetelor, şi întâmpina cu ochiul stâng, cel orb, lumina care se revărsa dinspre est. Uitându-se neclintit în culorile orbitoare, recita: *Om*. Îşi călăuzea conştiinţa să contureze silabe în inima lui: *Om*. Însă din razele de lumină rotitoare nu îşi făcea apariţia nici o înfăţişare divină.

Trebuia să se mulţumească doar cu îngrijirea oilor sale. Noaptea, când cobora în sat de pe munte, păşea de-a lungul drumului puţin folosit, care trecea pe lângă un magazin unde se vindeau băuturi tari şi bere. În serile de la începutul verii, bărbaţii din sat se strângeau pe iarba din faţa prăvăliei şi beau până când începeau să cânte – în general melodii populare învăţate de la radio. Însă unii cântau fragmente din povestea eroului.

„Lu-ah-la-la mu-ah-la,
Lu-ta-la-la mu-ta-la!
La începutul verii, în anul Ding-you,
Dis-de-dimineaţă, în cea de-a opta zi a ultimului pătrar al lunii,
Un semn de bun augur va apărea în Gling;
Cei din străvechea şi nobila rasă a păsării pheonix,
Cei din cea de-a doua rasă, faimoasă, a dragonului,
Cei din clasa mai tânără a şoimului, a vulturului şi leului,
Din cei mai nobili dintre cei nobili,
Pentru cei mai de rând dintre cei mai de rând,
Toţi se vor aduna ca s-aştepte vestea cea bună,

Cum că un semn de bun augur va apărea în Gling!“

Povestea

Coborârea fiului zeilor

Maestrul Lotus începuse să fie măcinat de regret. Nu era vorba că demonii din Gling îl înspăimântaseră, ci că oamenii barbari îl epuizaseră. Întorcându-se acasă de la poarta Curţii celeste, auzi de coborârea lui Thosba Gawa în lumea oamenilor. Îi fu limpede că pierduse ocazia de a se întoarce în Gling şi de a săvârşi ceva remarcabil. Pe de altă parte, lumea încă vorbea despre faptele lui măreţe, ceea ce – Maestrul ştia – era modalitatea oamenilor de a-şi arăta remuşcarea pentru că nu îi urmaseră nesmintit învăţăturile şi pentru că nu încercaseră îndeajuns de mult să-l oprească la ei atunci când îi anunţase că pleacă.

— Am format o legătură indisolubilă cu Glingul, zise el cu voce tare.

— Cum adică indisolubilă? întrebă o un glas.

Maestrul zâmbi. Putea să vadă o sută de ani în viitor, să vadă temple impunătoare înălţate pe malurile lacurilor indigo de la poalele munţilor cu vârfuri înzăpezite din Gling. Propriile lui întruchipări din argilă aurită tronau în holurile centrale, încărcate cu jertfe somptuoase. Însă nu răspunse imediat. Persoana care pusese întrebarea era Maestrul Thangtong Gyalpo, care îşi începuse propria căutare spirituală alături de el. În cele din urmă, Maestrul Lotus răspunse:

— Se pare că trebuie să te rog să le spui oamenilor din Gling că fiul zeilor se va naşte în curând în lumea lor.

— De ce nu le spui chiar tu?

— Pentru că regret că m-am întors aici.

Zâmbind, Thangtong Gyalpo acceptă să îndeplinească rugămintea prietenului său.

Trupul lui Thangtong Gyalpo rămase nemişcat, dar gândurile sale călătoreau până la Gling şi oamenii îi simţiră sosirea.

Conducătorul unuia dintre multele triburi din Gling era un bătrân intendent, Rongtsa Khragan, care se bucura de un înalt prestigiu şi de încrederea poporului său. Deşi nu era considerat cel mai de seamă conducător, membrii tribului său ştiau că se preocupa neobosit de ei. În acea zi, se duse la culcare îndată după apusul soarelui şi nu reuşi să adoarmă, deşi era obosit. Încleştările dintre triburi şi luptele pentru putere din familia lui iscară în el o nouă voinţă de a lupta. Regretul provocat de plecarea puternicului Maestru Lotus îl împiedica să se înece în băutură. În ultima vreme se întreba: „Va fi condamnat pe veci Glingul la suferinţă şi la pedepsele karmei, astfel încât să nu se bucure niciodată de razele luminii celeste?“.

În vreme ce soarele cobora în spatele ceţurilor de la orizont, îşi îngădui să adoarmă. Câteva clipe mai târziu se trezi din pricina unei lumini orbitoare. Soarele, care abia apusese, se înălţa la est într-o splendoare radioasă, de parcă pe cer s-ar fi învârtit o roată de aur. Din roată ţâşni un fulger care lovi Muntele Jijiedari, din inima ţinutului Gling. Soarele era sus, însă luna se înălţa în mijlocul cerului, ca un platou de argint. Înconjurată de stele, ea reflecta strălucirea soarelui, iar lumina puternică sporea pe cer. Intendentului îi apăru în vis fratele său mai mic, Senglon, ţinând o umbrelă enormă a cărei umbră acoperea un teritoriu mult mai vast decât Glingul, la est până la Muntele Zhanting de la graniţa cu China, la vest până la Muntele Banghe de lângă Dashi, la sud până în nordul Indiei, iar în nord, până la sud de malurile lacurilor sărate din ţara lui Hor. Apoi se apropie un nor pe care stătea Maestrul Suprem Thangtong Gyalpo.

— Trezeşte-te! îi zise el bătrânului intendent. Dacă doreşti ca soarele să strălucească peste Gling, ascultă povestea pe care ţi-o voi spune.

Înainte ca bătrânul intendent să poată vorbi, Maestrul Suprem se şi instalase pe muntele sacru Machen Bomra, la marginea dinspre est a ţinutului păşunilor.

Rongtsa Khragan se trezi din vis înviorat, cu îngrijorarea alungată. Dădu porunci ca Maestrul Suprem Thangtong Gyalpo să fie întâmpinat cum se cuvine la muntele sacru.

— Dar Maestrul Suprem se îndeletniceşte cu arta budismului în vest, i se răspunse.

Intendentul nu avu încotro, aşa că povesti:

— Am avut un vis, unul care a fost de neînchipuit pentru trei generaţii de strămoşi din Gling şi care va fi oprit pentru trei generaţii viitoare. Nu sunt sigur că noi, tibetanii cu părul negru, îl putem aprecia. Maestrul Suprem mi-a apărut în vis. Trebuie să-l invităm aici, să facem ca visul să devină realitate.

— Chiar vine Maestrul Suprem?

— Este deja aici! S-a oprit pe Muntele Machen Bomra. Luaţi cei mai buni cai şi cel mai confortabil palanchin ca să-l întâmpinaţi. Daţi zor!

Pe urmă, bătrânul intendent trimise soli la tribul bătrân, la cel mijlociu şi la cel mezin, solicitându-le prezenţa la castelul lui în cea de-a cincisprezecea zi a lunii, când soarele şi luna apar împreună pe cer şi munţii cu creste înzăpezite poartă o coroană aurie.

Între timp, Thangtong Gyalpo sosi la castelul intendentului ţinând un toiag din lemn de ratan. Începu să cânte. Dar când caii frumoşi şi palanchinul goniră pe lângă el spre munţi, el fu acoperit de praful ridicat în urma lor. Când praful se aşeză la loc, procesiunea era hăt departe, aşa că el începu să cânte din nou, atrăgând atenţia bătrânului intendent.

Acesta băgă de seamă înfăţişarea neobişnuită a bărbatului şi văzu că toiagul lui din ratan provenea de pe un munte magic. Se duse la el şi îl întrebă dacă e Thangtong Gyalpo, înţeleptul Maestru Suprem.

Maestrul Suprem se ridică în picioare şi se întoarse cu spatele la castel, ca şi cum s-ar fi pregătit să plece.

În loc să se ţină după el, bătrânul intendent recită un străvechi cântec de slavă:

„Soarele este un oaspete nechemat.
Ce rost are întoarcerea sa, dacă nu poate încălzi viaţa de dedesubt?
Blânda ploaie este un oaspete nechemat.
Ce rost are călătoria pe nori, dacă ea nu hrăneşte câmpurile vaste?“

Maestrul Suprem se întoarse spre bătrânul intendent, care stătea lângă intrarea maiestuoasă. Râse.

— A sosit timpul.

Glasul lui, deşi nu foarte sonor, pluti până la Curtea celestă, iar Zeul Suprem ştiu că destinul lui Thosba Gawa era pe cale să se împlinească. Strânse zeii, pentru ca ei să-i ofere acestuia o ultimă binecuvântare, ce ajunse în urechile Maestrului Lotus, care se aşezase să se roage pentru viitorul Glingului.

Pe vremea aceea, Curtea celestă avea multe căi de a-i ajuta pe muritori. Zeul Suprem spuse:

— De vreme ce secta budistă Lotus a închegat o legătură în spiritul karmei cu poporul din Gling, de ce să nu lăsăm budismul să devină credinţa lor de căpătâi?

Şi chemă toţi zeii care aveau credinţe budiste.

Între timp, în lumea oamenilor bătrânul intendent îl invită pe Thangtong Gyalpo în castel, unde, în sala de consfătuiri, îngenunche cu respect în faţa lui.

— Maestrul Suprem a trecut azi-noapte prin lumea viselor mele, zise el. Aşa că astăzi l-aş ruga pe Maestrul Suprem să tălmăcească visul pentru mine şi pentru oamenii suferinzi din Gling.

— Prea bine, încuviinţă râzând Thangtong Gyalpo. Cine e de vină pentru nechibzuinţa mea în trecerea prin lumea viselor tale, dacă nu eu? Totuşi, deşi am ceva puteri magice, nu-ţi pot tălmăci visul când mi-e sete şi am gura uscată.

Bătrânul intendent îşi dădu o palmă.

— Aduceţi apă, porunci el.

I se aduse apă rece şi limpede de izvor.

— Nu, lapte! flutură el din mână.

Maestrul Suprem bău din apa dulce de izvor, apoi dădu repede pe gât un castron cu lapte.

— Călătoresc de departe şi, deşi nu am mers nici măcar un pas, burta mea e goală.

— Încă un castron cu lapte?

— Nu. Hai să vorbim despre visul tău.

— Umilul şi neştiutorul tău slujitor te roagă să-l luminezi, zise bătrânul intendent, aşezându-se la picioarele Maestrului Suprem şi plecându-şi capul.

Maestrul Suprem începu:

— *Om*! Nu există viaţă sau moarte pe tărâmul Dharma.

Ah! Însă milă mi-e de oamenii care îndură cele pricinuite de

viaţă şi moarte!

Hum! Am venit să-ţi tălmăcesc minunatul vis,

Aşa că, bătrâne intendent, te rog să asculţi cu băgare de seamă!

Soarele care se ridica deasupra munţilor de la răsărit în visul bătrânului intendent era un semn că lumina compasiunii şi înţelepciunii va străluci puternic în Gling; fulgerul reprezenta un războinic care va coborî din Cer şi se va naşte în ţinutul aflat în grija bătrânului intendent. Războinicul avea să întemeieze o ţară puternică, numită Gling. Senglon apăruse în vis purtând o umbrelă enormă: el avea să fie tatăl războinicului din Cer. Pământul acoperit de umbrelă urma să fie teritoriul pe care avea să-l revendice fiul lui.

După ce ascultă tălmăcirea visului, norii din ochii bătrânului intendent fură înlocuiţi de seninătate.

În timp ce ei stăteau de vorbă, conducătorii tuturor triburilor din Gling se strângeau la castelul bătrânului intendent, ce se înălţa pe cocoaşa unui lanţ muntos având formă de arc. Apele fluviului Yarlung curgeau repede dinspre nord-vest, apoi coteau şi treceau pe lângă cocoaşa unui lanţ muntos, care semăna cu un arc. Între arc şi coarda acestuia, o câmpie înierbată era acoperită cu flori şi acolo se strânseră oamenii triburilor, cu caii nechezând, înconjuraţi de steguleţe fluturând din corturi. Oamenii erau îmbrăcaţi în cele mai bune haine ale lor. Corturile erau cu faţa spre fluviu, într-un semicerc larg, iar în mijloc se afla un cort mare pentru întruniri, care se înălţa ca o creastă strălucitoare pe un munte înzăpezit, domul său auriu fiind la fel de sclipitor ca soarele dimineţii. Înăuntru erau înşiruite rânduri de scaune aurii şi argintii, iar cele ale războinicilor erau acoperite cu blănuri de tigru şi leopard.

Unul dintre membrii tribului urcă în vârful castelului şi suflă dintr-o cochilie mare, chemându-i pe conducători la o întrunire. Aceştia îşi ocupară locurile în cort. Bătrânii tribului, care se bucurau de mare faimă şi respect, se aşezară pe locurile de onoare, în timp ce tinerii şi bravii războinici erau mai jos de ei. După cum spune proverbul, oamenii au cap, gât şi umeri; taurii au coarne, spinare şi coadă; pământul are munţi, râuri şi văi.

După ce se aşezară, intendentul începu să le povestească despre

semnele de bun augur din visul lui şi despre tălmăcirea Maestrului Suprem Thangtong Gyalpo. Ca un fulger, vestea cea bună ajunse până la oamenii din Glingkar, cum îşi numeau ei uneori ţinutul natal, iar aceştia chiuiră de bucurie.

Pe când ochii lui strălucitori se plimbau peste chipurile celor din cort, bătrânul intendent căzu pe gânduri.

— Aţi auzit cu toţii că neamurile de dincolo de Glinkar, de la nord, sud, est şi vest, şi-au întemeiat propriile ţări, cu palate magnifice şi o viaţă bine organizată, cu înţelepţi care răspândesc seminţele meditaţiei lor în rândul învăţăceilor, unde pe câmpuri cresc din belşug fructe şi legume, iar laptele curge peste păşuni, în veşnice izvoare dulci. Însă aici, în Glingkar, oamenii se hrănesc cu carnea crudă a animalelor şi beau sângele acestora. Ne chinuim sub vrăjile malefice ale demonilor şi suferim pentru că faptele noastre nu merită atenţia zeilor. Astăzi, oamenii din Glingkar, mai ales noi, cei aşezaţi aici, trebuie să ne cercetăm cu atenţie.

Toţi cei prezenţi încuviinţară din cap, după care îşi plecară capetele pentru a-şi începe meditaţia. Însă unii, precum Khrothung din tribul Tagrong, nu erau de acord.

— Atunci, conducătorul şefilor de triburi ar trebui să poarte principala răspundere, bombăni el. Dacă aş fi *eu* intendentul din Glingkar…

— Ssst! îl ţistuiră ceilalţi.

— Nu-mi vorbiţi mie aşa, că nu sunt un animal de povară.

— Da, eşti om, aşa că ar trebui să urmezi sfatul bătrânului intendent şi să reflectezi asupra ta.

Membrii triburilor, neştiind nimic despre sfatul tot mai aprins din cort, ovaţionară la vestea că zeii aveau să-i ajute, în sfârşit să pună capăt haosului şi suferinţei din viaţa lor. Corul de ovaţii nestăpânite ale zecilor de mii de oameni se auzi până şi în Curtea celestă, suflul lor dând la o parte cortina de nori de la intrare.

— E timpul ca Thosba Gawa să coboare pe Pământ, zise Zeul Suprem.

Trimise un mesager să-l cheme, ca să poată fi martor la sărbătoarea din Glingkar.

— Tinere fiu al zeilor, oamenii suferinzi de jos ţi-au trezit mila. În curâd te vei naşte în mijlocul lor şi le vei deveni rege.

— Înţeleg, spuse Thosba Gawa, mişcat până la lacrimi când

privi în jos.

— Poate că înţelegi doar exteriorul, nu şi interiorul, zise Zeul Suprem, cu o expresie gravă.

— Interiorul? Zeul Suprem vorbeşte despre la spiritele malefice şi demonii care se ascund în peşteri şi locuri întunecoase?

— Nu doar la ei. Sunt şi mai mulţi demoni în cortul de întrunire, în inimile şefilor de triburi.

Thosba Gawa nu simţise niciodată greutatea propriului său corp atunci când plutea în lumea celestă. Durerea lui se născuse la vederea suferinzilor din altă lume, iar acum vorbele Zeului Suprem plantară în inima lui sămânţa îndoielii.

— Poate că n-ar fi trebuit să-ţi spun. Ar trebui doar să-i rog pe cei cu puteri mai mari să te binecuvânteze, astfel încât să fii pregătit să înfrunţi încercările din lumea oamenilor. Fiule, când există o boală în lumea oamenilor, plantele de leac n-au voie să lenevească. Stai liniştit, închide ochii şi nu privi în jos. Imaginează-ţi că eşti un recipient în care sunt turnate puteri magice.

Înainte de a închide ochii, Thosba Gawa văzu că în jurul său se adunaseră toţi buddha din vest.

O lumină din fruntea lui Vairocana coborî strălucind în toate colţurile lumii, transformând originea tuturor gândurilor – *Om* – într-o roată de aur cu opt spiţe, care se roti deasupra lui Thosba Gawa, apoi îi pătrunse în corp, prin frunte. Cu această binecuvântare, indiferent cât de mizere sau de urâte ar fi fost împrejurările, el avea să rămână pur la minte şi trup. Asta era esenţial pentru orice zeu care cobora în lumea oamenilor.

Apoi păşi în faţă Buddha cel Vesel, cu o lumină puternică ieşindu-i din pieptul dezgolit. Pentru o clipă, lumina rămase suspendată în aer, apoi se transformă într-un fulger care străpunse pieptul fiului zeilor. Mici zâne veniră în zbor să-i spele trupul cu rouă cerească, pentru a-l feri de răul din lumea de jos.

Veni rândul lui Buddha al Binecuvântărilor şi Demnelor Comori. Acesta, cu lumina ce i se revărsa din buric, trimise binecuvântări în buricul fiului zeilor; acestea aveau să-l conducă la comorile ascunse din lumea oamenilor şi îl înzestrau cu puterea de a le folosi pentru a făuri o ţară prosperă, în care oamenii să trăiască în pace. Întocmai cele ce-i trebuiau, în calitate de viitor rege.

Amitabha, Buddha Calităţilor Infinite, îi trimise o lumină strălucitoare din gât, care avea darul de a transforma energia tuturor limbilor vorbite într-un crin roşu. Iar cel care accepta lumina aceasta dobândea dreptul de a folosi cele şaizeci de tonuri muzicale ale lumii. Apoi puse în mâna dreaptă a fiului zeilor un fulger care păstra promisiunile pentru viitor ale tuturor zeilor.

— Ia acest fulger, dragă tinere, căci reprezintă jurământul tău că nu vei uita să salvezi oamenii care suferă.

— Cum aş putea să uit?

— Odată ajuns acolo jos…

Apoi Amoghasiddhi, Buddha Performanţelor Fără Greş, veni la el şi spuse:

— Dacă acest tânăr îşi va aminti jurământul şi va face fapte măreţe, atunci oameni plini de deşertăciune şi ambiţie îl vor invidia.

Zeul – un personaj cu înfăţişare ciudată – trimise o lumină din vintre care pătrunse în vintrele fiul zeilor.

— Aceasta, fiule, este o putere care îţi va fi pavăză împotriva focului geloziei şi te va inspira în munca ta.

Om! Acum, trupul fiului zeilor acumulase toate felurile de binecuvântări, virtuţi şi puteri magice. Se ridică în picioare, aşteptându-se să se simtă greoi din pricina celor care fuseseră revărsate în el, însă nu fu aşa: se simţi uşor şi vioi, iar picioarele mai că-i zburau de pe treapta de jad pe care se afla. Nu putu să nu simtă o urmă de regret că primise binecuvântări de la budişti doar când Curtea celestă era plină cu nemuritori cu nenumărate abililităţi şi de nenumărate credinţe. Însă, uitându-se la Zeul Suprem, păstră pentru el ceea ce era pe cale să spună. Zeul Suprem zâmbi şi îi spuse:

— Până şi zeii îşi au domeniile lor. Glingkar e sortit să se scalde în lumina budismului.

— Dar…

— Spune-mi.

— Mă gândeam că ceilalţi zei ar putea să-mi dăruiască mai multă veselie, răspunse fiul zeilor, cu glas scăzut.

Zeul Suprem râse şi, întorcându-se spre buddha care stăteau pe treptele de jad, le spuse:

— A zis că sunteţi prea serioşi.

Buddha îşi lipiră palmele şi, fără să mişte buzele, rostiră cu o voce profundă:

— *Om*...

Zeul Suprem i se adresă din nou tânărului fiu al zeilor:

— Acum întoarce-te la părinţii tăi şi la sora ta mai mare. Va fi o despărţire lungă şi mai avem de lucru. Trebuie să-ţi găsim o familie bună în Glingkar.

— Poate că ar trebui să-l întrebăm pe Maestrul Lotus, propuse unul dintre buddha.

Ideea fu transmisă imediat în peştera din munte, unde medita Maestrul Lotus. Acesta ieşi din peşteră, se aşeză cu picioarele încrucişate pe o stâncă şi privi cu atenţie în zare. Închizând ochii, îşi concentră gândurile şi îşi uni două degete pentru a crea o legătură, aducându-şi în faţa ochilor întregul Glingkar. Alese un loc pentru naşterea lui Thosba Gawa, unde cerul era precum un baldachin cu opt laturi şi pământul, ca opt crini de bun augur. Valurile râului se loveau uşor de malurile stâncoase, părând să rostească zi şi noapte cele şase silabe preţioase.

Apoi Maestrul căută în minte o familie. Se gândi la clanurile mai vechi, dar le respinse repede. Apoi trecu în revistă cele nouă cele mai faimoase clanuri din ţinut şi descoperi că unul dintre ele, familia Mu, trăia în Glingkar. Aveau trei fiice, dintre care mezina, Rkayngmusar, era măritată şi avea un fiu numit Senglon. Acesta era cumsecade şi generos, potrivit să devină tatăl fiului zeilor. Folosindu-şi degetele pentru a face o alegere, Maestrul Lotus înţelese că, dacă tatăl era din clanul Mu, atunci mama trebuia să fie din nobilul clan Dragon.

Metog Lhartse, mezina şi fiica preferată a Regelui Dragon, trăia în Palatul Dragon, iar ca fiica Dragon să părăsească palatul era ceva comparabil cu coborârea fiului zeilor în lumea oamenilor. De dragul oamenilor din Glingkar, Regele Dragon i-o dădu pe fiica sa preferată lui Senglon, împreună cu o zestre mare.

Totul era pregătit. Thosba Gawa îşi încheie viaţa pe tărâmul celest şi se pregăti să coboare în lumea oamenilor, un loc al nefericirii şi suferinţei.

Povestea

Primul semn de magie

În cea de-a şasea lună, când toate florile erau înflorite, fiica clanului Dragon, Metog Lhartse, se mărită cu Senglon.

În drum spre Glingkar, Metog Lhartse zări un nor alb spre sud-vest, pe care stătea Maestrul Lotus.

— Femeie virtuoasă şi binecuvântată, grăi el, Cerul ar vrea să-ţi împrumute trupul pentru ca tu să poţi da naştere unui erou care va salva Glingkarul. Indiferent ce greutăţi vei întâlni în viitor, trebuie să te ţii tare şi să crezi că fiul tău va fi regele din Glingkar. Poate că va fi o zeitate aspră cu demonii, dar pentru tibetanii cu părul negru, el va fi un rege curajos şi înţelept.

— Maestre, dacă fiul meu va coborî din tărâmul cerurilor şi e sortit să fie rege, de ce vorbeşti despre greutăţi? întrebă temătoare fiica neamului Dragon.

Maestrul Lotus îşi plecă ochii şi, după o scurtă ezitare, zise:

— Pentru că unii dintre acei demoni trăiesc în inima oamenilor.

Fiica Dragon, care dusese un trai ferit de primejdii şi greutăţi, plânse cu lacrimi amare auzind asta. Când fata ridică din nou privirea, Maestrul se îndepărtase deja, plutind pe norul lui.

După nuntă, ea se bucură de dragostea lui Senglon şi de respectul poporului şi părea cu neputinţă ca asupra lor să se abată vreo nenorocire atunci când se născu fiul lor. Metog Lhartse privea adesea zâmbind spre nori, sigură că Maestrul Lotus glumise cu ea. Totuşi, era cuprinsă de o groază fără nume.

Senglon avea o primă soţie, o consoartă din îndepărtatul trib Han, şi împreună aveau un fiu pe nume Gyatsa Zhakar, cu câţiva ani mai vârstnic decât Metog Lhartse. Era un tânăr deştept şi curajos, preţui de slujitorii apropiaţi ai bătrânului intendent. El o trata pe Metog Lhartse cu respectul datorat propriei sale mame. Uneori, unchiul său, Khrothung, îl necăjea spunându-i: „Dragă nepoate, un erou ar trebui să aibă drept pereche o femeie frumoasă. Dacă aş fi în locul tău, m-aş îndrăgosti de tânăra mea mamă“.

Gyatsa Zhakar se prefăcea că nu-l aude. Însă când unchiul său nu voia să înceteze cu asta, tânărul războinic, nespus de ruşinat,

îndesa un ghemotoc de iarbă proaspătă în gura bărbatului mai în vârstă. Ochii lui oglindeau adesea o tristeţe atât de adâncă, încât până şi un şoim îşi pierdea aripile puternice dacă nimerea într-o asemenea lumină.

Văzându-l, Metog Lhartse simţea pentru el o dragoste tandră, maternă.

— Gyatsa Zhakar, de ce pari mereu atât de trist? întreba ea.

— Tânăra mea mamă, sunt trist pentru că mi s-a adus aminte de cât de mult îi e dor mamei mele de sânge de ţara ei natală.

— Şi tu?

— Glingkar este ţara mea natală. Însă, deşi am învins mulţi duşmani puternici, nu o pot ajuta cu nimic pe mama mea în suferinţa ei nemărginită.

Vorbele lui îi aduceau lui Metog Lhartse lacrimi în ochi, iar el adăuga:

— Dar nu mă lăsa să te întristez.

— Dacă îţi voi dărui un frăţior, îl vei lăsa să îndure o soartă potrivnică?

— Cum ar putea mama să se îngrijoreze pentru asta? râdea Gyatsa Zhakar. Jur pe viaţa mea…

Şi Metog Lhartse râdea alături de el.

În mijlocul fortăreţei era un izvor cu apă dulce care îngheţa iarna. În cea de-a opta zi a celei de-a treia luni, apăru un semn de bun augur. În zăpada care se topea se deschiseră flori şi izvorul ţâşni din nou, făcându-şi loc de sub straturile de gheaţă, hrănind şi împrospătând aerul înţepător. Nori grei de ploaie văratică se adunară pe cerul ce răsuna de tunete. Lui Metog Lhartse i se părea că semănau cu cântecele de dragon din palatul tatălui ei.

În cursul iernii, Gyatsa Zhakar îşi condusese oştenii în luptă împotriva tribului invadator God. Fiecare cal iute care apărea la fortăreaţă aducea veşti despre victorii, iar ziua aceea nu fu diferită. Trupele din Glingkar ocupaseră toate castelele din munţi ale tribului God. Şamanii care îi ajutaseră pe duşmani fuseseră scurtaţi de capete, iar pământul, animalele, oamenii şi bogăţiile tribului God se aflau acum sub aripa tribului Gling. Oştile victorioase urmau să se întoarcă peste câteva zile.

În noaptea aceea, zgomotoasa sărbătoare a victoriei îi tinu treji

pe Senglon şi Metog Lhartse.

— Sper că fiul nostru va fi la fel de drept şi de curajos ca fiul cel mare, zise Metog Lhartse, întorcându-se spre soţul ei.

Când o cuprinse somnul în cele din urmă, ea visă un zeu în armură de aur învârtindu-se pe lângă ea, în timp ce deasupra ei o spărtură în nori îi dezvălui fugar imaginea Curţii celeste. Un fulger de foc coborî cu viteză, explodându-i în cap şi pătrunzând adânc înăuntrul ei. Dimineaţa, când se trezi, se simţea liniştită şi uşoară şi un gând îi înfioră uşor inima. Sfioasă, îi spuse soţului ei că fiul lor fusese conceput.

Cei doi soţi ieşiră pe balcon. În soarele dimineţii, în jurul cotului fluviului, oştenii victorioşi îşi făcură apariţia într-un nor de praf, cu steaguri şi flamuri, cu arme şi coifuri sclipind în lumină.

Sub protecţia Cerului, nouă luni şi opt zile trecură repede şi era de-acum a cincisprezecea zi din cea de-a douăsprezecea lună. Trupul lui Metog Lhartse era moale ca lâna fină, iar mintea îi era la fel de limpede ca cel mai bun jad. Auzise, desigur, de durerea naşterii, văzuse multe femei murind în chinurile facerii. „Mi-e teamă“, şoptea ea pentru sine.

Însă nu simţi nici o durere când se născu fiul ei, iar inima i se umplu de bucurie. Încă şi mai minunat: pruncul avea înălţimea şi greutatea unui copilaş de trei ani. Deşi era iarnă, cerul răsuna de tunete, trimiţând pe pământ o ploaie torenţială de flori. Nori multicolori înconjurau cortul pregătit pentru naştere.

Maestrul Suprem Thangtong Gyalpo veni să felicite clanul Mu şi îi dădu copilului un nume: Gesar, Eroul Victorios şi Perla Preţioasă.

La banchet, toată lumea o imploră pe Metog Lhartse să le arate pruncul fără asemănare. Gyatsa Zhakar ridică în braţe copilul, care se uita la fratele său mai mare cu ochi strălucitori. Adânc mişcat, Gyatsa Zhakar îşi lipi obrazul de faţa frăţiorului său. Văzând aceasta, Maestrul Suprem zise:

— Unirea a doi cai iuţi este temelia înfrângerii duşmanului. Legăturile strânse dintre doi fraţi sunt un semn de prosperitate.

Gyatsa Zhakar vru să-şi strige fratele pe nume, dar nu reuşi.

— Numele dat de Maestrul Suprem este prea complicat, zise el.

— Atunci, să-i zicem Gesar.

Maestrul Suprem se întoarse spre intendent şi îi spuse:

— Trebuie să-l hrăniţi cu lapte, brânză şi miere.

Metog Lhartse se umplu de fericire la vederea gurii cărnoase, a ochilor senini şi a sprâncenelor bine conturate ale fiului ei. Cu toate acestea, zise:

— E urâţel. Îi vom spune Joru.

Şi Joru deveni numele lui din copilărie.

Numai Khrothung, căpetenia tribului Tagrong, se ţinu deoparte de aceste festivităţi. După părerea lui, clanul Mu din Glingkar provenise dintr-un singur strămoş, dar mai apoi se împărţise în trei ramuri – cea bătrână, cea mijlocie şi cea tânără – deşi multă vreme nu existase nici o diferenţă între ele. După ce Senglon s-a însurat cu soţia sa din tribul Han, care l-a născut pe Gyatsa Zhakar, un fiu lăudat de toată lumea din Glingkar, ramura mai tânără se bucurase de favoruri. Bătrânul intendent se născuse în ramura mai tânără, aşa că bogatul trib Tagrong se afla sub cârmuirea lui. Teoretic, când bătrânul intendent avea să se dea la o parte, Khrothung era cel care ar fi trebuit să-i ia locul. Cine putea să prevadă că Senglon se va casători cu o fiică a tribului Dragon, care va da naştere unui fiu atât de neobişnuit?

La acest gând, în mintea lui Khrothung se închegă un plan malefic, iar el ştiu că trebuia să acţioneze repede, aşa că porni spre casă. Când ajuse pe creasta dealului, privi în jos la mulţimea adunată lângă fluviu şi îşi simţi inima ca şi cum ar fi mişunat de insecte otrăvitoare. Fu copleşit de singurătate şi ştiu că planul său netrebnic împotriva copilului nou-născut era plin de laşitate. În tinereţe, fusese întotdeauna gata de luptă. Înspăimântată de neînfricarea lui, mama sa căutase secretul de a face un om mai timid: şamanul îi spusese că tânărul trebuia să bea sângele unei vulpi, un animal sfios, fricos. Ea îi urmase instrucţiunile, însă şamanul nu îi spusese că acela care va bea sângele va moşteni şi firea şireată, înşelătoare a vulpii.

Aşezat în şaua calului, pe vârful culmii, Khrothung îşi reaminti de mărinimia pe care o văzuse în ochii bebeluşului şi în cei ai lui Gyatsa Zhakar şi asta îi aduse aminte de propriii săi ochi. Ştia că în acea clipă erau ochii şireţi ai unei vulpi şi brusc îi fu ruşine. Şi el avusese cândva o inimă mare, până să intervină Soarta.

Peste trei zile, Khrothung reapăru zâmbind, aducând brânză şi miere.

— Nepotul meu nou-născut a crescut deja cât un copilaş de trei ani. Cu siguranţă va creşte şi mai repede când va mânca din mâncarea pe care i-o dăruiesc eu.

Vorbele sale erau dulci ca mierea, însă mâncarea era presărată cu o otravă îndeajuns de puternică să omoare un iac. Luând pruncul în braţe, Khrothung începu să-şi hrănească nepotul.

Joru îl privi cu ochii săi limpezi şi surâse, apoi ridică mâinile pentru a arăta fuioarele de fum negru care se ridicau dintre degetele sale. Puterile cu care-l dăruise Cerul scoseseră otrava din corpul lui. Nedumerit, Khrothung linse o bucăţică de brânză proaspătă care-i rămăsese lipită pe vârful degetului. Într-o clipă, se simţi ca biciuit de fulgere, i se păru că i se înnoadă măruntaiele şi ştiu că se otrăvise. Limba care-l ardea nu-i dădu voie să rostească un sunet clar. Tot ce auziră ceilalţi în timp ce el ieşea valvârtej din cort fu un urlet sălbatic.

Khrothung se împletici până la fluviu, unde îşi lipi limba de gheaţă pentru o bună bucată de vreme. Când reuşi, în sfârşit, să vorbească, rosti o incantaţie pentru a-l chema pe prietenul său Mgonpo Redag, un vrăjitor pe jumătate om, pe jumătate demon, şi care putea fura un suflet viu şi se înstăpânea asupra trupului. În curând îşi făcu apariţia un corb imens, ale cărui aripi aruncau o umbră mare. Acesta îi azvârli antidotul otrăvii lui Khrothung, care se ridică în picioare clătinându-se în timp ce corbul se îndepărta în zbor.

Cât timp îi luase unchiului său să alerge până la fluviu, Joru începuse să vorbească.

— Ce-l necăjeşte pe unchiul tău? îl întrebă mama lui.

— S-a dus la fluviu ca să-şi răcorească limba, zise Joru, fără să răspundă la întrebarea mamei sale.

— Dar nu e lângă fluviu.

— Unchiul a trimis spre noi un vânt negru, aşa că hai să fie acest demon de vânt negru primul pe care-l înfrâng, îi zise Joru mamei sale.

Deşi trupul său omenesc stătea lângă mama sa, făptura lui celestă zbura deja spre vântul cel negru. Mgonpo Redag zbură pe lângă trei trecători din munţi până să întâlnească trupul celest al

lui Joru, înălțându-se între Cer şi Pământ, cu nouă sute de soldaţi cereşti în armuri de argint la porunca sa. Joru rămase nemişcat, aşteptând ca vrăjitorul să-şi arate farmecele. Demonul de vânt negru văzu că acela nu era corpul adevărat al lui Joru, aşa că zbură pe lângă soldaţi spre următoare trecătoare din munţi. Se întâlni iar cu Joru, care păzea Cerul şi Pământul, de astă dată înconjurat de nouă sute de soldaţi cereşti în armuri din aur.

De încă două ori se întâlni cu Joru, însoţit de soldaţi înveşmântaţi în oţel şi apoi în piele. Apoi văzu forma omenească a lui Joru aşezată în faţa unui cort. Joru mişcă iute din mână şi azvârli în aer patru pietricele colorate, chemând soldaţii cereşti să-l înconjoare ca un zid de fier. Vrăjitorul Mgonpo Redag iscă repede o coloană de fum negru şi dispăru, dar Joru urmări demonul de vânt negru până în peştera sa şi astupă intrarea cu o stâncă uriaşă. Mgonpo Redag îşi adună toate puterile magice pentru a despica stânca, dar prin crăpătură pătrunse un fulger trimis de Joru, care-l făcu bucăţele.

Pe urmă, bunul Joru luă forma vrăjitorului şi se duse să-l vadă pe Khrothung. Îi spuse că i-a învins pe soldaţii cereşti ai lui Joru şi că a ucis pruncul, iar drept răsplată voia toiagul lui Khrothung. Ei, toiagul ăsta nu era unul obişnuit, ci o comoară pe care Khrothung o primise de la vrăjitorul de vânt negru. Cu acest toiag, un om putea merge prin aer ca şi cum ar fi avut aripi. Joru cel deghizat îl ameninţă pe Khrothung că, dacă nu renunţa la comoara lui, îi va spune bătrânului intendent şi lui Gyatsa Zhakar despre cum complotase el să-l omoare pe Joru. Fără tragere de inimă, Khrothung îi dădu toiagul.

Joru fâlfâi din mantie şi îşi luă zborul, însă în loc de vânt negru, în urma sa era lumina unui curcubeu. Bănuitor, Khrothung fugi iute la peştera vrăjitorului, unde găsi bolovanul uriaş care astupa intrarea. Uitându-se printr-o gaură, văzu rămăşiţele lui din Mgonpo Redag: capul desprins de trup. Mâna vrăjitorului, şi ea desprinsă de trup, părea să strângă bine toiagul, iar Khrothung, deloc mişcat de moartea prietenului său, se preschimbă într-un şoarece îndeajuns de mic încât să se strecoare prin gaura din bolovan. Chiţăind, se zvârcoli pentru a intra în peşteră, dar când se apropie de demon, toiagul dispăru. Când îşi dădu seama că nu putea vedea bine cu ochii lui micuţi de şoarece, încercă să

redevină om rostind o incantaţie. Rămase tot şoarece. Înspăimântat, repetă incantaţia şi de data asta, se petrecu ceva. Capul lui îşi recăpătă forma şi mărimea omenească, dar trupul îi rămase de şoarece. Se chinui să ajungă la gura peşterii unde, spre groaza lui, descoperi că avea capul prea mare pentru a trece pe unde intrase.

Joru apăru la intrarea în peşteră şi, prefăcându-se mirat, zise:

— Ce e monstruozitatea asta? Ar trebui să o omor. Sigur e o transformare demonică.

— Nepoate, strigă Khrothung, sunt unchiul tău şi am căzut sub vraja demonilor!

Joru se plesni peste cap, zicând:

— Se pare că suferă de propria-i magie. Aşadar, de ce spune că a fost lovit de vraja rea a altcuiva?

În timp ce se întreba astfel, puterea magică a lui Joru se micşoră, dându-i lui Khrothung ocazia de a se transforma pe deplin şi de a se strecura afară. Văzând uimirea de pe chipul copilului, Khrothung se scutură de praf şi zise:

— Băieţeii nu ar trebui să se joace atât de departe de casă.

Apoi merse ţanţoş prin trecătoare, se făcu nevăzut şi se depărtă în zbor.

După ce se întoarse acasă, la mulţi kilometri depărtare, Khrothung se întrebă dacă Joru venise cu adevărat din tărâmul celest, de vreme ce copilul îi dejucase cu atâta uşurinţă planurile malefice. Dacă era aşa, atunci el, Khrothung cel isteţ, avea să rămână doar căpetenia tribului Tagrong, fără un viitor prea strălucit. Acest gând îl posomorî atât de tare, că nu mai putu nici să mănânce, nici să bea timp de o zi, iar suspinele îi fură însoţite de chiorăiturile provocate de foame.

Povestitorul

Învăţătorul

În dimineaţa aceea, iarba era acoperită de multă rouă. Prea multă iarbă udă le făcea rău oilor, aşa că Jigmed plecă târziu cu ele

la păscut. Soarele era pe cer când îşi mână turma pe munte. Sturzii, obosiţi de cântat, se odihneau, iar şopârlele, după ce-şi încălziseră la soare sângele rece, căutau insecte.

De departe, de jos de pe drum, în spatele unei cascade de lumină strălucitoare create de soare, venea un povestitor. Mai întâi, Jigmed zări la orizont o flamură ridicată, apoi un bătrân adus de spate care venea spre el.

După ce-l salută pe Jigmed, bătrânul zâmbi.

— De ce mi-e sete încă dinainte de a începe să cânt? zise el.

Jigmed îi turnă o ceaşcă de ceai din sticla lui încălzită.

— E un fragment care mă nedumereşte. Vrei să mi-l cânţi? îl rugă el pe bătrân.

— Tânărul vrea să înveţe să cânte?

— Am vise, dar ceea ce visez nu e niciodată complet.

— Ce fragment doreşti să auzi?

— Cel despre familia în care s-a născut fiul zeilor. E o poveste la fel de încurcată ca un ghem de lână sau ca ramurile dintr-un crâng de azalee bătrâne.

Bătrânul se aşeză şi privi oile de pe pajişte. Însă, în loc să cânte, vorbi. Îi spuse lui Jigmed că asta l-ar putea ajuta cu partea dificilă.

— Atunci, dumneata eşti învăţătorul meu.

— Voi fi învăţătorul tău.

Şi cu asta, bătrânul începu.

Povestea

Ce a fost la început

Cum Glingul făcea parte din Tibet, haideţi să vorbim despre Tibet.

Cele mai vechi şase clanuri din Tibet erau: Jure din Drikung, Gasi din Taglung, Khon din Sakya, Chos din Lang, Gya din Khyungpo şi Lha din Nedong. Însă aceste vechi clanuri au îmbătrânit şi astfel, cu timpul, nouă clanuri noi au ajuns să domine Tibetul. Deşi temătoare la început, până la urmă clanurile vechi au îngăduit numelor celor nouă clanuri respectate să se reverse ca

apa de izvor: Ga, Dro şi Tong dintr-un neam; Se, Mu şi Dong din al doilea; Ban, Tag şi Dra din al treilea.

Numeroasele triburi din Tibet erau împrăştiate pe cuprinsul podişului şi dacă priveai din Cer, părea că munţi înzăpeziţi, ţărmuri stâncoase şi lumini sclipitoare înconjurau Pureng, Guge şi Mangyul în zona Ngaraus a triburilor Tazik de la vest. În centru erau cele patru triburi Wetsang: Yulru, Weru, Yasru şi Yonru. Lângă ele erau cele şase triburi din Dokham, care erau conduse de şase munţi magici, denumiţi Marza, Pobor, Tsawa, Selmo, Markham şi Minyag. Fluviul Galben şi fluviile Jinsha, Nu şi Lancang curgeau domol la poalele munţilor, mărginite de păşuni şi pământ agricol, iar numeroasele sate răsfirate printre munţi şi fluvii se aflau sub oblăduirea castelelor impunătoare.

„Împrăştiate în toate colţurile precum perlele dintr-un şirag rupt,
Suflate de vânt pe cuprinsul pământului precum seminţele de iarbă.“

Povestea nu s-a încheiat încă. *Om*!

Bătrânul înţelept avea un adagiu: Cum poţi vedea un copac foarte înalt dacă te uiţi doar la trunchi? Trebuie să te descalţi şi să te urci în el, atingând fiecare crenguţă. *Om*...

Îmi voi pune pălăria de povestitor. *Om*! Hai să-ţi povestesc despre pălăria aceea. Seamănă cu un munte cu fire de aur şi argint... O, prea bine. Voi vorbi mâine despre pălăria mea. Ce zici? Că m-am abătut de la genealogie la geografie? Vai, oamenii din ziua de azi nu au răbdare deloc!

Acum vom vorbi despre nobilul clan Mu, care cârmuia toate triburile din Glingkar. Familia Mu se bucurase de o poziţie de frunte în Glingkar de mai mult de o sută de ani când Qupan Nabu a devenit conducătorul ei. Tatăl bătrânului intendent Rongtsa Khragan avea trei consoarte, dintre care una era mama lui Rongtsa Khragan, Consoarta Rong. Pe fiul Consoartei Ge îl chema Yukye, un războinic care a căzut în mâinile tribului Hor în timpul unei bătălii în nord. Fiul Consoartei Mu era Senglon, ales să fie tatăl fiului zeilor. Rongtsa Khragan era căsătorit de multă vreme şi avea copii – trei fii şi o fiică de la soţia sa, Metog Lhartse. Înainte de a respecta voinţa Cerului, de a se însura cu fiica Dragon, Metog Lhartse, Senglon se căsătorise cu o femeie Han din China de răsărit. Aveau

un fiu, pe Gyatsa Zhakar. Gyatsa Zhakar avea un unchi, Khrothung, căpetenia tribului Tagrong, care era adeptul magiei şi preschimbării. Se zicea că Gyatsa Zhakar s-a născut cu înfăţişarea bravă şi dreaptă a unui personaj eroic, iar la vârsta de o lună fusese mai înalt decât un copil de un an din ţinutul păşunilor.

Ah! Tinere, acum că înţelegi, povestea poate să înceapă.

Povestitorul

Şansa

— Tinere, zise bătrânul, la cotitura fluviului. Apa se loveşte încet de malurile stâncoase, dar nu scoate un sunet spart. Întâlnirea noastră aici trebuie considerată extraordinară. Aşa că dă-mi voie să te ajut să înţelegi genealogia eroului nostru, Gesar.

— Ce să fac după aceea?

— Nu ştiu. Poate ar trebui să te gândeşti la fiecare ocazie din trecut când ai întâlnit această poveste nemaipomenită.

— Când am întâlnit-o? Am văzut-o în vise.

— Visele sunt întâlniri, zise bătrânul, zâmbind uşor.

Ciupi corzile lăutei şi sunetul clar al metalului care vibra îl făcu pe păstor să se simtă de parcă pământul i s-ar fi rotit sub tălpi, iar norii ar fi alergat pe bolta cerească şi intrarea în Cer ar fi fost pe cale să se deschidă pentru a lăsa zeii să coboare. Însă când bătrânul îşi luă degetele de pe corzi, totul reveni la normal, ca şi cum o draperie grea ar fi blocat lumina strălucitoare a înţelegerii.

— Sunetul lăutei… unde s-a dus? murmură Jigmed visător.

Bătrânul îşi strecură instrumentul în traistă.

— Dacă acesta e satul tău, îmi voi petrece noaptea aici. Le voi cânta oamenilor la intrarea în sat, unde crengile bătrânului chiparos au forma unor gheare de dragon.

Jigmed ştia că bătrânul nu va primi destui bani pentru cântat într-un sat atât de mic, aşa că hotărî să îi taie o oaie.

— Un păstor bun nu-şi taie niciodată oile primăvara, zise bătrânul. Tot ce trebuie să faci, dacă vrei să cânţi despre eroi, e să mă asculţi cântând din lăută.

Jigmed se întinse la poalele unui deal presărat cu azalee înflorite şi se uită în sus, la munţii cu creste acoperite de zăpadă, aşteptând revelaţia. Adormi repede în lumina caldă a soarelui, dar nu visă nimic, deşi fu cuprins de familiara senzaţie de agitaţie. Aşa că se ridică şi se îndreptă către lacul din vale. În timp ce mergea, zări un cort lângă mal. Materialul şi modelul cortului aparţineau unui trecut îndepărtat; era genul de cort folosit când lumea abia începuse. Atunci îi apăru în faţă băiatul.

— Tu eşti…

— Nu, nu sunt.

Era pe cale să spună „Tu eşti fiul zeilor“, iar răspunsul prompt al băiatului îi dovedise contrariul. Altfel, cum ar fi putut tăgădui înainte de a auzi întrebarea? Totuşi, băiatul era murdar pe faţă şi sclipirea de nestemate din ochii lui de o inteligenţă supranaturală se umbri, înlocuită de o căutătură mânioasă şi aprigă. Băiatul porni pe urmele unei vulpi care ieşise din vizuina ei. Vulpea chemă mai multe vulpi, care la rândul lor îl făcură pe băiat să invoce un număr egal de versiuni ale lui însuşi, fiecare urmărind o vulpe. Tot ce mai putea să vadă Jigmed acum fu un deal pe care alergau vulpi şi mulţi Joru. Când toate vulpile fură sub picioarele numeroşilor Joru, dealul se acoperi de şiroaie de sânge, căci fiecare Joru îşi sfâşie vulpea, aruncând peste tot picioare, organe, carne. Însă un Joru, cu o vulpe sub picioare, stătea nemişcat pe coama dealului. Acela era sinele adevărat al lui Joru. Părea uluit în timp ce privea la ceilalţi Joru, aflaţi în toiul unui măcel.

— Fiu al zeilor! strigă Jigmed.

Băiatul păru să audă strigătul şi Jigmed îl văzu uitându-se încremenit în sus, la cer. Apoi, privind încă o dată măruntaiele însângerate împrăştiate pe deal, pe chipul băiatului apăru mila şi într-o clipă numeroşii Joru şi vulpile dispărură; se făcu nevăzut şi băiatul, care trăgea după el vulpea moartă.

Lumea visului îşi are rostul şi libertatea ei, aşa că atunci când fiul zeilor dispăru, Jigmed se răsuci spre cortul turtit de lângă apă, unde o femeie cu chip îngrijorat stătea la intrare şi privea cu atenţie în zare. Era mama lui Joru, fiica neamului Dragon, Metog Lhartse. Dar Senglon, soţul ei, nu era lângă ea.

De ce nu se afla în palatul soţului ei? De ce era îngrijorată?

În vis, Jigmed rosti aceste întrebări cu glas tare, dar femeia,

aflată la o depărtare de o mie de ani, nu-l auzi. Visele sunt pline de amăgire: deodată apăru un copac, din care un sturz ciripea fără oprire. Jigmed îşi dădu seamă că nu era sturzul, ci femeia care se lamenta: fiul ei îşi uitase originile cereşti şi, folosindu-şi puterile magice pentru a omorî animale, îi înfuriase pe oameni.

— Dar animalele nu erau, de fapt, demoni şi spirite rele? încercă Jigmed să-l apere pe fiu.

— Asta zicea şi el, dar nimeni nu-l credea.

— Vulpea aia trebuie să fi fost un demon deghizat – dar eşti sigur că toate vieţuitoarele pe care le-a omorât erau spirite rele?

Sturzul îşi luă iute zborul de pe creangă, întrebând:

— Îmi ceri să-l vorbesc de rău pe sărmanul băiat?

— Îmi pare rău pentru mama lui.

— Oh... Nu eşti atât de prostănac cum crede lumea, zise sturzul fluturând din aripi şi, cu un strigăt ascuţit, îşi luă zborul.

Joru venise la cort cărând leşurile vulpilor. Azvârli la pământ carnea însângerată, măruntaiele murdărite şi creierii împrăştiaţi, apoi legă măruntaiele verzi cu noduri meşteşugite şi le agăţă de ramuri, chiar la intrarea în cort. Duhoarea sângelui era copleşitoare. Păsările din aer, animalele de pe pământ, până şi mulţi şoareci din peşteri subterane fugiră de ea. Joru, care-şi pierduse aproape toate calităţile cereşti, rânji ameninţător la Jigmed – Jigmed, cel care într-o zi avea să cânte despre faptele lui măreţe de vitejie, dar care acum era atât de înspăimântat, încât voia să evadeze din visul său.

Aşa că o luă la fugă, travesând deal după deal, însă dealurile păreau să nu aibă sfârşit. Încercă să strige după ajutor, dar se chiui în zadar să scoată un sunet. Brusc, în faţa lui apăru Rhongtsa Khragan, bătrânul intendent. Cu barba-i albă tremurând, bătrânul zise:

— Nu mai alerga şi nu-ţi fie teamă.

La aceste cuvinte, Jigmed simţi cum norii cenuşii ai supărării şi ceaţa tristeţii, care se ţineau după el, se risipiră, dezvăluind un cer senin cu nori albi şi pufoşi. Totuşi, sprâncenele bătrânului intendent erau încruntate de îngrijorare.

— Te-a speriat? întrebă intendentul.

Jigmed aprobă din cap şi apoi izbucni într-un şir de întrebări:

— Cum a ajuns aşa? De ce el şi mama lui nu locuiesc în palat?

Bătrânul îl privi lung şi clătină din cap.

— Am avut un vis care mi-a spus că tu poţi primi veşti de pe tărâmul celest. Zicea că poţi să-mi spui de ce.

— Visul meu nu s-a terminat încă. Am ajuns la poartă, dar n-am zărit chipurile zeilor.

— Aşa credeam şi eu. Nu zăresc lumină celestă în ochii tăi.

Cu aceste cuvinte, bătrânul dispăru şi Jigmed se trezi. Spre mirarea lui, înaintea sa se afla exact ce văzuse în vis: dealurile, lacul şi fluviul. La asfinţit, în timp ce-şi ducea turma înapoi în sat, se gândea încă, nedumerit, la vis. De ce era diferit acesta de ce auzise în vechile poveşti?

În seara aceea, lângă foc, după o cină simplă, păstorul moţăia când sunetele clare ale lăutei îl treziră, amintindu-i de povestitorul întâlnit dimineaţă. Bătrânul abia apucă să îmbrace o robă lungă din satin, de felul celor purtate de comedieni, că oamenii aşezaţi mai jos îl îndemnară să înceapă. Însă el îşi ţinea capul plecat, trecându-şi degetele peste corzi. Abia când apăru şi Jigmed, bătrânul sări în picioare şi începu să cânte cu o voce tare şi clară:

— Lu-ah-la-la mu-ah-la, lu-ta-la-la mu-ta-la!
Cel sortit a sosit.
Neştiutor păstor, ce parte a poveştii doreşti să auzi?

Jigmed răspunse nerăbdător:

— Fiul zeilor încă nu a împlinit cinci ani, dar şi-a pierdut firea cerească.

Oamenii, care cunoşteau povestea, auziră aceste cuvinte şi strigară nemulţumiţi. Fluturând din mână, bătrânul îi potoli.

În tăcerea care se lăsă, mai exista doar sunetul lăutei, asemenea razelor lunii, care luminează pământul cu strălucirea lor.

Povestea

Exilul

La puţin timp după ce se născu fiul zeilor, acesta se duse să

trăiască în lunca Ashug, între fluviile Yalong şi Jinsha, unde un gheţar sclipitor cobora până la malul unui lac.

Oamenii fuseseră martori la puterile magice ale lui Joru; văzuseră, de asemenea, cum acesta îşi folosise puterile cu care îl înzestrase Cerul pentru a omorî fără rost. Însă ei nu reuşiră să înţeleagă că majoritatea vieţilor pe care le curmase aparţineau unor demoni şi năluci. Şi nu ar fi putut să-l vadă nimicind numeroşii demoni fără formă şi spiritele rele din ţinutul dintre apă şi munţi. Unchiul lui, Khrothung, era singurul care ar fi putut vedea faptele bune ale lui Joru, dar inima lui fusesese ocupată de demoni, aşa că tăcea când oamenii îşi exprimau dezamăgirea cu privire la băiatul despre care se zvonea că era fiul zeilor.

— Este posibil ca Cerul doar să se joace cu noi? se întrebau ei.

Doar fiul zeilor ştia ce urma să se întâmple: Maestrul Lotus îi spusese în vis că fâşia lungă şi îngustă de pământ unde trăia atunci tribul Gling era prea mică. Pentru ca ţara să fie puternică, trebuia să se întindă la vest şi la nord de fluviul Jinsha, pentru a ocupa lunca mai lată şi îndepărtată din părţile de sus ale fluviului Galben.Trebuiau să meargă spre nord, până când ajungeau într-un ţinut unde exista sare din belşug şi unde, în anotimpul uscat, de sub copitele cămilelor care alergau ţâşneau scântei. Viitoarele turme din Gling aveau nevoie de toată iarba fragedă pe care o puteau găsi, iar războinicii din Gling aveau nevoie de întinderi mari de pământ pe care să alerge în galop cu caii lor de luptă.

Joru, care la vremea aceea avea doar cinci ani, era deja la fel de înalt ca un tânăr de douăzeci de ani şi îi plăcea să arunce priviri furişe celei mai frumoase fete din tribul Gling, Brugmo, care prefera să se joace cu războinici de vârsta ei; îi plăcea să cresteze o durere subtilă în inimile bărbaţilor.

— Fiule, s-ar putea ca fata sortită ţie abia să fi venit pe lume, îi spunea mama lui, îngrijorată când îl auzea rostind în somn numele lui Brugmo.

Lumina lunii pâlpâia pe lac. Noaptea era rece, asemenea apei, iar constelaţiile se roteau încet pe cer. Mama lui Joru, care era de viţă nobilă, nu se putea opri din plâns. Voia să-şi trezească fiul, să suspine la pieptul lui, dar Maestrul Lotus, care venise în visul lui Joru, suflă spre ea o pală de aer şi femeia se ghemui sub pături şi se cufundă într-un somn fără vise, răsuflarea ei transformându-se în

chiciură la marginea cuverturii.

Deasupra cheilor stâncoase de pe fluviu se înălţa o fortăreaţă impunătoare, puternic luminată. De la naşterea fiului zeilor, Glingkar se scălda în lumina păcii: grânele cele mai bune erau transformate în băuturi tari, din laptele cel mai gustos se făcea brânză. Din adierea vântului dispăruseră sunetele de rău augur iscate de mantiile întunecate ale demonilor care călătoreau noaptea. Acum, în lumina înserării, poeţii se delectau cu rime şi artizanii îşi rafinau meşteşugul. Nimeni nu se gândi să ofere jertfe pentru focul care transforma lutul în vase sau pietrele în cupru şi fier. Chiar şi Senglon uită de fiul său şi de soţia sa din nobilul neam al Dragonului, care trăia, înfrigurată şi înfometată, pe câmpia înierbată. Trupul lui era înfierbântat de băutură şi de femei. Cu o fluturare a braţului, le porunci slujitorilor să cânte mai tare.

Numai lui Gyatsa Zhakar îi era dor de iubitul său frate mai mic. Când dorul pentru băiat deveni insuportabil, sări pe cal şi ieşi călare din fortăreaţă ca să se ducă să-l vadă, însă când mantia sa începu să fluture în vântul nopţii, Maestrul Lotus, care intrase în visul lui Joru, simţi vibraţia în aer.

— Noaptea aceasta nu vă aparţine vouă, celor doi fraţi, zise el şi înălţă un zid negru invizibil.

Acesta cedă când Gyatsa Zhakar îl lovi cu sabia, dar se închise la loc în tăcere. Nu-i rămase de ales decât să-şi întoarcă din drum calul şi să plece înapoi. Se întâlni pe culme cu bătrânul intendent, care privea spre locul unde pământul cobora pe partea îndepărtată a cotiturii fluviului, până când nici măcar lumina lunii nu mai ajungea la el.

— Mi-e dor de fratele meu, zise Gyatsa Zhakar.

— Mă tem pentru Glingkar, însă fratele tău nu-mi îngăduie să văd ce ne pregăteşte Cerul, răspunse bătrânul intendent.

Joru dormea în continuare. În vis, îl întrebă pe Maestrul Lotus:

— Voi fi rege?

Maestrul scutură din cap:

— Încă nu. Trebuie să mai suferi.

— Dacă nu voi fi rege, doresc să mă întorc în Cer.

— S-ar putea să fiu tot aici când te vei întoarce în Cer, zise Maestrul oftând.

— Tu nu eşti un zeu?

— Sunt un viitor zeu.

— Atunci pleacă din cortul meu.

— Fiu al zeilor, plec din visul tău, se supuse Maestrul, ridicându-se şi zâmbind.

Când Joru se trezi, soarele care răsărea topise deja chiciura de pe iarbă. Încălecă pe toiagul fermecat luat de la unchiul său şi îi spuse mamei sale, care ţesea, că dorea să meargă înapoi la fortăreaţă. Ea îl rugă să-i promită că va înceta cu omorurile şi că se va feri să-i înfurie pe oameni. Crezând că i-a eliminat pe demoni şi aducându-şi aminte, cu un fior de tristeţe, cum fratele său, Gyatsa Zhakar, îl ridica fără efort pe spinarea calului său şi cum zăboveau mereu asupră-i ochii plini de speranţă ai bătrânului intendent, băiatul promise.

— Du-te înapoi şi cere-ţi iertare de la tatăl tău şi de la bătrânul intendent, îi zise mama sa. Spune-le ce mi-ai spus mie. Te vor ierta.

Între timp, toiagul de sub el începu să scoată un zgomot strident, semn că în apropiere erau demoni. Joru abandonă toiagul şi îşi continuă drumul spre fortăreaţă. În vârful acesteia se zăreau două siluete care priveau în direcţia lui – bătrânul intendent şi fratele lui, Gyatsa Zhakar. Voiau ca băiatul să se întoarcă ascultător şi purificat, ceea ce ar fi dat oamenilor prilejul să-l ierte. El merse mai departe.

De astă dată însă, era ceva în apă. Doi monştri pe jumătate dragoni, pe jumătate şerpi se târau pe mal. Apa şiroia de pe ei, dar din gurile lor ţâşneau flăcări. Cu un oftat adânc, Joru aruncă o privire spre fortăreaţă, se duse înapoi să-şi ia toiagul şi se năpusti spre monştrii acvatici, care tuturor celorlaţi oameni din Gling, inclusiv mamei lui, le păreau două fete frumoase care ieşeau la plimbare pe poarta de cristal a Palatului Dragon.

Monştrii se luptară cu el pe mal, apoi se cufundară într-un bazin unde fluviul Yalong se unea cu un afluent învolburat şi unde fiecare vârtej părea să aibă destulă putere pentru a secătui lumea. Fundul vâltorii era ca mijlocul unei clepsidre. Joru se strecură prin micuţa deschizătură şi în faţa ochilor săi apăru o altă lume. Liberi în mişcări, monştrii zburară din apă în nori când văzură că Joru era prins într-un vârtej. Zgomotul râsului lor limpezi mintea lui Joru. Ridicând toiagul cu vârful în faţă, el opri curgerea apei în

vârtej.

Monştrii şi Joru se luptară în timp ce-şi croiau drum spre gheţar, izvorul fluviilor. Ultimul şiretlic la care apelară monştrii era vechi: invocară multe vietăţi drăgălaşe, care alergau toate spre Joru, şi care pieriră sub toiagul lui. Pentru toţi cei din Glingkar, Joru părea de o cruzime de nedescris. Când Joru desfăcu vraja prin care monştrii acvatici creaseră acele fantasme, leşurile zăgăzuiră cursul limpede al apei şi mirosul de sânge ajunse atât de puternic, că până şi florile de pe maluri îşi închiseră corolele şi se întoarseră cu spatele la fluviu. Însă când Joru doborî monştrii, trupurile lor plutiră, murdărind doar o mică porţiune din apă. În clipa când demonii muriră, mormanele de leşuri dispărură şi fluviul deveni la fel de limpede ca înainte. Florile se deschiseră din nou.

Deşi le dovedise oamenilor că se luptase cu vrăjile de preschimbare ale demonilor, aceştia refuzară să-l ierte. Un om isteţ spuse că vraja crease o iluzie, dar că răutatea şi cruzimea nu erau mai puţin reale. Mai mult, adăugă omul, când oamenii îi dăduseră ocazia să se căiască, băiatul nu arătase nici o dorinţă de a face asta. Cuvintele acelui om atraseră ovaţii din partea oamenilor încă neşcoliţi din Glingkar. Nici măcar curajosul şi inteligentul Gyatsa Zhakar nu reuşi să găsească vorbele potrivite pentru a contrazice această părere, deşi ştia că îi defăima fratele. Nici bătrânul intendent nu putu. Cine rostise acele cuvinte? Khrothung, unchiul lui Joru.

În timp ce mulţimea privea, o bucată din gheţar se desprinse cu un bubuit puternic şi trupul lui Joru fu înghiţit de zloata albă. Mulţimea aclamă şi mai tare.

Însă mama lui Joru, Metog Lhartse, care cosea o robă din blană la intrarea în cort, se încovoie şi îşi duse mâna la inimă, de parcă i-ar fi fost înjunghiată.

Când norii se risipiră şi soarele strălucea cu putere, Joru se înălţă din cioburile de gheaţă şi se lăsă pe pământ, în faţa mulţimii. Gheţarul se spărsese în bucăţi întâlnind vraja care îl proteja pe băiat. Le spuse oamenilor că demonii captivi sub pământ creaseră o poartă prin apă, dar că el o astupase sub gheţar.

— Mincinosule, şuieră spre el Khrothung.

— Mincinosule! Mincinosule! Mincinosule! Mincinosule!

Mincinosule! i se alăturară alte voci.

— Dragă nepoate, mârâi Khrothung, nu încerca să ne păcăleşti cu amăgirile tale.

— Amăgiri! Amăgiri! auziră oamenii strigând în cor de pe dealuri şi văi.

Strigătele furioase erau copleşitoare, iar chipul frumos al fiului zeilor se urâţi. Până şi statura sa impozantă se micşoră, până când Joru deveni o creatură amărâtă, la mila gloatei care câştigase, forțându-l pe impostor să-şi dea arama pe faţă. Acum, aceasta striga:

— Adevărul! Adevărul!

Acest moment marca al şaselea an de când fiul zeilor coborâse în lumea oamenilor.

Mama lui Joru, Metog Lhartse, privi în albastrul gol al cerului, sub care se întindeau, până la orizont, dealurile verzi ca smaraldul. Vru să strige, dar sunetul i se ridică din măruntaie şi i se opri în gât. Tuşi, scoţând afară nu un sunet, ci un cheag de sânge. Săpă în pământ, dând iarba la o parte, şi îl îngropă adânc. Nu voia ca cineva, nici măcar Cerul, să vadă durerea unei mame pentru fiul ei.

— Ucigaşule! Ucigaşule! strigau oamenii.

— Ce să facem cu el? întrebă Khrothung, care voia să-l omoare, dar ştia că nimeni nu putea să facă asta.

În tăcerea stânjenitoare care se lăsă peste mulţime, el continuă:

— E doar un copil, aşa că trebuie să-l învăţăm să se căiască pentru faptele lui, alungându-l într-un loc barbar şi pustiu.

Pribegie. Surghiun.

Băiatul avea să trăiască sau să moară singur în sălbăticie. În felul acesta, nimeni nu avea să fie vinovat pentru moartea lui. Deosebit de uşuraţi, oamenii strigară din nou şi de data asta, cuvântul care întristă Cerul fu:

— Surghiun!

— Surghiun? întrebă Gyatsa Zhakar.

— Surghiun? repetă întrebarea bătrânul şi înţeleptul intendent.

— Surghiun! răsunară ecourile de pe coamele stâncoase.

Tot ce putea să facă bătrânul intendent era să-i convoace pe nobilii din Glingkar pentru a cere lămuriri Cerului. Adunaţi la fortăreaţa lui, nobilii ascultară nerăbdători răspunsul.

Perla preţioasă de pe capul şarpelui veninos este acum în mâinile celor sărmani, dar cum îi vor recunoaşte ei valoarea, dacă încă nu a sosit momentul potrivit?

Cerul le pusese oamenilor din Glingkar o întrebare la care cei mai mulţi dintre ei nu se gândiseră şi la care nici nu voiau să se gândească.

— Asta înseamnă că Glingkar nu-l merită pe fiul zeilor? Bătrânul intendent nu era sigur ce să facă.

Khrothung avu un răspuns:

— Să-l trimitem singur în nord, de-a lungul Fluviului Galben. Atunci vom vedea ce farmece poate să facă băiatul.

Nobilii aprobară din cap, aşa că intendentul rămase tăcut.

— Aş vrea să plec în exil cu fratele meu, zise Gyatsa Zhakar.

— Ce prostie e asta? Tu eşti comandantul războinicilor din Glingkar. Ce s-ar întâmpla cu Glingkarul şi cu poporul său dacă ar apărea din nou demonii sau dacă ne-ar ataca vreun duşman?

— Atunci o să-i aduc eu la cunoştinţă această hotărâre, zise Gyatsa Zhakar oftând.

Însă Danma, un războinic din Glingkar, se întristă la gândul că Gyatsa Zhakar trebuia să-şi ia adio de la fratele său mai mic.

— Nobile Gyatsa Zhakar, te rog să rămâi în jilţul tău de aur. Voi face eu asta în locul tău, se oferi el şi, îndemnându-şi calul, porni în galop spre tabăra lui Joru.

Cum mama sa îi interzisese să se întoarcă la fortăreaţa tatălui său după acea teribilă bătălie cu demonii, Joru, de supărare, îşi ridicase un cort făcut din piele de om. Intestinele, aşezate drepte şi rigide, slujeau drept stâlpi de susţinere, iar oasele omeneşti alcătuiau un gard înspăimântător. Alte oase erau îngrămădite într-un morman înalt, dincolo de gard. Deşi scârbit, Danma îşi dădu seama că Joru nu ar fi avut cum să strângă atâtea oase, chiar de-ar fi omorât toţi oamenii din Glingkar. Cu siguranţă, se gândi el, în furia lui copilărească, băiatul le crease invocând o vrajă; în clipa în care gândi asta, pielea şi oasele dispărură, dezvăluind privirii un cort obişnuit.

Dându-şi jos cuşma, Danma intră în cort, unde aerul era

înmiresmat de un parfum puternic, deşi nu se zărea nici o floare. Joru nu vorbi, doar zâmbi. Luminat prin voinţa Cerului, Danma căzu în genunchi, jurându-i băiatului credinţă veşnică. Astfel, Danma deveni primul vasal al regelui Gesar, cu mulţi ani înainte ca Joru să ajungă rege.

— Barbarii îşi vor băga minţile în cap, zise Joru. Ca ei să ajungă să creadă în iluminarea lor, trebuie să îi facem să regrete ce mi-au făcut azi.

Îi făcu semn cu mâna lui Danma să se apropie şi îi şopti ce avea de făcut.

Danma se întoarse la fortăreaţa intendentului. Respectând instrucţiunile lui Joru, le spuse tuturor că băiatul era un *yaksha* încarnat, un spirit al naturii.

Khrothung le porunci trupelor din tribul său să-l silească pe băiat să plece în exil.

— Nu e nevoie să folosiţi forţa, zise bătrânul intendent. Trimiteţi o sută de femei, fiecare cu mâinile pline de cenuşă, care să recite incantaţii şi să împrăştie cenuşa. Băiatul va trebui să plece spre locul de exil.

Gyatsa Zhakar, ştiind că acesta era un blestem groaznic şi foarte puternic, îi imploră:

— Joru este un descendent al tribului meu, nepotul tribului Dragon. Vă rog, folosiţi o sută de mâini de făină arsă în loc de cenuşă.

Joru şi mama lui se pregătiseră. Purtând roba hidoasă din piele făcută de mama lui, Joru se aşeză pe toiag, ca un prostănac, rânjind cu subînţeles la frumoasa Brugmo. Ea îi aruncă în faţă făina prăjită, de un alb murdar. Spre deosebire de fiul ei urât, Metog Lhartse era deosebit de frumoasă în ziua aceea. Le întrecea pe celelalte fete, făcându-le de ruşine. Giuvaierele din fortăreaţa Dragonului păreau şi mai sclipitoare lângă ea. Stând dreaptă în şa, pe calul ei alb ca zăpada, strălucea precum soarele în zori.

Oamenii se minunau de frumuseţea ei, de parcă ar fi văzut-o pentru prima oară, iar la vederea chipului ei blând, ochii li se umpleau de lacrimi fierbinţi.

— Glingkar este atât de întins şi totuşi nu e loc pentru această

mamă şi fiul ei, se lamentau ei. Cât de amărâţi par!

Şi dădeau vina pe alţii pentru soarta băiatului.

Gyatsa Zhakar se întorsese acasă după provizii, pe care le încărcă pe calul său. Luându-şi de mână fratele mai mic, zise:

— Să mergem.

Mama şi fiul îşi încălecară caii.

Suspinele provocate de soarta lor păliră înainte ca pribegii să facă o sută de paşi, iar femeile începură să împrăştie din nou făina şi să rostească blesteme atât de grele spre cei trei călători, că zeii zburară din Cer ca să le zădărnicească. În cele din urmă, Joru îi spuse fratelui său să se întoarcă. Plânse în timp ce-l privea îndepărtându-se.

Joru se simţea foarte singur. Zeităţile şi zeii muntelui primiseră poruncă să-l protejeze, însă el nu putea să-i vadă.

Povestea

Frunzele de ceai

Joru şi mama lui merseră călare până când ajunseră la malurile late ale şerpuitorului Fluviu Galben, unde în lunca inundabilă nu creştea nimic în afară de multă trestie, atât de înaltă, încât nu se mai vedeau decât umerii puternici şi urechile ciulite ale cailor. Joru îi spuse mamei sale că acolo ar trebui să-şi clădească noul cămin. Când ea se plânse că locul nu avea nume, zeul muntelui răspunse cu un bubuit de tunet că pe vremuri se numise Yulung Kulha Sumdo, dar că demonii lăsaseră în libertate cârtiţe care săpaseră pământul, împânzind solul cu tuneluri. Când iarba de păşune îşi înfigea rădăcinile, nu întâlnea nimic altceva decât un gol negru. În acea toamnă, cum cârtiţele distruseseră legătura dintre pământ şi vegetaţie, smocurile de iarbă rămase hotărâseră să nu mai crească în anul următor. Şi-au încredinţat seminţele vântului, care avea să le poarte într-un loc îndepărtat, unde ele să poată să prindă rădăcini.

Astfel, vântul de toamnă a luat seminţele de păiuş, cepşoară sălbatică, susai şi crin sălbatic, cu promisiunea că într-o bună zi va

aduce seminţele înapoi.

Iarba plecase, şi oamenii la fel.

La vremea când au ajuns acolo Joru şi mama sa, cârtiţele îşi construiseră un regat, cu doi regi şi aproape o sută de dregători. Când Joru hotărî să distrugă regatul, mama lui se îngrijoră.

— Pentru că aici suntem doar noi doi, oamenii din Glingkar nu pot să te condamne că omori din nou, dar zeii din Cer văd tot, fiule.

Privind spre cer, Joru cugetă că, dacă Cerul ar fi putut să vadă tot, oamenii din Glingkar nu s-ar fi purtat aşa de rău cu el, iar mama lui n-ar fi suferit din cauză că el era fiul ei. Aşa că îi zise:

— Mamă, de multă vreme gust din amărăciunea pribegiei. Acum vreau să-i ajut pe cei care au fost alungaţi de demonii-cârtiţă să se întoarcă pe meleagurile lor.

Cuvintele lui încă pluteau în aer când el se transformă într-un şoim şi zbură spre cerul albastru. Sub el se întindea o vale mare, deschisă, şi un râu cu destulă apă cu vârtejuri pentru a alcătui o cotitură frumoasă. O duzină de vârfuri impunătoare înconjurau valea care, aşa cum prezisese Maestrul Lotus, era locul unde tribul Gling avea să se ridice pentru a forma un popor.

Când şoimul se înălţă, regatul cârtiţelor fu cuprins de panică. Regii trimiseră după miniştrii şi sfetnicii lor, pentru a pune la cale un plan. Unul dintre sfetnici descoperise deja că şoimul era Joru, cel surghiunit din Glingkar.

— Băiatul are puteri magice, dar a fost izgonit aici pentru că ucidea ca un smintit, zise sfetnicul.

— Nu mă frământă cum a ajuns aici, zise nerăbdător unul dintre regi. Mă gândesc la o cale să scăpăm de această nenorocire.

— Regele trebuie să poruncească tuturor cârtiţelor să se întoarcă din tunelurile lor. Suntem zeci de mii, ocupăm toate dealurile din jurul palatului subteran, şi sunt sigur că nu va îndrăzni să ne omoare pe toţi.

Însă şoimul le auzi vorbele şi, trăgându-şi aripile spre spate, se transformă într-un războinic uriaş, care ridică un deal şi-l azvârli deasupra palatului, zdrobind regii şi dregătorii şi îngropând cârtiţele în tunelurile lor de sub pământ.

Atunci vântul suflă înapoi seminţele de iarbă, azalee, chiparos uriaş şi mesteacăn. Erau şi seminţe de rozmarin, cu florile lui de un albastru şters. Fu nevoie de o singură noapte şi de o ploaie

uşoară ca seminţele să încolţească şi în a treia zi, înainte ca palisada din faţa cortului să fie terminată, florile se deschiseră pe toată păşunea. Oameni care plecaseră, dar nu-şi făcuseră încă sălaş în altă parte, se întoarseră cu vitele şi oile din toate colţurile ţinutului.

Pentru aceştia Joru era rege, însă el voia ca ei să simtă asta în inimile lor, nu să-l numească rege sau să facă plecăciuni ceremonioase.

— Sunt mai degrabă un dar din partea cerului, nu un rege, le spuse el. Şi vreau să vă dăruiesc şi altele din partea Cerului.

Credea că vorbeşte ca un rege.

Oamenii ridicară privirile spre el şi ziseră:

— Mărite rege, ce-ar putea fi mai minunat decât ceea ce ne-ai oferit deja?

— Yulung Kulha Sumdo va deveni centrul unei lumi, iar drumurile care sunt închise vor face legătura cu toate celelalte locuri din lume.

Un bătrân înţelept puse o întrebare care se afla în mintea tuturor:

— Mărite rege, de ce centrul *unei* lumi şi nu centrul *tuturor* lumilor?

Joru vru să le spună că locul unde trăiau tibetanii cu părul negru nu era singura lume, că mai existau şi alte lumi sub Ceruri. Însă nu vru să-i zăpăcească, aşa că se plecă să cerceteze pământurile spre est, vest, nord şi sud, găsind repede cărările care aveau să conducă alte lumi spre lumea lui. Vârfurile înzăpezite din sud erau prea apropiate, aşa că îi chemă pe zeii munţilor şi le ceru să îşi mute rădăcinile, pentru a deschide o trecătoare largă între ei.

Unul câte unul, negustorii care urmau Alizeul o apucară pe acel drum. Dinspre sud, vânturi calde aduseră ploaia, insuflând viaţă câmpurilor sălbatice. În zonele joase se formară lacuri, dând apă pentru boii şi oile nepăzite. Tigri, leoparzi, şacali şi lupi se amestecară printre ele, astfel că sfioasele căprioare erau nevoite să doarmă iepureşte. La est, torenţii vuiau în albii, împiedicând oameni şi caii să traverseze. Doar maimuţele de tot felul erau în stare să se deplaseze nestânjenite pe lianele care se întindeau de pe un mal pe celălalt. Joru conduse un grup de oameni până la marginea apei, unde maimuţele se legănau peste apă până pe

celălalt mal. În loc să împingă înapoi lianele, el le legă de o stâncă bine înfiptă în pământ. Aşa au învăţat oameni să facă poduri din liane, care au deschis drum caravanelor dinspre est, trimise de împăratul unui ţinut îndepărtat.

Străinii foloseau cuprul pentru a făuri monede şi urne deosebit de frumoase, şi veneau în vest pentru a strânge izvorul fulgerului, minereul de sub pământ şi visarea oferită de ierburile lotusului de zăpadă. Ei credeau că aceste ingrediente puteau fi amestecate cu altele, de la Marea Chinei de Est, pentru a obţine pentru împăratul lor o poţiune a nemuririi.

Purtau pandantive delicat sculptate, făurite dintr-o piatră nespus de frumoasă, căreia îi spuneau jad, iar când au sosit pe meleagurile barbarilor, apuseni i-au întrebat fluturându-le pandantivele sub nas:

— Aveţi piatra asta?

Când au văzut armăsarii magnifici pe care îi călăreau barbarii, au spus:

— Dorim să cumpărăm mulţi cai de soi de-ai voştri.

Le trebuiau multe lucruri, aşa că s-au construit tot mai multe poduri, unul mai lat ca altul. Pe fluviul cel mare apărură plute şi bărci. Încetul cu încetul, Yulung Kulha Sumdo deveni un centru al comerţului, atrăgând şiruri de caravane care veneau tocmai de la vest, din Persia şi din India, de la nord. Indienii nu erau comunicativi, dar în anumite momente ale zilei persanii descălecau şi întindeau pe jos covoraşe viu colorate pe care se rugau cu faţa spre direcţia din care veniseră.

Totuşi, cu toţii împărtăşeau o teamă faţă de nord, unde trăia tribul Hor. Oamenii din neamul Hor erau călăreţi şi arcaşi foarte pricepuţi. Cu o singură ciupitură a corzii arcului, cel mai iscusit arcaş al lor făcea negustorii înspăimântaţi să cadă morţi de pe cai. Aşa că, de vreme ce negustorilor le era frică să călătorească spre nord, tribul Hor veni în sud. Îşi instalară corturile la trecătoarea din munţi, de lângă Yulung Kulha Sumdo, unde jefuiau caravanele care veneau din Persia, India şi Imperiul Răsăritean.

Joru ştia că era timpul să deschidă o cale spre nord.

Merse călare, singur, până în tabăra bine păzită a tribului Hor, unde trecu de nouă vămi şi descăpăţână optsprezece paznici. Căpetenia bandiţilor privi în jos spre el, din turnul de pază. Era

arcaşul în stare să ucidă doar cu şuieratul arcului.

— Pe tine o să te omor primul, îi strigă Joru.

Bărbatul râse zgomotos, căci Joru nu avea altă armă decât toiagul pe care călărea. Mai mult, arcaşul era un bărbat chipeş, cu o statură impresionantă, pe când Joru, deşi nu urât, era comic cu toiagul lui încovoiat, cu roba ponosită şi cu perechea de coarne strâmbe de pe glugă.

Însă chipul surâzător al arcaşului înlemni când îl zări pe Joru arătând spre cer pentru a chema fulgerul, pe care îl luă în mână şi îl transformă în arc. Pocnetul îl făcu pe arcaş să se rostogolească din turnul său, iar când atinse pământul era deja mort. Supuşii săi, cuprinşi de panică, fugiră în dezordine spre nord, pentru a scăpa cu viaţă.

Oamenii care însoţeau caravanele îi dăruiră lui Joru comori rare pentru a-i mulţumi că îi salvase. Însă Joru le refuză.

— Trebuie să facem ceva pentru tine, ziseră ei.

Deşi negustorii vorbeau limbi diferite, Joru îi înţelegea.

— Dacă doriţi să ajutaţi, încărcaţi bolovani mari pe animalele voastre de povară şi căraţi fiecare câte un bolovan, ca să faceţi o movilă la cotitura Fluviului Galben.

— Luptătorule, tu, care ai puteri magice, pentru ce îţi trebuie bolovanii aceia?

— Doresc să construiesc o fortăreaţă magnifică.

— Dar ai puterea de a muta un munte întreg. Ce trebuinţă ai de noi?

— Munca voastră va fi taxa pe care o veţi plăti pentru profiturile făcute aici.

Negustorii nu-şi mai încăpeau în piele de bucurie. Fuseseră în multe ţări, dar era prima oară când li se cerea să plătească taxe doar mutând câteva pietroaie la cotitura unui fluviu. Şi astfel se răspândiră legendele despre micul popor cu un rege foarte tânăr, care avea mari puteri, dar se purta neobişnuit. Regi ambiţioşi trimiseră soli şi caravane în căutarea poporului cu aur şi jad şi a poţiunilor care dădeau nemurirea.

Când Rongtsa Khragan, bătrânul intendent din Glingkar, auzi aceste poveşti, îşi dădu seama că era posibil ca Joru să fie cu adevărat un fiu al zeilor, şi că acesta se folosea de mijloace neobişnuite pentru a-şi demonstra puterile.

— Mă simt nespus de vinovat când ascult toate cele povestite, i se confesă el lui Gyatsa Zhakar.

Gyatsa Zhakar îl visa adesea pe fratele său şi în fiecare vis îi spusese lui Joru: „Gling este ţara ta şi într-o zi, oamenii din Glingkar vor fi supuşii tăi. Nu te lepăda de ei pentru că te-au surghiunit“.

*

În curând veni toamna, cu vânturile ei repezi şi zile mai scurte; ninse. Privind peisajul mohorât, mama lui Joru zise că îi era dor de Glingkar, iar vorbele ei stârniră în Joru o boală ciudată. I se spusese că venea dintr-un regat ceresc, dar nu-şi putea aduce aminte cum arăta acesta. Când tânjea după ţara natală, Glingkar era cel care îi apărea în faţa ochilor.

În visul său, în noaptea aceea, fratele lui părea tulburat.

— De ce eşti necăjit, frate? întrebă Joru.

— Mama mea cea vârstnică este bolnavă.

— Vracii i-au dat medicamente? Vrăjitorii şi-au folosit magia?

Gyatsa Zhakar clătină din cap:

— Mama tânjeşte după ţara ei de baştină, dar aceasta e foarte departe, peste mulţi munţi înzăpeziţi şi peste multe râuri.

— Nu există nimic ce-i poate uşura suferinţa?

— Ba da, dar nu a ajutat.

— Ce anume?

— Metog Lhartse, mama ta, ştie.

Dimineaţa, când se trezi, Joru îi povesti mamei sale visul. Metog Lhartse îşi aminti că la fortăreaţa lui Senglon, într-o zi, venise în zbor o pasăre pe care n-o mai văzuse nimeni până atunci şi care se aşezase la fereastra camerei în care bolea mama lui Gyatsa Zhakar. Femeia se plânsese, deoarece auzise în ciripitul păsării accentul din ţara ei natală. Pasărea a lăsat pe pervaz o ramură înainte de a se îndepărta în zbor. Avea multe frunze verzi ca smaraldul. Doctorul din neamul Han îi spusese slujitorului femeii să ia o frunză şi să o fiarbă. După o oră, femeia îşi părăsise patul şi stătea în cel mai înalt punct al fortăreţei privind spre est, direcţia în care era ţara ei. Leacul, ramura verde cu frunze de smarald care

provenea din ţara ei, se numea *cha*.

— *Cha?* zise Joru.

— Da.

— Ce sunet ciudat! râse el.

— Ar fi plăcut auzului dacă ai şti cum să-l foloseşti, spuse Metog Lhartse.

— Cum aşa?

— Mulţi bolnavi îşi revin după ce îl infuzează în apă fiertă şi apoi o beau. Se prea poate că fratele tău ţi-a trimis mesajul într-un vis căci consoarta din neamul Han a folosit toate frunzele de *cha* pe care le avea.

— O să găsesc eu nişte *cha* pentru consoarta Han, zise Joru şi chemă un şoim călător.

Tot ce îi aduse pasărea fu o creangă fără frunze. Joru arătă crenguţa unei caravane din est.

— Aduceţi-mi cât puteţi găsi din ăsta, le ceru el.

— Ceai? întrebară aceştia, folosind cuvântul străin.

— *Cha!*

El folosi cuvântul locului.

Conducătorul caravanei zise:

— Vestea va ajunge în ţara mea încă înainte să sosesc acolo. Când voi fi gata de întoarcere, frunzele de ceai vor fi pe drum încoace. Prima caravană va fi un dar pentru tine, dar după aceea, când oamenii tăi nu vor putea trăi fără el, va trebui să-l plătiţi cu lucrurile bune de pe melagurile voastre.

— De ce aveţi nevoie?

— Îmblânziţi-i...

Şi conducătorul caravanei arătă spre caii sălbatici care galopau pe păşuni.

— Aşa să fie.

Apoi conducătorul caravanei întoarse privirea spre pâraiele vijelioase de munte, în ale căror aluviuni era îngropat aur preţios.

— Aur, zise el.

Apoi conducătorul caravanei privi florile şi ierburile rare de pe păşuni, care erau, toate, leacuri folositoare pentru vindecarea bolilor.

Joru se supără.

— Destul! Eu am cerut un singur lucru, dar tu eşti lacom.

— Toată lumea spune asta, râse negustorul, dar pe măsură ce trece timpul, oamenilor li se pare tot mai greu să trăiască fără noi. Aşa că poţi să ne refuzi cererile, dar atunci noi nu-ţi vom da ce avem.

— Vreau ce aveţi voi.

— Drumul pe care l-ai deschis nu a atras doar pe cei lacomi. Mulţi oameni fără căpătâi au venit să-ţi fie supuşi, mărite rege.

— Eu nu sunt rege.

— Într-o bună zi vei fi regele unei naţiuni, asta dacă nu astupi trecătorile dintre munţii înzăpeziţi şi nu arzi podurile de liane şi plutele de pe fluviu.

Joru ştia că nu putea să facă asta acum şi simţi părere de rău. Când deschisese drumurile, adusese pace şi bogăţie într-un ţinut barbar şi pustiu. Fusese puternic. Însă acum simţea că se afla în puterea a ceva şi mai puternic – nu demoni, nu ceva ce putea să vadă şi să ucidă, dar care se apropia din ce în ce mai mult.

— Bea nişte ceai, zise negustorul, întinzându-i o cupă din jad plină cu un lichid de un cafeniu limpede.

— Ceaiul nu e o frunză? întrebă Joru.

— Această licoare e fiartă din frunzele magice.

Joru sorbi un pic şi i se păru amar, dar apoi în gură i se răspândi o aromă stăruitoare. Se simţi brusc înviorat. Negustorul îi dădu un săculeţ cu frunze uscate din copacul magic, iar Joru trimise şoimul călător să ducă săculeţul în Glingkar.

De curând, Khrothung făurise un vultur dintr-un lemn uşor şi îl călărea zilnic în înaltul cerului, plin de trufie, pentru a-şi demonstra puterile în faţa întregului Glingkar. Când zări şoimul, strigă:

— Câine al cerului, unde te duci?

— Urmez porunca lui Joru şi zbor la fratele său mai mare, Gyatsa Zhakar, răspunse şoimul.

— Ce ai în cioc? Lasă-mă să văd.

— Tu nu eşti Gyatsa Zhakar, i-o întoarse şoimul.

Khrothung rosti o vrajă pentru a-şi îndemna vulturul să înhaţe săculeţul. Însă Gyatsa Zhakar văzuse asta, aşa că potrivi o săgeată în arc pentru a doborî vulturul de lemn al unchiului său.

— Ceai! Ceai! strigă şoimul oprindu-se pe umărul său, apoi bătu din aripi şi îşi luă din nou zborul.

Gyatsa Zhakar se uită în săculeţ. Nu era *cha* proaspăt de pe o creangă verde, aşa că nu zise nimic când se întoarse la fortăreaţă. Însă când consoarta Han simţi minunata aromă, durerea de cap îi dispăru.

— Ce noroc pe mine să simt parfumul de *cha*!

Gyatsa Zhakar fu cuprins de o bucurie peste poate, căci până la urmă, avea frunzele trebuitoare. Îi dădu săculeţul mamei lui.

După ce bătrânul intendent gustă ceaiul făcut de soţia sa, anunţă:

— De acum înainte, mintea îmi va fi limpede şi ochii senini. Nu voi mai fi niciodată înşelat de iluzii şi inima mi se va îndrepta întotdeauna în direcţia potrivită.

Oamenii începură să murmure:

— Joru se află la mii de kilometri depărtare, dar a preschimbat frunzele în leac pentru a-l trimite în Glingkar, al cărui popor l-a alungat cu cruzime.

Şi bunul renume al fiului zeilor începu să se răspândească din nou printre locuitorii din Glingkar.

În acea seară, în gura lui Khrothung se sparse o aftă şi durerea îl ţinu treaz.

— Asta e pedeapsa lui pentru că a răspândit zvonuri, zise generalul Danma.

Khrothung trimise pe cineva la consoarta Han, după nişte *cha*. Însă când slujnica acesteia îi aduse un vas cu fiertura aromată, el fu bănuitor.

— Acesta poate fi un vicleşug al lui Joru. Dacă poate preschimba o frunză în leac, poate să preschimbe şi acest vas cu *cha* într-o licoare magică, pentru a-mi fura puterile.

Aşa că slujnicele lui băură fiertura şi, în curând, un parfum exotic le ieşi prin pori. Scrâşnind din dinţi, Khrothung se răsti la ele:

— Aş putea să vă omor pe toate!

În aceeaşi noapte, Gyatsa Zhakar visă o lume în alb, acoperită de zăpadă. Vacile şi oile nu reuşeau să găsească iarbă de mâncat, oamenii care tremurau nu găseau lemne de aprins focul, iar călătorii nu-şi puteau găsi drumul. Când se trezi, conduse un grup de oameni pe vârful muntelui ca să se roage la un altar făcut din nouă straturi de piatră. Jertfiră un animal, dar şamanii spuseră că

nu au văzut nici un semn din partea Cerului.

Povestitorul

Soarta

Cei care-l ascultau ridicară ochii spre ceruri. Pe cerul pe care oamenii îl priveau de mii de ani nu se zărea nimic altceva decât pâlpâirea rece a stelelor. Aşteptau de atâta vreme un miracol, încât simţeau că acolo, sus, trebuia să existe cineva care să anunţe un miracol. Adevărat, uneori aveau loc miracole, dar numai pentru o mână de oameni.

Povestitorului îi luă mult timp să se uite în sus, ca şi cum s-ar fi trezit încet din propria-i povestire. Oamenii se apropiară în tăcere şi aşezară daruri pe pătura din faţa lui: monede, carne uscată, prăjiturele, mere uscate, brânză, sare şi tutun de prizat. Apoi se îndepărtară, însoţiţi de umbrele lor alungite de lumina lunii.

Doar Jigmed mai şedea acolo. Umbra şi corpul lui rămaseră laolaltă, o formă compactă întunecată. Îl privi pe bătrân cum îşi pune lăuta deoparte, adună banii şi îi pune bine. Apoi, respirând greu, bătrânul făcu pătura sul, strângând-o într-o boccea, ca să poată lua cu el şi celelalte daruri.

— Pleci acum? întrebă Jigmed disperat. Credeam că o să vii cu mine. Cântecul tău a fost altfel decât ceea ce am văzut eu în vis.

În ochii bătrânului părea să ardă o lumină strălucitoare.

— Poate Cerul a vrut să schimbe povestea şi te-a lăsat să vezi asta în vis. Aşa că spune-mi, tinere, în ce fel sunt poveştile diferite?

— Sunt diferite încă de la început. Fiul zeilor nu s-a lăsat surghiunit. Oamenii l-au alungat pentru că nu ştiau cine e.

— Cine ţi-a spus asta în visul tău?

— Nu ştiu.

— Atunci spune-mi cum arăta el.

— Nu mi-a spus o persoană. Era ca atunci când vezi ceva într-un film.

— Spune-mi exact în ce fel diferă.

— Ţi-am zis. Erau diferite încă la început.

— Totul era la fel după aceea?

— După aceea... N-am visat ce s-a întâmplat după aceea. Dumneata ai cântat atât de mult într-o singură seară, că eşti deja cu mult înaintea mea.

Bătrânul îşi aruncă bocceaua pe umăr şi luă cu grijă lăuta în braţe.

— Povestea va face să încolţească noi ramuri, tinere. Mă voi întoarce să-ţi ascult versiunea, dacă nu voi muri de foame sau de frig pe drum.

Spunând acestea, o luă încet din loc în lumina lunii şi, chiar înainte ca umbra lui să dispară, Jigmed îl auzi spunând:

— De ce nu se termină povestea asta? Atunci, oameni bătuţi de soartă ca mine nu ar trebui să o răspândească la nesfârşit.

Umbra i se destrămă în bucăţi şi dispăru.

Vorbele bătrânului străpunseră inima lui Jigmed, asemenea unei pale rece de vânt. „De ce a fost ales cineva ca el ca povestitor pentru o astfel de istorie?“ Vântul începu să bată, iar pe Jigmed îl apucă tremuratul. „Povestitor.“ Cuvântul îi apăru în cap şi îl făcu să tresară. Avea să fie şi el ca bătrânul acela, colindând prin ţară, împovărat cu povestea străveche a unui războinic din Cer?

Când ajunse acasă, se uită la lună de la fereastră.

— Povestitor.

„Sunt un prost. Zeităţile au făcut o greşeală alegându-mă pe mine, iar acum, că ele ştiu cât sunt de prost, nu mă vor mai lăsa niciodată să văd în vis toate acele lucruri extraordinare.“

Privea luna, încercând să rămână treaz. Însă în acest timp, luna se schimbă, iar cioburile de lumină deveniră mai solide decât razele lunii şi mai albe ca zăpada, plutind şi căzând din cele mai profunde unghere ale cerului. Şi atunci auzi un glas:

— Povestea, direcţia ei principală au fost stabilite, dar vor exista diferenţe.

— De ce?

Hohote de râs făcură fulgii să se rotească, de parcă ar fi fost agitaţi de vânt.

— Oamenii văd întotdeauna lucrurile în mod diferit, veni răspunsul.

Povestea

Viscolul

Fiul zeilor visă şi el zăpadă. Nu era prima oară.

Îmbrăcă o robă şi ieşi din cort. Pe jos nu era zăpadă – era vară, iar lumina lunii se prelingea pe pământ ca laptele. Se întrebă dacă aceasta era o manifestare a voinţei zeilor, un semn că, într-o zi, acela ar putea fi un loc binecuvântat, unde animalele domestice să crească în belşug.

Dar ce era cu vârtejurile de zăpadă din visul lui? Nu primi nici un răspuns din ceruri. Soldaţii cereşti, care îl protejau în taină, se pitiră în norii cenuşii împreună cu luna, temându-se să răspundă la o astfel de întrebare.

Păsări migratoare gălăgioase se opriră în mlaştinile de la cotitura Fluviului Galben, în drumul lor spre nord. Vântul nu-şi schimbă direcţia, dar vânturile de la sud-est, de obicei calde şi umede, aduseră frigul vânturilor de la nord-vest. Auzind ţipetele speriate ale păsărilor, mama lui Joru îşi puse roba şi ieşi să stea lângă el. Joru începea să înţeleagă.

— Cerul are de gând să pedepsească Glingkarul, zise el.

— Asta va atrage şi mai multă mânie faţă de fiul meu? întrebă mama sa oftând.

— Nu, mamă.

— Cine m-a pus să vin pe lume pentru a-ţi da naştere şi a te face să suferi atât de mult?

— Dragă mamă, eu nu mai văd aşa lucrurile. Iar eu chiar te iubesc.

— Aceasta pare să fie singura binecuvântare pe care mi-a oferit-o Cerul.

Fiul zeilor înţelese.

— Mamă, ninge în Gling, zise el trist. Se pare că trebuie să ne pregătim să-i primim pe cei care fug din calea urgiei din Gling.

Într-adevăr, în Gling ningea. Danma se duse să-i spună lui Gyatsa Zhakar, iar acesta merse apoi la bătrânul intendent.

— Ninsoare vara. Un semn nemaivăzut, zise bătrânul. Ştiu că e

o pedeapsă pentru crima de a-l fi alungat pe fiul zeilor, o crimă comisă de toată suflarea din Glingkar.

Ieşiră afară, în câmp deschis, unde zăpada se învârtejea în aer, îngălbenind iarba verde a verii. Seara viscolul se potoli niţel, în timp ce la vest, pe cer se zărea un apus palid.

— Ninsoarea se opreşte, ziseră oamenii.

Însă bătrânul intendent încruntă din sprâncene, spunând:

— Da, ninsoarea se opreşte. Dar chiar şi aşa, oameni neştiutori, trebuie să cugetăm la fărădelegea noastră. Acesta e o avertizare din Ceruri.

— Bătrâne intendent, nu te încrunta aşa. O să sperii poporul.

Apăruse Khrothund şi, în timp ce descăleca, spuse tare:

— Nu vă temeţi, cetăţeni din Gling. Când vă veţi trezi mâine, veţi vedea că insectele care se luptă cu vacile şi oile pentru iarbă vor fi murit îngheţate. Eu am trimis zăpada, cu magia mea.

— Nu cred că vrăjile tale pot face aşa ceva. În orice caz, vom trata zăpada ca pe un dar din partea Cerului, se răsti bătrânul intendent.

— Atunci, de ce ni s-a dat o asemenea binecuvântare? întrebă Gyatsa Zhakar.

Incapabil să răspundă, bătrânul intendent se întoarse în fortăreaţă cu mâinile împreunate la spate.

— Zăpada a încetat să cadă! strigă Khrothung.

Într-adevăr, aşa era, iar la vest se deschisese o spărtură mare între norii groşi, îngăduind soarelui muribund să-şi trimită în jos lumina cea mai strălucitoare.

— Zăpada a încetat să cadă, continuă Khrothung, cu mâinile ridicate. Acum sunteţi încredinţaţi de puterile mele? Ninsoarea a omorât insectele, iar acestea nu mai pot lua iarba de la vaci şi oi.

Păstorii aclamară. După ei, acest om era mai potrivit să conducă Glingkarul decât bătrânul intendent arţăgos.

Ţăranii însă erau îngrijoraţi.

— Recoltele noastre au degerat odată cu insectele.

— Îşi vor reveni la viaţă mâine.

Văzând cât de calm şi de hotărât era Khrothung, oamenii din Glingkar ziseră:

— Am auzit că Cerul ne va trimite un rege. Poate că el este acela.

Dar spărtura dinspre vest se închise şi nori grei întunecară cerul. Khrothung dădu fuga înapoi la trib, pe calul său zburător. Ştia că oamenii se puteau întoarce împotriva lui într-o clipită. Vorba proverbului: „Oamenii buni cred că în inimile oamenilor sunt semănate seminţe bune, pe când cei răi văd doar lăstari răi". Pentru un om asemenea lui Khrothung, oamenii erau oi în clipa asta şi lupi în clipa următoare.

Începu o nouă ninsoare, care ţinu nouă zile şi nouă nopţi. Apoi cerul se lumină din nou.

Bătrânul intendent îi spuse lui Gyatsa Zhakar:

— Vreau să mă rog la altarul din vârful muntelui, căci cred că Cerul o să ne trimită un semn. Însă drumurile sunt acoperite de zăpadă mare, iar pentru cai ar fi ca şi cum s-ar prăbuşi în prăpastie.

Gyatsa Zhakar scoase o săgeată din tolbă, luă arcul şi trase. Săgeata îşi croi drum prin zăpada de pe jos, împingând-o la o parte. Făcu asta iar şi iar, dând zăpada de o parte şi de alta în valuri uriaşe, pentru a face o potecă. Bătrânul intendent luă un pâlc de preoţi şi urcară la altar.

— Zei ai Cerului, zise el, ar fi trebuit să aduc o jertfă umană, dar poporul meu a suferit prea mult. Voi fi fericit să vă ofer trupul meu bătrân. Puteţi să-mi spintecaţi pieptul cu un pumnal ascuţit. Unii oameni din Gling mă numesc rege, dar eu ştiu că nu sunt. Vă rog să mă trimiteţi pe lumea cealaltă şi să le daţi un rege care să-i scoată din prăpastia nenorocirii.

Lumina se reflecta în omăt cu o strălucire orbitoare, astfel încât cei rămaşi jos nu puteau vedea ce se petrecea.

Zeii trimiseră jos un Buddha, odată cu lumina strălucitoare. Era Avalokitesvara, Buddha Milei şi Compasiunii.

— Cerul v-a trimis un rege, iar el s-a aflat printre voi, însă l-aţi trădat şi l-aţi părăsit. Acum, tot Glingul trebuie să plece din acest loc pentru a-l urma, le zise Buddha, apoi dispăru împreună cu lumina.

— Pot să-i vestesc pe oameni? strigă bătrânul intendent spre cer.

— Oamenii trebuie să-şi vină în fire singuri. Trebuie să se trezească.

Era un glas puternic, răsunător, pe care doar bătrânul

intendent putea să-l audă. Nici măcar Gyatsa Zhakar, care era în apropiere şi-l văzu pe Buddha, nu auzi nici un cuvânt, darămite preoţii, care nici nu văzură, nici nu auziră nimic.

Toate căpeteniile din satele din Glingkar se adunară la fortăreaţa bătrânului intendent. Khrothung veni călare pe vulturul de lemn. Dădu ocol fortăreţei de trei ori înainte de a se opri pe pământ şi, făcând o incantaţie, se încredinţă că toată lumea îi vede vulturul cu aripile frumos strânse pe lângă corp. Apoi îl întrebă pe bătrânul intendent dacă primise vreun semn la altar.

— Joru, fiul zeilor, ne-a găsit un loc nou, răspunse intendentul.

— Stâncile de pe munte ţi-au zis asta? întrebă Khrothung rânjind.

— Putem porni la drum când zăpada va începe să se topească.

Apoi, întorcându-se spre mulţimea adunată lângă fortăreaţă, strigă:

— Întorceţi-vă în satele voastre şi pregătiţi-vă oamenii să vă urmeze.

La aceste cuvinte, până şi oamenii intendentului începură să se tânguiască, fiindcă iubeau acel loc pe care îl numeau acasă. Da, era adevărat că, deşi erau în toiul verii, ninsese; dar acum, că ninsoarea se oprise, iarba avea să răsară din nou în curând. Multe vaci şi oi muriseră de foame, dar nu toate. La venirea primăverii, cele care supravieţuiseră aveau să dea naştere altora. Numai Gyatsa Zhakar şi marele general Danma sprijineau planul lui Rongtsa Khragan; ceilalţi rămaseră tăcuţi, ca nişte statui de lut. Printre ei era şi Khrothung, dar el nu consideră că era nevoie să vorbească, de vreme ce mulţimea tăcută făcuse asta în locul lui.

Bătrânul intendent îşi dădu seama că trebuie să descrie ce îi arătase Buddha, dar chiar atunci îi răsună în urechi un glas bubuitor: „Cerul poate să ajute, dar oamenii trebuie să-şi vină în fire singuri“. Cu un oftat, îi îndemnă:

— Duceţi-vă acasă şi staţi de vorbă cu oamenii voştri. Ştiţi că Joru a întemeiat o aşezare nouă de-a lungul unei cotituri a Fluviului Galben, în nord.

Auziseră multe despre surghiunitul Joru de la caravanele care aduceau ceai. Acum, toată lumea din Glingkar bea ceai; nu mai sufereau de afte în gură şi mădularele lor se înzdrăveniseră. Mai mult, erau plini de energie şi cu capul limpede întreaga zi. În

călătoriile de întoarcere ale caravanelor, nu toţi caii cărau piei, blănuri şi plante medicinale, precum florile albastre de rozmarin. Unii erau încărcaţi cu bucăţi de şist argilos desprinse din stânci, pentru a plăti taxa în piatră impusă de Joru la întoarcerea lor pe lângă cotitura fluviului. Negustorii le spuseseră că Joru construise o fortăreaţă în trei culori din pietrele pe care le adunase până atunci.

— Trei culori?

— Pietrele aduse de negustorii din sud sunt roşii, cele aduse de negustorii apuseni sunt de culoarea aramei, iar cele de la răsărit, albe.

— Ce culoare au pietrele din nord?

Negustorii clătinară din cap, răspunzând:

— Nordul se află încă sub stăpânirea crudului conducător al tribului Hor, Regele Padrang, şi a demonului Lutsan, care a devorat nenumăraţi oameni. Nu ştim când plănuieşte Regele Joru să-i aducă sub stăpânirea sa.

— Asta nu se va întâmpla niciodată. Va pretinde că a subjugat deja nordul, folosind pietrele verzi din Glingkar.

— Nu e adevărat. Regele a zis că pe acestea le va folosi pentru acoperişul fortăreţei, ca semn că nu-şi va uita niciodată meleagurile natale.

Fetele, conduse de Brugmo, cea mai frumoasă dintre ele, aveau altceva în minte:

— Se dedică treburilor războinice, deci trebuie să fi devenit un tânăr chipeş.

Negustorii clătinară încet din cap şi ziseră, ca pentru a veni în apărarea lui Joru:

— Cei mai mari războinici sunt aceia care nu par războinici.

Aceste cuvinte fură întâmpinate cu oftaturi de dezamăgire.

— Dar era atât de isteţ şi de chipeş când s-a născut, zise Brugmo.

— Însă nu s-a transformat el într-un monstru? jubilă Khrothung.

Da, făcuse o impresie frumoasă când se născuse, dar la vârsta de trei sau patru ani începuse să se îmbrace în zdrenţele lui ciudate şi, în final, înfăţişarea lui se schimbase, potrivindu-se cu veşmintele lui bizare şi cu porecla sa, Joru. Oamenii uitaseră că

numele lui adevărat era Gesar, deşi mulţi erau siguri că, într-o bună zi, îşi va recăpăta înfăţişarea de dinainte.

— Cândva, fratele meu va arăta ca un războinic, le zise Gyatsa Zhakar fetelor care chicoteau.

Cele douăsprezece cele mai frumoase fete din Glingkar, printre care şi Brugmo, ziseră:

— Dacă aşa vor sta lucrurile, noi douăsprezece am fi bucuroase să-i fim consoarte.

— Nu aşteptaţi după el, zise Khrothung, mângâindu-şi barba de un negru lucios. Noi, bărbaţii, n-am putea suporta să vă vedem irosindu-vă frumuseţea şi tinereţea şi ofilindu-vă ca nişte flori. De ce nu vă măritaţi toate cu mine? Vă veţi bucura de o viaţă plină de belşug şi glorie, veţi mânca numai mâncăruri alese şi vă veţi îmbrăca în cele mai frumoase haine.

Fetele o luară la fugă asemenea peştişorilor care zăresc umbra unui şoim.

Caravanele plecară cu poverile lor grele de piatră. Privindu-le cum dispăreau în zare, bătrânul intendent zise încet:

— Fiu al zeilor, de ce nu vrei să-ţi arăţi adevărata faţă?

Cuprins de un sentiment de slăbiciune, repetă întrebarea:

— Fiu al zeilor, de ce nu vrei să-ţi arăţi adevărata faţă?

Venind la bătrânul intendent, Khrothung îi spuse:

— Nu te ascultă nimeni pentru că nu eşti adevăratul rege.

— Nu sunt rege. Sunt doar un intendent ales de triburile din Gling. Aşteptăm să apară regele.

— Dacă vei înceta să-ţi mai spui „intendent“ şi vei înlocui acest cuvânt cu „rege“, atunci tu vei fi adevăratul rege.

— Du-te înapoi la aşezarea ta. Sunt obosit. Vino mâine, după ce vei fi în stare să gândeşti.

— Eşti mai vârstnic decât mine, aşa că tu vei fi regele, iar eu îţi voi fi intendent. Cu bunătatea ta şi cu puterile mele, cu siguranţă că Glingkarul va prospera şi va deveni puternic.

— De ce nu te numeşti chiar tu rege?

— Chiar aşa, de ce? Glingkarul nu mai poate sta fără un rege.

— Vom aştepta să vedem ce ne-a pregătit Cerul, zise bătrânul intendent, fluturând din mână.

Khrothung încălecă pe vulturul de lemn şi plecă în zbor să le

spună căpeteniilor de triburi, care călătoreau în diverse direcţii:

— Veniţi mâine înapoi la fortăreaţă. Nu vom vorbi despre mutare. În schimb, vom alege un rege pentru Glingkar.

Înaintând cu greu prin zăpadă, căpeteniile urmăriră vulturul cu privirea, zicând:

— Poate că el *este* regele, cel care ne va conduce în vremurile grele care ne aşteaptă.

A doua zi, cerul era senin când bătrânul intendent urcă pe o stradă în faţa fortăreţei. Troienele de zăpadă se prăbuşeau încet în arşiţa soarelui, iar sub pătura albă bolborosea apa. Era aproape ora prânzului, dar nu se zărea ţipenie de om pe drumurile care duceau spre pământurile triburilor. Bătrânul intendent trimise oşteni să-i caute, iar el se aşeză pe meterezul cel mai de sus al fortăreţei, fără să bea ceai sau să se atingă de brânza ce-i fusese adusă. Cu ochii închişi, auzea zăpada topindu-se, iar când deschise ochii, văzu aburii care se ridicau sub razele soarelui. Tot nu venea nimeni. Căldura soarelui se domoli şi, bătuţi de un vânt îngheţat dinspre apus, aburii se transformară în ceaţă cenuşie. Intendentul fu cuprins de o adâncă deznădejde. Poate că trăise mai mult decât trebuia şi devenise nefolositor. Poate că merita să fie părăsit de popor.

Brusc, pe drum apărură nişte umbre – Danma şi Gyatsa Zhakar, care fuseseră orbiţi de zăpadă în călătoria lor de întoarcere, cu o zi înainte, şi rătăciseră drumul. Apoi oştenii se întoarseră cu şefii de triburi, care şi ei rătăciseră drumul după ce fuseseră orbiţi de zăpadă. Ultimul care apăru fu Khrothung, care, zburând cu vulturul, se izbise de un munte şi fusese nevoit să vină îndărăt şchiopătând. În clipa în care intră în fortăreaţă, începu din nou să ningă.

Oamenii, însetaţi după drumul lung, băură ceai pe nerăsuflate.

— Caravanele nu pot să treacă, iar eu nu mai am ceai pentru voi, zise bătrânul intendent.

— Vrei să spui că acela care are cel mai mult ceai poate deveni rege? întrebă Khrothung, pe jumătate în glumă.

— Nu pricepi, se răsti bătrânul intendent. Uite… ninge din nou. Am pierdut încă o şansă dată de Cer.

Ninsoarea se înteţi, iar greutatea ei stranie părea să se aştearnă

acum nu pe sol, ci în inimile oamenilor. În cele din urmă, îl implorară pe intendent:

— Bătrâne intendent, hai să mergem în locul cel nou.

Căzând în genunchi, bătrânul intendent înălţă o rugăciune:

— Bodhisattva, şi-au venit în sfârşit în fire.

În cea de-a patra zi, viscolul se opri şi locuitorii din Gling îşi părăsiră câmpurile şi satele acoperite de omăt, luând cu ei puţinele bunuri, laolaltă cu oile şi vitele care supravieţuiseră ninsorii. Plângeau şi mergeau, până când glasurile lor ajunseră la cer şi schimbară direcţia vântului.

Era spre sfârşitul primăverii la cotitura Fluviului Galben. Mieii zburdau, iar la marginea drumului se aşternea un covor de flori de căpşuni sălbatici. Bătrânul intendent se aşeză în genunchi cu faţa spre meleagurile natale, care se aflau undeva departe în urma lor, sub zăpadă, şi ridică privirea spre cer:

— Neamul din Gling a sosit în noul lui cămin. L-am adus la cel pe care l-aţi ales. Şovăi, întorcându-se spre oamenii săi:

— Însă va trebui să mergeţi singuri mai departe. Mi-e ruşine să dau ochii cu Joru.

Povestea

Cotitura Fluviului Galben

Mai merseră trei zile până să le apară în faţa ochilor fortăreaţa din piatră, cu acoperişul sclipind datorită pietrelor de un verde întunecat din Gling, aranjate precum solzii unui dragon.

Joru veni în faţa oamenilor, care-şi atinseră fruntea în semn de admiraţie şi respect. Nu era călare pe toiagul lui, aşa cum făcea ghiduş pe vremuri, şi nici nu purta roba cu acele bizare coarne pe glugă. Ochii lui străluceau limpezi şi senini pe chipul fără pată. După ce o sărută pe frunte pe consoarta Han, el şi fratele lui se îmbrăţişară, cu lacrimile şiroindu-le pe obraji. Apoi aruncă o privire mulţumită spre cele douăsprezece frumuseţi din Glingkar.

— Joru! strigară ele.

— Nu Joru, ci Gesar.

— Nu contează numele lui, zise Khrothung. Amintiţi-vă că e doar un băiat de opt ani.

— Dar este deja mai înalt şi mai voinic decât dumneata, i-o întoarseră fetele.

— Privirea lui ne face deja să ne îmbujorăm.

— Ne-a dăruit un cămin nou în care să trăim.

Danma îl conduse pe Joru prin mulţime până la bătrânul intendent, care se ascundea, plin de ruşine. După ce se asigură că oamenii au primit de mâncare, Joru îi luă de mână pe fratele său şi pe bătrânul intendent şi chemă în cortul său pe căpeteniile de trib, chiar şi pe tatăl său, Senglon, eroii războinici, preoţii, vrăjitorii şi călugării budişti care propovăduiau, de curând, învăţătura budistă în Glingkar. Era cortul care îl însoţise pe Joru când fusese alungat din Glingkar, iar la vederea acestuia, pe Gyatsa Zhakar îl năpădi din nou remuşcarea.

— Cum se poate ca într-un cort atât de mic să încapă atâţia oaspeţi de seamă? se îngrijoră Gyatsa Zhakar.

— Fortăreaţa este mult mai mare şi mai impresionantă, zise bătrânul intendent.

De parcă nu i-ar fi auzit, Joru dădu la o parte cele două bucăţi de pânză de la intrarea în cort, dând la iveală o privelişte încântătoare. Cortul era încăpător şi aerisit, cu un parfum plăcut. Tuturor li se oferi un loc pe un covor persan, dinaintea căruia se afla o masă făurită din pietre preţioase şi lemn de santal, pe care erau aşezate pocale de aur, cupe de argint şi pahare cu picior înalt, de un roşu translucid, pline cu fructe. Oamenii din Glingkar nu mai mâncaseră niciodată asemenea fructe de pe meleaguri îndepărtate.

Luându-şi paharul cu vin, Joru zise:

— Îi mulţumesc Cerului că mi-a adus familia şi semenii. Aceasta este cea mai fericită zi din viaţa mea. Beţi cu toţii!

Băură toţi, în afară de bătrânul intendent, care se apropie de el spunând:

— Vreau să-ţi cer ceva în numele neamului din Gling şi nu voi bea până nu vei fi de acord.

— Grăieşte, rogu-te.

— O mare năpastă s-a abătut asupra ţinuturilor noastre frumoase, din cauza multelor noastre fărădelegi, dintre care

alungarea ta şi a mamei tale a fost cea mai rea. Te implor, pentru binele oamenilor din Glingkar, lasă-i să stea trei ani pe pământul pe care l-ai deschis.

— De ce trei ani şi nu trei zile? întrebă Joru, cu chef de glumă.

Bătrânul intendent se înclină adânc, spunând:

— Greutatea fărădelegii noastre a fost la fel de mare ca zăpada de acasă. Va dura trei ani ca omătul să se topească pentru ca acele meleaguri să poată reveni la viaţă.

O durere ascuţită ca o împunsătură de ac străpunse inima lui Joru când îl auzi pe bătrânul intendent luând asupra sa vinovăţia. Îl conduse la locul de cinste şi îi întinse paharul lui cu vin.

— Bătrâne intendent şi căpetenii de trib, eu, Joru, am clădit acest loc căci doresc să ajut Glingkarul să prospere timp de milenii.

În timp ce vorbea, partea de sus a cortului dispăru, iar jilţurile lor păreau să se înalţe. Auziră glasul tunător al lui Joru:

— Priviţi! Această porţine lată şi frumoasă a Fluviului Galben se încovoaie asemena unei săbii preţioase, cu lama spre India la sud şi cu vârful spre China, sabia înfigându-se în Muntele Nyenchenthanglha. Am construit fortăreaţa aici deoarece Yulung Kulha Sumdo este viitorul centru al Glingului. După ce poporul nostru va înfăptui lucruri măreţe, vom trimite o parte dintre ai noştri înapoi în ţara noastră natală.

Peste poate de bucuros, bătrânul intendent luă paharul şi îl goli de trei ori. Urmă un banchet şi, după ce mâncară, oamenii începură să cânte şi să danseze. Toată noaptea, miile de focuri aprinse lângă corturi arseră cu atâta intensitate, că strălucirea lor o întrecu pe cea a stelelor.

A doua zi de dimineaţă, Joru conduse căpeteniile triburilor pe un deal, de unde le arătă împrejurimile.

— Priviţi fluviul, le zise el. Războinicii au spaţii deschise unde pot călări în galop, oamenii au o piaţă pentru negoţ, iar păstorii au câmpii înierbate unde să-şi ducă turmele la păscut. Fortăreaţa clădită din taxa în piatră i-o dăruiesc iubitului nostru intendent. Are o sală de întruniri încăpătoare. Când ne vei convoca, iubite intendent, sunetul se va auzi până departe din turnul înalt.

— Este fortăreaţa ta şi tu eşti regele nostru, zise bătrânul intendent.

— Regele Joru! Regele Joru! aclamară oamenii.

— El nu e Joru, e Gesar! strigă tatăl lui.

Joru îşi folosi puterea magică pentru a pune capăt ovaţiilor mulţimii, după care îl duse pe bătrânul intendent în fortăreaţă şi îl aşeză pe un tron acoperit cu blană de tigru şi cu braţe din aur, sculptate cu capete de dragon.

— Aşază-te aici, bătrâne intendent!

— Cerul şi-a arătat voia. Tu eşti regele, zise intendentul chinuindu-se în zadar să se ridice.

— Are dreptate, spuse Khrothung, apropiindu-se de ei. Numai tu eşti potrivit să fii regele nostru. De ce nu te aşezi pe tron să dai fiecărui trib un loc nou în care să trăiască? Nu ne simţim în largul nostru să pierdem timpul în fortăreaţa ta şi să-ţi mâncăm bunătăţile.

— Ştiu că unchiul Khrothung vrea să găsească un loc unde agricultorii să lucreze pământul şi păstorii să-şi pască oile şi vacile, fu Joru de acord.

— Ei, asta înseamnă să fii un bun nepot! N-o să-ţi umplu urechile cu politeţuri, precum bătrânul intendent. Dragă nepoate, sunt locuri joase şi locuri înalte. Solul poate fi roditor sau sterp. Ştii că în Glingkar tribul meu, Tagrong, ocupa un loc aflat lângă un râu bun.

— Nu toată lumea poate simţi ruşine şi nu toată lumea se poate schimba din rău în bine, zise bătrânul intendent, oftând la auzul cuvintelor lui Khrothung.

— Bătrâne Intendent, tu zici asta fiindcă eşti aşezat pe tron. Eu însă trebuie să mă gândesc la mijloacele de trai şi fericirea oamenilor mei. Nu am de ales, trebuie să fiu sincer şi fără ocolişuri.

Luându-l pe Joru de-o parte, îi zise:

— Oamenii din Glingkar nu-l mai pot îngădui pe acest intendent. De vreme ce ne-ai făcut asemenea favoruri, de ce să nu fii tu regele nostru? Dragă nepoate, continuă el, trăgându-l pe Joru de mânecă, eu cred că nu doreşti să fii rege din cauză că ţi-e frică.

— Nu mi-e frică, unchiule.

— Băiete, s-ar putea să nu o ştii, dar ţi-e frică. Te temi că, având mintea unui copil, nu vei fi în stare să te descurci cu oameni ale căror şiretlicuri sunt la fel de mari precum oceanul.

— Destul, unchiule.

— De ce ţi-e frică? Nu-ţi fie teamă.

— Nu mi-e teamă. Sunt doar frânt de oboseală.

— Asta e frică!

— Da, e aşa cum zici. Dragă unchiule, mi-e foarte teamă că, din cauza minţii mele de copil, nu mă pot pune cu un om mai în vârstă, ale cărui şiretlicuri sunt la fel de mari precum oceanul.

Khrothung îşi dădu seama, desigur, că vorba înţepătoare a nepotului său era îndreptată spre el, dar refuză să se dea bătut:

— Înlătură-l de la tron pe bătrânul intendent şi voi fi eu intendentul tău. Tu vei nimici demonii şi spiritele rele, iar eu voi dezlega neajunsurile oamenilor.

Toată lumea îl auzi, iar bătrânul intendent răspunse cu glas tare:

— Eu voi fi intendentul, dacă Joru va fi rege.

Oamenii din tribul Tagrong îi ţineau partea lui Khrothung, însă celelalte triburi îl sprijineau pe bătrânul intendent. Pe măsură ce gâlceava lor devenea tot mai aprinsă, ei uitară de Joru.

— Nu vă certaţi, zise Joru încet.

Îi duceau cu gândul la un stol gălăgios de păsări migratoare atunci când se opreşte prima oară pe un lac. Ieşi din fortăreaţă.

Când mama lui îl văzu, tristeţea de pe chipul băiatului o făcu să simtă junghiuri ascuţite în inimă.

— Vor să-ţi ia fortăreaţa?

— O, mamă. De ce a trebuit să părăseşti fortăreaţa tribului Dragon ca să-mi dai naştere între oamenii ăştia?

Ea vru să-i spună că vor trebui să întrebe Cerul, dar se opri de la cuvinte care ar fi putut să mărească şi mai mult supărarea fiului ei.

Strigătele deveniră atât de puternice, încât plăcile grele din piatră de pe acoperiş începură să vibreze, iar păsările de apă care se hrăneau pe malul liniştit al fluviului îşi luară zborul, speriate. Gyatsa Zhakar şi generalul Danma veniră afară, după el.

— Unde e tata? întrebă Joru.

— Este cu bătrânul intendent.

— De ce nu vine la mama? Cu ce îl poate ajuta pe intendent?

— Dar tu?

— De ce nu vrei să fii rege?

— De ce aş vrea?

— Pentru a făuri un popor adevărat. În acest moment, toate triburile, care vin din aceiaşi strămoşi, nu sunt decât nisip în vânt, zise Gyatsa Zhakar.

— Toată lumea ştie că ai fost trimis de Cer pentru a fi regele Glingkarului, interveni Danma.

— Nimeni nu mi-a spus niciodată asta, zise Joru, privind spre cer. Ştiu doar că această ceartă e obositoare.

Chiar atunci auziră doi călugări drumeți care spuneau că Glingul trebuia să aştepte un cuvânt din partea Cerului pentru a stabili cine ar trebui să fie rege. Ei spuseră că, dacă cele două tabere nu ajungeau la un acord, călugării înşişi trebuiau să preia puterea. Fără un rege trimis de Cer, doar ei puteau conduce drept şi nepărtinitor. Călugării le oferiră o explicaţie amănunţită. Tot ce exista sub Cer fusese împărţit în lumi separate, fiecare aflată sub învăţăturile unei religii diferite. Glingkarul era aşezat pe tărâmul luminii budiste. Fiul zeilor, care trebuia să fie rege, primise binecuvântările budiştilor desăvârşiţi din vest, acesta fiind motivul pentru care Joru avea puteri magice şi o minte limpede. Toate acestea fuseseră descoperite în urma revelaţiei trăite de Maestrul Lotus şi de Buddha Marii Compasiuni.

— Călugări? făcu Joru, expresia lui trecând de la solemnitate la dezamăgire şi de la uimire la ghiduşie.

Îşi recăpătă forma de clovn pe care o adoptase prima oară când fusese alungat din Glingkar. Încălecă pe toiag şi urcă în vârful unui munte. Gyatsa Zhakar încercă să se ţină după el, dar nu-l putu ajunge din urmă, aşa că se întoarse la fortăreaţă. Crezând că le aducea un mesaj de la Joru, peste mulţime se lăsă tăcerea. Gyatsa Zhakar dădu să spună ceva, dar nu reuşi să scoată nici un sunet. Încercă din nou şi de data asta izbuti, dar oamenii erau nerăbdători:

— Mai tare!

Aşa că ridică vocea:

— Cum Joru nu vrea să ne fie rege, pe cine aşază el pe tron, acela va fi conducătorul nostru.

La aceste cuvinte, auzi sunetul săbiilor băgate înapoi în teacă. Gyatsa Zhakar îşi zise în sinea lui: „Dacă ar auzi Joru asta, ar fi foarte dezamăgit“.

Mulţimea se risipi încet.

— Abia ce-am scăpat de dezastru, zise bătrânul intendent, cocârjându-se pe tron. Cum s-a ajuns la asta?

Gyatsa Zhakar păstră tăcerea, însă generalul Danma, care era mai rău de gură, îşi dădu glas supărării:

— Bătrânul intendent ar trebui să răspundă la această întrebare.

— Cum îndrăzneşti? tună Senglon.

— Taci, tată, şopti Gyatsa Zhakar. Ar trebui să mergi la mama noastră, Metog Lhartse.

Între timp, consoarta Han se dusese deja să o caute pe Metog Lhartse, dar în zadar. O căută şi Senglon, dar nici el nu reuşi să o găsească. Tot restul zilei, oamenii, care se simţeau din nou vinovaţi, îl căutară pe Joru, dar nimeni nu-i văzu nici pe mamă, nici pe fiu. Cortul de lângă fortăreaţă dispăruse; până şi gardul din căpiţe de fân din jurul acestuia fusese măturat de o rafală de vânt, de parcă nici nu ar fi existat ceva pe acel petic de iarbă.

Joru dispăruse din nou.

După două zile, Joru îşi făcu apariţia. Purta roba din piele de căprioară, cu acele coarne strâmbe pe glugă. Era murdar pe faţă. Cocoţat pe toiagul lui răsucit, vrăjit, coborî din înaltul cerului prin faţa acoperişului fortăreţei şi ateriză înaintea tronului, unde se odihnea bătrânul intendent. Acesta ţinea ochii închişi, dar suspina întruna. Joru îl scutură de umeri şi, cu un zâmbet larg, îi zise:

— Ţi-au dat dureri de cap?

— Joru s-a întors! exclamă bătrânul intendent, mai să sară de pe tron. Veniţi toţi înapoi, s-a întors Joru! strigă el.

— Încetează, îi ceru Joru, agitându-şi toiagul. N-o să-i las să mă vadă.

— Îţi vei folosi puterile cereşti?

— Nu ştiu, dar ei nu mă pot auzi, dacă eu nu doresc asta.

— Eşti fiul zeilor.

O adiere de vânt pătrunse pe fereastră, răsfirând perii din blana veşmintelor lui Joru şi trimiţând duhoarea acestuia până la bătrânul intendent, care-şi duse mâna la nas; acest fapt stârni râsul lui Joru, care întrebă:

— Aşa miroase fiul zeilor?

Bătrânul îl apucă de umeri şi îl zgâlţâi zdravăn, zicând:

— Din Cer a venit la mine un Bodhisattva, ca să-mi dea un semn. Voia ca toate triburile din Glingkar să te urmeze, aşa că i-am adus aici.

— Bodhisattva?

— Bodhisattva Guanyin al Compasiunii.

Preţ de o clipă, prin mintea lui Joru trecu o imagine, precum umbra undelor pe apă.

— Ce e un Bodhisattva? întrebă el.

— Sunt călugării raşi în cap care au venit cu noi. I-ai văzut, nu-i aşa?

— I-am văzut, într-adevăr. Şi ei voiau să fie regi.

— Sunt adepţi ai lui Bodhisattva şi au venit să răspândească învăţăturile lui Buddha.

— Învăţături?

— Ne învaţă să nu ne războim şi să fim buni.

Joru era mai nedumerit ca oricând, aşa că zise:

— Acum plec.

— Nu poţi pleca.

— Dacă rămân, vei continua să mă zăpăceşti până când o să-mi explodeze capul.

— Nu poţi pleca, fiu al zeilor.

Însă Joru plutise pe toiagul lui magic până la cer, unde luă o hartă desenată pe un pergament şi o aruncă jos, zicând:

— Cunosc locurile din jurul cotiturii fluviului. V-am împărţit pământul.

Apoi se îndepărtă în zbor. Mulţimea rămase cu gura căscată când el se preschimbă într-o pasăre Roc, apoi îşi întinse aripile şi zbură spre munţi.

Intendentul luă pergamentul cu harta, spunându-le oamenilor:

— Să ne lăsăm inimile să sufere de ruşine până noaptea târziu. Cel care ne-a arătat înfăţişarea sa măreaţă, cel pe care noi l-am poreclit Joru, fiindcă am crezut că e urât, a dezlegat totul pentru noi.

Împărţirea făcută de Joru pentru aşezările menite fiecărui trib era bine ticluită: Tse Lhase Khado era potrivit pentru dregători, aşa că avea să fie teritoriul celor opt fraţi din ramura vârstnică; Padma Rangshar, cel mai frumos canion, era cel mai bun loc pentru bărbaţii curajoşi, aşa că fu dat celor şase triburi din ramura tânără.

Canionul Dradokyu, la sud de Fluviul Galben, fu repartizat tatălui lui Joru, Senglon; iar Yulung Kulha Sumdo, unde se afla fortăreaţa în trei culori, avea să aparţină bătrânului intendent Rongtsa Khragan.

— Dar cu noi, cei din tribul Tagrong, cum rămâne? întrebă Khrothung, supărat că toate celelalte triburi aveau un loc al lor.

În aval de Fluviul Galben, deasupra lui Lugu, era un defileu îngust, în formă de gâtlej, cu versanţi ca un lotus înflorit, însă nu era un loc liniştit. Dacă strigai după un om, îţi răspundea o femeie-demon, iar când chemai un câine, îţi răspundea o vulpe. Era locul perfect pentru un om neînfricat, aşa că le reveni, fireşte, lui Khrothung şi tribului său, Tagrong.

În afară de Khrothung, care era necăjit că nu i se dăduse fortăreaţa cu tronul de aur, triburile şi căpeteniile lor se ruşinară din nou că-l alungaseră pe Joru.

Povestea
Bodhisattva

Joru plecă în parte fiindcă era sătul de certurile fără sfârşit, dar mai mult pentru că dorea să mărească teritoriile Glingului, al cărui singur vecin mai apropiat era tribul Hor, aşezat la nord. Un vast spaţiu al nimănui se întindea între Glingkar şi ceilalţi vecini ai săi: India la sud, Persia la vest şi Imperiul Chinez, condus de Dinastia Han, la est. Joru o luă acum în amonte, de-a lungul Fluviului Galben, până la un loc numit Mamed Yulung Sumdo. Ca toate celelalte pustietăţi, acest pământ era cotropit de demoni şi spirite rele, aşa că Joru se făcu pe sine mai mulţi Joru şi urmări demonii de-a lungul fluviului şi în munţi, până când aceştia nu mai avură unde să se ascundă. Când fugeau, demonii se transformau în animale. Dacă Joru ar fi fost ceva mai vârstnic, poate că ar fi simţit un pic de milă, dar era încă un copil, şi încă unul care fusese alungat din Glingkar la vârsta de cinci ani, iar apoi se autoexilase din Yulung Kulha Sumdo când avea doar opt ani. Pentru un băieţel, era mare distracţie să vadă în ce se transformau demonii după o

înfrângere sau cum îşi foloseau dublurile lui toiagele pentru a ucide creaturile cuprinse de teamă, care doar se prefăceau neajutorate. Se simţea bine. La început, toiagul lui fermecat vătăma animale adevărate doar din greşeală – dacă un demon care fugea se transforma într-un grup de marmote, una sau două dintre ele se poate să fi fost marmote adevărate, ieşite din vizuinile lor pentru a sta la soare. Însă în scurt timp, toiagul lui era în stare să deosebească animalele adevărate de cele false. Când vedeau umbra toiagului îndreptându-se spre ele, marmotele adevărate se uitau fix, cu ochii larg deschişi şi tăcute, pe când cele false scoteau din gâtlej un ţipăt strident, deznădăjduit.

Drumeţii se adunau peste tot pe unde Joru nimicise demonii, iar pe drumurile abia construite de el printre munţii înzăpeziţi şi mlaştinile joase îşi făceau apariţia caravanele. Negustorii, care-i cunoşteau isprăvile la Yulung Kulha Sumdo, nu se temeau să înainteze. Când apărură în Mamed Yulung Sumdo, îl întrebară pe Joru:

— Rege al Mamedului, vei cere tot o taxă din pietre când vom trece pe teritoriul tău?

— Nu mai am nevoie de piatră pentru a construi o fortăreaţă.

— Atunci de ce anume ai nevoie?

— O să mă gândesc.

Încălecând pe toiag, zbură la un lac îndepărtat, în care trăia un dragon ce devora caii caravanelor şi cerea corali din ocean, de parcă ar fi vrut să-şi transforme bârlogul de sub ape într-un palat. Plutind deasupra lacului, Joru îi porunci dragonului să rămână în apă şi să nu mai ameninţe caravanele. Cu un hohot puternic de râs, dragonul scuipă o trombă uriaşă de apă, zicând:

— Toiagul tău e bun doar să omori vulpi şi cârtiţe în vizuinile lor.

— Atunci, astăzi îţi voi lua viaţa fără să-mi folosesc toiagul.

— Mai vedem noi! spuse dragonul, sărind în aer.

În cer, Joru se răsuci iute de trei ori, apoi azvârli trei fulgere din palme. Dragonul căzu mort în lac.

— De ce nu vrea să ne fie rege? se întrebară oamenii şi negustorii care fuseseră martori.

Însă Joru plecase deja în zbor pe toiagul lui. Aşa că oamenii se duseră să stea de vorbă cu mama lui, care învăţa un grup de femei

să brodeze.

— Poate că preferă să fie un rege fără tron, le zise ea.

Când împlini unsprezece ani, Joru coborî de pe munte târând toiagul în urma sa, într-un potop de sânge de la trei demoni-şopârlă uriaşi pe care-i căsăpise. Fu nevoit să grăbească pasul pentru a-şi feri picioarele de sângele închegat, ceea ce oferea o privelişte jalnică. Însă ştia că puterea slabă pe care o mai avea sângele urma să piară cu totul după ce ajungea pe celălalt mal al lacului.

Deodată, între Joru şi sângele care se revărsa în şuvoaie se lăsă un zid de lumină, iar în această lumină apăru Bodhisattva Guanyin, aşezată pe o floare de lotus. Joru credea că ştie cine era, şi totuşi întrebă:

— Cine eşti?

— Vin de departe ca să te văd.

Fără să vrea, Joru arătă spre cer. Bodhisattva surâse, apoi zise:

— Ai curmat prea multe vieţi.

— Vieţile unor demoni.

— Nu e vorba că ar fi trebuit să-i cruţi, ci că ar fi trebuit ca acest lucru să nu-ţi placă atât de mult. Erai precum un negustor încântat la vederea aurului.

— Ce vrei să spui?

— Este greu să omori demoni, dar să simţi în acelaşi timp compasiune faţă de ei.

— La ce ar folosi asta?

— I-ar îmboldi pe oameni să facă bine.

— Vorbeşti precum călugării din preajma bătrânului intendent, râse Joru. Sunt discipolii tăi?

— Oricine poate fi discipolul lui Buddha şi să devină iluminat.

— Atunci, ar trebui să pleci acum. Nu-mi plac cei doi discipoli ai tăi, care se ţin întruna după bătrânul intendent.

— De ce nu-ţi plac?

— I-ai trimis aici să conducă Glingkarul?

— Au venit să sădească seminţele compasiunii, asemenea ţăranilor care ară ogoarele.

— Şi totuşi, doresc să fie regi.

Când Bodhisattva atinse pământul, Joru simţi pe faţă o adiere înmiresmată.

— De aceea mă aflu aici, zise Bodhisattva, oftând. Apropie-te. Trebuie să stau de vorbă cu tine.

Cei doi călugări, care juraseră să răspândească învăţăturile budiste în rândul oamenilor din Glingkar, îşi întorseseră ochii spre tron căci fuseseră primiţi cu mult respect şi veneraţie. Planul de la început al zeilor fusese ca fiul lor să trăiască printre oameni şi, cu puterea dăruită lui de zeii budişti, să nimicească demonii. După ce s-ar fi potolit valul de omoruri, călugării urmau să fie trimişi pentru a semăna seminţele bunătăţii. Acum, se părea că aceştia fuseseră trimişi prea curând şi, cum trăiau pe un pământ sterp, seminţele pe care le semănau nu crescuseră; în schimb, în inimile oamenilor răsăriseră buruieni.

— Trebuie să strângi în continuare taxele în piatră de la caravane, zise Bodhisattva.

— N-am nevoie de o altă fortăreaţă.

— Piatra va fi pentru un templu.

— Un templu?

— Pentru Buddha şi pentru călugării care îi răspândesc învăţăturile. Aceştia n-ar trebui să trăiască printre oamenii obişnuiţi, deoarece şi ei sunt născuţi din trup omenesc. Iar templul ar trebui să fie departe de zarva vieţii de zi cu zi. Să nu-l construieşti lângă un drum foarte circulat sau în fortăreaţa regelui.

— De ce?

Bodhisattva nu-i răspunse, căci era greu de explicat de ce era nevoie să duci o viaţă de pustnic în munţi atunci când aveai misiunea să cultivi inimile oamenilor şi să le transformi în câmpuri binecuvântate. În timp ce pleca, Bodhisatva îi spuse:

— De obicei, oamenii înţeleg ceva când mă văd. Sper să fie aşa şi în cazul tău.

— Am crezut că mi-am amintit ceva din trecut, dar era neclar.

— Ai atins iluminarea?

— Adică dacă înţeleg ce mi-ai zis? Tu…

— Poţi să-mi spui Bodhisattva.

— Pricep înţelesul lui Bodhisattva. Pe viitor, când voi măcelări demoni, n-o să mai râd, ci o să plâng.

— Vei vărsa lacrimi într-o bună zi, într-adevăr.

Joru râse şi răspunse:

— Mi s-a spus că a existat un maestru puternic, Lotus, care a

coborât din Cer pentru a omorî demoni, dar într-o zi a plecat. I-ai zis şi lui ceva?

Bodhisattva simţea că întâlnise un adversar ager la minte, dar încăpăţânat. Nu avea rost să se contrazică în continuare cu el. Aşa că se întoarse pe lotus şi se înălţă în nori. Ultimele sale cuvinte răsunară în urechile lui Joru:

— Mai e până la momentul potrivit. Ne vom întâlni iar când karma ne va prilejui.

Bodhisattva se estompă încet, până când în urma sa rămase doar un curcubeu deasupra lacului.

Pe când se uita la curcubeu, Joru ştiu că fusese mişcat lăuntric de ceea ce-i spusese Bodhisattva. Brusc, împrejurimile i se părură cunoscute. „S-au împlinit doisprezece ani de când am venit în Glingkar“, se gândi el. *„De ce am spus «am venit aici», nu «m-oi fi născut aici»?*“

— Ar trebui să cugeţi adânc la această întrebare, se auzi din cer glasul lui Bodhisattva.

Povestitorul

Templul

În visele lui Jigmed se petreceau lucruri stranii.

Până atunci, fusese de fiecare dată spectator. Ar fi zis că se uita la un film. Însă când visă apariţia lui Bodhisattva Guanyin, se văzu pe sine însuşi în vis. Încă şi mai uimitor, alergă la Joru şi strigă:

— Nu o recunoşti? E Bodhisattva Guanyin.

Joru se holba în gol la lac. Chipul lui Buddha îi fusese familiar, deşi nu putea să-şi aducă aminte unde-l mai văzuse. Stătea nemişcat. Însă nerăbdătorul Jigmed zbură în Cer şi ajunse pe Bodhisattva din urmă, într-o zonă cu nori. Gărzile celeste îl opriră.

— Lăsaţi-l să vină să vorbească, le zise Bodhisattva.

Jigmed fu atât de surprins, încât se prosternă pe norii pufoşi, ce păreau să se lase sub greutatea lui.

— N-o să cazi, îl linişti Bodhisattva.

Norii îi susţinură greutatea, după cum i se promisese.

— Te-ai ţinut după mine cale lungă. De ce eşti aşa de tăcut acum? întrebă Bodhisattva.

— Bodhisattva arată diferit faţă de statuile sale din temple, se auzi Jigmed vorbind cu glas timid.

— Am auzit că nici măcar statuile nu sunt toate la fel.

— Ai auzit? Nu intri în temple?

— Sunt pline de fum şi e foarte cald. De ce aş vrea să intru în ele?

Jigmed, care fusese dintotdeauna pripit, se repezi să întrebe:

— Atunci, de ce i-ai zis lui Joru să-ţi construiască un templu?

Bodhisattva surâse misterios, dar nu spuse nimic. În schimb, din apropiere răsună o voce solemnă:

— Nu ai dreptul să întrebi aşa ceva.

Păstorul fu atât de uimit, încât căzu din nori şi se trezi ţipând speriat. În jurul lui, totul era liniştit: oile păşteau şi păsări albe se înălţau deasupra lacului albastru. Îşi veni încet în fire, dar inima îi era plină de remuşcări. Ce minunat ar fi fost dacă ar fi putut să rămână pentru totdeauna în vis, să fie mereu lângă Bodhisattva. Însă la fel ca un sac cu gunoi aruncat dintr-o casă, Jigmed fusese azvârlit din lumea din visul lui.

În următoarele zile, le spuse tuturor celor pe care îi întâlnea prin sat:

— L-am văzut.

— Ce poate să vadă un om pe jumătate orb?

— L-am văzut pe Bodhisattva.

— Du-te la templu, de vrei să îl vezi pe Bodhisattva.

— Nu! L-am văzut pe cel adevărat!

Ce putea să zică lumea la aceste vorbe? Oamenii ridicau din umeri, spunând:

— Bietul băiat şi-a pierdut minţile.

Însă nebunul nu se oprea acolo:

— L-am văzut, de asemenea, pe tânărul rege Gesar, cel din legendă.

Într-adevăr, în cap îi răsuna melodia cunoscută din povestea eroului.

— O aud, zicea el. Şi începea să fredoneze melodia de început, cea pe care o ştia toată lumea: Lu-a-la-la-mu-a-la, lu-ta-la-la-mu-ta-la!

Lumea râdea, căci asta nu dovedea nimic. Oricine avea urechi în ţinutul păşunilor, Khampapa, ştia pe de rost versurile de la începutul poveştii eroice. Până şi ciocănitorile scoteau un şir de note similare, lovind cu ciocul într-un trunchi de copac: tata-lala-ta!

— Nu e la fel! protesta el, roşu la faţă.

Oamenii râdeau şi mai tare.

— I-auzi la el! Ne zice că ciocănitorile sunt altfel decât oamenii.

O ciocănitoare dintr-un chiparos bătrân se sperie şi îşi luă zborul. Mişcându-şi aripile ca pe nişte roţi de moară, zbură spre un deal îndepărtat, un deal de bun augur, cu flori înflorite şi pietre sclipitoare îngropate dedesubt, asemenea belşugului de poveşti din inima unui povestitor.

Fredonând prima notă a poveştii lui, povestitorul ridică privirea spre cer şi strigă numele zeilor. Norii care pluteau la întâmplare, răsuciţi de curenţii de aer, se transformară în animale şi zei. Aceste imagini se puseră cap la cap în mintea lui, aşa cum un curcubeu şi o furtună apar uneori împreună. Povestea! O vedea în vise, ba chiar o auzea foarte vag. Cu toate astea, nu putea, totuşi, să o cânte. Bineînţeles că oamenii râdeau de el; îi auzea până şi în vis. Apoi, cei care râseseră săreau pe cai şi mergeau de-a lungul malului lui Yalong şi dispăreau, lăsând în inima lui un gol trist.

Nu putea să-şi dea sema dacă îi văzuse în vis sau dacă îi visase după ce dispăruseră. Însă fuseseră cât se poate de clari – când îşi ridicaseră robele ca să sară pe cai şi se îndepărtaseră în galop, hainele lor fluturaseră în vânt. Însă după câteva note ciupite la o lăută, pe câmpia înierbată nu mai rămase altceva decât turma de oi şi soarele reflectat în mlaştină. Stătu întins în iarbă şi se uită cu ochiul bun la norii schimbători. Ceva îl răscoli pe dinăuntru, astfel încât se apucă să cânte primul vers din cântecul străvechi:

— Lu-ah-la-la-mu-ah-la, lu-ta-la-la-mu-ta-la!

Îşi acoperi ochiul drept, cel bun, şi întorcându-şi ochiul stâng, cel orb, spre soare, văzu şuvoaie de lumină coborând spre el. Adormi cu ochiul orb deschis, transformând norii schimbători în mii de culori.

Însă Bodhisattva nu apăru.

Poate că o fi în templu, se gândi Jigmed. În sat erau două temple dintre care putea să aleagă. Unul, pe malul nordic al fluviului, era

ca un oraş în miniatură, cu clădiri care se întindeau în toate părţile, ocupând întregul deal. Cupolele aurite ale sălilor principale – una pentru Bodhisattva Guanyin, a cărei statuie avea o mie de mâini care se deschideau la spate, ca o coadă de păun, în fiecare palmă având încastrat un ochi frumos – se înălţau maiestuos deasupra chiliilor călugărilor. Însă Jigmed se îndreptă spre templul de pe malul de sud, o singură clădire pe care cei mai mulţi dintre adepţi nici nu se oboseau să o viziteze. La doi-trei li spre est era o plută, însă Jigmed ştia că luntraşul nu va traversa fluviul doar pentru el, aşa că merse pe jos vreo câţiva zeci de li spre vest pentru a trece pe podul pe care era drumul, după care o luă îndărăt spre est pe malul fluviului, până în dreptul locului unde era feribotul pe partea cealaltă, şi acolo îşi petrecu noaptea.

A doua zi de dimineaţă, începu să urce dealul şi pe la prânz ajunse la un platou. Zări zidurile cărămizii ale templului dincolo de un câmp de orz aplecat de vânt, dar când ajunse acolo fu întâmpinat de tăcere. Sala principală era încuiată. Însă uşa care dădea spre chiliile călugărilor era larg deschisă, aşa că intră salutând. Nu-i răspunse nimeni. Bău cu poftă dintr-un bazin din piatră, cu apă rece, după care ieşi iar şi se aşeză lângă zid. Era un loc liniştit; printre crăpăturile zidului creşteau tufe verzi, bogate, de pelin negru. Rupse un lujer şi simţi parfumul slab, amar, al plantei, asemănător cu cel al ierbii tinere. La streşini pălăvrăgeau două coţofene.

Locul se numea Templul Guanyin.

În urmă cu mulţi ani, un ţăran care îşi ara ogorul lovise cu plugul o stâncă. Când scosese stânca din pământ, văzuse că aceasta avea formă de Bodhisattva. Era cam pe vremea când se născuse Gesar, fiul zeilor, în lumea oamenilor, şi budismul încă nu se răspândise. Într-o zi, un călugăr trecuse pe câmp şi, la vederea acelei imagini născute de natură a lui Bodhisattva Guanyin pe un altar, laolaltă cu alţi idoli făcuţi din lut şi piatră, se prosternase. După ce şi-a terminat rugăciunea, s-a ridicat şi a spart cu bastonul toţi idolii din lut. Oamenii s-au înfuriat şi erau gata să-l omoare, dar au văzut că toiagul lui le transformase în ţărână până şi idolii din piatră. Cuprinşi de teamă, căzuseră în genunchi.

Călugărul construise templul cu pietrele din vechiul altar de pe câmp. Potrivit legendei locale, îl oferise oamenilor după două

săptămâni.

Imaginea din piatră a lui Bodhisattva se înălţa singură în templu.

Spre deosebire de călugării vorbăreţi care aveau să vină după el, primul călugăr vorbea puţin. Avea un zâmbet şters, asemănător cu cel de pe chipul lui Bodhisattva, şi ochii lui păreau să vadă la fel de clar ca un foc învăpăiat, mai curând reflectând lumea decât absorbind-o. Când a plecat, le-a zis oamenilor:

— Alte temple vor fi bogat împodobite, dar lăsaţi-l pe acesta să rămână aşa cum e.

Timp de generaţii, călugării i-au ascultat instrucţiunile. Dar după ce prinţul locurilor, din neamul Dharma, primi un dar bogat de la Împăratul Chinei, construi un grup de săli splendide pe terenul de dincolo de fluviu și deasupra vechiului templu se înălţă şi mai puţin fum de tămâie. Stareţul templului călători prin satele din regiune, după donaţii. Până la urmă, strânse suficient cât să cumpere un pic de aur şi acoperi vechea statuie din piatră cu preţiosul metal. Lama chiar măcină aurul rămas şi cu pudra obţinută vopsi chipul lui Bodhisattva. Cu toate astea, fumul de tămâie se împuţina.

Era prima vizită a păstorului Jigmed la Templul Guanyin.

Având încă pe vârful degetelor parfumul amărui al pelinului, el adormi în lumina caldă a soarelui, după ce se rugă: „Te rog, lasă-mă să o văd din nou pe Bodhisattva în vis“.

Însă nu visă. În schimb, se trezi din cauza unor clinchete de clopoţei. Uşa sălii mari era acum deschisă şi, după ce se descălţă, Jigmed intră. Când ochii i se obişnuiră cu întunericul, zări un călugăr desculţ care se chinuia să împingă o roată de rugăciune înaltă până la tavan. Clopoţeii care atârnau de sus sunau limpede. Şi atunci Jigmed văzu un Bodhisattva înveşmântat în mătase aşezat în firida sa. În decursul anilor, chipul său aurit îşi pierduse luciul.

— Aş vrea să o văd pe vechea Bodhisattva, îi zise Jigmed călugărului.

Călugărul îşi împreună palmele şi surâse, dar nu spuse nimic.

— Aş vrea să o văd pe acea Bodhisattva. Cred că era cea pe care am văzut-o în vis.

Călugărul surâse mai larg, dar tot nu rosti o vorbă.

— Cred că Bodhisattva voia să devin povestitor, ca să cânt

povestea lui Gesar.

Tăcând, călugărul împinse roata grea de rugăciune, cu clopoţeii zornăind în liniştea sălii. Clinchetele lor se aşezau pe capul povestitorului precum boabele de rouă pe mugurii întredeschişi.

Jigmed părăsi templul şi o luă înapoi pe câmpul de orz, delectându-se cu adierea uşoară a vântului pe faţă. O femeie care smulgea buruieni îi zise:

— Lama al nostru nu poate să vorbească.

— E mut?

— În timpul contemplaţiei nu deschide gura să vorbească.

— O să mă întorc.

Povestitorul

Debarcaderul

În noaptea aceea, Jigmed îşi făcu din nou tabăra la locul de ancorare al feribotului. Când i se stinse focul, se ghemui sub pătură şi privi stelele mişcându-se pe bolta cerului. Crezu că aude clopoţeii din templul de pe deal şi se întrebă dacă Bodhisattva avea să se arate pe cer. Se trezi o dată în toiul nopţii şi ascultă fluviul, atât de zgomotos, de parcă ar fi curs lângă urechile lui.

Când se trezi din nou, era dimineaţa târziu. Soarele strălucitor era plăcut. Tocmai se întorsese pe partea cealaltă ca să mai moţăie un pic, când zarva din apropiere îl sili să deschidă ochii. La debarcader se strânsese un grup de călugări şi săteni, iar cineva striga spre celălalt mal, după feribot. Barcagiii, tată şi fiu, îşi făcură apariţia. Bătrânul căra o pereche de vâsle pe umăr, în timp ce fiul ţinea o barcă din piele ridicată deasupra capului, ca şi cum ar fi purtat drept pălărie o oală imensă.

Jigmed se ridică în capul oaselor şi văzu că focul lui, care se stinsese în timpul nopţii, fusese aprins din nou. Deasupra lui, bolborosea un ceainic, iar un lama rotofei sorbea ceai. Acesta îi zâmbi.

— Îţi mulţumesc pentru ceai, zise lama.

Jigmed, care nu era ager la minte, era confuz şi treaz doar pe

jumătate. Nu-şi găsi cuvintele.

— Spală-te pe faţă, vorbi lama din nou. Asta o să-ţi limpezească mintea.

Jigmed dădu fuga la fluviu, luă apă rece în căuşul palmelor şi îşi stropi faţa. Apoi bău zdravăn şi îşi clăti gura. Când se întoarse la foc, îl salută pe lama.

— Eu sunt un Buddha cel Viu, zise lama solemn, dar pe urmă zâmbi. Un lama obişnuit ar avea genul ăsta de alai?

— Este vorba de…? întrebă Jigmed, privind spre malul nordic, acolo unde acoperişurile aurite ale templului abia se zăreau.

Buddha cel Viu aprobă din cap, zicând:

— Însă nu cel mai mare.

Existau mai mult de treizeci de Buddha Vii de diverse ranguri în mânăstirea de peste fluviu.

Nemaiavând nimic de zis, îi priviră pe tată şi fiu, care tocmai lansaseră la apă barca din piele. Pielea era uscată, căci barca nu mai fusese folosită de câteva zile, şi trebuia înmuiată înainte de a-i da pe la cusături cu grăsimea care o făcea rezistentă la apă.

— Trebuie să aşteptăm, aşa că poţi să-mi povesteşti despre visul tău, zise Buddha cel Viu .

— Am mers ieri la templu, spuse Jigmed, şi adăugă: Nu la templul vostru, ci la cel mic, de pe deal.

Soarele era strălucitor, aşa că unul dintre însoţitorii lui Buddha cel Viu îi aduse acestuia o pereche de ochelari de soare. Buddha cel Viu rămase tăcut, privindu-l cu atenţie pe Jigmed din spatele lentilelor vişinii.

— Am visat-o pe Bodhisattva Guanyin.

— Ce ţi-a dezvăluit?

— Am mai visat-o şi înainte pe Guanyin. De asta am urcat pe munte – să o venerez. Şi am visat-o din nou chiar adineauri.

— Ai avut o revelaţie?

— Ce este o revelaţie?

— E ceea ce a zis sau a spus, îi răspunse Buddha râzând.

— Nu mi-a zis nimic.

— Bineînţeles că nu ţi-ar spune nimic ţie!

— Vorbea cu Gesar.

— Poftim? făcu Buddha cel Viu, aplecându-se brusc.

Dacă n-ar fi fost aşa de rotofei, ar fi sărit în picioare.

— Cu Gesar? Bodhisattva Guanyin?

Jigmed tresări. Chiar înainte de ivirea zorilor visase un vis asemănător cu cele ce tocmai aflase. Buddha cel Viu îl îndemnă să continue, aşa că îi povesti cum Bodhisattva îl rugase să construiască un templu pentru a-i separa pe oamenii de rând de călugării care veniseră în Glingkar.

— Pentru a-i separa pe călugări de oamenii de rând? bălmăji Buddha cel Viu, evident surprins.

— Păi, din cauză că nou-sosiţii călugări se luptau cu Khrothung şi cuceilalţi pentru tron.

În cele din urmă veni şi feribotul, iar alaiul lui Buddha cel Viu îl însoţi pe acesta la bord. Jigmed îşi strânse lucrurile şi era pe cale să pornească din nou la drum când îl văzu pe Buddha cel Viu făcându-i semn să urce. Se înghesui în barcă, în ciuda iritării însoţitorilor. Buddha cel Viu îl studie în timpul traversării, dar aşteptă până ajunseră la mal pentru a zice:

— Vino cu mine la templu. Mă numesc A-wang.

Aruncând o privire spre însoţitorii săi, le spuse:

— Să nu-l necăjiţi când va veni.

Însoţitorii avură o anumită expresie pe feţe pe când îşi ascultau maestrul, dar o cu totul alta când Buddha cel Viu termină de vorbit. Aceasta este atitudinea obişnuită a celor care slujesc un superior.

— Bodhisattva a îngropat o comoară în inima ta, iar eu te voi ajuta să o găseşti.

Povestea

Templul

Joru începu să ceară din nou taxa în piatră de la caravane. Când triburile venite din Gling văzură pietroaiele din spinarea cailor caravanelor, ştiură că Joru construia un templu şi i se alăturară ca să-l ajute.

Însă cei doi călugări îşi petreceau timpul învârtindu-se printre aristocraţi, pentru a propovădui învăţăturile budiste. Unul dintre

călugări era de fel din China, de la răsărit, iar celălalt era din sud, din India. Susţineau că propovăduiesc aceleaşi învăţături budiste pe care le răspândea Maestrul Lotus, care era considerat o zeitate, însă oamenii din Gling nu prea le dădeau crezare. Maestrul Lotus călătorise în străinătate, nimicind demoni şi spirite rele, şi se zicea că zbura pe raze de lumină. Când nu se lupta cu demoni, trăia într-o peşteră îndepărtată, unde stătea cu faţa la perete, în contemplaţie, şi rareori accepta pomeni. Însă aceşti doi călugări, care purtau în spinare sutre făcute sul, sosiseră în Gling pe jos, sprijiniţi în toiage. Erau slabi ca nişte ţâri şi îmbrăcaţi în veşminte decolorate, din pânză de cânepă. Îşi petreceau zilele învăţându-i pe oameni cum să recite sutrele şi, cum pretindeau că urmează învăţăturile religioase ale Maestrului Lotus, majoritatea oamenilor recitau sutrele cu ei în speranţa că cei doi călugări îi vor învăţa cum să înfrângă demonii.

Însă călugării spuneau că majoritatea demonilor se nasc în inimile oamenilor.

Ce erau aceşti demoni? Acumularea de bogăţii, setea de putere, răsfăţul în haine de satin şi îmbuibarea cu delicatese în timp ce săracii sufereau – toate acestea erau provocate de demonii din inimă.

Dar la câţiva ani după sosirea călugărilor, după ce oamenii învăţaseră să recite cele şase cuvinte care să-i ajute să îşi păstreze mintea limpede, cei doi se mutară în fortăreaţă şi începură să se îmbrace în mătase şi satin. Vasele pe care le foloseau pentru ritualuri erau acum din aur şi argint. Oamenii fură siliţi să se încline în faţa lor şi să fie de acord cu tot ce spuneau. Şi ei vorbeau despre strategie cu şefii de triburi, care îi lăsau uneori să-şi arate puterea fără oprelişti.

Rongtsa Khragan, bătrânul intendent, le ceru călugărilor părerea despre planul lui Joru de a construi un templu.

— Misiunea noastră este să mântuim poporul, aşa că ar trebui să ne aflăm în mijlocul lui, răspunse un călugăr.

— Cum să stea un păstor departe de turma sa? adăugă celălalt.

Bătrânului intendent nu-i fu pe plac ceea ce auzi.

— Atunci, după câte spuneţi voi, eu sunt o oaie, le zise el.

— Nu te supăra, bătrâne intendent. Fiecare e oaie în faţa supremei înţelepciuni budiste, dar nu şi în faţa noastră, a

călugărilor.

— Suntem doar nişte locuitori vremelnici pe pământul lui Joru, aşa că trebuie să-l urmăm pe el, le-o întoarse bătrânul intendent, ofensat.

Călugării doreau să continue discuţia, însă bătrânul intendent ridică mâna, vrând să-i oprească. Se întoarse spre Gyatsa Zhakar şi îi zise:

— Găseşte-l pe fratele tău şi întreabă-l ce face. Nu înţelegem niciodată gândurile din spatele faptelor sale.

Gyatsa Zhakar încălecă şi porni la drum, gândindu-se că drumul avea să dureze cel puţin cinci zile. La un moment dat, întâlni o turmă de gazele şi se întrebă dacă Joru, căruia îi plăceau renghiurile, se transformase într-o gazelă.

— Frate, zise el trăgând calul de hăţuri, dacă te-ai preschimbat într-o gazelă şi te afli printre ele acum, arată-mi-te!

Însă gazelele, zărind arcul de pe spatele lui şi tolba cu săgeţi agăţată de şa, o luară la fugă.

Mai încolo văzu turme de căprioare, de boi şi cai sălbatici, însă Joru nu se afla acolo.

În cele din urmă, Gyatsa Zhakar o găsi pe Metog Lhartse, care zâmbi şi arătă spre cotitura largă a şerpuitorului Fluviu Galben. Pe apa limpede pluteau graţios lebede. Când calul lui ajunse la mal, una dintre ele se înălţă şi veni în zbor pe umărul lui. Auzi chemarea păsării transformându-se în râsul vesel al lui Joru. Aripile lebedei se preschimbară în braţele lui Joru, care îl cuprinseră de umeri.

— Fratele meu mai mare a venit să mă vadă!

Cei doi fraţi îşi lipiră frunţile.

— Du-mă să văd templul pe care-l construieşti, îi zise Gyatsa Zhakar lui Joru.

Cuvântul „templu“ sună ciudat pe limba lui, căci era încă o idee nouă. În Gling aveau doar un altar construit dintr-un morman de pietre.

Templul era aproape gata. În sala mare erau locuri pentru cele două statui ale lui Buddha pe care călugării le aduseseră din China şi India, precum şi pentru un balcon înfrumuseţat pentru păstrarea sutrelor.

Gyatsa Zhakar îi spuse fratelui său că cei doi călugări nu voiau

să părăsească fortăreaţa.

— La început, au venit dintr-un templu, zise Joru.

— De unde ştii?

— Nu ştiu, dar ştiu. Vor veni, căci locul lor este într-un templu.

Au fost cele mai fericite zile din viaţa lui Gyatsa Zhakar. Fraţii goneau călare în sus şi în jos pe dealuri. Explorară un versant abrupt cu multe peşteri. La gura unei peşteri omorâră un străvechi demon-urs care ucisese multe oi şi pe păstorii acestora. Gyatsa Zhakar era un războinic însă, deşi luase viaţa multor duşmani ai Glingului, era primul demon pe care-l omora.

— N-am ştiut că pot să omor un demon! zise el.

— Poţi, atâta timp cât crezi că eşti mai puternic decât ei.

Merseră călare până la un şes pustiu unde, cu arcurile şi săgeţile, uciseră un rege-cârtiţă care îşi îndemnase supuşii să borteluiască pământul cu tuneluri, omorând iarba. Când trecură din nou pe acolo, după trei zile, câmpia era precum deşertul după ploaie. Primele smocuri fragede de iarbă acopereau pământul, ca o ceaţă verde. În curând, pe acolo aveau să poată prinde rădăcini şi păstorii. Gyatsa Zhakar înţelese acum că aşa crease fratele său mai mic un nou ţinut pentru poporul din Gling.

— Frăţioare, tu ar trebui să fii regele nostru, zise el cu seriozitate.

Joru făcu o tumbă.

— Nu sunt regele nimănui.

Gyatsa Zhakar descălecă, îşi scoase coiful şi se lăsă într-un genunchi în faţa fratelui mai mic.

— Nu sunt vrednic să fiu fratele tău mai mare.

Joru îl ajută să se ridice. Îşi lipi fruntea de cea a fratelui său, spunând:

— Hai să ne luăm rămas-bun aici.

— Chiar vrei să vină călugării? întrebă Gyatsa Zhakar.

— Da.

— Dar templul tău încă nu e terminat.

Arătând spre munţii îndepărtaţi, Joru îi zise:

— Când vei ajunge la trecătoarea aceea, întoarce capul şi priveşte.

Gyatsa Zhakar încălecă şi goni peste câmpie.

Joru ştia că oştenii cereşti îl protejau tot timpul, deşi de obicei se prefăcea că nu-i observă, de vreme ce oamenii obişnuiţi nu puteau să-i vadă. Acum hotărî că era momentul ca ei să se arate.

— Oşteni călare din spatele norilor, coborâţi în faţa mea.

Oştenii cereşti îşi făcură apariţia, cu coifurile strălucind şi săbiile şi suliţele sclipind.

— Muncitorii sunt epuizaţi. Bodhisattva a vrut să se construiască un templu, aş vrea să vă folosiţi puterile magice ca să-l terminăm mai repede.

Oştenii cereşti se înălţară la cer. Nori negri învăluiră deluşorul. Tunetul bubui şi fulgerul lumină norii; o ploaie ca săgeţile şi grindina deasă îi alungară pe zidari şi pe tâmplari de pe deal.

Gyatsa Zhakar nu privi înapoi până nu ajunse la trecătoarea din munţi. Atunci zări zidurile cărămizii ale templului înălţându-se masive şi terminate sub un curcubeu, iar vârfurile turnurilor aurite împungeau albastrul cerului. Joru săvârşise încă un miracol.

Cum viitorul rege din Gling voia ca acei călugări să meargă la templu, Gyatsa Zhakar trebuia să se încredinţeze că vor merge. Dar cum să-i convingă să părăsească fortăreaţa? Deşi pe câmpul de bătălie se dovedea un războinic curajos, Gyatsa Zhakar era din fire un om blând, iar întrebarea îl măcina în timp ce se îndrepta călare spre casă. Însă la jumătatea călătoriei se întâlni cu cei doi călugări, care veneau grăbiţi spre el, urmaţi de discipoli noi care le cărau statuile lui Buddha şi sutrele. Călugării lepădaseră straiele de mătase, iar soarele sclipea pe picăturile de sudoare de pe capetele rase ale discipolilor, care-şi tunseseră părul lung. Vestea despre oştenii cereşti i-o luase înainte lui Gyatsa Zhakar, iar acum călugării îi vorbiră despre miracol.

— Învăţătura budistă şi-a arătat puterea fără margini! strigă un călugăr. Lumea va afla că templele vor împânzi acest ţinut asemenea stelelor de pe cer şi a pieselor de joc pe tabla de şah. Cupolele lor aurite vor străluci ca o veste minunată în vârful tuturor dealurilor!

Călugării îşi continuară grăbiţi drumul spre templu.

Povestitorul

Boala

Din senin, deasupra lui se ivi o zeitate, înveşmântată în armură din aur. Era Gesar.

— Tu eşti.

— Da.

— Regele Gesar.

Îndată, dorinţa lui Jigmed fu să se prosterneze, dar puterea zeii îl înţepeni locului.

Apoi zeitatea vorbi din nou, iar glasul lui părea să vină din profunzimile cerului, ca un ecou:

— Îţi doreşti să cânţi.

— Da.

— Dar ţi-ai pierdut vocea.

Pocnind din degete, zeitatea în armură din aur puse în gura lui Jigmed o pastilă mică. Era rece şi umedă, iar aroma îi cuprinse trupul. Îi alerga prin vene de parcă fusese lovit de fulger.

— Rege slăvit! strigă Jigmed.

Îşi auzi vocea ieşind din piept, clară şi răsunătoare.

— Păstorule, de acum înainte vei cânta oamenilor povestea mea, zise regele.

— Dar…

— Dar mintea ta nu e pe măsura acestei sarcini? Ţi-a fost făcută mai ageră.

Rostind aceste vorbe, zeitatea dispăru. În urmă îi rămase doar glasul, ca şi cum încă s-ar fi aflat în apropiere.

Cerul se înseninase. Pe când Jigmed îşi mâna turma de oi spre casă, de pe păşunea înierbată, peisajul din faţa sa se schimbă. Oile deveniră lei feroce, apoi leoparzi de zăpadă şi pe urmă, nişte demoni nespus de înspăimântători. Când pocni din bici, fulgeră şi apărură mii de oşteni călare. Unii erau nemişcaţi, cu o înfăţişare fioroasă, care îi înfricoşă inima. Alţii erau precum valurile gigantice iscate de o furtună, rostogolindu-se şi înghiţindu-se unele pe altele într-un zgomot infernal. Din fericire, oaia care mergea înainte ştia destul de bine drumul spre casă şi călăuzi turma înapoi la stână, urmată de păstorul pe jumătate orb.

Jigmed bâjbâi prin lumina apusului pentru a închide poarta, apoi se prăbuşi la pământ, fără simţire. Văzând aceasta, oile începură să behăie speriate, iar berbecii începură să dea cu coarnele în gardul ţarcului. Nici măcar bătrânii care văzuseră mai multe ca oricine altcineva din sat nu auziseră vreodată atâtea oi behăind în acelaşi timp, aşa că sătenii se năpustiră spre ţarc.

— A fost muşcat de lupi?

— E fără simţire.

— L-a lovit vreun berbec?

— Frige ca un cărbune încins.

Sătenii îl duseră pe Jigmed acasă, îl întiseră în pat şi-l lăsară dezvelit; până şi pătura din blană de urs pe care zăcea îi făcu temperatura să crească. Doi cai iuţi ieşiră în goană din sat: unul ca să aducă medicul din clinica de ţară situată la vreo doisprezece li depărtare, celălalt la templu, ca să-l aducă pe Buddha cel Viu. Febra păstorului era atât de mare, încât oamenii se temeau că Jigmed nu va aştepta sosirea lui Buddha cel Viu şi a medicului. Însă nu puteau face nimic.

Şi atunci, pacientul cuprins de febră îşi veni în simţiri, zicând:

— E înăbuşitor aici. Duceţi-mă afară.

— Afară? întrebară ei.

— Vreau să stau sub lumina stelelor.

Sătenii îl cărară în curte.

— Nu în curte. Pe acoperiş, le zise Jigmed.

Îl cărară până la o platformă de pe acoperis, o lespede netedă de piatră, pe care el lucra pielea. Cerul nopţii era plin de stele. Constelaţiile sclipeau. Întinzându-se cât era de lung, Jigmed simţi răceala pietrei strecurându-i-se în trup. Suspinând mulţumit, zise:

— Da, văd stelele. Apă.

Îi aduseră apă rece şi limpede de izvor. Deşi era conştient doar pe jumătate, el o dădu pe gât cu înghiţituri mari, de parcă ar fi încercat să-şi stingă un foc din piept. Bău aşa de multă apă, că fură nevoiţi să meargă la izvor să-i mai aducă. De data asta, bău doar un pic. Cineva înmuie în apa rămasă o crenguţă de chiparos şi îi stropi faţa şi pieptul, care îi tresălta violent.

— Am văzut, zise el.

Nimeni nu întrebă ce văzuse. Nimeni nu spuse că băiatul cel chior nu vedea prea multe nici când era treaz, darămite când

dormea. Însă ziseră cu toţii, ca un ecou:

— A văzut.

La lumina strălucitoare a stelelor, omul aproape orb văzuse, într-adevăr, povestea spusă de generaţii de povestitori pe parcursul a mii de ani. Trupul lui ardea, dar mintea îi era răcorită şi înviorată. Văzu cum, cu mulţi ani înainte, povestea fusese spusă mai întâi pe scena vastă a podişului tibetanilor cu părul negru, care se întinde de la stâncile înalte de deasupra malurilor fluviului Jinsha până la păşunile nemărginite prin care curge Fluviul Galben, cu numeroasele sale meandre.

Era miezul nopţii. Lumina stelelor strălucea asemenea unor şuvoaie de apă, iar de la marginea satului se auzi zgomot de copite de cal.

Buddha cel Viu ajunse primul.

Păstorul se ridică în capul oaselor. Ochii îi luceau de o lumină care nu mai fusese niciodată acolo, iar chipul lui, de obicei lipsit de expresie, strălucea. Deschise gura şi cântă:

— Lu-ah-la-la-mu-ah-la, lu-ta-la-la-mu-ta-la!

De data asta, nu răsunară râsete zeflemitoare. Vocea lui, răguşită înainte, se schimbase. Ce-i ieşea din gură emoţionă sufletul oamenilor. Însă trupul îi era atât de slăbit de febră, încât păstorul aproape leşină iar şi nu reuşi să cânte mai departe. Zâmbi totuşi şi zise:

— Inima mi-e plină de poveşti despre regele Gesar.

— Dintotdeauna au existat poveşti despre regele Gesar în inima ta, spuse Buddha cel Viu.

— De astă dată e altfel, stărui Jigmed, ridicându-se din nou în capul oaselor. Acum capul îmi dă pe dinafară de ele.

— Karma ne leagă pe toţi. Feribotul meu te-a scutit de o zi de mers pe jos, zise Buddha cel Viu.

Jigmed îşi dădu seama că acest Buddha cel Viu era cel care îl luase în barca sa.

— Ţi-am zis să mă vizitezi la templu, dar n-ai făcut-o.

În glasul lui Buddha cel Viu era o urmă de supărare.

— Aşa cum ţi-am spus, în inima ta se află o comoară şi mi-ar plăcea să te ajut să o scoţi la lumină.

Într-adevăr, capul lui Jigmed era ticsit cu atât de multe lucruri – cu bătălii între zei, demoni şi oameni în vremurile străvechi –,

încât în clipa aceea nu prea reuşea să le priceapă.

— Ai nevoie de ajutorul meu? îl întrebă Buddha cel Viu .

— Recită, te rog, o sutră, ca să-mi limpezesc mintea.

Buddha cel Viu râse. Chemă o femeie frumoasă, care avea un fus şi o mână de lână netoarsă încâlcită. Luând lâna, Buddha cel Viu zise:

— Poveştile din capul tău sunt încurcate precum lâna asta.

Aşa era. Luându-şi lâna înapoi, femeia roti fusul şi apăru un fir subţire, care se întinse din ce în ce mai lung, se toarse din ce în ce mai strâns, până când în jurul fusului se răsuciră mulţi metri de fir. În câteva minute, lâna netoarsă devenise un ghem. Jigmed simţi cum nodurile din mintea sa încep să se desfacă, să capete o formă clară, cu un început şi un sfârşit.

Ghemul se desfăcu atunci când Buddha cel Viu trase de capătul firului.

— Exact aşa, de la început la sfârşit, acum poţi spune povestea, zise el.

— Dar... n-am vlagă, spuse Jigmed, prăvălit la pământ.

— O să-ţi recapeţi puterile.

Aşa că se întinse sub o pătură moale, privind cerul înstelat şi aşteptând să-i revină puterea. Jigmed nu îndrăzni să-i spună lui Buddha cel Viu, care era plin de compasiune, dar care îl şi speria, că el, ca viitor bard, nu va avea nevoie de nimic în plus.

Închise ochii.

Însă Buddha cel Viu îi porunci:

— Deschide-ţi ochii şi uită-te la mine.

Păstorul deschise ochii şi văzu că Buddha cel Viu îşi ţinea cu o mână mâneca liberă a hainei, în timp ce degetele de la cealaltă mână se răsfirau în faţă, măturând aerul la câţiva centimetri de faţa lui Jigmed. Repetă mişcarea în timp ce psalmodia o incantaţie.

În cele din urmă, Buddha cel Viu zise:

— Acum totul e bine. Încearcă şi o să vezi că mintea ţi-e limpede.

Însă mintea lui Jigmed era din nou confuză, căci nu ştia cum să-şi pună la încercare puterea propriei minţi.

Când luna apăru pe cer, sosi şi tânăra doctoriţă de la clinica din zonă. Ea îi luă temperatura şi îi verifică tensiunea arterială. Ambele erau normale. Dar ritmul cardiac era un pic cam mic.

— Bineînţeles că e mic. N-am energie, zise Jigmed.

Doctoriţa îi făcu o injecţie cu glucoză.

— Simt cum energia mea revine încet, dintr-un loc îndepărtat.

Doctoriţa îi spuse să meargă înapoi în casă, ca să-i poată pune o perfuzie, dar el refuză să plece de pe acoperiş. Sătenii instalară un suport pentru perfuzii pe acoperiş, în timp ce Buddha cel Viu fu condus să se odihnească în încăperea sutrelor, în casa unei familii avute. Doctoriţa rămase lângă pacient, supraveghind lichidul transparent la lumina lunii, în timp ce acesta picura încet în vena lui Jigmed.

Toată lumea crezu că păstorul adormise, când, deodată, acesta râse şi spuse:

— Mâinile lui Buddha cel Viu sunt pline cu căldură, spre deosebire de acest lichid, care mă răcoreşte când îmi curge în trup.

Neinteresată de o discuţie despre Buddha cel Viu, doctoriţa întrebă:

— Energia ta este tot undeva departe?

— E mai aproape acum.

— Vom aştepta, atunci.

Aşa că aşteptară. Sătenii se rezemară de temelia zidului şi se cuibăriră în robele lor când îi fură somnul. Până şi doctoriţa îşi puse o pătură în jurul umerilor, îşi vârî capul în gulerul răsucit în sus al hainei şi adormi. Jigmed stătea tăcut. Cu ochiul bun, vedea capătul din nord al satului şi dealurile domoale deasupra luncii. Luna intra şi ieşea din norii străvezii şi arunca o umbră schimbătoare pe dealurile de dedesubt. Jigmed văzu din nou oştenii călare din poveste gonind înainte, ca nişte valuri înalte.

Buzele păstorului se mişcară. Începu să cânte. Pentru el, era mai mult decât un cântec; era o nouă viaţă. A doua zi avea să fie tot păstor, dar diferit de cel de cu o zi în urmă.

Buddha cel Viu avea să spună: „I-am deschis acelui om uşa înţelepciunii". Prin asta voia să spună că poveştile fuseseră înghesuite în mintea lui Jigmed, numeroasele lor fire încâlcite luptându-se să-i câştige atenţia. Buddha cel Viu a tras de un fir şi a găsit începutul, şi aşa s-a născut în ţinutul păşunilor un povestitor al legendei lui Gesar, unul ales de zei. Jigmed voia să cânte deoarece aşa îi ceruse eroul. Într-o lume care îşi uita din ce în ce

mai mult legendele, povestea eroului avea nevoie să se răspândească din nou în lung şi în lat. Chiar în acea noapte, în faţa ochilor lui Jigmed apăru începutul poveştii.

Povestea

Începutul

Cândva, tare demult, trei fraţi, toţi demoni, cutreierau liber dealurile Tibetului, care erau împrejmuite de munţi cu vârfurile acoperite de zăpadă. Mâncau carne de om, beau sânge de om, înghiţeau oase de om şi purtau straie făcute din piele de om. Nemiloşi şi cruzi, au făptuit atât de multe atrocităţi, încât până la urmă zeii i-au pedepsit. Li se îngădui să renască, iar zeii chiar îi lăsară să se roage pentru reîncarnarea lor. Însă ei doar se prefăcură a se căi şi renăscură sub forma a trei crabi, după care fură întemniţaţi sub o stâncă. Nenorocirea de nedescris a noii lor vieţi îi învrăjbi unul contra celuilalt. Trecură mulţi ani, dar ei tot se războiau, incapabili să renunţe la luptele lor nesfârşite.

În cele din urmă, un zeu trecu pe acolo şi i se făcu milă de cei trei crabi. Flutură din toiagul lui de fier, zdrobind stânca şi eliberându-i. Renăscură sub forma unei marmote cu nouă capete. Însă Regele Ceresc Maha Brahma, din cea de-a Treizeci şi treia Lume Celestă, crezu că era un semn de rău augur, aşa că îşi flutură sabia şi tăie cele nouă capete de marmotă. Patru dintre capete se rugară în timp ce se rostogoleau pe deal: „Noi suntem cei mai buni dintre toţi demonii şi dorim să renaştem drept vrăjmaşi muritori ai credinţei budiste, stăpâni ai vieţii tuturor fiinţelor vii“. Cele patru capete se rugară cu atâta zel şi devoţiune, încât dorinţa le fu îndeplinită: renăscură în chip de Regele Lutsan din Nord, Regele Padrang din Hor, Regele Satham din Jang şi Regele Shengkhri din Monyul, patru regi-demoni care creară haos acolo unde trăiau.

Însă unul dintre cele nouă capete fusese blând şi cumsecade. Se rugă să devină un rege care să-i înfrângă pe demonii-regi şi să apere poporul. Dorinţa îi fu îndeplinită şi el se ridică la Cer pentru a deveni Thosba Gawa, fiul Regelui Ceresc Maha Brahma…

Era pe vremea când caii domestici abia fuseseră despărţiţi de verii lor sălbatici. Oamenii primitivi mai aveau până să fie iluminaţi, iar lumea era plină de cruzimea demonilor. Viaţa oamenilor pe meleagul dintre munţi şi fluvii era o nesfârşită mare a suferinţei. Bogăţia se afla în mâinile câtorva oameni răi, astfel că oamenilor de rând le era imposibil să ducă un trai liniştit, armonios, şi să fie buni şi iubitori. Foloseau cuţite de vânătoare şi suliţe pentru a se măcelări între ei. Şi nu doar oamenii sufereau – până şi filoanele de metale preţioase din adâncul pământului se mişcau în încercarea de a scăpa dintr-o lume atât de groaznică.

Lotusul iluminării înflorise deja, dar acest rău distrugător aşeza ţinutul dincolo de tărâmul civilizaţiei. În fluvii şi pe munţii înzăpeziţi, pe păşuni şi în sate, duşmani vizibili şi demoni invizibili îi îndemnau pe tibetani să urmeze calea răului.

Singurul lucru care le mai rămăsese oamenilor era să se roage Cerului.

În cele din urmă, mişcaţi de nefericirea lumii oamenilor, zeii hotărâră că singurul leac ar fi să trimită unul dintre ei pe pământ. Aleseră pe cineva care îşi dorise să salveze oamenii de suferinţă – Thosba Gawa, fiul Regelui Ceresc Maha Brahma, Korle Demchog, şi al lui Dorje Phagmo, Mama Cerească.

În lumea oamenilor, Thosba Gawa se numea Joru. El urma să devină conducătorul din Gling, Regele Gesar, pe care oamenii aveau să-l slăvească în cântecele lor timp de milenii după aceea.

1. Un mineral foarte rar, cunoscut sub numele de sare Glauber.
2. În terminologia istoriei religiilor, *bodhisattva* desemnează o persoană de religie budistă care a atins iluminarea, dar și-a amânat plecarea în Nirvana pentru a ajuta alți oameni.
3. Creatură legendară – o pasăre de pradă uriaşă, din mitologia arabă şi persană.
4. Unitate de măsură pentru distanţă folosită în China, echivalentă cu 0,5 km.

Partea a doua

Cursa de cai

Povestea

Mama din Ceruri

Joru avu un vis în care se făcea că o femeie de neam nobil cobora graţios din Cer. Când norii din jurul ei se împrăştiară, ea stătea la intrarea de la cortul lui. Mama lui, Metog Lhartse, dormea. Luna era sus pe cer, lumina ei ceţoasă revărsându-se peste Pământ. Lumina din jurul lui era mai puternică decât lumina zilei.

„E o zeiţă adevărată“, se gândi Joru, apoi se înclină adânc şi o invită în cort, care se umplu de îndată de un parfum neobişnuit.

— Aşează-te, te rog. O voi trezi pe mama, să îţi pregătească ceai. Mamă!

Trupul zeiţei tremură puternic. Femeia stătu o vreme cu spatele la Joru, apoi se aplecă să se uite la Metog Lhartse, care dormea.

— Las-o să doarmă. Noaptea aceasta e a ta şi a altei mame.

— Altă mamă?

Joru simţi un junghi de durere în inimă.

Zeitatea consimţi din cap.

— Eu sunt Lhamin Dagmo, mama ta din Ceruri.

— Din Ceruri?

Un fior nedesluşit îi trecu prin minte.

Văzându-i nedumerirea, Lhamin Dagmo îl cuprinse în braţe şi, stăpânindu-şi durerea, îi zise:

— Tu vii din Ceruri. Zeii te-au trimis în lumea oamenilor ca să scapi Glingul de demoni şi, în cele din urmă, să ajungi regele care va scăpa poporul de barbarie.

Ceilalţi zei, care îi priveau, îşi făcură cunoscută prezenţa umplând acel colţ din cerul nopţii cu un curcubeu şi cu lumina puternică a soarelui. Cântau o muzică cerească neasemuit de frumoasă. Când atingeau corzile, sunetul – care avea puterea de a pătrunde şi deschide minţile – se înălţa precum razele.

Muzica trezi în Joru amintiri nelămurite despre tărâmul ceresc şi când se gândi la cei doisprezece ani nefericiţi petrecuţi în lumea

oamenilor, fu cuprins de ciudă.

— Dacă eşti mama mea din cer, cum ai putut să mă vezi suferind?

Lhamin Dagmo aproape că izbucni în plâns.

— Ai jurat că vei scăpa oamenii de suferinţă. Simţămintele mele pentru tine sunt acelea ale oricărei mame pământeşti.

Îi povesti apoi cum el jurase să elibereze oamenii de demoni şi să întemeieze un popor drept şi plin de compasiune.

— Chiar am venit din Ceruri şi mă voi întoarce acolo? îşi întrebă fiul din lumea oamenilor mama cerească.

— Din Cer putem vedea tot ce faci şi se pare că ai uitat de misiunea ta în lumea oamenilor, zise ea cu voce gravă, în timp ce un şuvoi de lacrimi strălucitoare îi luneca pe obraz.

— Nu-mi aduc aminte. Dar am ucis mulţi demoni şi am întemeiat lângă Fluviul Galben un cămin nou pentru poporul din Gling, care nu e în stare să deosebească binele de rău.

Mama lui cerească îi şterse uşor ochii şi prin confuzia lui străluci o lumină clară. Ea întinse mâna din nou şi de data asta îi atinse uşor faţa, netezindu-i trăsăturile schimonosite.

— Trebuie să le arăţi oamenilor adevăratul tău chip, căci cât timp te afli printre ei, reprezinţi curtea celestă, îi zise ea.

Joru vru să îi spună „mamă“, dar când se uită la mama lui pământească adormită, la chipul ei îmbătrânit, măcinat de suferinţă, se pomeni că nu poate folosi acelaşi cuvânt pentru femeia elegantă din faţa lui.

— Ei mă plac aşa cum sunt, ripostă el.

— Poate. Dar trebuie să ţii minte că ei sunt viitorii tăi supuşi.

— Bătrânul intendent, fratele meu Gyatsa Zhakar şi Danma doresc ca tribul Gling să formeze un popor şi m-au rugat să le fiu rege, dar…

Mama lui îi puse un deget catifelat pe buze.

— Urma să spui că mai e şi unchiul Khrothung. Fiule, nu te plânge. Un erou din Ceruri nu ar trebui să se poarte ca un băieţel bosumflat. Ne-ai lăsat să aşteptăm prea mult: pe oamenii din Gling şi pe noi, din Cer. Trebuie să devii rege înainte ca anul să se încheie.

Mama lui îi povesti despre un cal ceresc care coborâse din Ceruri odată cu el în lumea oamenilor. Acesta trăia cu o turmă de

cai sălbatici ce cutreiera dealurile pe malurile Fluviului Galben.

— Găseşte-ţi calul şi îmblânzeşte-l, îl îndemnă ea, după care se făcu nevăzută, cu tot cu însoţitorii ei şi norul pe care mergeau.

Joru se trezi. În cort se mai simţea o urmă din acel parfum neobişnuit, iar lângă perna lui era un colier din jad, scăpat de unul dintre însoţitorii mamei sale cereşti. Ieşi din cort, în lumina lunii.

— Dar cum voi şti care e calul meu? se întrebă el.

În urechi îi răsună vocea aspră a mamei sale cereşti:

— De ce tândăleşti? E calul tău şi o să-l recunoşti.

— Mamă! strigă Joru, iar stelele de pe cer părură să se năpustească spre el.

Trezită de strigătul lui, mama lui pământească ieşi din cort cu o robă pe umeri. Joru îi spuse că începând din acel moment va călări un armăsar iute în locul toiagului fermecat al unchiului său.

Ea îşi lipi fruntea de a lui şi îi spuse că asta nădăjduise că va fi fiul ei: un războinic. Apoi, Joru o întrebă dacă voia ca el să fie Regele Poporului din Gling.

— Dacă şi numai dacă regele poate să întărească Glingul şi să ofere poporului un trai bun, îi răspunse ea, cu o privire gravă.

— Oare sunt eu cu adevărat acela?

— Nu te-ai născut în lumea oamenilor ca să nu săvârşeşti nimic.

Povestea

Visul lui Khrothung

Khrothung avu şi el un vis.

Când în Gling începu să se răspândească budismul, Khrothung îl alese ca zeu de căpătâi pe puternicul Hayagriva din budismul tantric şi îi cercetă magia tainică zi şi noapte, împreună cu alţi vrăjitori. Cum arăta Hayagriva? Khrothung îşi închipuia că acesta avea un chip fioros, invincibil. Se spunea că atunci când un practicant al magiei ajungea să aibă puterea lui Hayagriva, era capabil să îi supună pe *yaksa*[1], pe fantome şi zei, să destrame vrăjile celor opt creaturi neomeneşti, ale semizeilor şi semidemonilor, să înlăture relele, calamităţile şi bolile şi să se

ferească de toate blestemele şi descântecele malefice. Khrothung ştia că, dacă reuşea cumva să deprindă această magie, ar fi şi el invincibil.

Totuşi, nu prea înainta. Sau poate că mai avea de aşteptat până să vadă rezultatele profeţite de călugărul care-l învăţa. Bănuitor din fire, Khrothung începu să se îndoiască nu doar de priceperea călugărului, ci şi de existenţa puternicului Hayagriva. Şi atunci Hayagriva îi apăru în vis.

Khrothung nu ştia că acela nu era adevăratul Hayagriva.

Înainte de a pleca, mama cerească a lui Joru îi spusese acestuia să ia forma lui Hayagriva, cel pe care ea ştia că îl venera Khrothung, cu scopul de a stabili data unei curse de cai al cărei câştigător să ocupe tronul. Când Joru se întinse ca să doarmă din nou, cugetă adânc dacă să îşi ademenească unchiul suspicios într-o capcană pregătită de Ceruri. Însă el trebuie să îşi fi dorit tronul măreţ, căci îndată ce adormi se transformă în Hayagriva şi pătrunse în visul unchiului său. Înspăimântat, Khrothung căzu în genunchi în faţa lui.

— N-o să mai pun niciodată la îndoială existenţa ta, zise el.

— În faţa ta se află Hayagriva, păzitorul budist.

Khrothung se prosternă, incapabil să-şi stăpânească tremurul, şi Joru zbură din visul lui, cântându-i un cântec compus pe loc:

Gling trebuie să fie o ţară în curând,
Căpetenia tribului Tagrong ar trebui să ia puterea.
Războinicii din Gling sunt călăreţi destoinici,
Un erou călare va fi rege.
Ştiu că tânjeşti să fii rege
Şi ştiu că-mi studiezi învăţăturile.
Cu binecuvântarea mea, această cursă tu o vei câştiga.

Când Khrothung se trezi, Hayagriva dispăruse, dar cântecul său încă se auzea, iar Khrothung era mult prea tulburat ca să adoarmă la loc. În curând, deasupra crestelor acoperite de zăpadă de la est răsări soarele, iar el se sculă, se înclină de câteva ori în faţa imaginii lui Hayagriva şi îşi povesti visul soţiei sale, Danza, care oferi ceai zeului.

— Cerul a vorbit. Voi deveni regele din Gling câştigând cursa de

cai.

— Dar toată lumea zice că nepotul tău a fost trimis de Cer să…

Khrothung o întrerupse mânios:

— Iar premiul câştigătorului o va cuprinde, sigur, şi pe Brugmo, cea mai frumoasă fată din Gling. Doar cineva cu frumuseţea ei ar trebui să aibă onoarea de a fi consoarta regelui.

Danza nu terminase ce avea de spus, aşa că zise mai departe:

— Un spirit malefic, nu un zeu trebuie să fi fost izvorul acelei previziuni, pentru că Cerul deja…

Însă Khrothung era convins că el era alegerea Cerului, de vreme ce, aşa cum toată lumea din Gling ştia, nu numai că era foarte priceput la magie, dar calul lui, Yusha, putea să întreacă bidiviii războinicilor. Danza, îmbătrânita şi ofilita lui soţie, îl mânie aşa de tare, că o ameninţă:

— Ţine-ţi gura, femeie! Previziunea unui zeu e precum o pagodă preţioasă din aur. Cum îndrăzneşti să o ştirbeşti cu toporul tău din cuvinte urâte? De nu mi-ai fi dăruit copii, ţi-aş fi tăiat limba, ca să nu mai poţi rosti niciodată asemenea prostii. Când voi câştiga cursa şi o voi aduce pe Brugmo în familia Tagrong, vei fi hrănită doar cât timp vei tăcea din gură. Altminteri, te voi alunga din casă şi n-ai decât să-l urmezi pe caraghiosul de Joru, despre care crezi că ar trebui să fie rege.

Danza se duse să se plângă fiului ei mai mare, dar acesta îşi imită tatăl, răspunzându-i:

— Cum de o femeie din neamul Tagrong nu doreşte ca cineva din tribul nostru să ajungă rege al Glingului?

Khrothung chemă un stol mare de ciori, pe care îl trimise la celelalte triburi. La fiecare tabără, ciorile croncăneau de două ori şi lăsau să cadă mesaje de chemare din lemn, prin care căpeteniile de triburi erau chemate să se strângă în tabăra Tagrong pentru o întrunire importantă. Când oamenii ridicau bucăţile de lemn gravate, ciorile croncăneau şi se îndepărtau în zbor.

Căpeteniilor de triburi, chiar şi celor care se aflau cel mai departe, le luă doar două zile să se strângă. Khrothung îşi puse slujitorii să le ofere bătrânului intendent, căpeteniilor de triburi şi războinicilor cele mai bune mâncăruri şi băuturi, însă el se ţinu greutate.

— Nu ne-a invitat aici doar ca să ne îmbuneze cu mâncare bună şi băutură, nu? se întrebau căpeteniile nerăbdătoare.

În cele din urmă, Khrothung îşi făcu apariţia.

— Poate că au trecut ani de când am fost exilaţi în lunca Fluviului Galben, dar noi, cei din neamul Tagrong, am putea să vă tratăm aşa timp de trei ani, fără dificultate.

— Spune-ne ce doreşti să discuţi cu noi, zise bătrânul intendent.

Cu o privire, Khrothung îi făcu semn unui slujitor să spună cum profeţise Hayagriva că tribul Gling ar trebui să organizeze o cursă de cai al cărui câştigător va deveni rege şi care va primi, de asemenea, drept premiu, pe cea mai frumoasă fată, Sengcam Brugmo, şi o imensă comoară din aur, argint, sticlă colorată, scoici uriaşe, carneol, perle şi goarne făurită din cochilii.

Tuturor celor adunaţi acolo le fu limpede că Khrothung intenţiona să ajungă rege. Însă nu îl puteau contrazice, de vreme ce pretindea că ideea cursei de cai venise din Ceruri. Danza îi aruncă o privire lui Gyatsa Zhakar, care se uită cu îngrijorare spre bătrânul intendent. Însă bătrânul intendent era calm; înţelesese că străvechea profeţie era pe cale să se împlinească – Cerul avea să trimită pe unul de-al său să fie rege al Glingului. Zâmbi şi le vorbi astfel:

— Într-adevăr, avem nevoie de un erou adevărat pentru a înlocui un bătrân neputincios ca mine. O cursă de cai este o idee bună, o cale corectă şi dreaptă de a da câştigătorului tronul, fata preafrumoasă şi cele şapte comori. Nu cred că ar putea găsi cineva motiv de împotrivire. O singură întrebare am pentru onorabilul conducător al tribului Tagrong: cum pământul e acoperit de gheaţă şi zăpadă, nu e un anotimp potrivit pentru o cursă de cai. De ce ar face Hayagriva o astfel de profeţie tocmai acum?

Toată lumea fu de acord că bătrânul intendent avea dreptate să pună o asemenea întrebare. Obiceiul lor era să se întreacă în curse de cai primăvara, când înfloreau florile, nu în toiul iernii.

— După cum zice previziunea mea, zise Khrothung, a cincisprezecea zi a primei luni, peste cinci zile, e o zi de bun augur, aşa că vom hotărî cursa la acea dată.

— Dacă cincisprezece e o dată bună, trebuie să strângem toţi oamenii de seamă din Gling pentru a hotărî ziua în care să se ţină

cursa, zise bătrânul intendent încet.

Drept răspuns, toată lumea îl aprobă din cap.

Gyatsa Zhakar ştia că bătrânul intendent voia să amâne cursa suficient de mult timp ca să-l poată găsi pe Joru, pentru ca acesta să ia parte la cursă, căci nici un războinic din Gling nu avea un cal suficient de iute ca să-l întreacă pe Yusha al lui Khrothung.

— Nu am obiecţii cu privire la cursa de cai, zise Gyatsa Zhakar. Însă nu trebuie să-l uităm pe fratele meu, Joru. Noi i-am alungat pe el şi pe mama lui fără temei şi, cu toate astea, el ne-a găsit un alt loc în care să trăim. Dacă nu va fi invitat la cursă, eu voi părăsi acest popor nou.

— Mama ta are ţara ei, răspunse Khrothung.

— Asta înseamnă că nu-l vei lăsa pe fratele meu să ia parte la cursă?

Khrothung zâmbi şi zise:

— Care dintre voi l-a văzut vreodată pe nepotul meu călărind un armăsar bun? N-am nici o obiecţie! Însă nu are voie să folosească drept cal toiagul magic pe care i l-am dat eu.

Mai erau doar cinci zile până în a cincisprezecea zi din prima lună, dar acestea fură cele mai lungi zile din viaţa lui Khrothung. Nu exista un premiu mai mare pentru învingător: tronul, preafrumoasa fată şi cele şapte comori erau, în sfârşit, ca şi ale lui. După părerea lui, premiul fusese făcut pentru el, iar să-l câştige era floare la ureche. Totuşi, făcu tot posibilul să-şi ascundă entuziasmul şi planifică răbdător cel mai mare banchet din istoria Glingului, pentru un număr de oaspeţi fără precedent. Acesta avea să fie preludiul urcării sale pe tron, aşa că mâncarea trebuia să fie grozavă, iar sala de banchet, magnifică.

În a cincisprezecea zi a primei luni, oamenii de vază din Gling veniră din toate părţile pentru a se reuni pe drumul principal care ducea la fortăreaţa Tagrong, asemenea afluenţilor unui fluviu. Bărbaţii erau impunători precum munţii cu piscurile acoperite de zăpadă, iar femeile tinere erau la fel de tăcute ca gheaţa de pe un lac, însă tinerii erau ca nişte săgeţi în arcuri încordate. Se strânseră într-un cort ridicat de tribul Tagrong pentru banchet, unde un maestru de ceremonii rosti cu glas tare şi răspicat:

— Locurile de onoare sunt din satin înflorat, brodat cu fir de aur. Ele sunt pentru cei patru prinţi: Gyatsa Zhakar, Nyibum Daryag, Anu Paseng şi Rinchen Darlu. Locurile mijlocii sunt din mătase moale. Acestea sunt pentru cei patru bătrâni înţelepţi: Bătrânul Intendent, Khrothung, Senglon şi Langkha Sengzha. Locurile din blană de urs sunt pentru cei mai renumiţi prezicători, scribi, medici şi astrologi.

Ultimul rând de locuri era rezervat pentru cele douăsprezece frumuseţi din Gling, în frunte cu Sengcam Brugmo. Ceilalţi invitaţi şedeau pe jos, la mese încărcate cu bunătăţi.

După ospăţ, Khrothung le povesti din nou cum îi vorbise zeul în vis despre o cursă de cai pentru alegerea unui rege pentru Gling. Nu uită să pomenească premiile – fata frumoasă şi comoara.

— Cum aceasta este dorinţa Cerului, v-am invitat aici, la fortăreaţa tribului Tagrong, ca să putem hotărî când şi unde se va petrece întrecerea.

Apoi adoptă un ton plin de regret, deşi ochii îi erau nesinceri:

— Păcat că iubitul meu nepot Joru nu este aici. Însă o să apară el pe bastonul lui fermecat, dacă va dori să participe.

— Această cursă va hotărî viitorul Glingului, aşa că traseul nu trebuie să fie scurt, zise Tonggod, fiul lui Khrothung. Pentru ca ea să fie cunoscută în toată lumea, trebuie să stabilim punctul de plecare lângă India şi linia de sosire cât mai aproape de China.

Senglon zise sarcastic:

— Dacă vrem cu adevărat să afle întreaga lume despre cursă, atunci punctul de plecare ar trebui să fie în cer şi linia de sosire în ocean, cu soarele şi luna ca trofee. Iar oamenii din Gling ar trebui să stea aşezaţi pe stele ca să urmărească întrecerea.

Vorbele sale fură urmate de hohote de râs.

Banchetul lui Khrothung nu numai că nu reuşise să câştige sprijinul oamenilor, dar fiul său fusese luat în râs. Khrothung era furios.

Atunci se ridică Gyatsa Zhakar şi zise:

— Cursa va începe la Muntele Ayu Te, va traversa frumosul Fluviu Galben şi se va încheia la Muntele Kure. Oamenii vor urmări cursa din vârful Muntelui Lute, în vreme ce dincolo de vale, pe Muntele Lahte, şamanii şi călugării vor oferi jertfe şi se vor ruga. Întrecerea va fi vara, când iarba e înaltă şi apa e dulce.

Toată lumea fu de acord că era cea mai bună cale, aşa încât Khrothung nu avu de ales decât să aştepte vara.

Povestitorul

Pălăria

Se crăpa de ziuă când Jigmed urca dealul. Se întoarse ca să se uite în jos spre satul învăluit într-o ceaţă uşoară. Sătenii încă dormeau, dar el era deja pe drum, cu puţinele-i lucruşoare atârnate în spinare. La capătul îndepărtat al satului, din ţarcul oilor se vedea sclipind o lumină gri-verzuie.

Satul liniştit era pe cale să piardă un păstor. Oamenii trebuiau să găsească pe altcineva care să scoată oile la păşune când răsărea soarele. Jigmed zâmbi în timp ce porni mai departe cu paşi mari. Picăturile mari de rouă îi stropeau cizmele din piele moale.

Peste trei zile, Jigmed sosi într-un orăşel cu o singură stradă principală. Acolo locuia un meşter priceput, care confecţiona lăute cu şase coarde. Fu îndrumat spre curtea bătrânului şi ajunse chiar când acesta încerca un instrument abia terminat. Suflă aer în gaura cutiei de rezonanţă, netedă şi rotundă ca o cochilie, apoi duse instrumentul la ureche, să asculte. Zâmbi.

— Încearc-o, îi zise bătrânul. Nu tu, îi spuse ucenicului care se duse să ia lăuta, după care i-o dădu tânărului care îi intrase neanunţat în curte.

— Eu? întrebă Jigmed.

Bătrânul se întoarse spre cei trei ucenici, şi le spuse:

— Asta e cea mai bună lăută pe care am făcut-o vreodată. El merită să cânte la ea.

— El? întrebară în cor ucenicii, nevenindu-le să creadă că o lăută atât de minunată avea să ajungă în mâinile unui astfel de om.

Ochiul orb al lui Jigmed era larg deschis, cel bun fiind o fantă îngustă. Cum mijloacele de trai în acel orăşel depindeau de afacerile cu păstori, îşi puteau da seama cu ce se ocupa Jigmed fără ca măcar să se uite la hainele ori la faţa lui. Ştiau că era păstor

după picioarele crăcănate, care-l făceau să meargă legănat, şi după mirosul înţepător.

— Da, el. Ştiam că va veni încă de când ungeaţi lăuta cu ulei.

— Meşterul e neşcolit în ale divinaţiei. Cum să ştiţi asta?

Neluându-i în seamă, meşterul se întoarse spre Jigmed:

— Ia-o. Tu eşti bărbatul din visul meu.

— Dumneata m-ai văzut în vis?

— Da. Zeul mi-a spus că lăuta mea va întâlni pe cineva care o merită, că viaţa mea ca făuritor de lăute se apropie de sfârşit. Vino, tinere, ia-ţi lăuta!

— Dar n-am bani, zise Jigmed luând stângaci lăuta, care scoase nişte note frumoase când îi atinse coardele.

— Atunci de ce eşti aici? O să-ţi dai oile în schimbul lăutei? întrebă unul dintre ucenici, pierzându-şi răbdarea.

— Nu am oi. Sătenii m-au tocmit să am grijă de toate oile lor. Eu nu posed nimic.

— Dar nu te afli aici ca să cauţi o lăută?

— Caut o lăută şi o pălărie de povestitor.

— Atunci de ce n-o iei?

Meşterul începea şi el să-şi piardă răbdarea.

— Dar... dar eu nu ştiu să cânt...

Meşterul luă un băţ şi-l alungă pe Jigmed din curte, ca pe un câine vagabond, şi astfel făcu rost de lăută noul povestitor.

După alte trei zile, Jigmed zdrăngănea notele de care avea nevoie pentru povestea sa. Pe când mergea, i se părea că un zeu micuţ îi stătea ascuns în ureche, scoţând sunete ritmice, ca el să le urmeze. Mergea agale, sincronizându-se cu ritmul, şi aşa ajunse să-şi dea seama că clipocitul apei şi unduirile dealurilor aveau acelaşi ritm. Mai erau şi altele: cel al vântului care făcea iarba să se legene şi cel al păsărilor care băteau din aripi. Simţea şi ritmuri mai ascunse: şuierul vântului prin peşterile stâncoase, apa care se ridica în interiorul unui copac, filoanele de minereu care se întindeau sub pământ. Descoperi că nu trebuia să se străduiască prea mult pentru a produce acele ritmuri pe coardele lăutei sale.

Când ajunse la poarta unchiului său, ascunsă de pomi încărcaţi cu fructe verzi şi acre, era în stare să pună cap la cap toate acele bucăţi. Nu ştia când îi dispăruse din ureche zeul care fredona, însă acum simţea venind din lăuta din mâinile lui ritmurile unui cântec

străvechi: chemarea alertă a unei tobe de luptă, bătăile uşoare, sprinţare, ale copitelor de cal, bubuitul mânios al tunetelor din cer, plesnetul de bici al unei sirene care dansa precum zig-zagurile ca de şarpe ale fulgerului...

Reveni cu picioarele pe pământ la sunetul pe care îl făcu atunci când bătu în poarta unchiului său. Amintindu-şi brusc că era nemâncat de multe zile, leşină înainte să i se deschidă uşa.

Când unchiul lui zări lăuta, îi zise nepotului care încă nu-şi recăpătase cunoştinţa:

— Destinul te-a găsit.

Unchiul lui Jigmed şi slujitorii acestuia îl întinseră pe un pat jos de sub un prun, unde îl hrăniră cu brânză şi arseră tămâie, însă el nu se trezi, deşi fruntea i se destinse. Nările îi fremătau, colţurile gurii îi tresăreau, iar urechile îi luceau cu o lumină slabă. Chipul lui se transforma: altădată rigid, acum devenea mobil. Se petrecuse un miracol: păstorul tăcut şi stângaci devenise un *grungkan*, un om care poartă în inimă mii de versuri, un povestitor ales de zei. Unchiul fusese şi el povestitor al legendei lui Gesar, şi încă unul destul de renumit, însă îşi dobândise măiestria de la un învăţător. În cazul unui povestitor ales de zei, totul era diferit: acesta învăţa fără să studieze, iar când sosea momentul potrivit, versurile i se revărsau din gură precum apa dintr-un izvor.

Când Jigmed zâmbi, unchiul îi spuse:

— N-o să te înteb cine ţi-a dat lăuta sau cum ai învăţat dintr-odată să o faci să cânte. Însă lasă-mă să-ţi ofer ultimele două lucruri de care vei avea nevoie ca povestitor.

— O pălărie, zise Jigmed.

— Mă gândeam eu că eşti treaz, zâmbi unchiul. Ce zeu ţi-a spus în vis să-mi ceri o pălărie?

Jigmed îşi ţinu gura.

Unchiul se scuză şi puse deoparte tăbliţa cu sutre aproape terminată pe care o grava. Băgă diversele cuţite în săculeţii lor şi, pe când intra în casă, zise:

— Ne aşteaptă câteva zile de croitorie.

În casa lui nu exista nici o imagine a lui Buddha, doar o gravură cu Maestrul Lotus, atât de frumoasă, încât nu avusese inima să se despartă de ea. Aprinzând un beţişor de tămâie în faţa gravurii, rosti:

— Tu eşti cel care l-a ajutat pe Gesar să devină erou. Acum voi coase o pălărie de *grungkan* pentru nepotul meu, Jigmed. Dacă eşti de acord, te rog ajută-mă să cos una frumoasă. N-am mai pus mâna pe ac şi aţă de mulţi ani.

În următoarele două zile, unchiul stătu lângă nepot şi confecţionă pălăria de povestitor. Mai întâi o croi din cel mai bun satin cu fir de aur pe care familia îl păstra de mulţi ani şi însăilă bucăţile laolaltă cu mătase fină, aşa încât pălăria să semene cu nişte munţi zimţaţi, cu un vârf mare şi ascuţit înconjurat de trei piscuri mai mici. În fiecare dintre vârfurile mai mici înfipse câte o pană de şoim. Vârful mai mare zugrăvea o pagodă care se înălţa la cer, iar cele trei mai mici erau urechile ciulite ale cailor de luptă. Cusu o oglinjoară la jumătatea distanţei vârfului din mijloc, pentru a arăta că tot ce exista în lumea oamenilor se afla sub privirea ochiului plin de compasiune al Cerului. Unchiul avu nevoie doar de o zi pentru a coase pălăria. Jigmed se trezi când unchiul îi peria firele răzleţite de la haine.

— Pălăria mea! strigă Jigmed, cu chipul cuprins de fericire.

— Nepoate, ai fost ales de zei. Până şi înfăţişarea ţi s-a schimbat, îi zise unchiul, întorcând pălăria astfel încât oglinjoara să fie în faţa lui Jigmed.

— Mi-e foame, zise Jigmed.

— Mai întâi priveşte-te, insistă unchiul.

Jigmed îşi îndreptă ochiul cel bun spre oglindă şi ţipă de uimire, căci în ea îl văzu pe eroul Gesar în armură, călare pe un armăsar splendid şi purtînd pe umăr tolba cu săgeţi. Se prosternă la pământ în faţa pălăriei.

— De ce te înclini în faţa pălăriei tale? întrebă unchiul, neputându-şi stăpâni curiozitatea.

— În oglindă e Regele Gesar!

Unchiul se lăsă în genunchi ca să se uite în micuţa oglindă.

— Eu nu văd nimic, zise el.

— Dacă ai putea să-l vezi, atunci eu aş coase o pălărie pentru dumneata!

Unchiul aranjă pălăria astfel încât vârfurile munţilor să stea mai drepte.

— Eşti sigur că vrei s-o porţi?

Fără un cuvânt, Jigmed lăsă capul în jos. Unchiul îi puse pălăria

şi îi dădură lacrimile.

— De acum încolo, nu vei mai fi tu însuţi, îi zise nepotului.

— Atunci, cine voi fi?

— Un slujitor special al zeilor. Vei colinda pretutindeni ca să cânţi povestea pe care ei ţi-au dăruit-o şi nu vei mai avea niciodată un cămin.

— Trebuie să găsesc şi un portret, zise Jigmed, aranjându-şi pălăria.

În timp ce cutreiera ţara, un povestitor trebuia să poarte, ca pe un stindard, o imagine a Regelui Gesar înrămată în mătase. Când ajungea într-un loc menit să audă povestea, înfigea portretul în pământ şi se aşeza sub el ca să cânte din lăută şi din gură.

— Ar trebui să te odihneşti câteva zile înainte de a pleca, de vreme ce n-o să te mai întorci, îl sfătui unchiul, cu obrajii plini de lacrimi.

— De ce s-ar simţi întristat unchiul? zise Jigmed, adoptând tonul firesc al unui povestitor. N-ai vrut dintotdeauna să faci ceea ce sunt eu pe cale să fac acum?

Spunând asta, zdrăngăni din lăută şi plecă.

Povestea

Brugmo

Oamenii din Gling nu ştiau că Joru îl făcuse prin vicleşug pe Khrothung să propună o cursă de cai, aşa că bătrânul intendent şi Gyatsa Zhakar erau nerăbdători să-i dea de veste. Amânaseră data desfăşurării cursei în anotimpul florilor pentru a-i oferi lui Joru suficient timp să se pregătească pentru întrecere. În Gling erau mulţi călăreţi neîntrecuţi, dar nici unul nu avea un cal care să-l poată întrece pe Yusha, armăsarul care gonea ca vântul.

— Joru călăreşte un toiag. Putem să-l numim cal? întrebă îngrijorată Brugmo.

Bătrânul intendent se gândi adânc la această întrebare, apoi răspunse:

— Ce mă îngrijorează nu e dacă un toiag va fi considerat

echivalent cu un cal, ci cum să-l convingem pe Joru să-şi aducă mama aici şi să participe la întrecere.

Toată lumea se uită la Brugmo: ea era unul dintre premiile întrecerii, dar sprijinise în mod deschis alungarea lui Joru. Însă frumoasa Brugmo nu voia ca Khrothung să câştige, căci atunci ar fi trebuit să se mărite cu el.

Aşa cum era de aşteptat, ea zise:

— Bătrâne Intendent şi voi, războinicilor, mi-am regretat vorbele încă de când am sosit pe acest pământ roditor de lângă Fluviul Galben. Dacă aş putea să le retrag, durerea din inima mea s-ar vindeca. După ce spuse asta, ea părăsi sala de întrunire.

În timp ce urca pe cal, Brugmo auzi pe cineva din spatele ei spunând cu glas glumeţ şi binevoitor:

— În fiecare zi vezi ceva nou. Asta e prima oară când văd o fată frumoasă ducându-se să-l aducă pe viitorul ei soţ.

Chipul lui Brugmo se îmbujoră precum cerul la răsăritul soarelui.

Ajunse călare la un câmp pustiu. Nori negri cutreierau cerul senin. Din ceaţă îşi făcu apariţia un bărbat călare pe un cal negru şi având în mână o suliţă neagră. Avea faţa precum cărbunele şi ochi ca nişte clopote de alamă. Frumoasa Brugmo păli la vederea lui.

— Eşti la fel de atrăgătoare ca o zână celestă, iar giuvaierele din părul tău sunt asemenea stelelor de pe cer, zise bărbatul tuciuriu. Se spune că bogăţia şi frumuseţea rareori merg împreună. Ce virtuţi trebuie să ai, de le posezi pe ambele!

Deşi tremura, Brugmo răspunse cu voce calmă:

— Copacii înalţi nu cresc niciodată într-o mlaştină, iar bărbaţii măreţi nu necăjesc o femeie. Te rog să te dai la o parte din calea cuiva care trebuie să se grăbească.

— Îţi voi face loc să treci, dar trebuie să alegi una din următoarele trei condiţii. Prima, rămâi aici cu mine.

— Nu.

— Sau culcă-te cu mine, apoi dă-mi calul şi bijuteriile tale înainte de a pleca.

— Niciodată!

— A treia condiţie este cea mai grea. Lasă-ţi splendidele veşminte la mine şi întoarce-te acasă dezbrăcată! zise el, cu chipul

împietrit. Nu am milă, aşa că să nu plângi şi să nu mă implori! Deşi, de vreme ce nu te-am necinstit de cum te-am văzut, sigur karma trebuie să aibă ceva de spus.

— Poţi să iei bijuteriile, dar nu şi calul. Şi nu poţi să mă ai de iubită. Dacă eşti un bărbat cinstit, n-o să faci necazuri unei femei. Am o misiune importantă: trebuie să-l aduc acasă pe viitorul rege din Gling.

— Cine e acesta?

— Tânărul războinic Joru.

— Atunci o să te las să treci, căci am auzit despre faptele sale eroice. Dar trebuie să-mi aduci calul şi bijuteriile după ce-ţi vei îndeplini misiunea. Lasă-mi acum una dintre podoabele tale preferate.

Brugmo îşi scoase din deget un inel din aur şi i-l dădu fără şovăire. Bărbatul cu faţă tuciurie, calul lui negru şi norii joşi de deasupra câmpului dispărură. Îndemnându-şi calul să înainteze, fata ajunse la un loc numit Şapte Dealuri Nisipoase şi zări şapte oameni și şapte cai. Bucuroasă să vadă semne omeneşti după întâlnirea cu bărbatul cu faţa neagră, se duse spre ei. Când se apropie, văzu că fierbeau apă pentru gătit. Conducătorul lor stătea la umbra unei stânci. De cum îl văzu, fata nu mai putu să facă un pas – era ca şi cum s-ar fi aruncat o vrajă asupra ei. Nu mai văzuse niciodată un bărbat atât de frumos, de o asemenea nobleţe. Pielea îi strălucea ca turnată în bronz, iar ochii îi erau ca nişte lacuri adânci. Brugmo era o femeie care putea îmbăta un bărbat cu fiinţa ei, însă acesta păru să nu o observe. Ofensată, îşi întoarse calul, vrând să plece.

Atunci bărbatul vorbi:

— Sunt un prinţ din India. Mă duc în Gling să-mi găsesc o soţie.

Gling? Soţie? Imagini cu fetele pe care le cunoştea îi trecură iute prin minte şi se întrebă cine va fi aleasă.

— Eu sunt din Gling. De ce n-am auzit despre asta?

— Am auzit că o fată pe nume Brugmo este o frumuseţe fără egal, zise încet bărbatul. Să fii tu fata aceea?

Brugmo se simţi de parcă îi furase cineva sufletul, dar clătină cu putere din cap, aşa cum roteşte un călugăr toba de rugăciune.

— Încă n-am făcut nimănui o cerere în căsătorie, aşa că te voi duce cu mine înapoi în India.

Vorbele lui stârniră în ea simţăminte contradictorii. Era fericită că-l făcuse să simtă pentru ea ceea ce simţise ea pentru el, însă era şi îndurerată: după ce auzise de frumuseţea ei neasemuită, el bătuse atâta drum doar ca să se răzgândească de îndată ce întâlnise o altă fată frumoasă. Dar era un bărbat splendid, aşa că încântarea ei învinse supărarea şi nu se putu abţine să îi spună că ea era Brugmo. Scoase o sticluţă cu licoarea de viaţă lungă pe care intenţionase să i-o dea lui Joru. Sigiliul acesteia avea să dovedească originea ei nobilă. Luându-i sticla, bărbatul scoase sigiliul fără să-i arunce măcar o privire şi dădu pe gât conţinutul.

— Nu vei câştiga fata dacă nu vei participa la cursa de cai, îi zise Brugmo.

— Atunci, aşa voi face. Voi lua preafrumoasa fată, dar nu şi tronul.

Stăpânirea de sine o părăsi. Fără să ţină cont de buna-cuviinţă, Brugmo se lipi de prinţ şi îşi goli inima de cuvinte dulci. El îi puse o brăţară de cristal în mână, iar ea îi legă lui o panglică de satin alb în jurul mijlocului, înnodând-o de nouă ori. Se despărţiră doar după ce îşi promiseră să se întâlnească la cursa de cai.

Brugmo nu avea cum să ştie că bărbatul cu chip negru şi prinţul indian erau Joru, deghizat.

Dunele dispărură şi în locul lor apărură dealuri joase, domoale, pline de găurele. În faţa fiecărei găuri stătea câte un Joru cu înfăţişare de şoarece. Priveliştea o sperie atât de tare pe Brugmo, că se ascunse după o stâncă. Joru strigă şi apariţiile dispărură.

— Arată-te, demone!

— Joru, sunt eu, Brugmo, zise ea, ieşind de după stâncă.

Înfuriat la amintirea felului tandru în care ea îi vorbise prinţului indian, Joru aruncă un pietroi dinaintea fetei, iar pietricelele de la picioarele ei zburară în aer, scoţându-i dinţii ca de sidef şi smulgându-i părul de pe o parte a capului.

— Să nu mă minţi, demone, zise el.

Brugmo se lăsă la pământ şi începu să plângă şi să se vaiete. Inima lui Joru se înmuie la această privelişte neplăcută şi îşi rugă mama să o aducă pe fată acasă.

Când Metog Lhartse văzu că fata, cândva frumoasă ca o floare, era acum ştirbă şi aproape cheală, ştiu că la mijloc era mâna lui Joru, cu una din farsele lui. Tot ce putea să facă era să încerce să o

consoleze, spunându-i:

— Vino cu mine. Joru o să te ajute. Are puterea de a te face chiar mai frumoasă decât înainte.

Joru râse în hohote răsunătoare când o văzu.

— Deci chiar eşti mândra şi nesuferita Brugmo. Am crezut că vreun demon a luat înfăţişarea ta. Odată, unul s-a prefăcut că mă iubeşte. Aproape că mi-a frânt inima.

— Bătrânul intendent m-a trimis ca să vă duc înapoi la fortăreaţă pe tine şi pe mama ta. Am îndurat o călătorie lungă şi grea, iar tu m-ai transformat într-un demon hidos. Cum voi mai putea să dau ochii cu familia mea?

Fata începu să plângă în hohote, dar Joru nu simţi decât gelozie – sigur plângea pentru că nu se mai putea arăta în faţa prinţului indian. Dar se simţi un pic mai bine când îşi aduse aminte că el însuşi îl născocise pe prinţ.

— Pot să-ţi redau frumuseţea, dar mai întâi trebuie să faci ceva pentru mine.

— Voi face orice îmi ceri.

— Zici că bătrânul intendent vrea să mă întorc pentru cursa de cai, dar m-ai văzut cu vreun cal? Nu am cal.

— Familia mea are nenumăraţi armăsari de soi. Poţi să-l alegi pe care-l vrei.

— Poate vreunul dintre ei să-l întreacă pe Yusha, calul unchiului Khrothung?

— Probabil că nu. Ce să facem?

— Un cal celest s-a născut într-o turmă sălbatică exact în clipa în care m-am născut eu în această lume. Este cel mai bun bidiviu pe care-l poate oferi Cerul, însă numai tu şi mama mea împreună puteţi să-l prindeţi.

— Eu? Să prind un cal sălbatic?

— Calul înţelege graiul omenesc, aşa că tu şi mama veţi putea să mi-l aduceţi.

— Voi merge, atunci.

Când rosti aceste cuvinte, Brugmo îşi recăpătă frumuseţea. Totuşi, bodogăni în sinea ei: „Dacă Joru ştie cum să prindă calul ăsta, de ce nu se duce el să-l aducă? Şi cum să aleg un cal dintr-o turmă care aleargă în galop?“ Îi zise lui Joru, care o vedea că ezită:

— De ce nu-mi spui cum arată calul celest?

— Are nouă trăsături deosebite, răspunse el. Capul este al unui şoim, are gât de lup, chip de capră, orbite de broască, ochi de şarpe, gâtlej de iepure, aripile nasului de căprioară, nările de cerb moscat şi, cel mai important, câte un mic smoc de pene de condor pe fiecare ureche.

— De ce nu-l prinzi tu? întrebă Brugmo.

Joru zâmbi în timp ce-i cerceta chipul, dar nu-i răspunse.

— Când solul, seminţele şi temperatura sunt potrivite, holdele se coc, interveni Metog Lhartse. Noi trei am fost sortiţi să ne întâlnim în această viaţă. De vreme ce noi două ne-am unit forţele pentru a-l face pe Joru regele Glingului, doar tu şi eu vom avea parte de slava rangului său.

Brugmo îşi aduse aminte că ea era unul dintre premiile cursei de cai şi deodată felul în care o privea Joru i se păru cunoscut. Ochii lui, întunecaţi ca două lacuri adânci, semănau cu ai prinţului indian. O, de-ar fi avut Joru frumuseţea, graţia şi eleganţa prinţului şi de-ar fi avut prinţul puterile magice ale lui Joru, ea ar fi fost cea mai fericită femeie din lume. Joru simţi ce era în mintea ei şi, fără să vrea, luă înfăţişarea prinţului. Brugmo se frecă la ochi, nevenindu-i să creadă, şi Joru redeveni el însuşi.

Apăsată de îndoială, Brugmo urcă pe munte cu Metog Lhartse. Abia ce ajunseră pe Muntele Banne, că şi zăriră o turmă de cai sălbatici. Pământul se cutremura sub copitele lor ca o tobă. Recunoscură uşor calul celest, deşi se amesteca printre caii care cutreierau ţinutul sălbatic. Bidiviul era extraordinar de puternic. Când se apropiară, calul îşi înălţă capul şi necheză, după care se îndepărtă în galop, lăsând în urmă un vârtej. Cele două femei încercară de mai multe ori să se apropie de el, dar nu reuşiră. În cele din urmă, îşi amintiră vorbele lui Joru: animalul înţelegea limba oamenilor, aşa că Metog Lhartse începu să cânte:

Săgeata cu coadă lungă a arcaşului,
Dacă nu se potriveşte cu arcul în mâna războinicului,
Rămâne în tolbă pe veci
Şi nu poate fi folosită pentru a înfrânge duşmanul.
Atunci, ce rost are că e ascuţită?
Cal fermecat şi preţios,

Dacă eşti cu adevărat un armăsar celest,
De ce nu-l ajuţi pe stăpânul tău să câştige?
Ce rost are să alergi pe un şes înierbat pustiu?

Când auzi cântecul, calul părăsi turma şi veni la trap către cea care cânta. Se opri la jumătatea distanţei pe care ar fi parcurs-o o săgeată în zbor şi le vorbi femeilor cu un glas care părea aproape necăjit:

— Eu sunt Rkayngkar Perpo. Într-adevăr, am venit din Ceruri. Când picioarele mele se simt în putere, pot să mă avânt prin văzduh, peste munţii înalţi. Au trecut de-acum doisprezece ani şi aştept cu nerăbdare chemarea stăpânului meu. Dar am auzit doar vaierul vântului rece printre culmi. Viaţa unui cal e mai scurtă decât cea a omului. Un armăsar de doisprezece ani a trecut deja de floarea vârstei. Gura lui nu mai poate ţine zăbala, iar spinarea sa nu poate îngădui şaua. Aştept momentul când sufletul meu se va întoarce la Ceruri.

— Cal Celest, zise Brugmo căzând în genunchi, ţi-ai irosit aici cei mai frumoşi ani din viaţă din cauză că oamenii din Gling au ignorat voinţa Cerului. Ştiind ce rău am făcut, ne aflăm aici să te rugăm să cobori de pe munte ca să-ţi ajuţi stăpânul să-şi încheie misiunea.

— Caii sălbatici nu mi-au ştiut originea fiindcă ei sunt nişte simpli cai. Oamenii din Gling nu au putut să recunoască un războinic din Ceruri, căci au ales să urmeze calea răului. Ce mai e de zis?

Cu aceste cuvinte, calul se ridică în aer şi îşi ascunse trupul puternic printre nori.

Brugmo ţipă deznădăjduită şi căzu la pământ. Metog Lhartse se lăsă în genunchi şi strigă spre Ceruri. Pe nor apărură zeii, împreună cu Donkhyung Karpo, fratele celest al lui Joru, care flutura încet din braţ pentru a întinde laţul din mâna sa. Când trase de laţ, lângă el apăru calul celest.

— Am petrecut doisprezece ani fără rost în lumea oamenilor, zise calul.

Donkhyung Karpo nu răspunse, ci mângâie cu drag calul pe gât şi îi dădu o pastilă fermecată.

— Du-te. Tu şi stăpânul tău tocmai aţi ajuns la vârsta adultă,

zise el, lăsând lasoul să cadă printre nori ca să ajungă în mâna lui Metog Lhartse, urmat de cal.

Acesta stătu în faţa celor două femei, cu capul ridicat mândru.

Brugmo sări în picioare şi îşi încolăci braţele pe după gâtul calului, speriindu-l atât de tare, că aceasta se ridică din nou în aer ca să o ia la galop printre norii jilavi şi lumina în cascadă a soarelui. Auzind ţipetele speriate ale femeilor, calul zise:

— Nu închideţi ochii de teamă, ci priviţi lumea aflată acolo jos.

Aşa că femeile deschiseră ochii şi văzură câmpii întinse, lacuri limpezi, fluvii şi lanţuri muntoase şerpuitoare care se încolăceau încet şi apoi se desfăceau. Zăriră Glingul sus, în munţii cu vârfuri înzăpezite, între China, India şi Persia. China se întindea către răsărit, Persia la apus, iar India, spre sudul zăpuşitor şi umed. Toate cele trei mari ţări aveau oraşe impunătoare, legate prin drumuri mari, însă la nord erau câmpii pustii, unde vârtejurile de aer ridicau coloane de nisip şi apă din lacurile sărate, secate de soare până la cristalele strălucitoare de sare. Lumina lunii se revărsa peste acoperişurile lucioase din oraşul imperial al Chinei, în timp ce primele raze de soare luminau cupola palatului persan.

— Acum aţi văzut. Glingul nu este întreaga lume. Nu e nici măcar cea mai bună dintre lumi.

— Lasă-ne jos. Dacă nu vrei să-l ajuţi pe Joru, aşa să fie. Însă vrem să fim cu el.

Calul celest râse.

— Nu pot să mă întorc în Ceruri până când fiul zeilor nu-şi împlineşte sarcina. V-am adus aici ca să vedeţi atât binele, cât şi răul din viitorul Glingului, precum şi fericirea şi suferinţa care există în lumea oamenilor. Trebuie să vă uitaţi bine, de dragul viitorului Glingului.

Calul se înălţă prin cer şi veşmintele femeilor fluturară în vânt. Văzură şi munţi rotunjiţi, şi munţi ascuţiţi, şi ape dulci, şi ape sărate, şi ţări binevoitoare, şi ţări rele. Parcurseră nu doar distanţe extraordinare, ci şi timpul magic, şi văzură toate începuturile şi sfârşiturile, bune şi rele. Şi văzură haos şi ignoranţă acolo unde începutul nu semăna deloc cu un început, iar sfârşitul nu dădea nici un semn de sfârşit.

Calul li se adresă din nou:

— Când vom fi din nou pe pământ, voi deveni doar un cal şi îmi voi pierde graiul. Însă acum, că aţi aflat lucruri de la Cer, depinde de voi să-l ajutaţi pe Joru ori de câte ori mintea lui e rătăcită.

— Dar el e fiul zeilor. De ce ar asculta nişte oameni obişnuiţi ca noi?

— O fi el fiul zeilor, însă e şi un muritor, la fel ca voi. Brugmo, ştiu că ai nouă turme de armăsari de soi, aşa că trebuie să fii pricepută la cai. Mi-am văzut tânărul stăpân călărind un toiag pe şesul înierbat, ca să se distreze, dar nu l-am văzut niciodată călare pe un cal bun. Trebuie să-i spui despre însuşirile mele.

Când Brugmo reveni pe Pământ, îi dădu laţul lui Joru, spunându-i:

— Acest cal celest îţi va spori puterile magice şi te va ajuta să conduci Glingul.

Povestea

Iubire

Brugmo ştia că Rkayngkar Perpo îi va aduce stăpânului său victoria; Joru avea să fie soţul ei, iar ea avea să fie Regina din Gling. Totuşi, deşi entuziasmată, mintea îi era cuprinsă când şi când de o amărăciune tainică şi îşi dorea ca Joru şi prinţul să fi putut fi una şi aceeaşi persoană – fie Joru având frumuseţea prinţului, fie prinţul având acelaşi curaj ca al lui Joru, cu tot cu puterile magice ale acestuia. Gândul o făcea să roşească şi trebuia să-şi apese pieptul cu mâinile, ca inima să nu-i mai gonească precum cea a unui iepure. Însă nu voia să dea frâu liber gândurilor să gonească nestăpânite, ca un cal cu hățurile libere, de vreme ce îşi îndeplinise misiunea doar pe jumătate. Îi îndemnă pe mamă şi fiu să pornească fără întârziere la drum.

În ziua de bun augur pe care o aleseră îşi strânseră lucrurile şi o porniră călare spre casă. Joru rămase înmărmurit la vederea lui Brugmo, care era mai frumoasă ca oricând. Ea îşi plesni calul peste crupă şi acesta porni în galop. Aducându-şi iar aminte de prinţul indian, Joru simţi o împunsătură de gelozie, ca şi cum i-ar fi fost

ciupită inima. Pe vârful unui deal, Brugmo se opri şi se întoarse spre Joru, zâmbind. El întinse mâna, dar când îi atinse talia mlădioasă, fata pocni din bici ca să-şi îndemne calul să o ia din loc. Joru se înnegură la faţă. Ştia cât de prost e, de vreme ce prinţul indian fusese el însuşi, transformat, însă îl rodea faptul că fata fusese sfioasă cu el, în timp ce lăsase la o parte buna-cuviinţă pentru a alerga în braţele unui străin chipeş.

Când îl văzu oprindu-se la marginea drumului, Brugmo întoarse calul şi veni înapoi.

— Calul tău celest nu poate ţine pasul cu armăsarul meu?

Joru horărî că era timpul să nu mai fie bosumflat.

— Calul meu e sălbatic şi nu are nici frâu, nici şa. Dacă vrem să mergem mai repede, trebuie să călărim acelaşi cal, zise el, sărind pe calul ei.

Răsuflarea lui caldă pe gâtul ei o făcu pe Brugmo să se îmbujoreze.

— Dă-te jos! Ce-o să zică lumea?

— Calul meu are nevoie de şa.

— O să-ţi dau o şa de aur din tezaurul tatălui meu.

— Calul celest e greu de stăpânit fără frâu.

— Doar ştii că sunt frâie minunate în tezaurul tatălui meu.

— Ştiu tot despre ţinutul ăsta, dacă am chef.

Lui Brugmo i se părea că un şoarece cu dinţi ascuţiţi îi ronţăia inima. Însă Joru continuă:

— Calul celest are nevoie de încă două lucruri înainte de a putea alerga. Cum bătrânul intendent te-a trimis să mă iei, sunt sigur că mă vei ajuta să fac rost de ele.

— Du-te la bătrânul intendent să-ţi dea lucrurile de care ai nevoie.

— Un cal celest trebuie să aibă şaua şi frâiele fără cusur, zise el, strângând-o mai tare la piept.

Ea înţepeni, făcându-l să aibă impresia că ţine în braţe un băţ. Ca prinţ indian, i se permisese să-i simtă trupul suplu şi încântător. Joru sări de pe cal, cu pieptul cuprins de mânie.

— Prea bine. Organizaţi-vă cursa de cai. Eu mă voi întoarce în Ceruri cu armăsarul meu celest. Să vă fie rege unchiul Khrothung… sau oricine va câştiga.

Brugmo nu se putu abţine să se întrebe dacă el ştia de prinţul

indian, aşa se învoi iute, zicându-i:

— Spune-mi ce ai nevoie.

— Şaua trebuie să fie prinsă cu o chingă frumoasă şi să stea pe una din păturile pentru şa din fetru în carouri pe care le are familia ta.

Joru îi cerea unele dintre cele mai preţioase harnaşamente ale tatălui ei. Cum putea fi atât de lacom un fiu al zeilor? Cu ce era el diferit de Khrothung? Iar Joru era ascuns, pe când Khrothung era deschis măcar în privinţa lăcomiei sale. Se gândea şi la prinţul indian. De n-ar fi fost la mijloc imensa încredere pe care poporul din Gling şi-o pusese în ea, l-ar fi lăsat pe Joru în urmă cu un singur plesnet din bici. Însă el ştia exact ce gândea fata, aşa că flutură toiagul fermecat şi calul fetei zbură peste două coame de deal înainte ca ea să-l poată opri.

Calul se opri chiar în locul în care Brugmo se întâlnise cu prinţul indian.

Pipăind brăţara de cristal pe care prinţul i-o pusese la încheietura mâinii înainte de despărţire, Brugmo nu se putu împiedica să se gândească la tandreţea iubitoare a prinţului. Cristalul neted şi rece îi amintea de pielea şi de privirea lui limpede şi indescifrabilă. Brugmo se gândi că oamenii din Gling o transformaseră într-un trofeu şi că prinţul indian nu va reuşi să-l învingă pe Khrothung. Atunci o cuprinse tristeţea. Apoi, brusc, brăţara de cristal se transformă într-o viţă uscată şi răsucită care se sfărâmă în bucăţi şi căzu pe jos. Când Brugmo privi în sus, Joru şedea la umbra aceluiaşi bolovan imens la care stătuse prinţul şi ochii lui erau cei ai prinţului, plini de iubire şi mister. Fata se ruşină atât de tare, că lăsă capul în jos.

— Brugmo, ne arde soarele. Descalecă şi odihneşte-te un pic. Vom pleca după prânz.

Ea făcu întocmai şi se aşeză lângă el.

— Unde e mama ta? îl întrebă ea.

— Calul ei merge atât de încet, încât a rămas în urmă.

— De ce n-ai rămas cu ea?

— Calul tău aleargă prea repede. Ce le-aş spune bătrânului intendent şi războinicilor dacă cea mai frumoasă fată din Gling ar fi furată de tâlhari? Dar să nu vorbim despre asta. Pari însetată. Ce doreşti? Iaurt? Vin de orz? Ceai? Sau suc de smochine din India?

Fără a-i aştepta răspunsul, servitorii prinţului, pe care ea îi mai văzuse, apărură să îi ofere băuturi.

În acel moment, Brugmo îşi dădu seama ce făcuse Joru.

— De ce m-ai păcălit, Joru? întrebă ea, printre lacrimi. Fiindcă te-am scuipat şi ţi-am zis cuvinte răutăcioase când tu şi mama ta aţi fost alungaţi?

El făcu un semn spre cer şi îşi făcu apariţia un sturz purtând în cioc panglica de mătase albă, cu nouă noduri, pe care fata i-o dăduse prinţului. Pasărea se aşeză pe umărul lui. Inelul de aur pe care ea i-l dăduse bărbatului cu chip tuciuriu sclipea printre frunzele de iarba-gâştii de la picioarele lor. Lui Brugmo îi venea să moară de ruşine.

— Tu i-ai născocit, ca să mă faci de râs, zise ea.

Joru o cuprinse în braţe şi de data asta trupul ei fu moale şi ascultător.

— După cursa de cai vei fi regina mea şi încă nu te-ai uitat cum trebuie la mine.

— Eram deja o copilă când te-ai născut tu. Aveai o faţă rotundă ca Luna şi erai foarte liniştit. Dar apoi ai ales să fii urât… şi rău.

— Crezi că sunt prea tânăr. Puterea şi înţelepciunea mea sunt mai mari decât ale tuturor războinicilor din Gling, şi-l pun la socoteală şi pe fratele meu, Gyatsa Zhakar. Şi totuşi frumuseţea ta iscă tunete şi fulgere în inima mea.

— Însă îţi lipseşte cumpătarea şi îngăduinţa lui Gyatsa Zhakar.

— Şi crezi că sunt urât.

— Un bărbat cu un renume ca al tău ar trebui să aibă o înfăţişare nobilă.

— Asta îţi place? Sau asta? întrebă el transformându-se pe rând într-un şir de bărbaţi frumoşi, fiecare fiindu-i pe plac lui Brugmo nespus de mult. Ultima înfăţişare pe care şi-o luă era regală.

Brugmo îl îmbrăţişă.

— Joru, un rege trebuie să aibă o înfăţişare neînfricată.

Şi atunci el redeveni Joru, nu tocmai *urât*, dar un pic prefăcut şi – cu siguranţă – nu nobil. Brugmo nu se îndepărtă, dar tristeţea îi înnegură privirea.

— Astea sunt lucruri de căpătâi. De ce stărui să arăţi aşa?

Joru râse, dar ea văzu că ochii lui erau serioşi şi durerea lui o mişcă profund.

— Ochii tăi sunt marea inimii tale, Joru, şi o să mă înec în marea aceea.

— Ai dreptate, fată frumoasă şi blândă. Iar eu sunt ca o pasăre rănită de săgeata privirii tale.

— Sunt atât de fericită când mă priveşti aşa, dar mă simt de parcă aş fi cea mai măruntă dintre fiinţe. Aşa sunt, dragă Joru?

— Eşti o femeie de rang nobil şi frumuseţea ta este neasemuită. Cum poţi să te simţi aşa?

— Cred că orice om la care te-ai uita s-ar simţi aşa. Asta este expresia cu care privesc în jos la noi, oamenii, toţi cei din Ceruri?… Ştiu: ai ochii lui Bodhisattva Guanyin din templul pe care l-ai construit.

— Ochii lui Bodhisattva. Poate. Nu-mi amintesc.

— Chiar ai venit din Ceruri?

Joru privi spre cer.

— Asta îmi zic ei.

— Care *ei*?

El făcu un semn din mână şi oştenii cereşti se arătară – unii cu armuri şi coifuri albe, alţii în aur. Armele lor sclipeau în lumină şi ciucurii roşii ale coifurilor fluturau în vânt. Joru îşi flutură din nou mâna şi aceştia dispărură în nori.

— Eşti un zeu.

— Nu.

— Eşti ca un zeu.

— Da.

— Te iubesc.

— Dacă nu m-ai iubi, puterile mele celeste ar dispărea.

Când Metog Lhartse îi ajunse în sfârşit din urmă, cei doi erau înlănţuiţi.

— Copii, daţi-mi voie să fiu prima care vă urează fericire, le zise ea plângând.

Povestitorul

O cursă de cai

În doar doi ani, Jigmed devenise cel mai renumit povestitor din Khampa.

De obicei, un povestitor îşi ia un nume nou, de vreme ce un bard ales de zei nu este acelaşi om de la naştere. Ca să folosim o metaforă cunoscută, un povestitor este o portavoce. Adevăratele portavoce sunt, desigur, gurile celor din guvern, dar un povestitor este portavocea zeilor.

Lama din mai multe secte se oferiră să-i dea un nume nou lui Jigmed, dar cum părinţii lui muriseră când el era mic, numele pe care li-l dăduseră aceştia îl ajuta să-şi amintească de ei. Într-o zi, pe când stătea sub megafoanele montate pe un stâlp în piaţa unui oraş, încercă să-şi aducă aminte cum arătau părinţii lui. Însă chipurile lor erau înceţoşate de timp. Aşezându-se, şterse oglinjoara din mijlocul pălăriei, dar nu reuşi să vadă nimic clar.

— Orbule, zise el şi zâmbi.

Vederea i se înrăutăţise pe măsură ce talentul lui de povestitor crescuse. Se împiedica pe străzile drepte de parcă ar fi mers pe drumuri pline cu gropi periculoase. Când îl zăreau, bătrânele spuneau: „Sărmanul“, în timp ce femeile tinere duceau o mână la gură şi chicoteau. Copiii strigau: „Un orb!“.

— Aşa-mi zice lumea, dar vă pot vedea. Nu sunt orb de-a binelea.

— E povestitorul.

— Da, sunt povestitorul.

Se obişnuise cu faima, iar acest orăşel auzise de el înainte ca Jigmed să sosească acolo. Clopoţelul şcolii tocmai sunase, dând semnalul de încheiere a zilei, şi cârduri de copii se năpustiră pe poartă, ca să se ţină după el.

— Tu eşti orbul acela?

— Povesteşte-ne ceva despre Regele Gesar!

— Orbule, ce-o să ne povesteşti azi?

Lăuta lui era încă în husa de catifea atârnată pe spinare, căci nu avea de gând să cânte povestea într-un loc atât de prăfuit. Deşi avea ochi slabi, glasul lui, cândva răguşit, era puternic şi clar. Credea că ar fi un păcat să lase praful să strice o voce care căpătase în mod miraculos un timbru atât de frumos.

— Te duci la cursa de cai? La competiţia regională? îl întrebară copiii.

— Dar întrecerea s-a terminat şi Regele Gesar a urcat pe tron, zise el, lovind uşor husa cu palma.

Mai-marele oraşului veni să-l salute.

— Aceasta este o cursă nouă, sponsorizată de guvern pentru a-l comemora pe Regele Gesar, zise el.

Apoi adăugă ceva despre cum „cultura a montat scena, iar economia face spectacol“, vorbe pe care Jigmed nu le pricepu. După aceea, mai-marele oraşului îi deschise portiera jeepului său, invitându-l:

— Urcă, orbule, şi cântă pentru noi la cursa de cai.

Însă orbul şovăi, aşa că mai-marele oraşului zise:

— Oare talentul tău nu e pe măsura renumelui?

— Dacă ar fi aşa, aş fi rămas acasă să am grijă de oi.

— La cursa asta vor mai fi şi alţi povestitori. Doar nu ţi-e teamă să te întreci cu ei?

Jigmed nu avu de ales, aşa că urcă în jeep şi se hurducară pe drumurile de pământ pline de şleauri care traversau şesul. Ţinându-şi lăuta cu grijă în braţe, zise:

— Nu-mi mai spune „orbule“. Mă cheamă Jigmed.

— Particip la şedinţe la administraţia guvernamentală regională şi secretara de partid de acolo, care nu poate să-mi ţină minte numele, îmi zice Crăcănatul, răspunse râzând mai-marele oraşului.

Plecaseră din oraş pe la ora prânzului şi Jigmed adormi în timp ce jeepul se legăna şi sălta. Când se trezi, se ţineau în urma unui apus de soare splendid. Se nelinişti: ultimele raze ale soarelui care apunea se agăţau de un munte cu vârful acoperit de nea.

— Grăbeşte-te, zise el. Grăbeşte-te.

Mai-marele oraşului opri maşina pe un deluşor ce dădea spre şesul deschis, unde fuseseră ridicate mii de corturi albe, alcătuind un oraş temporar. Soarele care apunea îl colora în albastru metalic, ca într-un vis. Semănau cu corturile ridicate de oştenii din visul lui Jigmed. Însă apoi jeepul porni din nou, ieşind de pe drum ca să se îndrepte spre locul de desfăşurare al cursei, al cărei traseu era flancat de steaguri şi drapele colorate. Când maşina opri brusc în faţa postului de comandă, Jigmed fu azvârlit înainte şi se lovi cu fruntea de tetiera scaunului din faţă. Încă vedea stele verzi când începură murmurele.

— A venit. Povestitorul e aici.

— Până la urmă, a venit.

Strângându-şi lăuta în braţe, Jigmed merse de-a lungul traseului cursei chiar când soarele îşi trimitea ultimele raze. Deasupra lui Jigmed se profila o umbră. În vârful dealului stătea pe vine un bărbat, înfăşurat ca într-o mantie în lumina soarlui care asfinţea.

— Toată lumea vorbeşte despre sosirea unui bărbat. Tu trebuie să fii acela.

— Nu ştiu ce vrei să zici.

— Un om care cântă la lăută mai bine ca oricine altcineva.

— Nu ştiu dacă eu cânt mai bine ca oricine altcineva, dar sunt povestitor, un *grungkan*.

— Ha! pufni bărbatul. Nu *te porţi* ca un povestitor talentat. Dar cine ştie? Dacă zeii vor să fii povestitor, asta vei fi.

Între timp, Jigmed ieşise din umbră şi stătea pe vârful dealului, faţă în faţă cu bărbatul acela. Era bătrân cu chipul supt, ochi ca de şoim, care luceau puternic, şi cu o barbă albă care flutura uşor în adierea serii. Era exact aşa cum şi-ar închipui lumea că arată un povestitor; iar asta îl cuceri pe Jigmed.

— Bătrâne domn, cum să cred că v-aş putea întrece la cântat?

— Zici asta doar din cauza înfăţişării mele, râse bărbatul cel vârstnic. Dar eu voi cânta doar ode pentru caii splendizi şi călăreţii lor, înainte de începerea cursei.

Era un artist. Nu spunea poveşti, ci slăvea caii, armele, înfăţişarea războinicilor, munţii sfinţi, lacurile sacre, ba chiar şi pălăriile povestitorilor, cu numeroasele lor simboluri.

— Ce faceţi aici, sus? îl întrebă Jigmed.

— Apusul e splendid, şi totuşi nu există cuvinte de laudă pe măsura lui. Mă gândesc ce vorbe ar putea exprima această privelişte uluitoare.

— Ce aţi găsit?

— Privelişţea se schimbă întruna şi nu există cuvinte care să o poată zugrăvi, răspunse cu tristeţe bătrânul.

— Pentru că nu există destule cuvinte?

— Poate că sunt prea multe.

Soarele părea să-şi fi epuizat energia, căci cerul roşu se estompă rapid, cufundându-se în întuneric.

— S-a lăsat cortina nopţii. Acum du-te să cânţi pentru oamenii

de la sărbătoare.

Din vârful dealului, corturile semănau cu nişte pătrate mici, fiecare cu un foc în faţa lui. Jigmed îşi luă rămas-bun de la bătrân şi se îndreptă spre punctele luminoase. Obiceiul cerea oricui mânca şi bea lângă un foc să facă loc pentru nou-sosiţi, apoi să le ofere ciozvârte de carne de oaie şi băutură. Jigmed se aşeză între doi bărbaţi taciturni, ca să îşi savureze cina. În curând se simţi ameţit. Privi cerul şi văzu că norii negri care sosiseră în urma apusului învăpăiat dispăruseră. Pe cortina nopţii sclipeau acum roiuri de stele. Fără să-şi pună pălăria de povestitor sau să-şi ridice steagul, scoase lăuta din husă şi, uitându-se la stele, începu să ciupească strunele.

Oamenii tăcură, ascultând lăuta şi trosnetul focurilor în vânt. Melodia prinse viaţă.

— El e? şopteau între ei.

— El este orbul?

Jigmed îi auzi. Zâmbi şi se ridică în picioare, ca să fie mai aproape de cer. Ciupi coardele lăutei, se apropie de foc şi începu să cânte:

Leul de pe munţii cu creste înzăpezite
Trebuie să-şi arate coama întunecată când ajunge la maturitate.
Tigrul fioros din pădure
Trebuie să-şi arate dungile când ajunge la maturitate.
Peştele cu ochi aurii de pe fundul mării
Trebuie să-şi arate cele şase aripioare când ajunge la maturitate.
Fiul zeilor, ce trăiește printre oameni,
Trebuie să se arate când soseşte momentul.

Izbucniră urale şi Jigmed se opri. Când reîncepu să cânte, nu mai auzea note, doar sunetul stelelor căzând din cer pe coardele lui. Când închise ochii, văzu galopul armăsarilor din alte vremuri.

Povestea

Cursa pentru tron

Cursa de cai din Gling începu.

Corturile ridicate de triburile din Gling transformară şesul de lângă Fluviul Galben într-un oraş veşnic treaz.

Khrothung, căpetenia tribului Tagrong, fiii lui – Tonggod şi Dongtsan – şi toţi războinicii tribului îşi făcură apariţia cu capetele ridicate ţanţoş, cu ochii întorși spre cer. Yusha, calul lui Khrothung, era fără pereche, încât oamenii credeau că nu se află acolo pentru cursă, ci pentru a sărbători când tribul Tagrong aveau să ceară tronul.

Sosiseră şi războinicii din ramura veche, conduşi de nouă fraţi. Îmbrăcaţi în robe de mătase galbenă şi cocoţaţi pe şei ţesute cu fir de aur, erau magnifici în lumina soarelui. Considerau că tronul trebuia să revină celei mai vechi dintre cele nouă ramuri şi erau nerăbdători să se întreacă.

Când la locul de desfăşurare a cursei apărură călare oamenii ramurii mijlocii, conduşi de opt războinici, aceştia se asemănau cu ninsoarea, căci erau îmbrăcaţi cu totul în alb – coifuri albe, armuri albe, robe şi şei albe.

Războinicii din ramura tânără erau şi ei acolo. Înveşmântaţi în robe şi coifuri albastre, se înşiruiră în formaţie, cu Rongtsa Khragan, bătrânul intendent, în mijloc. Acesta ştia că scopul întrecerii era să-l ajute pe Joru să urce pe trenul Glingului. Spre deosebire de Khrothung cel nespus de stăpân pe sine, el nu credea în profeţia lui Hayagriva. Şi nici nu se purta precum cei din ramurile vechi şi mijlocii, care ardeau de nerăbdare. Aceştia se aliniaseră la linia de pornire cu mult înainte ca întrecerea să înceapă şi erau din ce în ce mai agitaţi. Bătrânul intendent îl chemă pe Gyatsa Zhakar şi îi zise:

— Pari mai puţin nerăbdător decât ei.

— *Sunt* nerăbdător – Joru încă nu e aici.

— Ţi-a trecut vreodată prin minte să ajungi rege?

— Cred că altcineva ar putea aduce oamenilor din Gling mai multă fericire şi bunăstare decât mine.

Intendentul oftă.

— Gling e pe cale să devină o naţiune. Urcarea lui Joru pe tron se va bucura de favorurile şi binecuvântările nesfârşite ale Cerului, atâta vreme cât toţi războinicii vor împărtăşi convingerea ta.

— Dar unde e Joru?

— Va fi aici când va sosi momentul potrivit, răspunse bătrânul intendent care, deşi îngrijorat, nu lăsă neliniştea să-i răzbată în voce.

Abia rosti aceste cuvinte, că izbucni un strigăt:

— A venit Joru!

Adevăratul rival al lui Khrothung sosise, la fel şi al lui Yusha.

Reunită cu celelalte unsprezece preafrumoase fete, Brugmo era sigură că de data asta Joru nu va apărea în obişnuita sa ţinută bizară. Avea să fie călare pe bidiviul lui celest, splendid înşeuat. Într-adevăr, când apăru Joru, toată lumea aplaudă. Însă ovaţiile fură urmate de oftaturi, căci Joru, care mâna calul, se îmbrăcase cu hainele murdare pe care le purtase când fusese surghiunit. Nu arăta deloc ca un rege.

Războinicii care îl susţineau plecară capetele, dezamăgiţi; ceilalţi concurenţi, în drum spre linia de start de la poalele Muntelui Ayu Te, refuzară să călărească lângă el. Numai Khrothung îl întâmpină cu bucurie, încredinţat că el însuşi va câştiga cursa. Deşi Brugmo ştia că Joru avea temeiul lui să se îmbrace aşa, celelalte fete îşi dădură seama că ea îl îndrăgea şi că înfăţişarea lui îi provoca o mare stânjeneală. Joru, care se transformase într-o albină, zbură să-i zumzăie la ureche, dar ea era atât de supărată, că întinse mâna şi-l lovi cu palma. Descurajată, albina îşi luă zăpăcită zborul.

După ce toţi concurenţii se aliniară la poalele Muntelui Ayu Te, goarna făurită dintr-o cochilie de melc marin răsună cu putere, apoi un călugăr şi un preot taoist răspândiră în aer fumul unei crengi de dud. Zeii păzitori şi zeii muntelui coborâră să vegheze cursa. Răsunară bătăi de tobe, dar nu de pe tărâmul oamenilor, ci de sus de deasupra norilor, în timp ce o săgeată din înalt lovi pământul cu un bubuit de tunet. Războinicii din Gling slăbiră frâiele, iar în urma lor se înălţă un nor de praf galben. Înainte ca praful să se aşeze, caii dispărură pe drumul care şerpuia în jurul muntelui.

Khrothung şi calul lui, Yusha, ţâşniră în frunte. Gyatsa Zhakar îşi îndemna calul cu biciul, căutându-şi fratele printre ceilalţi călăreţi. Îl zări la urmă, uitându-se la un nor mare cât un miel, de parcă nici nu ar fi participat la cursă. Norul devenea din ce în ce mai mare şi, când caii alergaseră cât trei lungimi de săgeată,

acoperi cerul. Bubuituri de tunete urmară liniile frânte ale fulgerelor. Din câte se pare, călugării care oficiaseră ritualuri de magie pe munte pentru a implora protecţia zeilor neglijaseră să ofere ofrande demonilor locului şi se părea că trei dintre aceştia – Cap-de-Tigru, Cap-de-Leopard şi Cap-de-Urs – se simţeau jigniţi.

— Oamenii din Gling organizează o cursă de cai pe pământurile noastre, spumegă Cap-de-Tigru. Îşi îndeamnă caii din pinteni, iscând nori de praf pretutindeni în munţi, fără să ne ofere un tribut.

— Nu-i putem lăsa să umble de capul lor pe pământul nostru!

— Trebuie să le arătăm de ce suntem în stare!

Cei trei chemară un potop de grindină, să-i alunge pe călăreţi. Însă Joru ştia ce urma să se întâmple şi, înainte să înceapă grindina, îşi aruncă laţul fermecat şi îi trase la el. Când îl văzură pe fiul zeilor, aceştia cerşiră îndurare pentru greşeala lor.

— Azi e o zi fericită, aşa că n-o să vă iau viaţa, zise Joru. Numai să vă retrageţi norii întunecaţi şi grindina.

Norii negri dispărură şi în locul lor apăru un soare orbitor, pe când o zeiţă a muntelui pluti lângă Joru şi îi înmână o cheie. Joru zâmbi.

— Când voi câştiga cursa, voi avea tronul şi o regină, zise el. De ce să folosesc cheia de la uşa voastră din spate?

— Un rege are nevoie de mari bogăţii, iar tu nu ai nimic, spuse zeiţa. Această cheie îţi oferă acces la comoara din munţi.

Joru, devenit serios acum, îi mulţumi.

— Ai rămas în urmă, zise ea. Deja eşti cu cel puţin zece aruncături de săgeată în spatele celorlalţi.

Fără a ridica biciul, Joru mângâie gâtul lui Rkayngkar Perpo şi, în scurt timp, calul celest galopa în mijlocul hergheliei zgomotoase. Când îl zări printre ei pe prezicătorul tribului, Joru încetini pentru a călări lângă el.

— Maestrul prezicător şi-a ghicit viitorul? Oare tronul de aur te-a chemat?

Prezicătorul îşi biciui calul şi îi răspunse gâfâind:

— Oricine îşi citeşte viitorul orbeşte. De n-ar fi asta, zău că mi-ar plăcea să văd care este viitorul meu.

— Crezi că un prezicător poate să concureze cu războinicii pentru a conduce o ţară?

— Şi tu te numeri printre concurenţi, râse prezicătorul. De ce, dacă nu pentru tronul de aur?

— Din câte ştiu, nici tronul indian al lui Karma Dawa, nici jilţul dragon al împăratului Chinei, nici tronul vreunei alte ţări nu se hotărăşte printr-o cursă de cai. Însă în ţara noastră, cel care are cel mai iute armăsar va fi rege, în timp ce rivalii care au cai mai înceţi vor fi miniştrii săi. Nu e ciudat?

— N-ai auzit niciodată proverbul chinez care zice că e posibil să nu poţi *conduce* lumea de pe cal, dar că poţi *stăpâni* lumea în acest fel?

— Doreşti să stăpâneşti lumea? Nu poţi ghici viitorul pentru tine însuţi, dar ai putea s-o faci pentru mine.

Prezicătorul se zgudui de râs.

— Înainte ca săgeata să se desprindă din arc, poţi întreba dacă aceasta va lovi ţinta, dar după ce săgeata şi-a luat zborul, nici măcar cel mai bun prezicător nu poate vedea ce va lovi, zise el, după care îşi biciui calul şi se îndepărtă în galop.

Joru zâmbi şi, când prezicătorul se aflǎ cu o lungime de săgeată în faţa sa, îşi îmboldi calul, smucind din frâu; Rkayngkar Perpo îl întrecu repede pe prezicător şi, pe când trecea prin dreptul lui, Joru îi zise:

— Eşti un prezicător bun, căci nu ai minţit. Dacă voi câştiga, te voi numi prezicător al palatului.

Apoi Joru văzu gonind un faimos vindecător, deşi calul acestuia era obosit.

— Vindecătorule, ţi-a căzut săculeţul cu leacuri, îi strigă Joru.

Când vindecătorul îşi domoli calul, văzu că săculeţul era încă bine legat de şa. Însă Joru îi zâmbi larg şi îi zise:

— Îţi spun că armăsarul tău e epuizat şi cred că ar trebui să-l laşi să se odihnească.

Vindecătorul zâmbi şi îşi încetini calul, călărind alături de Joru.

— Cred că eşti bolnav, spuse Joru.

— A spune că un om sănătos e bolnav e acelaşi lucru cu a arunca asupră-i o vrajă rea.

— Atunci, cu siguranţă eu sunt cel bolnav.

— Mda, chiar te îmbraci… ciudat, dar ochii îţi sunt limpezi şi senini. Nu eşti bolnav.

— Sunt.

Vindecătorul se apucă să vorbească de parcă uitase de cursă şi de tron:

— Joru, există trei feluri de boli: cele legate de vânt, de bilă şi de flegmă. Ele sunt provocate de lăcomie, mânie şi nechibzuinţă. Cele trei se împletesc pentru a năpăstui oamenii cu patru sute douăzeci şi patru de boli. Tu însă nu dai nici un semn de boală, aşa că îmboldeşte-ţi calul şi câştigă tronul pe care-l meriţi.

— De ce-ţi biciuieşti calul, dacă ştii că nu vei fi rege?

— Sunt foarte cunoscut în Gling. Trebuie să concurez ca pentru a câştiga. Altfel, cum îmi voi ţine capul sus?

— Dacă voi deveni rege, vei fi vindecătorul meu regal, îi strigă Joru, dând pinteni calului.

Rkayingkar Perpo era, cât se poate de limpede, cel mai bun cal din cursă – Joru nu trebuia decât să tragă de hăţuri şi calul alerga ca fulgerul. Îl ajunseră din urmă pe bătrânul intendent.

— Unchiule, îl strigă Joru, folosind titlul onorific potrivit unui bărbat vârstnic din familie.

Bătrânul intendent nu lăsă acest lucru să treacă neobservat:

— Oi fi eu unchiul tău, dar îţi este îngăduit să-mi spui aşa doar între noi. În împrejurări publice, ca aceasta, trebuie să mi te adresezi cu „Intendent“.

— Ştiu ce zic. Vechea ordine din Gling s-a stricat. Numai după ce va câştiga cineva tronul de aur vom putea crea o nouă ordine. De aceea ţi-am spus „Unchi“.

— Eşti un fiu al zeilor, zise intendentul, cu o înclinare din cap. De aceea gândurile tale sunt deopotrivă logice şi profunde. Du-te şi câştigă tronul; supune-te voinţei Cerului şi îndeplineşte voinţa poporului.

Joru dădu să spună că intendentul îi va fi prim-ministru după ce va câştiga tronul, dar Rongtsa Khragan îi biciui calul şi acesta ţâşni ca săgeata. Trecură fără efort de Khrothung şi de Yusha, care era atât de iute, încât părea să poarte vântul pe copite.

Muntele Kure, linia de sosire, se înălţa ca un coif în faţa lor. Khrothung se simţise de parcă un tron de aur ar fi fost aşezat acolo pentru el; el şi calul lui nu mai puteau fi ajunşi din urmă de nimeni. Profeţia lui Hayagriva era pe cale să se împlinească: Brugmo, acea frumuseţe rară, avea să fie în curând a lui, şi poarta spre comoara din Muntele Kure urma să-i fie deschisă. Se simţea

de parcă trupul lui zbura, în vreme ce mintea sa gonea înainte, în viitorul în care el era rege. Chiar în acea clipă, auzi pe cineva răsuflând din greu. Se răsuci şi-l văzu pe Joru în spatele lui, părând cât pe ce să se prăbuşească de pe cal.

— Chiar dacă ţi-ai folosi fiecare fărâmă de energie, tot ai fi departe de tron, nepoate, zise Khrothung râzând. Însă, pentru că i-ai întrecut pe toţi ceilalţi, o să te las să păşeşti în faţa lor când voi întruni Curtea.

Khrothung văzu o lumină trecând în mare viteză pe lângă el. Dintr-odată, Joru şi calul lui celest se aflau în frunte. Bucuria răutăcioasă a lui Khrothung se topi şi mai că tuşi sânge de disperare şi mânie. Aruncă spre Joru un obstacol magic, dar calul celest se transformă într-o lumină puternică şi străpunse zidul întunecat creat de Khrothung, pentru a le pune stavilă. Lumina puternică îl orbi pe Khrothung şi văzu doar întuneric; trupul i se legănă şi fu cât pe ce să cadă de pe cal. Îşi biciui armăsarul, mânându-l înainte. Tronul de aur era foarte aproape: trebuia doar să galopeze pe distanţa scurtă rămasă şi să sară de pe cal direct pe tron. Însă nu-l putea vedea pe Joru, care i-o luase înainte. Poate că băiatul nu era un călăreţ prea grozav, la urma urmei, şi nu reuşise să-şi înfrâneze calul când ajunseseră la tron.

Khrothung înghiţi cu greu şi strânse bine calul, dar animalul se ridică în două picioare. Tronul se îndepărta de el. Khrothung nu putu să-l oprească pe Yusha, aşa că sări de pe cal, care necheză jalnic în spatele lui.

— Dragă Yusha, acum nu pot face nimic pentru tine. Când voi fi rege, mă voi întoarce după tine.

Pe cal îl lăsară picioarele şi se prăbuşi la pământ.

Khrothung se târî spre tronul de aur, dar acesta se îndepărtă din nou de el, tot timpul atât de aproape, dar fără să-l poată atinge. Când auzi râsetul lui Joru, ruşinea lui se transformă în mânie.

— Râzi de mine, cerşetor de rând?

— Cu mine vorbeşti, nobile unchi?

— De ce ai folosit magia în timpul cursei de cai?

— Tu ai folosit un zid magic împotriva mea. Eu n-am folosit nimic contra ta.

— Atunci, de ce n-am putut să ajung la tron, chiar dacă am fugit tare?

— Te pedepsesc zeii, unchiule. Eu şi Rkayngkar Perpo am dat deja ocol tronului de două ori, dar nu îndrăznim să ne aşezăm pe el.

„Micul cerşetor e speriat de tronul de aur“, zise Khrothung în sinea lui, dar asupra lui Joru revărsă un potop de cuvinte mieroase:

— Dragă nepoate, eşti înţelept. A fi la putere înseamnă să porţi pe umeri grijile multor oameni – e o suferinţă insuportabilă.

— Trebuie să cer părerea Unchiului despre trofeu – fata.

— E precum fructele sălbatice ale munţilor, roşii şi ispititoare, dulci ca mierea, dar dacă le mănânci, mori.

— Şi comoara din muntele Kure? Unchiul cu siguranţă n-a mai avut somn din cauza ei.

— Dragă nepoate, zise Khrothung, neluând în seamă tachinarea lui Joru, dă-te la o parte, rogu-te, ca să mă pot aşeza pe tron şi să iau asupra mea suferinţa oamenilor, în timp ce tu vei continua să duci un trai fără griji.

— E un jilţ tare – lasă-mă să-l iau eu, Unchiule. Cei opt ani de cutreierat prin lunca Fluviului Galben m-au învăţat să îndur greutăţile. Şi ar trebui să ai grijă de calul tău, Unchiule.

Ţinu biciul în sus şi Yusha se ridică în picioare. Khrothung luă frâiele şi încercă să urce pe cal, dar picioarele din faţă ale acestuia cedară.

Khrothung îşi încolăci braţele pe după gâtul calului şi începu să plângă cu suspine.

— Dragă nepoate, ajută-mi calul. Vindecă-l.

Joru fu mişcat.

— Renunţă la tron, care nu-i al tău, şi calul va alerga din nou ca vântul.

Însă Khrothung tot nu dorea să renunţe, aşa că Joru zise:

— Hayagriva a profeţit că tronul va reveni tribului Tagrong.

Joru îşi scoase căciula şi se şterse pe frunte, ca de sudoare. Chipul lui căpătă trăsăturile fioroase ale lui Hayagriva. Khrothung se frecă la ochi, dar Joru era din nou el însuşi. Nu – nu chiar la fel. Faţa lui suferise o schimbare subtilă. Fruntea sa îngustă era mai lată, puntea nasului, mai înaltă, iar sprâncenele, mai clar conturate. Pistruii provocaţi de soarele podişului dispăruseră, lăsându-i pielea la fel de netedă şi curată ca o piatră preţioasă.

Khrothung nu putu decât să strige rugător:

— Cerul mi-a dăruit mari puteri şi ascuţime a minţii, aşa că de ce a trimis un fiu al zeilor pe nobilul tron al Glingului?

Joru urcă până la tronul de aur şi îl cercetă cu atenţie. Se întrebă de ce trebuia să se aşeze cineva pe el pentru a avea puterea, bogăţia şi femeile frumoase pe care alţii le jinduiau. Însemna tronul doar aceste trei lucruri? Ridică privirea, dar cerul albastru era tăcut, ca de obicei. Apoi se uită la fâşia nesfârşită de şes ce se întindea până la orizont şi simţi uşurare, de parcă ajunsese acasă după o lungă călătorie. Crestele înzăpezite sclipeau, un şoim îşi întinse aripile. Pentru o clipă, tot ce se afla între Cer şi Pământ îşi ţinu răsuflarea. Totul fusese predestinat, dar lui Joru îi luase doisprezece ani pentru a ajunge în acel punct. Poate că el era în stare, într-adevăr, să transforme şesul într-un loc în care oamenii să se simtă în largul lor, într-o patrie pentru triburile din Gling.

Joru se aşeză pe tron.

Oamenii adunaţi pe Muntele Lute pentru a urmări cursa făcură linişte. Însă apoi înţeleseră ce se petrecuse şi, văzând ce li se înfăţişa dinaintea ochilor, izbucniră în urale asurzitoare.

Povestea

Să învingi şi să ajungi rege

Joru se aşeză pe tron şi cerul se umplu de nori de bun augur. Aceştia se dădură de o parte şi de alta ca o apă când se deschiseră porţile Cerului. Mama lui celestă, Lhamin Dagmo, apăru în Cer, ţinând o tolbă.

Rkayngkar Perpo, calul celest, necheză de trei ori şi Joru azvârli cheia de la Muntele Kure, dată de zeiţa muntelui. Muntele bubui, bolovani imenşi se rostogoliră ca o avalanşă şi se deschise poarta de cristal către tezaurul celor şapte comori. Slujitorii zeiţei muntelui veniră să aştearnă comorile în faţa tronului. Apărură zei-războinici, cu armuri negre din fier şi coifuri ca vârfurile înzăpezite ale munţilor, cu scuturi roşii din ratan şi teci din blană

de tigru pentru arcuri. Îl echipară pe Joru ca pe un războinic: un arc pe spate, o sabie la şold, o suliţă în mână. În acest timp, chipul lui se preschimbă din cel al unui clovn urât în al unui bărbat nobil. Din Ceruri căzu o ploaie de flori.

De la naştere, Joru fusese precum soarele ascuns după nori sau ca un lotus în nămol, cu parfumul dulce îngropat în mâl. Însă greutăţile pe care Cerul le abătuse asupra lui îl făcuseră să simtă puternic suferinţa oamenilor. Iar acum şedea pe tron. Deasupra lui, poarta cerească se închidea încet. Dincolo de ea răsună o voce aspră:

— De acum înainte, Gling este un popor şi Gesar este regele lui.

Parcă deşteptaţi dintr-un vis, oamenii din Gling roiră în josul muntelui, strigând cu bucurie spre Joru, spre Gesar, fiul zeilor.

Gesar se ridică de pe tron şi privi în jos, la poporul său. Începu să rostească rar:

— Voi, toţi războinicii care v-aţi întrecut azi, şi voi toţi, cetăţeni ai Glingului, s-au făcut doisprezece ani de când am jurat să cobor în lumea oamenilor ca să omor demonii şi să eliberez oamenii de suferinţă. Aţi văzut ce am făcut în decursul celor douăsprezece cicluri de vară şi iarnă care au trecut. Acum am urcat pe tronul de aur al Glingului, aşa cum a orânduit Cerul. Dar nu ştiu un lucru: Mă primiţi ca rege al vostru?

— Cerul a binecuvântat Glingul! strigă bătrânul intendent. El este eroul nostru, Regele poporului din Gling!

Rege! Neamul din Gling nu mai îndrăznise până atunci să rostească acest cuvânt, deşi sperau de multă vreme. Mii de inimi şi de guri strigară în cor:

— Regele! Regele! Regele!

— Gesar! Regele! Regele Gesar!

Cuvântul strălucea mai puternic decât orice comoară.

Pentru a-şi arăta loialitatea, căpeteniile triburilor, în frunte cu bătrânul intendent, îşi oferiră steagurile şi cronicile tribale care le consemnau strămoşii. Gesar le primi, aşa cum primi şi urările sincere ale oamenilor. Cu un gest al mâinii, începu să-şi desemneze dregătorii.

Bătrânul intendent fu numit mai-mare peste dregători, apoi urmară sutaşii şi chiliarhii[2], cei care conduceau grupuri de o sută şi de o mie de familii şi răspundeau de păstrarea ordinii în fiecare

trib.

Din cei treizeci de războinici ai Glingului, Gyatsa Zhakar, Danma, Nyibum Daryag şi Gnyatsa Aten fură unşi generali. Urmară dregătorii, prea-înalţii călugări şi medicii. Toată lumea îi lăudă alegerile. Până şi Khrothung, neavând încotro, îl felicită pe noul rege.

— Mărit rege, zise Khrothung, ne trebuie un palat pentru tronul de aur. Îl poftesc pe rege să folosească fortăreaţa mea. În Gling nu există castel mai mare.

Însă marele dregător Rongtsa Khragan îşi oferi şi el sfatul, spunând:

— Un rege trebuie să stea în mijlocul ţării. Tagrong se află la graniţă.

Cei doi începură să se certe.

Gesar zâmbi şi zise:

— Haideţi să mergem cu toţii în cortul cel mare, să sărbătorim. Vom sta acolo.

Războinicii încălecară şi goniră în josul dealului până la cort, unde era întinsă o masă mare. Fetele din Gling, în frunte cu Brugmo, îi întâmpinară cântând. Brugmo dansă graţios până la Gesar şi, îngenunchind în faţa lui, îi oferi o cupă cu vin.

— Regele meu, fie ca măreţia ta să strălucească precum soarele şi ca fericirea mea să înflorească precum o floare. Voi fi ca umbra ta în toate faptele tale şi îţi voi ţine frâiele şi scara de la şaua calului.

Gesar o ridică şi o pofti pe locul de lângă el. Oamenii veniră la ei cu *hada*, eşarfele urărilor de bine.

Astfel, într-o singură zi un mănunchi de triburi deveni o naţiune, un băiat urât ajunse un rege puternic şi o luă de mireasă pe cea mai frumoasă fată din Gling. Pe când oamenii sărbătoreau, din pământ se ridică un palat până când se înălţă sclipitor lângă Fluviul Galben, cu cele nouă meandre şi cotituri ale sale. Erau aşezaţi cu toţii pe locuri cu perne viu colorate, dar acum pe lungimea unei săli imense se întindea o scară din jad, având de o parte şi de alta o sută douăzeci de chiparoşi parfumaţi. Tronul regelui se afla deasupra tuturor, iar glasul regelui, care repeta în faţa supuşilor, dregătorilor şi generalilor săi şi a Cerului făgăduiala de a reconstrui ţara şi de a nimici toţi demonii şi spiritele rele,

răsună ca un clopot de bronz.

Sosiră grupuri de meşteşugari, pe jumătate zei, pe jumătate oameni, deşi ar fi drept să spunem că aceştia au început ca oameni şi au devenit zeii meşteşugurilor lor, în Gling.

Cel care ştia să topească metalul era tatăl fierului, şeful armurierilor din Gling. El deveni zeul fierarilor. Şi mai erau un gravor, un olar, care putea să transforme lutul în plăci lucioase de ceramică, un lutier, un geomant[3], care ştia cum să fărâme piatra pentru a construi drumuri fără a atrage mânia zeilor munţilor, un magician al seminţelor, care făcea florile să se iubească precum oamenii, pentru a produce seminţe mai roditoare. Acesta deveni zeul recoltelor, venerat de agricultori. Un maestru al aromelor, care strângea parfumul florilor, deveni un zeu secret al femeilor care-şi doreau să fie frumoase.

Regele Gesar îi invită să se aşeze şi să ia parte la festin, zicându-le:

— Voi avea mare nevoie de voi în viitor.

Toţi se aşezară, în afară de lutier, care zise:

— Vinul e bun, dar muzica zgârie urechea. Aceste tobe şi trompete jalnice nu sunt potrivite pentru un palat. Lasă-mă să-i învăţ pe muzicanţi să cânte muzică aleasă.

Gesar îngădui printr-un zâmbet, dar mulţimea aşteptă să vadă cum avea să înveţe bărbatul acela o cohortă de războinici fioroşi, obişnuiţi să cânte la tobe şi trompete, să interpreteze muzica lui rafinată. Omul îşi duse degetul la buze şi formaţia se opri din cântat. Apoi ciupi coardele lăutei şi muzica revărsată de sub degetele sale semănă cu picăturile diafane de apă de deasupra unei cascade, cu razele de soare împrăştiind culori pe luciul unui lac. Muzica lui păru să călătorească departe, iar când se întoarse, chipurile muzicanţilor deveniră liniştite. Lutierul îşi trecu degetele peste o tobă şi sângele uscat al animalelor sacrificate se desprinse şi căzu, înlocuit cu o floare de lotus. Cântă din nou la lăută şi trompetele din oase de picior omenesc căzură pe jos şi se sparseră.

— Iată instrumentele voastre, le zise el, iar în mâinile muzicanţilor apărură lăute.

Începură să cânte, iar muzica melodioasă cutreiera oamenii, ca o adiere proaspătă de vânt. Lacrimile curgeau şiroaie pe obrajii bărbaţilor care fuseseră războinici şi şamani şi în clipa aceea se

transformară în muzicieni, cunoscuţi ca „bărbaţii care s-au născut de două ori“.

Multe femei se îndrăgostiră de lutier. Însă erau şi multe care bârfeau, iar una dintre ele, ascunzându-se lângă lac ca să-l urmărească în timp ce se îmbăia, descoperi că lutierul era, de fapt, femeie. Cu toate astea, femeile încă tânjeau după el. Când meşterul cântă prima oară, până şi Regina Brugmo, aşezată lângă Gesar, se rugă să aibă puterea de a-i rezista, căci muzica lui stârnea în inima tuturor o emoţie dulce.

Povestitorul

Un bidiviu grozav

Cursa de cai din Khampa începu.

Concurau atât de mulţi cai şi călăreţi, încât, de-ar fi fost să pornească toţi în acelaşi timp, linia de start ar fi trebuit să aibă o lăţime de cel puţin doi kilometri. Aşadar, porniră pe rând. La un capăt al liniei de start era un bărbat care ţinea pistolul, iar la celălalt capăt, un altul ţinea ridicat un fanion. Călăreţii apucară bine frâiele şi aşteptară. Spectatorii se adunaseră în număr atât de mare, că fu nevoie de un cordon de poliţie pentru a se lăsa cale liberă pentru cai. Când arbitrul trase cu pistolul şi se flutură fanionul, prima serie porni în goană spre linia de sosire, unde un arbitru cu cronometru stătea pe un scăunel înalt, sub o umbrelă mare de soare. El înregistra timpul fiecărui cal.

Jigmed trebui să îşi croiască drum prin mulţime dând din coate. Ignoră în mare parte caii. Nu văzuse în viaţa lui atât de mulţi oameni la un loc.

— Adevăratul bidiviu nu a apărut încă şi mai e până atunci, îi şopti un bărbat cu ochelari de soare.

Cu el vorbea bărbatul?

— Da, cu tine vorbesc. Vrei să vii la mine în cort să bei ceai şi să te odihneşti un pic? întrebă el, după care se întoarse şi se strecură prin mulţime.

Jigmed se ţinu după el şi îl văzu făcându-i semn cu mâna din

faţa unui cort îndepărtat.

Afară, soarele dogorea, dar în cort era răcoare. Jigmed bău un castron cu ceai în timp ce bărbatul îi zicea:

— Cânţi ode pentru cai, deci sigur îi cunoşti.

Jigmed scutură din cap. El respecta voinţa zeilor când cânta.

— Oricine cântă despre cai trebuie să îi cunoască, se încăpăţână bărbatul.

— Cunosc pe cineva care ştie despre ei. E maestru în cântatul odelor pentru cai, zise Jigmed, amintindu-şi de bătrânul care apăruse în vârful dealului, la asfinţit.

— Să mergem, atunci, oftă bărbatul care, în ciuda umbrei din cort, încă purta ochelari de soare.

Jigmed îl urmă prin oraşul de corturi până la poalele unui deluşor, unde câţiva bărbaţi stăteau în jurul unui cal, într-un crâng de sălcii de lângă un râu. Calul părea epuizat, însă era un animal deosebit de frumos.

— Un cal ca ăsta îşi va face apariţia şi va câştiga cursa, zise bărbatul cu ochelari de soare.

— Calul ăsta... nu pare foarte fericit.

— Cum poate un cal să nu fie fericit că participă la o cursă? Ce rost are să existe armăsari iuţi pe lumea asta, dacă nu pentru curse?

— E bolnav?

Bărbatul îi povesti lui Jigmed că animalul fusese vindecat de bătrânul care cânta ode pentru cai. Se credea că era, de fapt, un şaman puternic, care fusese rugat de stăpânul calului rival să arunce o vrajă asupra sa. Un călăreţ cu cizme din piele întoarsă, brodată cu un imprimeu reprezentând nori, mângâia coama calului şi suspina. Îl rugară pe Jigmed să arunce o vrajă asupra celuilalt cal.

— În povestea ta, Gesar ştia o mulţime de incantaţii, aşa că sigur ştii şi tu câteva.

Îi spuseră că armăsarul lor era ca Rkayngkar Perpo al lui Gesar şi că adversarul animalului era Yusha. Bărbatul cu ochelari de soare zise că auzise un povestitor cântând despre cursa de cai: cu o seară înainte de cursă, Joru şi Khrothung încercaseră să vrăjească fiecare calul celuilalt, dar Cerul îi împiedicase. Acest povestitor cântase că Gesar devenise Rege al Glingului ca urmare a cursei de

cai. Însă Jigmed nu spuse povestea în acelaşi fel, aşa că bărbatul îşi ieşi din fire:

— Cum se poate ca povestea ta să nu aibă acest pasaj? Nu-ţi meriţi renumele!

— Am făcut eu vreodată ceva pentru un câştig nemeritat? În afară de pălărie şi toiag, eram singur şi fără un ban. Am câştigat vreodată ceva?

— Mâncare şi băutură! răspunse bărbatul, încă supărat.

— Nu era nevoie să bat atâta cale pentru mâncare şi băutură, când aveam grijă de oi acasă.

— Vrei să cânţi un cântec despre războinici pentru calul meu iubit? îl rugă călăreţul.

Îşi dezbrăcă haina din satin şi o întinse pe jos, să se aşeze Jigmed pe ea ca să cânte. Mişcat de durerea tânărului, Jigmed preferă să nu se aşeze. Se duse în faţa calului şi îi mângâie coama în timp ce începu să cânte. Văzu că umbrele sălciilor se adunaseră de parcă ar fi vrut şi ele să-l asculte. Calul ciuli urechile şi pielea lui ternă deveni lucioasă pe măsură ce Jigmed cânta. Văzând aceasta, tânărul călăreţ se aruncă în genunchi dinaintea lui Jigmed.

— Dacă doar cântecul meu a fost leacul de care avea nevoie calul, atunci vino din nou la mine dacă vei avea nevoie, îi zise Jigmed, după care ieşi din crângul de sălcii şi o luă spre malul râului.

Se aşeză pe iarbă să se gândească – nu la ceva anume, ci doar să simtă lumea din jurul lui. În apropiere înflorea ochiul-boului, iar cântecul vioi al păsărilor părea să-i picure pe creştet asemenea ploii şi îi mergea direct la inimă. Când apusul făcu din nou cerul roşu-aprins, Jigmed urcă dealul din spatele său.

— Aseară am ascultat cum cânţi, îi zise bătrânul cântăreţ de ode, când ajunse acolo.

— Nu te-am văzut.

— De obicei, un adevărat artist răspunde cu vorbe politicoase, cum ar fi „primesc cu plăcere părerile tale“.

— Zeii m-au învăţat să cânt. Doar ei îşi pot da cu părerea despre ce fac eu.

— De ce nu cânţi despre blestemele pe care Joru şi Khrothung le-au aruncat în ajunul cursei de cai?

— Îţi plac mult blestemele?
— Şi tu te pricepi destul de bine.
Jigmed nu voia să-şi mai facă un duşman, iar gândul folosirii magiei pentru a transforma un şaman iscusit într-un duşman era înfricoşător. Deşi era deja un *grungkan* renumit, rămăsese tot un simplu păstor. Nu-i trecuse niciodată prin cap gândul de a face rău altora.
— M-au rugat să cânt pentru un cal bolnav şi părul lui şi-a recăpătat luciul – asta e tot ce s-a întâmplat.
— Zău?
Jigmed îşi ţinu gura.
— Nu pari un mincinos.
— De ce aş minţi?
— Să nu mai cânţi pentru calul ăla.
Jigmed clătină încet din cap; îi plăcuse animalul şi călăreţul, care plânsese pentru calul lui. Nu îi plăcuse de bărbatul cu ochelari de soare.
— Tot mai trăieşti în povestea ta? Chiar crezi că s-a ţinut cursa de cai pentru ca o persoană corectă, ca Gesar, să poată lua tronul? Ştii soarta unui cal câştigător? Este vândut celui care dă mai mult!
Desigur – bărbatul cu ochelari.
— Cât oferă?
Suma era pur şi simplu prea mare ca Jigmed să înţeleagă. Nu avusese niciodată mai mult de două sute de *yuan*-i.
— Ştii de ce am făcut ce am făcut? întrebă bătrânul.
— Adică de ce ai aruncat o vrajă rea asupra calului?
— Vreau să păstrez armăsarii cu adevărat buni pe acest şes. Ei sunt sufletul acestui pământ, însă bărbatul acela vrea să vândă cei mai buni cai la oraş, pentru curse. Am auzit că unii oameni pariază mulţi bani la cursele alea. Aşa că trebuie să-mi promiţi că nu vei alina calul cu cântecul tău.
Jigmed nu răspunse.
— Ai auzit ce-am zis? ridică tonul bărbatul. Iar data viitoare când vei cânta, sper că vei adăuga şi partea despre vrăji.
Jigmed se supără amarnic auzind aceste cuvinte. Era sigur că povestea lui era cea adevărată, aleasă de zei. Scuipă în ţărână şi dădu să plece. Deşi pe deal era încă lumină, valea era cufundată în umbră. Pe măsură ce înainta în amurgul tot mai adânc, începu să

se îngrijoreze gândindu-se la ceea ce tocmai făcuse. Dar scuipatul fusese absorbit de iarbă şi nu mai putea fi recuperat, aşa că luă hotărârea să cânte din nou pentru cal. Dar călăreţul nu vru să-l lase, spunând că armăsarul nu va reuşi să îşi stăpânească energia explozivă, ca să o păstreze până în ziua cursei. Jigmed vru să întrebe dacă animalul avea să fie vândut după ce câştiga, dar nu găsi cuvintele potrivite.

Jigmed plecă înainte de ziua cursei. Mai apoi, auzi că armăsarul câştigase. Însă înainte de a pleca se întâlni cu un bărbat care purta la gât un aparat de fotografiat şi avea un reportofon în mână. Jigmed cânta în faţa unei mulţimi când bărbatul veni la el şi îi puse dinainte reportofonul, zicând:

— Eşti o comoară naţională.

Mai târziu, în acea zi, moţăia rezemat de un stâlp de pe pista amenajată pentru cursă, când crezu că se aude pe el însuşi cântând. Se trezi şi privi în jur; cântecul nu încetă. Era aproape identic cu al lui. Până şi felul în care coardele erau ciupite pentru a umple pauzele era la fel. Nu zărea nici un cântăreţ, însă în jurul stâlpului se adunase lume, aşa că ţipă la ei:

— Visez?

Oamenii izbucniră în râs şi bărbatul pe care îl văzuse mai devreme arătă spre difuzorul de pe stâlp, de unde venea sunetul.

— Cine cântă? întrebă Jigmed.

— Tu, răspunse bărbatul.

Jigmed strânse din buze şi zise din priviri: „Eu nu scot un sunet“.

Aşa că bărbatul îl duse într-un cort plin cu aparate şi scoase o casetă dintr-una dintre ele. Cântatul încetă. Băgă caseta înapoi şi cântatul reîncepu. Jigmed înţelese acum.

— Pricep. Ai un aparat foto pentru sunete.

Bărbatul, un savant specializat în seria cântecelor despre Gesar, îl apucă de după umeri pe Jigmed şi îi zise:

— Dă-mi voie să-ţi fac poze în timp ce cânţi.

— Aici?

— Vino cu mine, la oraş.

— Acum?

— Vom aştepta până la încheierea cursei.

Savantul îl duse în cortul de comandă, unde dădu mâna cu mai

mulţi oameni. Fără să-şi poată stăpâni entuziasmul, li-l prezentă pe Jigmed.

— Cea mai mare răsplată a mea cu această ocazie a fost descoperirea unei comori naţionale la cursa dumneavoastră.

— Comoară naţională?

— Un artist ales de zei.

— A, un cântăreţ de-al tău.

Toţi aveau expresii indiferente.

— S-au ascuns ca şoarecii în anii când cântatul a fost interzis, zise cineva. Acum, că lucrurile s-au mai relaxat un pic, apar peste tot.

Jigmed simţi că nu mai era om, ci şoarece; se făcu mic în faţa lor.

— Haideţi să-l rugăm să cânte înainte de cursă fragmentul despre câştigarea tronului, insistă savantul.

Un bărbat râse şi, ieşind din cort cu un braţ petrecut pe după umerii savantului, zise:

— Te respectăm ca pe un cărturar adevărat, însă urmează să avem o şedinţă. Vino să ne vezi altă dată.

Jigmed îi urmă afară din cort. Savantul hotărî ca ei să plece a doua zi, însă, înainte de a pleca, îşi luă aparatul foto şi merse cu Jigmed la crângul de sălcii şi îl privi pe omul pe care el îl numea comoară naţională cântându-i unui bidiviu straşnic, în timp ce îi mângâia coama.

Povestea

Consoarta regală

După întemeierea Glingului, Gesar îşi dădu seama că un rege nu prea avea ce face. Noua autoritate era mult mai eficientă decât slabele legături pe care triburi le întreţinuseră în trecut. Regalitatea însemna oare doar să asculte muzică aleasă, să bea vin din pocale de aur şi cupe de jad şi să se bucure de nurii unor femei frumoase înveşmântate în robe parfumate?

Întrunea Curtea în fiecare zi, dar i se dădeau numai veşti

despre vremea prielnică culturilor şi pacea care domnea la graniţele ţării. Însă Joru simţea că ar trebui să fie mai mult de atât.

— Asta înseamnă să fii rege? întrebă el.

Dregătorii, care munceau din greu pentru a-şi îndeplini sarcinile, fură îndureraţi de întrebarea lui, mai ales Rongtsa Khragan.

— Regele ar trebui să fie fericit că ţara se bucură de pace şi prosperitate.

Gesar îşi dădu seama că un rege trebuie să-şi aleagă cuvintele cu grijă. După ce se întoarse în încăperile sale în timp ce Brugmo îl ajuta să se schimbe de ţinuta de Curte, o întrebă:

— Cum se poate ca totul să fie desăvârşit atât de repede?

— Nu te-a trimis Cerul să fii un rege înţelept şi să asiguri poporului din Gling un trai liniştit şi îndestulat? răspunse ea, surprinsă de întrebarea lui.

Pe chipul lui Gesar se furişă plictiseală şi, deşi Brugmo i se oferi, sperând că astfel el va uita de griji, în ochii lui continuă să licărească o linişte ciudată, asemenea norilor întunecaţi ce plutesc pe cer.

Brugmo trimise după vindecătorul regal, care prescrise o licoare de dragoste. Când marele dregător auzi de asta, zise:

— Regele nostru a venit din Ceruri. De ce ar avea nevoie de iscusinţa ta neînsemnată?

Desigur, Khrothung avu altă părere:

— Consoarta regală este cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase, însă cântă acelaşi cântec noapte de noapte. Simţurile regelui s-au tocit de când îşi petrece fiecare noapte cu aceeaşi femeie. Toţi regii au mai multe consoarte.

Rongtsa Khragan nu putea să-i zică lui Brugmo aşa ceva, aşa că, în fruntea unui grup de înalţi dregători, se duse la mama regelui, Metog Lhartse, care îşi dădu îngăduinţa printr-o înclinare a capului: ea venise din Palatul Dragonului, condus cu mână de fier.

— Brugmo a fost mereu mândră şi bătăioasă, aşa că nu va accepta cu uşurinţă o prinţesă din altă ţară. Înainte de a deveni rege fiul meu, ea şi celelalte unsprezece frumoase ale Glingului erau ca surorile. Ar trebui să le aducem pe ele la palat şi să le numim cele douăsprezece consoarte regale.

Avu loc o mare sărbătoare, cu muzicieni care îşi etalară

măiestria şi războinici care se luară la întrecere la călărit şi la trasul cu arcul. Cele unsprezece fete aveau pe faţă cele mai ameţitoare zâmbete ale lor în faţa regelui. Brugmo îşi ştergea în taină lacrimile şi se străduia să-şi hrănească sentimentul de înrudire cu ele. Într-adevăr, acum că regele şi consoartele trăiau laolaltă, el nu mai părea împovărat de griji.

Când Gesar îi mulţumi marelui dregător pentru eforturile sale, acesta, se apucă de barba lungă şi albă şi răspunse:

— Am peste optzeci de ani şi sper să-l slujesc pe rege încă optzeci de ani. Ţara se bucură de pace şi prosperitate, căci regele a urmat voinţa Cerului. Lungă fie domnia regelui!

Într-o noapte, fu rândul lui Meza să-l slujească pe rege. Când se trezi a doua zi dimineaţa, regele îi puse acesteia întrebarea pe care i-o pusese şi lui Brugmo:

— Asta înseamnă să fii rege?

Dregătorii începură un alt şir de sfaturi: să-i găsească regelui consoarte noi? Dacă da, trebuiau să caute în afara ţării, căci el le avea deja pe douăsprezece cele mai frumoase fete din Gling. A doua zi, Khrothung ceru îngăduinţa ca o delegaţie din Gling, purtând daruri, să călătorească în alte ţări pentru a căuta potenţiale consoarte. Crezând că asta e era datoria unui rege, Gesar consimţi, aşa cum făcuse şi în privinţa altor chestiuni de stat.

Când se întoarse în odăile sale, o găsi pe Brugmo plângând. Gesar nu ştia că vestea despre căutarea de noi consoarte în afara ţării ajusese deja în odăile ei, aşa că o întrebă de ce plânge. Ea îi zise că îi intrase praf în ochi, iar Gesar nu stărui. Şi atunci Brugmo îi puse întrebarea pe care el i-o adresase ei:

— Asta înseamnă să fii rege?

El se culcă şi în curând începu să viseze. Îi apăru dinainte mama lui celestă, Lhamin Dagmo.

— De ce trândăveşti, fiul meu?

— N-am nimic de făcut.

— N-ar trebui să-ţi iroseşti zilele în huzur. Puterile tale magice vor slăbi şi atunci cum vei lupta dacă vor apărea din nou demonii?

Gesar zise că va pleca singur, fără consoartele lui, la o peşteră din impunătorul Munte Kure, pentru reînnoire spirituală.

— Ia-o pe Meza cu tine.

— De ce nu pe Brugmo?

— Mă aflu aici ca să-ţi spun voinţa Cerului. Trebuie să stai acolo douăzeci şi una de zile.

Mama celestă a lui Gesar venise cu un motiv întemeiat. La nord se afla o ţară numită Yarkam, a cărui rege-demon, Lutsan, auzise de cele douăsprezece consoarte frumoase ale lui Gesar. Călătorind pe un nor, Lutsan venise să le vadă cu ochii lui, iar acum nu se mai putea gândi la nimic altceva decât la Meza. Aşa că Lhamin Dagmo fusese trimisă să-i spună lui Gesar că ar trebui să o ia pe Meza cu el, ca astfel să fie ferită de orice privire până când se stingea obsesia demonului, şi că trebuia să exerseze Magia Măreţei Mânii, în caz că Lutsan ar fi atacat. Însă ea nu îi spuse decât că trebuia să o ia pe Meza cu el la peşteră.

Trezindu-se din vis, Gesar îşi găsi camera învăluită în parfumul neobişnuit emanat de mama lui celestă. Încântată de această mireasmă, Brugmo îl rugă să-i spună dacă maestrul aromelor inventase un nou parfum. Însă Gesar îi zise doar că va pleca împreună cu Meza la peştera din Muntele Kure. Brugmo fu profund tulburată de această veste.

— Eu sunt prima dintre cele douăsprezece fete. De ce Meza? întrebă ea.

Gesar îi răspunse că era voinţa Cerului.

Brugmo se duse la Meza.

— Regele urmează să treacă printr-o reînnoire spirituală într-o peşteră din munţi. Vrea să te ia cu el, dar ar trebui să rămâi aici ca să ai grijă de Mama Metog Lhartse, de vreme ce tu eşti cea mai săritoare şi grijulie dintre noi toate.

Meza aprobă din cap. Cum era cea mai blândă dintre cele douăsprezece fete, nu se putea măsura cu fermecătoarea Brugmo, care se duse să-i spună regelui că Meza prefera să rămână să aibă grijă de Mama Metog Lhartse. Aşa că Gesar o luă pe Brugmo pe munte.

Primele şapte zile trecură repede, dar în cea de-a şaptea noapte Meza avu un vis prevestitor de rele şi se trezi înspăimântată. Urcă pe munte să-l vadă pe Gesar, gândindu-se că, de vreme ce regele era apărat de Ceruri, nici asupra ei nu se putea abate vreun rău.

O întâlni pe Brugmo, care lua apă de la izvorul din apropierea peşterii.

— Soră Brugmo, am avut un vis prevestitor de rele. Lasă-mă, te rog, să rămân în preajma regelui.

— Nu trebuie stingherit, dar îi voi povesti eu visul, zise Brugmo.

Plecă şi se întoarse iute, spunând:

— Regele zice că visele, mai ales ale femeilor, sunt provocate de zăpăceală. Poţi să pleci acum.

Meza nu avu încotro şi coborî de pe munte, după ce o rugă pe Brugmo să-i ofere regelui din partea ei nişte dulciuri pe care i le pregătise ea. Brugmo i le dădu regelui, însă fără să-i spună că Meza trecuse pe acolo.

— Mmm, făcu el. Numai Meza le face atât de bune. A fost pe aici? S-a întâmplat ceva la palat?

— Oare eu nu le pot face la fel de bune ca Meza?

Gesar ştia că Brugmo nu-i spunea devărul, dar nu stărui.

— Sunteţi toate atât de apropiate, îi zise el lui Brugmo. De ce trebuie să vă certaţi? Pentru că sunteţi femei?

— Dacă regele m-ar vrea doar pe mine, nu ne-am certa niciodată.

— Eu sunt de vină?

— Nu, răspunse Brugmo, plecând ochii.

Gesar simţi o durere în inimă când îi văzu chipul, căci tot pe ea o iubea cel mai mult.

În timp ce reînnnoirea lui spirituală continua, regele pierdu şirul timpului, căci îi spusese lui Brugmo să nu intre în peşteră înainte de cea de-a douăzeci şi una zi. Însă într-o dimineaţă, ea veni la intrarea în peşteră, băgă capul înăuntru şi îi zise că Lutsan o răpise Meza. Gesar înţelese acum rugămintea mamei lui. Nu era sigur dacă să se învinovăţească pe sine sau pe Brugmo, dar bănui că Khrothung avea un amestec în treaba asta: Gesar nu era numai cel care câştigase cursa, devenind rege şi luând premiul, pe Brugmo, dar luase şi celelalte unsprezece fete drept consoarte regale. Asta l-a înfuriat pe Khrothung, iar când Gesar a plecat la peştera din munţi, Khrothung a trimis un corb să-i dea de veste lui Lutsan.

— Am vrut să o aduc pe Meza cu mine, dar nu m-ai lăsat, îi reproşă Gesar lui Brugmo.

— Dacă ai fi adus-o pe ea, demonul m-ar fi luat pe mine.

Când auzi de necazul lui Meza, Gyatsa Zhakar îşi aduse oştenii, ca să-şi ajute fratele.

— Lutsan a venit singur să-mi ia consoarta, fără ajutorul nici unui oştean, zise Gesar. Nu vreau să iau pe nimeni cu mine ca să o salvez. Frate Mai Mare, te rog să te întorci în tabără şi să lucrezi alături de marele dregător cât sunt plecat adăugă el, şi ceru să-i fie adus calul.

Brugmo pregăti o băutură de rămas-bun pentru rege, care crezu că era menită să-i dea mai mult curaj, însă în care ea adăugase o licoare care-l făcea să-şi uite ţelul. Când de pe dealuri fu adus Rkayngkar Perpo, pentru a fi înşeuat în faţa palatului, stăpânul lui nu ieşi. Calul necheză. Auzindu-l, Gesar se trezi din amorţeală.

— Cred că ar trebui să fac o călătorie lungă, zise el.

— Regele nu trebuie să se îngrijoreze, îi zise Brugmo. Culcă-te la loc. Visai.

Mama celestă a lui Gesar îi apăru din nou în vis, dar de data asta purtând supărarea pe chip.

— Aşadar, jurământul tău de a stârpi demonii din lume a fost doar lăudăroşenie. Adevăratul tău gând era să vii pe tărâmul oamenilor ca să te bucuri de vinul şi de femeile de aici, îi zise ea.

Gesar se trezi din somn tresărind, deşi tot nu putu să-şi aducă aminte ce avea de făcut. Părăsi palatul şi dădu peste Rkayngkar Perpo. Urcă în şa şi apucă frâiele, însă nu ştia încotro să meargă. Brugmo veni să-i mai aducă o băutură, însă de data asta Gesar o vărsă pe pământ, udând florile şi iarba, care imediat nu mai fură în stare să se rotească după soare.

Ruşinată, Brugmo îi spuse lui Gesar ce trebuia să facă. El dădu pinteni calului şi în curând trecu de graniţele Glingului, în ţara lui Lutsan. La asfinţit, ajunse la un oraş din apropierea unui munte în formă de inimă. Pe ziduri atârnau steaguri din leşuri. „Deci aşa arată ţinutul demonului“, îşi zise Gesar în sinea sa. Când descălecă la poarta oraşului, un grup de mici demoni îşi scoaseră arcurile. Gesar bătu în poarta de bronz atât de tare, încât toate săgeţile micilor demoni căzură la pământ, făcându-i pe aceştia să ţipe ascuţit. Poarta se deschise şi ieşi o fată extraordinar de frumoasă, cu părul în dezordine.

Ea îşi puse mâna pe umerii lui laţi.

— Un general fără oşteni. Însă eşti atât de chipeş, încât îţi voi

cruţa viaţa.

Lutsan era un demon neobişnuit de puternic, însă cum izbutise oare să capete o asemenea înfăţişare? se întrebă Gesar. Trânti femeia la pământ şi îi puse în piept vârful sabiei sale de cristal.

— Eşti om sau demon? o întrebă el.

— Spune-mi numele tău, ca să nu-ţi uit chipul nici măcar după ce mor.

Gesar i-l zise.

— Numele meu este Atag Lhamo şi sunt sora cea mică a regelui-demon Lutsan. Eu răspund de apărarea hotarelor noastre.

Cu vocea ei melodioasă, fata adăugă:

— Cum locuim atât de aproape de Gling, am auzit de tine de multă vreme. Se spune că păunii frumoşi se îndrăgostesc de dragoni adevăraţi. Rege slăvit, mi-ai furat inima încă dinainte ca sabia ta să-mi străpungă pieptul.

— Îţi voi cruţa viaţa dacă mă vei ajuta să-l ucid pe regele-demon.

— Voi face ce-mi porunceşti.

— Chiar dacă asta înseamnă să-ţi omori fratele?

Atag Lhamo îl conduse pe Gesar în palat şi le porunci slujitorilor ei să aştepte afară.

— Rege slăvit, m-am născut în acest palat pentru că am apucat pe o cale greşită în timpul reîncarnării, zise ea. Fratele meu m-a promis de soţie unuia dintre războinicii lui, un bărbat cu cap de broască. Aleg să-mi petrec restul zilelor cu tine, mărite rege, aşa că ia oraşul, dacă doreşti. Dacă îţi va fi sete, îţi voi da ceai bun, dacă îţi va fi prea cald, îţi voi face umbră cu o draperie din mătase albă. Dacă vei fi necăjit, te voi alina.

Gesar, deja atras de frumuseţea fetei, fu mişcat de sinceritatea ei şi petrecură noaptea ca soţ şi soţie. În comparaţie cu cele douăsprezece frumuseţi din Gling, ea era blândă şi supusă, dar cu o vioiciune care-i făcea mare plăcere lui Gesar. Cu ea, se simţea de parcă s-ar fi întors în tabără, victorios după o mare cucerire. A doua zi călăriră alături, galopând nestăpânit, chemând vântul şi ploaia şi poruncind zeului muntelui să mâne în calea lor animale fioroase, pe care ei să le ucidă la poale.

Însă sprâncenele încruntate ale lui Gesar îi spuneau lui Atag Lhamo că nu va reuşi să-şi salveze fratele, indiferent cât de mult îi

plăcea Gesar. Aşa că fata porunci să se organizeze un ospăţ somptuos, iar când Gesar o întrebă de ce, ea îi răspunse:

— Ca să-mi iau adio de la soţul meu.

— Dar nu te vei întoarce cu mine în Gling?

— Rege slăvit, nu te vei întoarce niciodată în Gling dacă nu-l vei omorî pe Lutsan şi nu o vei salva pe Meza. Ar trebui să pleci mâine, iar eu te voi aştepta să te întorci victorios.

După ospăţ, se retraseră după o draperie de mătase albă, unde ea îşi scoase un inel din deget şi i-l dădu lui Gesar.

— Regele meu, cum eu n-o să te duc să-mi omori fratele, pot doar să te călăuzesc spre palatul lui. Nu mă lasă inima să-ţi spun cum să-l ucizi.

Nevinovăţia ei îl făcu pe Gesar să o îndrăgească şi mai mult. Dacă fata l-ar fi rugat să fie îndurător cu fratele ei, poate că Gesar ar fi cruţat viaţa demonului.

Rkayngkar Perpo putea străbate într-o singură zi o distanţă care unui cal muritor i-ar fi luat jumătate de an, aşa că în curând ajunseră într-un loc unde, aşa cum îi dezvăluise Atag Lhamo lui Gesar, se ivi un lanţ muntos ce avea forma unui elefant alb care doarme. Un pod negru şi sinuos ca un şarpe traversa fluviul din faţa muntelui. De cealaltă parte a podului se afla o apă albă ca laptele. Gesar şi Rkayngkar Perpo băură din ea înainte de a-şi continua drumul în galop până la un munte ce semăna cu un mistreţ cu perii de pe spinare zbârliţi. În faţa muntelui se întindea o altă apă ca smoala. Când zgomotul copitelor lui Rkayngkar Perpo ajunse la lac, din acesta sări un câine negru, mare cât un urs. Totul era întocmai cum spusese Atag Lhamo, aşa că Gesar scoase inelul dăruit de ea şi, la vederea acestuia, câinele se retrase înapoi în apă.

Ajunseră la un labirint născocit de regele-demon. La fiecare încrucişare de drumuri, cărarea albă îi lăsa în viaţă, în timp ce cea neagră i-ar fi condus spre moarte. Cărarea albă îi duse la un alt oraş, unde streşinile caselor erau făcute din oase. Acolo, un demon cu trei capete își întoarse spre Gesar privirea ucigătoare, dar Gesar o întâmpină cu lumină din propriii săi ochi, apoi scoase sabia, reteză capetele demonului şi merse mai departe fără să arunce nici o privire înapoi, căci Atag Lhamo îi spusese că, dacă se va uita înapoi, cele trei capete vor creşte la loc.

Gesar îşi dădu seama că nu văzuse nici o altă culoare în afară de alb şi negru după ce intrase în ţara demonului; munţii, lacurile şi plantele erau ori albe, ori negre. Nu era de mirare că Atag Lhamo plecase. Următorul demon pe care-l întâlni avea cinci capete şi păzea o turmă de oi. Află că era, de fapt, un agricultor foarte muncitor pe nume Sheng-ngon, de fel din ţara Rong. Fusese răpit de Lutsan împreună cu mulţi dintre compatrioţii săi. Pentru că Sheng-ngon ştia puţină magie, regele demon îl alesese pentru a-i face să crească mai multe capete ca să păzească o trecătoare importantă. El îi zise lui Gesar că, dacă îl putea transforma iar în om ca să devină agricultor în Gling, îl va ajuta.

— Dacă vrei să te ajut, trebuie să afli unde este demonul şi să-mi spui ce face Meza, consoarta mea.

Sheng-ngon se învoi şi se duse în palatul cu nouă turle al lui Lutsan.

— Te-ai întâlnit cu vreun străin? îl întrebă Lutsan, simţind la el un miros neobişnuit.

— O oaie albă era bolnavă, aşa că am tăiat-o. M-oi fi stropit cu sângele ei. Probabil că ai simţit miros de sânge.

Lutsan nu era încredinţat.

— Meza o să-ţi dea de mâncare. Eu merg să văd cu ochii mei că nu e nici un străin în apropiere.

Se urcă pe un nor şi părăsi palatul, dându-i astfel lui Sheng-ngon ocazia de a vorbi cu Meza.

— Ieri m-am întâlnit cu un negustor indian din Gling, care trecea prin ţinutul nostru.

Meza nu dorise să stea de vorbă cu demonul cu cinci capete al lui Lutsan, dar pomenirea Glingului îi stârni interesul. În ochi i se aprinse o lumină strălucitoare.

— Aducea veşti din Gling? îl întrebă ea.

Lutsan îşi revărsase afecţiunea asupra ei, copleşind-o cu daruri, dar nici veşmintele frumoase, nici mâncarea aleasă, nici cântecele sau dansurile, nici banchetele şi lucrurile plăcute ori amuzante nu reuşeau să-i descreţească fruntea. Toată lumea din ţara demonului ştia că lui Meza îi era dor de Gling.

— L-aş putea aduce aici şi poţi să-l întrebi chiar tu.

— Adu-l mâine în odăile mele, dar să nu-l vadă regele.

A doua zi, Sheng-ngon îl deghiză pe Gesar în negustor indian şi

îl duse la Meza.

Ceva legat de chipul negustorului îi părea fetei cunoscut. Podoabele din părul ei nu reuşeau să-i ascundă durerea de pe chip şi, sub hainele bogate, trupul ei cândva frumos împlinit, se ofilea.

— Chiar eşti din Gling? Ai fost vreodată la Curte? L-ai întâlnit pe Regele Gesar? întrebă ea, cu glas tremurător.

Acum Gesar ştiu că Meza nu încetase să se gândească la el, chiar dacă fusese silită să devină soaţa demonului. Fără o vorbă, îşi lepădă hainele de negustor indian şi dezvălui armura pe care o purta pe sub ele. Atunci, Meza îşi dădu jos costumul de consoartă a demonului, dând la iveală rochia albă pe care o purtase cu Gesar în Gling. El o cuprinse în braţe, în timp ce pe obrajii fetei şiroiau lacrimi.

— Slăvite rege, te rog, du-mă acasă în Gling.

— Mai întâi trebuie să ucid demonul care mi-a furat consoarta.

Atunci Meza îl duse să vadă bolul de orez, patul, tunurile de fier şi săgeţile lui Lutsan. Gesar se întinse în pat, care-l făcea să semene cu un copil. Nu reuşi să ridice bolul de orez, darămite ghiulele sau săgeţile. Îşi aduse brusc aminte de Magia Măreţei Mânii pe care mama lui celestă dorise ca el să o exerseze, deoarece ea ştia că îi va fi de trebuinţă lui Gesar. Nu reuşise să o deprindă pe deplin. Meza îl sfătui să plece.

— Şi n-o să mă întorc până nu-l omor.

— Am auzit că dacă mănânci una dintre vacile galbene ale regelui-demon, devii mai puternic.

Omorâră o vacă şi, în timp ce Gesar mânca din ea, se făcu mai înalt. Meza îi spuse că regele-demon îşi păstra sufletul în mai multe locuri: într-un vas cu sânge, într-un copac ce putea fi doborât doar cu un topor de aur şi într-o vacă pe care doar o săgeată de aur o putea omorî.

Gesar goli vasul de sânge, tăie copacul şi omorî vaca, apoi se întoarse la palat, să-l înfrunte pe regele-demon. Fără suflet, Lutsan fu repede înfrânt.

Gesar nu se întoarse în Gling decât după ce apele se limpeziră, munţii înverziră şi înfloriră florile, iar vacile, caii şi păsările din păduri îşi recăpătară sufletul vesel. Sheng-ngon călători împreună cu Gesar şi Meza până la lacul cu apa ca oglinda şi, pe când regele se îndepărta, Sheng-ngon îi strigă:

— Mărite rege, nu mi-ai tăiat capetele de demon.

— Priveşte-te în apă, îi strigă regele înapoi.

Sheng-ngon se privi şi văzu că era din nou agricultorul din Rong şi că purta căciula cu pene a miniştrilor din Gling.

Gesar şi consoarta lui regală ajunseră în curând la fortăreaţa de la graniţa păzită de Atag Lhamo, care porunci un banchet ce ţinu trei zile şi trei nopţi, spunând că voia să-şi ofere o nuntă splendidă, căci odată ajunsă în Gling, avea să fie doar o altă consoartă. Banchetul nu dură trei zile, ci trei ani. Cântul şi dansul nu conteneau niciodată în palat, în timp ce aroma cărnii şi parfumul vinului ajungeau la mulţi li depărtare. Ceea ce urâse fără ocolişuri Atag Lhamo la demon era că totul fusese în alb şi negru, dar acum fata nu voia să plece de acolo. Meza, încă ruşinată că fusese silită să devină consoarta regelui-demon şi ştiind că multe femei aşteptau favorurile regelui în Gling, fu bucuroasă să rămână, căci acolo numai ea şi Atag Lhamo cea sinceră şi directă îşi împărţeau atenţiile regelui. Cele două femei ştiau fiecare ce gândea cealaltă, fără să schimbe un cuvânt. Aşa că rămaseră acolo vreme de trei ani.

Povestitorul

Poveste de dragoste

Savantul îl duse pe Jigmed la un post de radio tibetan. Jigmed era fericit în studioul cu lumini micşorate. Când Asang, tânăra crainică, intră în emisie, i se adresă lui Jigmed ca unui apropiat, deşi în afara studioului nu se uita la el. Jigmed se întrebă dacă aşa vorbise şi consoarta Brugmo: fermecător, dar serios.

— Înainte să-şi depene povestea, aş dori să-i pun Maestrului Jigmed două întrebări.

El se îndreptă de spate, cu trupul încordat, ca străbătut de un curent electric.

— Maestre Jigmed, cum e să fiţi prima persoană care cântă această poveste în direct, la radio?

— Acest lucru mă face fericit, răspunse Jigmed şi îşi auzi glasul

răguşit.

— Cred că Maestrul Jigmed vrea să spună că se simte onorat, zise Asang, râzând.

— Mă simt fericit.

— Acum povestiţi-le ascultătorilor noştri câte ceva despre perioada petrecută de dumneavoastră în oraş şi la postul nostru de radio.

— Mă simt fericit, repetă el, cu o voce care se încăpăţâna să fie răguşită, ca un croncănit.

Asang era tot mai nerăbdătoare.

— Maestrul Jigmed vrea să spună că îi place viaţa lui aici. Şi acum, să auzim nişte cântece.

Asang îl lăsă singur, deşi prin peretele din sticlă Jigmed putea să vadă cum glumea şi flirta cu tehnicianul de sunet. Începu să cânte şi redeveni Jigmed. Pereţii dispărură şi se întoarse pe lunca de la poalele munţilor înzăpeziţi. Zei puternici, oameni şi demoni se aflau într-un du-te-vino între Cer şi Pământ, punând la cale intrigi, rugându-se şi luptându-se. În poveştile sale, cele mai frumoase femei erau şi cele mai ciudate, căci ţipau precum femeile de la sate, se sfădeau pentru favoruri şi se încurcau cu oameni şi demoni. Totuşi, cumva ele erau întotdeauna cele mai importante personaje din poveste.

Când termină de cântat, gazda emisiunii se întoarse.

— Dragi ascultători, este ora zece. Nu uitaţi, vă rog, că mâine seară la ora nouă vom difuza în direct cântecul epic despre Regele Gesar. Fiţi pe recepţie!

Apoi Asang veni în spatele lui şi se aplecă, iar el se simţi de parcă din cer coborâse o pasăre imensă, acoperind cu umbra sa jalnicele creaturi de dedesubt. Jigmed tremura. Putea simţi parfumul fetei care, cu buzele mai să-i atingă gâtul, îi zise:

— Ai cântat bine în seara asta, dar nu înţelegi femeile.

Jigmed fu cât pe ce să leşine.

Când i se limpezi capul, era singur în studioul de înregistrări. În drum spre ieşire, coti greşit prin labirintul de coridoare şi ajunse într-o zonă mult mai mare şi mai complexă, cea destinată postului de radio chinez. Acolo, spuse tuturor că o căuta pe Asang, dar nimeni nu ştia cine era ea. Reuşi cumva să iasă din clădire în lumina orbitoare a soarelui.

La hostel, îl luă cu călduri şi friguri când se întinse în pat. Visă că Asang, îmbrăcată în veşmintele splendide ale lui Brugmo, se plimba încolo şi încoace pe un deal verde, aruncându-şi privirea îngrijorată spre nord. El încercă să-i spună să fugă, căci o pândea primejdia, însă nu izbuti să-şi găsească glasul.

În acea după-amiază, la el veni savantul de la institutul de cercetare. Când acesta văzu că Jigmed nu se atinsese de mâncarea trimisă sus de la cantină, zise:

— Eşti bolnav.

„Oare?“ se întrebă Jigmed. Însă mintea îi era doar la fata care moderase emisiunea şi îi era frică.

— Vreau să merg acasă, zise el.

— Un adevărat povestitor, un *grungkan* veritabil nu are casă, spuse savantul cu seriozitate. Lumea este casa lui.

— Vreau să mă întorc în luncă.

— Dar guvernul îi va oferi celui mai bun interpret bani, o casă, decontarea cheltuielilor.

Jigmed vru să-l contrazică, să-i spună că o casă nu e acelaşi lucru cu un cămin. De ce ar avea nevoie de casă un *grungkan*, care era sortit să hoinărească? Însă, la urma urmei, el era Jigmed şi nu ştia să se contrazică.

— Mi-e frică, fu tot ce putu să zică Jigmed.

— Poate că asta e sensibilitatea ta de artist, un artist al poporului, spuse savantul, zâmbind.

A doua zi veni o povestitoare nouă, o femeie simplă, între două vârste, care fusese lovită de fulger când era cu vacile la păscut. Când îşi revenise, ştia, fără să fi fost educată, cum să cânte epopeea lui Gesar. Jigmed o întâlni întâmplător în acea după-amiază, pe coridorul hostelului. Se întorcea în cameră cu un bol de mâncare de la cantină când femeia îl opri.

— Mi s-a spus că eşti un cântăreţ bun.

El înclină din cap.

— Mă numesc Yangcan Drolma, îi zis ea cu sfială.

Jigmed râse. Numele Drolma, care însemna „zână celestă“, nu se potrivea cu vocea ei răsunătoare şi ochii aprigi.

— Hai să vedem cu ce ne hrănesc ăştia, zise Yangcan Drolma. Măi să fie, supă! Şi chifle la abur. Asta-i tot ce mi s-a dat şi data trecută când am fost aici.

— Dar ai revenit.

— Vino cu mine. Îl luă de mână şi merseră în camera ei. Mi s-a spus că pot să-mi gătesc, dar n-am voie să folosesc foc de lemne sau electricitate.

Avea două camere – una pentru dormit, una pentru gătit şi băut ceai. În mijlocul celei din urmă era un reşou. Femeia îl atinse pe umăr ca să-l călăuzească până la o pernă.

— Îţi fac nişte ceai.

Apa fierse repede şi femeia adăugă lapte praf vrând prepare un ceai aromat cu lapte. Scoase nişte brânză şi îi turnă supa, cu legume tăiate subţire deasupra. Apoi vorbi zâmbind:

— Acum poţi să-ţi mănânci chiflele la abur.

El mâncă brânză cât pentru trei mese. Yangcan Drolma părea încântată în timp ce îl privea.

A doua zi, când Jigmed plecă să cânte, Yangcan Drolma îi puse în mână un termos, spunându-i:

— Nişte ceai, dacă o să-ţi fie sete.

— N-am voie să beau nimic când cânt.

— Aiurea. Ei au voie, aşa că tu de ce să nu poţi bea?

— Ei beau afară.

— Atunci du-te şi tu afară să bei.

— Ea n-o să mă lase.

— Cine?

— Fata aia, Asang.

Yangcan Drolma îi aruncă o privire cu tâlc.

— Guvernul ne plăteşte ca să cântăm. Nu trebuie să asculţi fiecare cuvânt al ei.

În ziua aceea, Jigmed nu-şi bău ceaiul. Nu pentru că nu a vrut, ci pentru că Asang nu l-a lăsat.

— Am reuşit să scăpăm, în sfârşit, de mirosul tău de păşune, dar acum acesta a revenit, zise ea.

Jigmed a trebuit să lase termosul în afara studioului, iar seara îl aduse la hostel înapoi, neatins.

Începu să umble vorba despre păstorul visător care se îndrăgostise de realizatoarea de emisiuni radio. Când Asang ajungea la studioul de înregistrări, refuza să stea de vorbă cu el. Jigmed voia să-i spună: „Nu-i adevărat. Cum aş putea să îndrăznesc

să mă gândesc să te iubesc?“. Însă când în studio luminile scădeau în intensitate, iar ea îi vorbea cu vocea aceea profundă, Jigmed se zăpăcea. Glasul ei era magnetic, iar pielea ei emana un parfum plăcut.

Într-o zi, ea îi zise:

— Dacă vrei să mai cânţi, trebuie să le spui bârfitorilor că nici nu ţi-a trecut prin cap aşa ceva.

— Ce nu mi-a trecut prin cap?

— Jegos urât ce eşti! începu ea să ţipe. Spune-le că nu ai fost niciodată îndrăgostit de mine!

Jigmed lăsă capul în jos, dar nu putu ascunde adevărul:

— Te-am visat noaptea.

Cu un ţipăt, ea ieşi val-vârtej din studio.

Ceilalţi angajaţi ai postului năvăliră înăuntru:

— Ce-ai făcut? Spune-ne!

Jigmed nu făcuse nimic. Oare vorbele lui aveau ţepi otrăvitori, precum cele ale unui vrăjitor? Părea să o fi jignit chiar şi pe Drolma, care scuipă spre umbra lui. Mai devreme, când intraseră şi ieşiseră împreună din postul de radio, lumea glumise pe seama lor, zicând că cei doi cântăreţi erau făcuţi unul pentru celălalt. Drolma zâmbise blând când auzise asta. Însă acum scuipa spre umbra lui.

Cu câteva zile înainte, se certaseră din cauza poveştii.

— N-a fost în întregime vina lui Atag Lhamo şi a lui Meza că Gesar a rămas atât de mult în ţara demonului, susţinuse cu tărie Yangcan Drolma. Dacă el nu s-ar fi îndrăgostit de fiecare dată când întâlnea o femeie şi i-ar fi rămas credincios lui Brugmo, n-ar fi fost atâtea necazuri.

— N-ar trebui să criticăm noi o poveste creată de zei, venise replica lui Jigmed.

— Povestea a venit de la zei. Ar fi fost foarte diferită dacă ar fi provenit de la zeiţe, i-o întoarse Drolma.

Înspăimântat, Jigmed întinsese steagul cu imaginea brodată a zeului şi se lăsase în genunchi, pentru a-şi arăta respectul. Yangcan Drolma căzuse în genunchi lângă el, cerându-i iertare.

Însă acum lui Jigmed îi era prea ruşine să-şi mai arate faţa la postul de radio. De data asta chiar se îmbolnăvi. Auzi uşa scârţâind. Yangcan Drolma intră în camera lui.

— Ce cauţi aici? o întrebă el slăbit.

— Acum ştii cine se poartă frumos cu tine, cine e femeia potrivită pentru tine.

Ea se aplecă şi îi sărută fruntea, apoi mâinile, acoperindu-l cu lacrimi fierbinţi. Însă fierbinţeala acelor lacrimi nu reuşi să pătrundă îi inima lui Jigmed.

— Întoarce-te în camera ta, te rog. Voi veni la ceai mâine.

— Bietul meu bărbat! Bietul meu bărbat bolnav! zise ea, sărutându-l iar.

După ce uşa se închise în urma ei, Jigmed se şterse de lacrimile femeii, iar în minte îi năvăli amintirea scenei din studioul de înregistrări. Aşa că plecă fără să-şi ia rămas-bun şi dispăru din oraş. Nimeni nu ştia încotro plecase.

Povestea

Tribul armelor

Pe Gyatsa Zhakar îl tulbura ceva ce plănuise de mult timp. Aştepta ca Gesar să se întoarcă după ce supusese ţara demonului, ca să-i ceară îngăduinţa de a-şi duce planul la îndeplinire. Însă Gesar lipsea de trei ani şi umbla zvonul că se veselea în ţara din nord a demonului, împreună cu Meza şi cu noua lui consoartă, Atag Lhamo, şi nu avea de gând să se întoarcă. Oamenii începeau să se îndoiască de faptul că el ar trebui să le fie rege, căci, deşi avea puteri magice, era nespus de încăpăţânat. Metog Lhartse le repeta mereu că Cerul îl trimisese să le fie rege, deci nu exista altă cale. Rongtsa Khragan, marele dregător, îi împărtăşea părerea.

Însă Gyatsa Zhakar era împovărat de îngrijorare. Îi zise marelui dregător:

— Mama mea zice că în China un împărat pierde sprijinul poporului său dacă se dedă plăcerilor şi îşi uită îndatoririle.

— Regele nostru este fiul zeilor, îi răspunse marele dregător, cu glas întunecat.

— Mama zice că împăratul Chinei e numit Fiul Cerului, asta însemnând că şi el este un fiu al zeilor.

— Eşti fratele lui Gesar, războinicul preferat al regelui. Vorbeşti

precum vicleanul Khrothung. Nu ştii că am dat o lege nouă, care spune că vorbele jignitoare cu privire la treburile Curţii sunt o fărădelege?

— Aş vrea să trimiţi un sol, ca să grăbească întoarcerea regelui.

Marele dregător oftă.

— Înainte de a pleca, regele mi-a spus să continui ca de obicei, să strâng taxele şi să mijlocesc neînţelegerile. Ţie ţi-a poruncit să păzeşti hotarele.

— Tocmai în legătură cu hotarele trebuie să îi vorbesc regelui. Cine s-ar fi gândit că va trebui să aştept trei ani?

— Deocamdată, întoarce-te la slujba ta. Nu putem pune la îndoială autoritatea regelui. Nu trebuie să ne îndoim de el.

Gyatsa Zhakar nu avu de ales, aşa că-şi luă la revedere de la mama sa, deşi i se plânse şi ei.

— Glingul a devenit o ţară, dar în multe privinţe, încă nu a atins perfecţiunea, îi răspunse mama lui. Dacă îndeplinindu-ţi ordinele poţi să ajuţi ca lucrurile să se mişte în această direcţie, atunci asta ar trebui să faci.

El îi spuse atunci că unchiul Khrothung îl invitase la un banchet şi că nu ştie cum să-i răspundă.

Mama lui se cutremură şi îi zise:

— Suie-te pe cal şi întoarce-te imediat la graniţă, fiule!

Noaptea era fără lună când el se înapoie la tabăra lui. Când plecă, zări la lumina stelelor o siluetă care semăna cu Brugmo, stând pe acoperişul palatului şi privind spre nord. Spre deosebire de mulţi oameni din Gling, care se pricepeau la tot soiul de vrăji, Gyatsa Zhakar îşi câştigase renumele prin muncă grea şi nu putea să o vadă bine de la distanţă. Brugmo însă ştia destulă magie ca să-l vadă pe el. Îi trimise o bufniţă, care i se opri pe umăr şi îi vorbi cu glasul ei:

— Am auzit că te-ai întors şi credeam că vei veni să mă vezi mâine.

El descălecă şi, cu faţa spre palat, îi răspunse respectuos:

— Dragă Consoartă, am venit să-i vorbesc regelui, însă el întârzie în expediţia sa în ţara demonului din nord. Trebuie să mă întorc la graniţă. Marele dregător, care respectă cu stricteţe regulile şi ordinele, nu a avut curajul să trimită pe cineva să-l cheme pe rege. Ar vrea înalta consoartă să ceară întoarcerea

regelui?

Brugmo oftă. Tocmai şiretlicul ei egoist provocase tot necazul, iar ea nu putea decât să sufere în tăcere. Însă Gyatsa Zhakar nu ştia nimic despre intrigile de la palat şi înţelese greşit. Urcă din nou pe cal şi se pregăti să plece mai departe, dar Brugmo îl opri.

— În ultimele câteva zile am fost îngrijorată, ca şi cum asupra noastră ar urma să se abată o nenorocire, zise ea.

— Dacă înalta consoartă stă în palatul ei şi aşteaptă întoarcerea regelui, de ce anume se teme?

— Ghicitorul a zis că o aură malefică ameninţă constelaţia mea. Când se va întâmpla asta...

— O voi apăra pe înalta consoartă cu preţul propriei mele vieţi, dacă va fi nevoie. Gyatsa Zhakar dădu pinteni calului şi dispăru în noapte. Bufniţa zburase de pe umărul lui, însă el încă auzea suspinele lui Brugmo, care-l umplură de presimţiri rele. Nu mai putea aştepta întoarcerea regelui pentru a-şi duce planul la îndeplinire. Cine ştie când sau dacă va avea loc această întoarcere?

În vechime, rezultatul bătăliilor dintre triburi era hotărât de iscusinţa conducătorilor. Apoape fiecare dintre cei treizeci de războinici din Gling avusese puteri nemaivăzute, iar zeii şi demonii se alăturaseră în lupte, astfel încât oştenii de rând nu fuseseră de folos în luptă. Însă Gyatsa Zhakar auzise că, odată ce se întemeia o naţiune, zeii se întorceau în Ceruri şi oamenii din ţara respectivă îşi pierdeau puterile magice. „Atunci zeii au dispărut cu siguranţă din Gling“, se gândi el.

Gyatsa Zhakar voia acum să facă din oştenii săi o armată care să nu se sprijine pe magie. Îi pregătise cu ajutorul unei cărţi de stategie pe care i-o dăduse mama lui. Când se întoarse de la palat, mută un întreg trib din lunca situată de-a lungul Fluviului Galben la sud, în munţi. Desigur, nu se mai numeau „trib“, ci alcătuiau oastea unui chiliarh. Gyatsa Zhakar le spuse că vor merge spre sud până când vor ajunge în ţinutul pe care fuseseră siliţi să-l părăsească din cauza viscolului. Când ajungeau la râul cunoscut, cele o mie de familii trebuiau să se stabilească într-o vale adâncă din munţi sau de-a lungul unui mal abrupt, oriunde puteau topi fierul şi cuprul.

Căpetenia lor îi zise:

— Vom porni peste trei zile, dar nu-mi place să-i aud pe oameni

plângând că-şi părăsesc căminele.

Gyatsa Zhakar ceru să se compună un cântec care să înlocuiască plânsul, iar când tribul plecă, oamenii cântau un cântec de călătorie. Gyatsa Zhakar şi oştenii săi deschideau drumul, iar când ajunseră la o pădure atât de deasă încât nici vântul nu putea să sufle prin ea, le spuse că sosise momentul să exerseze mânuirea sabiei şi să-şi antreneze muşchii. Aşa că oştenii, ajutaţi de săbii, făcură o cărare lată şi luminoasă prin pădure. Când bolovani mari le blocară înaintarea, ofiţerii mai tineri ziseră:

— Haideţi! un prilej foarte bun de a vă lua la trântă cu uriaşii.

Iar oştenii rostogoleau bolovanii în pâraiele muntelui. Când apărură lupi şi tigri, oştenii spuseră că îşi vor îmbunătăţi trasul cu arcul. Cei mai buni arcaşi erau îmbrăcaţi acum în piei vărgate de tigru.

În cele din urmă, se opriră pe malurile măreţului fluviu Jinsha, unde văile erau aşezate ca petalele unui lotus, iar crestele munţilor dimprejur aveau forma unor spadasini curajoşi. Vânturile şi viscolele aspre de martie stăpâneau lunca, dar acolo, prin văile care se deschideau spre sud-est, bătea un vânt cald. Crânguri de castani, trandafiri şi piersici înfloreau în văi. Într-o zi, la puţin timp după sosirea lor, un bătrân se trezi dis-de-dimineaţă, după o ploaie de primăvară, şi descoperi că toiagul lui din lemn de salcie, pe care îl înfipsese într-o doară în pământ, înfrunzise.

Locul mai avea un folos: nu trebuiau să-şi facă griji cu privire la construirea caselor, cel puţin nu imediat, deoarece puteau locui în peşteri. Găsiră minereu în roci care păreau să aibă în ele magia transformării. Puse morman una peste alta pe locul de topire, în vânt şi ploaie, pietrele se făceau roşii sau verzi. Aveau cupru şi aveau fier. Tribul era renumit pentru numeroşii săi meşteşugari: zidari, constructori de furnale, meşteri în topirea metalelor şi făuritori de arme. Acum aveau cuţite, săbii, suliţe, săgeţi, harnaşamente, buzdugane şi armuri, care luceau toate verde-închis când oştenii lui Gyatsa Zhakar se aliniau mândri în formaţie. Gyatsa Zhakar era convins că nici un duşman nu putea rezista unui atac al trupelor sale.

Când sosi toamna, auziră că triburile din sudul îndepărtat plănuiau să le fure recolta, dar Gyatsa Zhakar nu permise armatei sale să îi înfrunte în luptă. În schimb, după ce strânseră recolta, îi

scoase pe oaşteni la instrucţie pe câmpurile pustii. Barbarii spionară trupele trei zile şi trei nopţi, apoi veniră să se predea. Gyatsa Zhakar trimise noii supuşi la palat. Marele dregător nu auzise niciodată de locurile din care veneau aceşti oameni. Înclinându-se spre nord, zise:

— Rege Gesar, vârstnicul tău dregător îţi trimite felicitările sale. Mulţumită reputaţiei tale, până şi triburile necivilizate din sud au venit să jure supunere şi să-şi ofere pământurile întinse.

Povestea

Regele uită să se întoarcă

La nord-est de Gling, unde se întâlneau un deşert, o luncă şi un lac sărat, se afla ţara lui Hor. Acest teritoriu întins era condus de un rege care-şi zicea Împăratul Cerului şi care îşi unsese cei trei fii regi. Cum aceşti fii locuiau în iurte de culori diferite, erau numiţi Regele Negru, Regele Alb şi Regele Galben. Regele Alb era cel mai iscusit în arta războiului şi era ajutat de un războinic invincibil, Shanpa Merutse, care era deopotrivă necioplit şi crud.

În acelaşi an în care Gyatsa Zhakar strămută un trib pe malul fluviului Jinsha pentru a topi fier, consoarta chineză preferată a Regelui Alb muri. Crezând că numai o femeie străină putea să-i uşureze durerea, el porunci unui papagal, unui porumbel, unui păun şi unui corb să caute pentru el o frumuseţe de alt neam.

Din nefericire, cele patru păsări zburară spre Gling.

Ajunşi la graniţa dintre Hor şi Gling, papagalul zise:

— Suntem precum nişte săgeţi trase de Regele Alb – uşor de plecat în zbor, dar greu de întors din drum. Să găsim femeia pe care o caută este peste puterile noastre. Şi chiar dacă am găsi-o, va vrea să o ia cu forţa şi cine ştie câte vieţi se pot pierde? De ce să nu fugim înainte să se întâmple asta?

— Unde să fugim?

— Porumbelul a venit cu consoarta chineză, deci se poate întoarce în China. Păunul se va întoarce în India, iar eu mă voi duce înapoi în Monyul, în sud. Pentru tine, Corbule, e chiar mai

uşor. Lumea e plină de cei de-un neam cu tine, aşa că poţi merge unde doreşti.

Pe când celelalte trei păsări se înălţară în văzduh, corbul rămase în copac. Se tot întrebase cine îşi va asuma meritul de a-i găsi regelui o femeie frumoasă. Cum nu era o pasăre frumoasă, Regele Alb nu-i arunca nici măcar o privire piezişă când acorda premii pentru merit. Acum era şansa lui: dacă o găsea pe frumoasa pe care o dorea regele, nu avea să împartă laudele cu nimeni. Acest gând îi alină în timp ce se rotea pe cer deasupra Glingului; însă după patruzeci şi nouă de zile, tot nu reuşise să găsească o preafrumoasă fată care să satisfacă neastâmpărul regelui. Nu că n-ar fi fost fete frumoase în Gling, însă vestea despre căutările Regelui Alb se răspândise pretutindeni şi, în lipsa Regelui Gesar, protectorul lor, oamenii erau înspăimântaţi când corbul se rotea prin văzduh deasupra Glingului. Numai Brugmo se ducea într-un loc înalt, ca să privească în zare, dar corbul, care evita palatul şi săgeţile arcaşilor, nu o zări niciodată.

Khrothung nu era în apele lui de când Gesar urcase pe tron. Într-o zi, se dădu jos din pat deosebit de neliniştit. Îşi folosi magia ca să se transforme într-un şoim şi să zboare în văzduh, căci creierul foarte mic al şoimului nu putea cuprinde grijile omeneşti. Când apăru corbul, şoimul se repezi să-l atace şi i-ar fi smuls aripile dacă acesta nu ar fi cârâit:

— Cruţă-mi viaţa! Regele Alb m-a trimis.

— Un trepăduş al Regelui Alb… Te-a trimis să cauţi femei frumoase?

— Da.

Cum creierul şoimului era prea mic ca să dea naştere unei idei, pasărea zbură peste un deal şi se opri în spatele unor copaci, unde se preschimbă la loc în om şi se gândi adânc o clipă. Apoi Khrothung îşi reluă forma de şoim şi zbură înapoi, făcându-l pe corb să dea înspăimântat din aripi.

— Nu te teme. Cea mai frumoasă femeie din Gling stă pe acoperişul palatului, zise şoimul.

Corbul o zări pe Brugmo. Frumuseţea ei era de nedescris, iar ochii ei, umbriţi de tristeţe, semănau foarte mult cu cei ai răposatei consoarte chineze. Plonjă spre ea şi îi luă un şir de turcoaze ce-i

împodobea părul, apoi bătu din aripi şi croncăni:

— Bravul Rege Alb din Hor va veni în curând aici, să te facă mireasa lui.

Corbul zbură direct la Regele Alb şi se plânse de dezertarea celorlalte trei păsări. Însă regele, nerăbdător, îl întrebă:

— Ai găsit o frumuseţe pe gustul meu?

Corbul se umflă în pene de mândrie când zbură spre tron şi îi dădu regelui podoaba pentru păr a lui Brugmo.

— După ce Gesar a supus ţara demonului, noua consoartă l-a ademenit în braţele ei şi el nu s-a mai întors în Gling. Brugmo a rămas singură în palat.

— Voi trimite o oştire după ea.

Când Shanpa Merutse, cel mai de seamă general al regelui, primi ordinul, zise:

— Mărite rege, o fi Glingul o ţară mică, dar Brugmo este consoarta regelui. Nu o putem lua fără să iscăm un război care va aduce suferinţă poporului.

Fireşte, Regele Alb nu vru să asculte, ci trimise după prinţesa Jetsun Yeshe să ghicească viitorul.

Jetsun Yeshe, fiica unui prinţ din Hor, era una dintre marile frumuseţi ale ţării. La moartea consoartei chineze, unii aduseseră vorba ca regele să se însoare cu ea, însă acesta refuzase. Era o fată talentată, învăţată de un profesor neobişnuit, şi făcea previziuni exacte. Cel mai puternic rege e cel care îşi poate păstra tainele; aura sa de putere sporeşte atunci când nimeni nu ştie la ce se gândeşte. Regele Alb ştia că autoritatea sa ar fi fost compromisă de prinţesă şi de aceea îşi înăbuşise dorinţa pentru ea şi îşi căuta o consoartă din triburile străine.

— Semnele arată pericol, zise Jetsun Yeshe. Regele nu trebuie să-şi trimită trupele pentru un scop atât de neînsemnat.

Regele râse cu răceală.

— Spui asta pentru că nu vrei să mă însor cu femeia asta din Gling. De n-ai fi atât de tânără şi de frumoasă, aş pune să ţi se taie capul şi să ţi se arunce trupul ca hrană pentru lupii de munte înfometaţi, care îmi tulbură somnul în fiecare noapte.

Jetsun Yeshe plecă zâmbind trist, fără să arate nici un semn de teamă.

Văzând că regele era neclintit în hotărârea sa, Shanpa Merutse

îşi strânse oştenii şi porni la drum cu Regele Alb.

Oamenii din Gling aşteptau liniştiţi întoarcerea regelui lor, fără să ştie că o oaste din nord-est se apropia de ei. Khrothung, singurul care ştia de iminentul atac al celor din Hor, zbură în sud, să-l vadă pe Gyatsa Zhakar.

— Dragă nepoate, de trei ani Glingul nu are conducător. Marele dregător este neputincios, aşa că trebuie să îi iei locul de regent.

— Dacă nu-mi vrei răul, nu mai spune nimănui aşa ceva, protestă Gyatsa Zhakar.

— Topeşti întruna fier, faci arme şi îţi instruieşti soldaţii. Lumea se întreabă ce planuri ai.

— Vreau să fac Glingul foarte puternic. Când se va întoarce regele, îmi voi preda sigiliul de comandant şi mă voi duce în China cu mama mea, ca să-şi viziteze ţara natală.

Gyatsa Zhkar îi spusese asta marelui dregător într-o scrisoare. Însă nu auzise zvonurile şi rămase tulburat după plecarea lui Khrothung. Luă doi slujitori, se întoarse la palat să-l vadă pe marele dregător.

— E bine ce ai făcut, dar ar fi trebuit să aştepţi până se întorcea regele, zise marele dregător.

— Dacă ne-ar ataca acum cineva?

— Dragă nepoate, cine ar fi atât de nechibzuit? În afară de asta, mintea Regelui Gesar e vastă precum oceanul. Ar sta să privească nepăsător cum izbucneşte războiul la graniţă?

Schimbând subiectul, continuă:

— Am auzit că ai construit un zid de fier pentru fortăreaţă.

— O fortăreaţă de frontieră trebuie să fie invincibilă.

— Ar trebui reşedinţa unui dregător să depăşească palatul?

— Pari altul decât intendentul pe care-l cunoşteam.

— Dragă nepoate, nu ne-am dorit noi o ţară? Avem una. Nu ar trebui să te întorci la graniţă. Rămâi aici, să aperi palatul, şi nu vei mai fi îngrijorat.

Astfel că Gyatsa Zhakar nu plecă înapoi, lucru care o bucură pe Brugmo. Însă fetei îi venea greu să aducă vorba despre intenţiile Regelui Alb, aşa că zise doar atât:

— Visez urât în fiecare noapte. S-ar putea să se întâmple ceva groaznic. Însă mă simt mai în siguranţă acum, când eşti aici şi păzeşti palatul.

Regele Alb, care ajunsese la graniţă cu armata sa, trimise un sol să o ceară pe Brugmo. Ea plânse când auzi, iar Gyatsa Zhakar ceru îngăduinţa de a merge în ţara demonului, ca să-l aducă pe rege, însă cererea lui fu ignorată – cum el nu avea puteri magice, cine putea şti cât timp avea să-i ia să treacă munţii înalţi şi fluviile adânci? Dacă izbucnea războiul, un general curajos ca el ar fi fost indispensabil Glingului.

În final, hotărâră să trimită în nord cocorul alb, pasărea de suflet a Glingului. Însă când pasărea ajunse acolo, Gesar bea alături de soaţele lui.

— Cred că ştiu pasărea asta, zise el.

— Sunt pasărea de suflet a Glingului şi tu eşti regele din Gling. Bineînţeles că m-ai mai văzut. Dar Glingul e fără de rege de mulţi ani, iar acum Horul a trimis o armată să o ia pe Brugmo cu forţa. Poporul din Gling doreşte ca regele său să se întoarcă degrabă.

Gesar spuse că vor porni a doua zi, în zori. Însă când se trezi, la scurt timp după ce se crăpă de ziuă, bău din tăria oferită de consoartele sale şi uită de plecarea sa. O întrebă pe Meza de ce erau adunaţi aşa de mulţi oameni acolo. Aceasta, aducându-şi aminte că gelozia lui Brugmo dusese la răpirea ei, îi zise lui Gesar că oamenii repetau o minunată piesă de teatru pentru rege. Întoarcerea lui Gesar în Gling fu întârziată încă un an.

Aflat în primejdie, Glingul trimise la Gesar o coţofană, dar aceasta se cocoţă pe poarta oraşului și ciripi agitată. Înainte de plecare, Brugmo îi spusese păsării că, datorită puterilor sale magice, regele o va înţelege, numai că băutura tare şi femeile îi tociseră simţurile.

— Pasărea aia încearcă să ne spună ceva? îşi întrebă Gesar consoartele.

Ştiind că fusese trimisă de Brugmo, Meza răspunse:

— De ce ar face o pasăre atâta gălăgie când regele încearcă să se distreze? Regele nu şi-a mai folosit arcul şi săgeţile de multă vreme.

Cu o singură săgeată, Gesar ucise mesagerul.

Mai trecu un an.

Brugmo îl rugă pe marele dregător să trimită un al treilea mesager la rege, însă Rongtsa Khragan răspunse:

— Am trimis deja doi. Regele are, cu siguranţă, motivele sale să

nu se întoarcă la noi.

Lumea începu să se plângă că marele dregător nu mai era acelaşi intendent înţelept de la început.

— Nu trebuie să vă îndoiţi de înţelepciunea regelui, le spuse el.

Nimeni nu putu să răspundă la aceste vorbe, aşa că îşi ţinură gura.

Ultima speranţă a lui Brugmo fu vulpea. Cum aceasta nu putea vorbi, Brugmo îi dădu inelul ei, crezând că regele îşi va aduce aminte de ea când îl va vedea. Ferindu-se de consoarte, vulpea îl găsi pe rege şi scuipă inelul în faţa lui. Inelui îi aminti lui Gesar de ceva, aşa că urcă în cel mai înalt punct al fortăreţei şi privi atent spre cer, crezând că mama lui celestă îi va spune dacă se întâmpla ceva important. Însă văzu doar norii ce cutreierau un cer la fel de albastru ca marea. Apoi îşi aduse aminte că avea o oglindă de cristal, aşa că o scoase şi privi în ea. Ceea ce văzu îl uimi: oştenii din Hor şi caii lor se strânseseră la graniţă şi erau pregătiţi să atace Glingul. Privi spre palat şi zări chipul rătăcit al lui Brugmo. Trimise poruncă să i se pregătească plecarea înainte de răsăritul lunii şi îşi încălecă bidiviul. Însă atunci bău două pocale de vin în semn de bun-rămas şi descălecă.

Gesar nu ştia că vinul din ţara demonului provoca uitare. Cum demonul nu avea supuşii lui, Lutsan luase oameni de pe alte meleaguri şi îi adusese acolo, dându-le din acel vin pentru a-i face să-şi uite locurile de baştină.

Povestea

Moartea lui Gyatsa

Marele general Danma, care veghea la hotarele de nord, urcă pe un deal împreună cu oştenii săi de încredere şi văzu puternica oştire din Hor. Regele Galben era la mijloc; în stânga sa, trupele Regelui Negru erau dispuse asemena aripii unui şoim, iar în dreapta, trupele Regelui Alb alcătuiau a doua aripă. În urma lor erau îngrămădite întăririle, în vreme ce avangărzile lui Shanpa Merutse se aflau în faţă, capul de săgeată al acestei armate

puternice.

Lipsit de aer rău, Glingul se scălda într-o atmosferă de pace şi prosperitate. Danma avea cu el doar câteva zeci de oşteni în timp ce cerceta graniţa şi primise ordin să nu facă nimic pripit. Însă el îşi amintea jurământul de loialitate făcut lui Gesar şi ştia că va pierde un prilej de a-şi sluji ţara dacă nu acţiona în această clipă de criză naţională. După ce-şi trimise oştenii să raporteze la palat, decise să lupte de unul singur cu armatele din Hor.

— Sunt câtă frunză şi iarbă, îi zise calul său. Dacă noi doi vom porni împotriva lor, ne vor opri cu o singură rafală de săgeţi, dese ca un roi de lăcuste. Dacă e să avem vreo şansă de victorie…

Şi calul îi şopti lui Danma planul său.

Danma descălecă şi porni şchiopătând spre tabăra celor din Hor. Calul îl urmă agale, ca şi cum ar fi fost olog. Când ajunseră la tabăra avangărzii, Danma sări înapoi pe cal şi, luptând, îşi croi drum până la formaţiunea din mijloc. Acolo, găsi caii de luptă ai soldaţilor din Hor păscând în vale şi profită de haosul pe care-l provocase pentru a-i mâna în turmă până pe teritoriul Glingului.

Shanpa Merutse, care nu era prea dornic să se lupte, se folosi de această ocazie pentru a-l sfătui pe Regele Alb:

— Dacă un singur soldat şchiop şi un cal olog din Gling sunt atât de puternici, nu vom putea să îi rezistăm lui Gesar, în fruntea unei oşti mari.

Însă Regele Alb nu se lăsă descurajat şi îi răspunse:

— Ai slăbit curajul oştenilor înainte de bătălie. De n-ar fi victoriile tale de mai înainte, acum ai îndura usturimea biciului meu.

Nici un războinic de ispravă nu putea accepta o astfel de jignire, aşa că Shanpa Merutse, conducându-şi trupele alcătuite din douăzeci de mii de soldaţi, intră în Gling. Pe drum, se întâlniră cu Gyatsa Zhakar şi oastea lui, care veneau în ajutorul lui Danma. În curând, sângele se revărsă în valuri şi cerul se întunecă. Însă oamenii din Hor nu reuşiră să învingă şi se întoarseră la graniţa lor, în timp ce armata din Gling, care suferise pierderi grele, renunţă să-i urmărească. Dacă duşmanul ar fi lansat în acel moment un atac cu toate forţele de care dispuneau, Gyatsa Zhakar n-ar fi putut să reziste.

Cele două tabere rămaseră la graniţă, cântărindu-şi reciproc

forţele, iar în cursul anului care urmă, Rongtsa Khragan, înveşmântat într-o ţinută potrivită cu rangul său, fu într-un du-te-vino permanent între armate, cu solii de adevăr şi miciună pentru a crea confuzie în rândul inamicului. Regele Alb fu păcălit de această strategie şi cetăţenii din Gling se bucurară să vadă că bătrânul intendent era din nou el însuşi. Însă această situaţie îl supăra pe Khrothung.

Într-o zi, Rongtsa Khragan îi mai trimise o scrisoare Regelui Alb, spunându-i să-şi retragă cele două armate înainte de venirea iernii aspre. Puteau să decidă apoi dacă aveau să lupte sau să negocieze anul următor. Însă Regele Alb nu voia să renunţe şi hotărî să lanseze un alt atac masiv. Dacă dădea greş, mai era încă timp să discute despre retragere.

În mod surprinzător, Regele Alb nu întâmpină nici o rezistenţă în primii treizeci de li. Însă la distanţa de şaizeci de li, armata din Gling contraatacă. După zile în şir de luptă, forţele din Gling dădură semne de slăbiciune; înfrângerea lor părea iminentă şi marele dregător consimţi să-l lase pe Gyatsa Zhakar să-şi aducă trupele din sud, însă fu prea târziu.

Brugmo ştia că ea era cauza directă a acestui război şi că tot din vina ei Gesar rămăsese atât de mulţi ani în ţara demonului. Decise că, de vreme ce ea era pricina, numai ea putea fi soluţia. Trebuia să mănânce din fructul amar pe care-l sădise cu mâna ei. Regele nu se întorsese după ce ea trimisese vulpea, iar asta nu putea să însemne decât că se săturase de ea. Aşa avea să fie, deci. Avea să plece cu Regele Alb, aşa că îi trimise acestuia o scrisoare prin care îi cerea să-şi retragă trupele.

Regele Alb îl trimise pe Shanpa Merutse să o aducă pe Brugmo.

— Voi pleca peste trei zile, zise Brugmo.

— De ce peste trei zile?

— Sunt consoarta regală şi cu toate astea, am fost geloasă precum o femeie de rând. Trebuie să mă căiesc.

După trei zile, Shanpa Merutse veni iar.

— Mai aşteaptă încă trei zile. Trebuie să mă căiesc pentru faptul că am pierdut afecţiunea unui fiu al zeilor.

Mai trecură trei zile şi Shanpa Merutse se întoarse.

— Regele nu e un om răbdător, zise el. Vom lansa un alt atac, dacă Brugmo nu va pleca acum cu mine.

— Te rog, spune-i să mai aştepte doar trei zile.

Brugmo se gândi că învăţase cum să fie o consoartă virtuoasă, cuviincioasă şi cumsecade, dar Gesar mai avea până să înveţe să fie cu adevărat regele unei ţări mari, cu minte înţeleaptă şi pătrunzătoare. Avu nevoie de trei zile pentru a jeli pierderea lui Gesar. Puse în faţa ei un rubin şi, când durerea din inima ei deveni pârjolitoare, nestemata se sparse în fărâme. S-a întors spre slujnica ei şi i-a zis:

— Până şi Cerul ştie cât de mult mă căiesc şi sufăr, dar regele, nu. Când se va întoarce, spune-i că trupul meu a murit şi că inima mi s-a frânt aici, în Gling.

Camerista se lăsă în genunchi în faţa ei şi spuse:

— O rog pe consoartă să-şi aducă aminte cum am ajuns să-i fiu slujnică.

Fata fusese păstoriţă şi semăna la chip şi la trup cu Brugmo. Din această cauză fusese aleasă să-i fie slujnică.

— Pentru că eşti ca mine.

— N-aş putea avea niciodată graţia domniei voastre, dar Regele Alb nu v-a întâlnit niciodată, aşa că vă rog să mă lăsaţi să merg la curtea lui în locul domniei voastre.

— Atunci, trebuie să te rog să înduri de dragul meu, răspunse Brugmo plângând. Când se va întoarce regele, îi voi cere să trimită o armată să te aducă acasă.

În cea de-a treia zi, Brugmo se ascunse în palat şi slujnicele ei o îmbrăcară pe cameristă în hainele consoartei. Când Shanpa Merutse veni după ea, fata plecă împreună cu el, părând graţioasă şi delicată. Însă după ce încălecă, nu se putu opri din plâns. Shanpa Merutse deveni bănuitor: femeia din faţa lui arăta ca Brugmo, dar plângea ca o femeie de rând. Însă, cum era supărat pe Regele Alb pentru că declanşase un război din cauza unei femei, nu încercă să afle adevărul.

Oştile Regelui Alb se retraseră asemenea valurilor la reflux, iar el şi noua consoartă sărbătoriră zgomotos în palatul lui. Însă fetei îi lipsea pasiunea înflăcărată a predecesoarei ei şi plângea adesea, aşa că el nu era pe deplin mulţumit. Gândindu-se la rubinul sfărâmat al lui Brugmo, fata îi zise regelui:

— Inima mi-a fost sfărâmată de un bărbat. Va avea slăvitul rege răbdare să aştepte să mi se vindece?

Mişcat de vorbele ei, Regele Alb începu să o preţuiască pe falsa Brugmo.

Gyatsa Zhakar îi ceru marelui dregător încuviinţarea pentru a-şi aduce trupele să apere palatul, dar acesta îl refuză fără ocol:

— Regele este plecat, iar lumea ar crede că jinduieşti la tron.

Cu inima grea, Gyatsa Zhakar se întoarse la graniţa sudică.

Khrothung era furios. Fără Gesar, nici un războinic din Gling nu se putea măsura cu cei trei regi din Hor sau cu Shanpa Merutse. Sperase că, după ce oamenii lui Gesar erau omorâţi, va putea să ia el tronul. Hotărî să-i dezvăluie Regelui Alb că locul consoartei fusese luat de camerista ei. Se transformă într-un şoim călător şi dădu roată zonei de graniţă, căutând un corb din Hor. Regele Alb răsplătise generos corbul care o găsise pe Brugmo, acordându-i titlul de Rege al Tuturor Păsărilor, în timp ce porumbeii, papagalii şi păunii fură ucişi cu toţii. Corbii, prinzând curaj, zburau acum zgomotos pe la graniţele ţărilor învecinate, căutând taine pe care să i le poată încredinţa Regelui Alb.

La început şoimul îi sperie, dar până la urmă îşi adunară curajul şi se apropiară.

— Aduceţi-l la mine pe Regele Tuturor Păsărilor.

Regele Tuturor Păsărilor îşi aduse aminte de şoimul care i-o arătase pe Brugmo şi veni cât de repede putu. În jurul gâtului purta şiraguri grele de pietre preţioase, iar la gheare avea apărători din aur.

— Un prieten vechi.

— Eu…

— Înapoi, treceţi înapoi, până când nu vă mai pot vedea, ţipă Regele Tuturor Păsărilor la ceilalţi corbi, după care se întoarse spre şoimul călător.

— Regele Alb nu s-a însurat cu Brugmo, ci cu o cameristă care îi seamănă.

— Ce te aştepţi să câştigi spunându-mi asta?

— Vreau ca măreţul rege să atace din nou.

Apoi, Khrothung îi spuse corbului că Gesar nu se întorsese din nord.

Regele Alb nu era convins şi îi porunci corbului să strângă mai

multe informaţii. Corbul găsi şoimul foindu-se pe la graniţă, sperând să-i vadă pe oştenii din Hor atacând.

— Slăvitul nostru rege zice că fără să-ţi cunoască adevărata înfăţişare nu poate fi sigur că informaţiile tale sunt exacte. Te întreabă, de asemenea, de ce îţi trădezi ţara dacă nu ceri o recompensă.

— De n-ar fi fost Gesar, eu, conducătorul tribului Tagrong, aş fi câştigat cursa de cai şi aş fi devenit rege, răspunse Khrothung scrâşnind din dinţi. Spune-i măreţului tău rege că-i voi trimite câte o femeie frumoasă în fiecare an dacă mă ajută acum.

Când această veste ajunse la palatul din Hor, camerista îşi tăie gâtul înainte ca Regele Alb să o poată împiedica. Furios, îşi trimise armata şi în curând cupola de aur a palatului lui Gesar se arătă vederii. Marele dregător trimise soli după ajutor, dar soldaţii din Hor împresuraseră palatul, asemenea unui butoi din fier.

Pe când Regele Alb pregătea un ultim atac, Shanpa Merutse zise:

— Slăvite rege, dacă te vei căsători cu Brugmo, ţara Glingului îţi va fi ca un socru. Ultima oară când am fost aici, femeia aleasă de rege era atât de frumoasă, încât nu am îndrăznit să mă uit la ea cu foarte mare atenţie. Lasă-mă să merg din nou la ea.

— Ai dreptate, râse Regele Alb. Cum aş putea vizita neamurile consoartei mele dacă le-aş distruge palatul? Poţi să mergi.

Aşa că Shanpa Merutse se duse la palat şi mai vorbi o dată cu Brugmo.

— De data asta, nu poţi să scapi, îi zise el.

— Îmi voi tăia gâtul în faţa ta.

Shanpa Merutse râse batjocoritor.

— Nu va muri nimeni în Gling dacă tu vei trăi, dar mii de oameni vor fi călcaţi în picioare de caii noştri dacă mori. Iar dacă Gesar nu vrea să vină la tine…

— Aşa să fie, se învoi ea, în timp ce din ochi i se rostogoliră două picături de sânge-roşu aprins. Dacă promiţi să nu măcelăreşti oamenii şi să nu distrugi palatul, voi merge cu tine.

Mai târziu, oamenii se contraziceau dacă Brugmo privise sau nu înapoi când părăsise palatul. Marele dregător zicea că privise înapoi, dar mulţi spuneau că nu.

Brugmo era de mult plecată când la palat ajunseră războinicii

din regiunile de la graniţă.

Gyatsa Zhakar, în fruntea a mai multe mii de oameni, porni în urmărirea lor. Însă cei care mergeau pe jos rămaseră în curând în urmă, iar graba lui era atât de mare, încât în scurt timp lăsă în urmă şi cavaleria. Când prinse din urmă trupele din Hor, împrăştiate pe mai multe dealuri înverzite, Gyatsa Zhakar era singur. Ridică sabia, dar erau atât de mulţi oşteni, că i-ar fi luat patruzeci şi nouă de zile să-i ucidă, chiar dacă aceştia şi-ar fi întins de bună voie gâtul ca să le reteze capetele. În afară de asta, nici un erou adevărat n-ar fi omorât soldaţi neînarmaţi. Trase de frâiele calului său şi opri pe un deal, de unde strigă să iasă Regele Alb să se lupte cu el. Era în amurg, iar luna încă nu urcase pe cer, dar primele sale raze se iveau deja la orizont, astfel că Gyatsa Zhakar arunca o umbră înspăimântătoare.

Cei opt prinţi din Hor răspunseră provocării. Luptară până când luna urcă pe cer, iar Gyatsa Zhakar luase viaţa la şapte dintre ei cu sabia, cu suliţa şi cu arcul. Cel mai tânăr prinţ, care se afla în faţa sa, în lumina lunii, era mai palid decât o rază de lună.

— Unde ţi-e curajul? răcni la el Gyatsa Zhakar. Ridică sabia!

— N-o să-mi omor fratele.

— Cum am putea să fim noi doi fraţi? Dar nu vreau să ucid un om neînarmat. Scoate sabia şi luptă.

— Mama ta din neamul Han nu ţi-a pomenit niciodată de sora ei mai mică? Sunt fiul consoartei Han a regelui din Hor. Mama mi-a vorbit adesea despre o soră de care a fost despărţită de mulţi ani şi mi-a povestit despre fiul acesteia, Gyatsa Zhakar, marele erou din Gling.

— Am un frate? se miră Gyatsa Zhakar, coborându-şi sabia.

— Eu sunt acel frate.

Gyatsa Zhakar zări lacrimile ce luceau în ochii tânărului prinţ.

— Dar mama nu mi-a vorbit niciodată despre asta, zise el.

— Întoarce-te la ea şi întreab-o.

— Ca să fugi şi tatăl tău să fure consoarta preferată a lui Gesar?

Sosiseră şi mai mulţi oşteni, iar tropotul copitelor cailor lor răsuna precum tobele de luptă. Lui Gyatsa Zhakar îi zvâcneau venele.

— Ridică sabia dacă vrei să lupţi sau ascunde-te în spatele meu şi priveşte cum îi omor până la ultimul pe soldaţii voştri din Hor.

— Frate, de ce nu pleci? Eşti puternic şi curajos, dar i-ai ucis pe cei şapte fraţi ai mei şi regele n-o să te lase în viaţă.

— Pretinzi că eşti fratele meu fiindcă ţi-e frică să mori.

— Nu-ţi îngădui să mă insulţi, chiar dacă nu mă pot măsura cu tine, chiar dacă eşti fratele meu, zise cu glas răguşit prinţul, înnegurându-se la faţă.

Îşi luă suliţa şi sări pe cal, adăugând:

— Gyatsa Zhakar, n-o să te înving, dar în spatele meu se întinde ţara mea. Înainte de a muri, fac acest legământ: dacă sunt fratele tău, sângele meu va fi alb. De nu, va fi negru.

Apoi prinţul goni călare spre Gyatsa Zhakar. Cu o răsucire a mâinii, Gyatsa Zhakar îl trecu pe prinţ prin sabie, doborându-l la pământ.

— Fratele meu este un războinic iscusit, zise prinţul zâmbind, după care din gură îi curse sânge de culoarea laptelui.

Gyatsa Zhakar se ridică şi urlă spre cer. Oştenii îl văzură scoţându-şi armura şi vorbind fratelui său, care zăcea mort în lumina lunii:

— N-o să mă întorc viu. Sufletul tău trebuie să mă aştepte. Vom fi fraţi adevăraţi pe lumea cealaltă.

După ce rosti aceste cuvinte, sări în şa şi galopă spre soldaţi.

Shanpa Merutse veni călare în faţa lui, oprindu-se la o aruncătură de săgeată depărtare.

— Trimite-l la mine pe Regele Alb, ceru Gyatsa Zhakar.

— Astăzi este prima zi a lunii pline. În această zi, regele nostru îşi înfăşoară mâinile în mătase albă şi nu omoară pe nimeni, pentru a avea o karma bună, zise Shanpa Merutse.

— Destul! Spune-i Regelui Alb să vină încoace.

— Eu nu sunt soldat de rând. Nu-mi este permis să mă măsor cu un erou?

— Dacă pierzi, Regele Alb trebuie să vină aici.

— Dacă voi pierde, îi voi spune.

— Săbii sau arcuri cu săgeţi?

— Capetele căzute ale oştenilor noştri sunt dovada măiestriei tale în lupta cu sabia. Să încercăm săgeţile.

— Ţintesc în ciucurele roşu de pe coiful tău, zise Gyatsa Zhakar luându-şi arcul.

Shanpa Merutse simţi săgeata trecând pe deasupra capului său.

Când se întoarse să se uite, săgeata cu ciucurele roşu era înfiptă în trunchiul chiparosului din spatele său. Puse şi el o săgeată în arc şi, fără avertisment, o trimise direct în fruntea lui Gyatsa Zhakar. Săgeata îl lovi între ochi şi, cu un ţipăt scurt, Gyatsa Zhakar se prăvăli de pe cal. Cinstitul şi curajosul erou zăcea mort, ucis printr-un şiretlic mişelesc.

Împreună cu noua consoartă Brugmo, soldaţii se întoarseră în Hor în acea noapte, în zgomotul victorios al trompetelor şi tobelor. Când la locul luptei ajunseră şi soldaţii din Gling, inima vrednică a lui Gyatsa Zhakar nu mai bătea. Silueta lui înaltă nu avea să mai fie zărită niciodată în spinarea calului, conducând armatele din Gling.

Cea mai strălucitoare şi mai pură Lună din Gling se prăbuşise.

Când trupul neînsufleţit al lui Gyatsa Zhakar fu adus de pe deal, marele dregător se lăsă în genunchi pe pământ şi, cu inima frântă, strigă demonului la nord:

— Mărite rege, credinţa mea faţă de tine a provocat moartea lui Gyatsa Zhakar. Slăvite rege, îţi mai aduci aminte de Gling? Mai ai nevoie de credinţa noastră?

Deasupra lui se înălţa luna plină. Nu mai era galben-pal, ci de un alb-cenuşiu rece.

Povestea
Întoarcerea regelui

Strigătul îndurerat al marelui dregător se înălţă în văzduhul de deasupra ţării demonului şi făcu să cadă o ploaie de stele peste fortăreaţa lui Atag Lhamo.

— Cad stele din cer? întrebă Gesar.

— Da, au căzut stele, răspunse dregătorul Sheng-ngon.

În ochii tulburi ai lui Gesar se ivi o lumină.

— Am simţit un junghi în inimă. În Gling s-a petrecut o nenorocire. Trebuie să plecăm acasă, zise Gesar.

— Mărite rege, ar trebui să-ţi începi călătoria când răsare soarele. Numai demonii se furişează în toiul nopţii.

— Ai dreptate. Dar mâine… dacă voi uita, trebuie să-mi aduceţi aminte.

Consoartele îi promiseră că aşa vor face.

— Sunt aici de aproape un an, nu-i aşa? întrebă el.

Cele două femei se uitară una la alta, dar nici una nu-i răspunse. Un servitor aduse vin, însă Gesar refuză să bea.

— Când am venit s-o salvez pe Meza, Brugmo mi-a dat un vin care m-a făcut să uit să plec de aici. Azi n-o să beau.

— Atunci bea nişte ceai, îl poftiră în cor Atag Lhamo şi Meza.

Însă când se făcu dimineaţă, Gesar îşi uitase spusele de cu seară şi nimeni nu-i aminti să plece. În ţara demonului exista o fântână a uitării şi în seara aceea Gesar băuse apă din ea, astfel că uită de semnul stelelor căzătoare şi de datoria lui de rege. Mai trecură trei ani.

La începutul celui de-al treilea an, Brugmo îi născu Regelui Alb un fiu.

După moartea marelui războinic Gyatsa Zhakar, marele dregător pierdu încrederea poporului, căci nu mai putea porunci în numele lui Gesar. Khrothung urcă pe tron şi îi ceru fratelui său, Senglon, tatăl lui Gyatsa Zhakar şi al lui Gesar, să fie intendentul fortăreţei sale tot mai frumoase. Iar tatăl marelui războinic Gyatsa Zhakar şi al Regelui Gesar se supuse acestei umiliri. În fiecare an, el trimitea respectuos tributul pe care Khrothung îl strângea din ţările care se întindeau până la graniţa cu Hor.

Calul celest Rkayngkar Perpo băuse şi el din fântâna uitării, astfel că avea trupul şubrezit şi mintea slăbită. În timp ce Gesar se desfăta alături de consoarte, calul era înconjurat de iepe tinere şi frumoase. Însă nu se simţea în largul său. Era îngrijorat şi alerga adesea în vârful dealului şi privea în zare. Apoi alerga pe alt deal şi pe încă unul, dar tot nu primea răspuns. La urma urmei, avea creier de cal. Uneori, regele venea să-l vadă, pierdut în gânduri în timp ce-l mângâia pe cap şi-l bătea uşurel pe crupă. Era limpede că şi regele încerca să-şi aducă aminte ceva.

Şi astfel, Rkayngkar Perpo încetă să se mai întrebe şi îşi irosea energia cucerind cele mai frumoase iepe din turmă. Reputaţia sa depăşi cu mult limitele neamului său, iar el deveni cunoscut atât printre caii domestici, cât şi printre cei sălbatici.

În Hor, Shanpa Merutse încă era tulburat. Ştia că nu l-ar fi putut învinge pe Gyatsa Zhakar în luptă dreaptă şi că oamenii din Gling îl urau. Însă acum frumoasa Jetsun Yeshe îi spunea în batjocură:

— Pretinzi că eşti cel mai bun războinic din Hor, dar ţi-ai înjunghiat duşmanul pe la spate. Nu eşti decât câinele Regelui Alb.

Vorbele prinţesei îi străpungeau inima.

— Spune-mi, prinţesă, cum pot să-mi ispăşesc fapta?

— Consoarta pe care ai răpit-o a dat naştere unui nou stăpân pentru tine. De ce n-ai grijă de el, împreună cu slujnicele?

— Cuvintele tale împroaşcă otravă! Spune-mi cum pot să-mi ispăşesc crima.

— Trezeşte-l pe Gesar.

— Dar nu cutez să merg pe acel tărâm.

— Atunci du-te la izvorul sărat şi mână în ţara demonului toţi caii sălbatici care trăiesc acolo.

Aşa că el se duse cu oştenii săi în nord, în deşert, şi mânară caii sălbatici departe de izvorul sărat. Le luă nouă zile să ajungă la hotarul ţării demonului. Acolo, Shanpa Merutse deschise un săculeţ din mătase dat de prinţesa Jetsun Yeshe. În el era un bileţel care îi poruncea să mâne caii încă trei zile, mai departe, în interiorul ţării demonului.

Când Shanpa Merutse se întoarse în Hor, prinţesa îi spuse:

— Ţi-ai ispăşit jumătate din crimă.

— Şi cealaltă jumătate?

Prinţesa nu-i dădu nici un răspuns.

Din turma de cai sălbatici, lui Rkayngkar Perpo îi atraseră privirea nişte iepe deosebit de frumoase, iar cele din ţara demonului se plânseră că era nestatornic. În câteva zile, caii din Hor, cărora le lipsea izvorul sărat, o luară înapoi spre graniţă, cu Rkyangkar Perpo printre ei. Caii aceştia nu beau niciodată apă dulce din izvoarele care curgeau peste tot, ci sorbeau roua de pe iarbă, în zori. Nedumerit, Rkayngkar Perpo întrebă iepele de ce făceau asta, însă ele tăcură. Când ajunseră în zona nisipoasă din apropierea hotarelor, unde nu mai erau izvoare, capul lui Rkayngkar Perpo începu să se limpezească şi bidiviul îşi dădu seama că se afla departe de stăpânul său.

— De ce te-ai întoarce la el?

— Să-l ajut să scape ţara de demoni.

— Gândeşte-te bine. Cât timp a trecut de când stăpânul tău te-a înşeuat ultima dată?

Din inima deşertului suflă o pală uşoară de vânt şi bidiviul strigă:

— Sunt şase ani de când noi am plecat din Gling!

Atunci, caii sălbatici îşi luară rămas-bun de la el, spunându-i că îi chema gustul izvorului sărat. Însă înainte de a pleca, cea mai frumoasă iapă se întoarse spre el şi îi zise:

— Întoarce-te în Gling.

Bidiviul aşa făcu, iar ceea ce văzu acolo îi frânse inima.

Se întoarse în galop înapoi în ţara demonului. Asemenea cailor sălbatici din Hor, bău doar picături de rouă, fără să ia în seamă apa rece care murmura melodios în izvoare. Dorinţa de a-şi descărca sufletul în faţa stăpânului său creştea cu fiecare lovitură de copită. Voia să-l întrebe de ce coborâseră în lumea oamenilor, de ce aveau izvoarele uitării o putere atât de mare, de ce se lăsa stăpânul lui să cadă victimă izvoarelor, deşi avea puterea de a se împotrivi vrăjilor malefice. Nu îl prevenise oare Cerul?

Acolo unde cădeau lacrimile calului celest apăreau izvoare noi, iar vechile izvoare ale uitării secau, astfel că atunci când Rkayngkar Perpo ajunse la fortăreaţa de fier, lui Gesar deja i se limpezise mintea. Văzu ceaţa nenorocirii plutind deasupra Glingului, îi văzu pe arogantul tiran Khrothung şi pe propriul său tată pământean strângând tributul impus de acesta. O văzu pe îndelung nefericita Brugmo în palatul Regelui Alb, zâmbind pruncului ei nou-născut.

Rkayngkar Perpo plânse când stăpânul lui începu să plângă. Nici unul dintre ei nu fu în stare să spună ceva până când Atag Lhamo şi Meza veniră la ei.

— Veţi încerca să mă opriţi din nou? le întrebă el.

Cele două femei se grăbiră să-l ajute să încalece.

Gesar se duse întins în Hor. Acolo, cu ajutorul lui Jetsun şi al lui Shanpa Merutse, îi omorî pe Regele Alb şi pe cei doi fraţi ai acestuia. O făcu pe Jetsun Yeshe consoarta sa, iar Shanpa Merutse deveni dregătorul lui însărcinat cu administrarea ţinutului Hor. Apoi, cu o singură lovitură din sabie, ucise copilul lui Brugmo şi al

Regelui Alb.

— Mărite rege, strigă Brugmo, o fi fost copilul acela sânge din sângele Regelui Alb, dar era şi al meu!

Însă în inima lui Gesar nu era milă.

Dacă îl omora pe Khrothung, ar fi atras mânia tribului Tagrong, iar Glingul ar fi fost cuprins de haos. Aşa că atunci când ajunse la palat şi Khrothung căzu în genunchi în faţa sa, cerşind iertare, flacăra de mânie din inima lui Gesar fu înlocuită de scârbă. Îl decăzu pe Khrothung din toate rangurile şi onorurile şi îl surghiuni la graniţă, ca îngrijitor al turmelor de cai. Însă Gesar ştia că, peste câţiva ani, va trebui să-i îngăduie să-şi reia titlurile.

Porunca de surghiun fusese dată, însă înainte ca Khrothung să ajungă la graniţă, Senglon, tatăl lui Gesar, veni la rege să pledeze în favoarea lui Khrothung.

— Ramurile vechi şi mijlocii ale familiei noastre se uită la noi. Dacă ramura tânără e amestecată în conflicte interne, vor fi necazuri, zise el.

Înainte de a părăsi tărâmul celest, fiul zeilor avea o vedere naivă asupra lumii oamenilor. Credea că trebuia doar să răpună demonii. Nu se aştepta ca după ce câştiga tronul să aibă asemenea neajunsuri. Acestea începuseră cu gelozia consoartelor, iar acum relaţiile de sânge îl împiedicau să răsplătească şi pedepsească corect. Rongtsa Khragan, Senglon şi Khrothung erau cei trei bătrâni înţelepţi ai ramurii tinere şi Gesar spera că marele dregător nu va fi de acord cu tatăl lui. Însă acesta aprobă printr-o înclinare din cap.

Tânărul rege zise cu răceală:

— Îmi spuneţi că ramura tânără din Gling a fost mereu unită şi că eu aduc dezbinarea. Am venit în Gling să aduc pacea, dar voi aţi stârnit atât de multe necazuri, încât o să mă întorc pe tărâmul celest.

— Mărite rege! exclamară cei doi bătrâni, îngenunchind în faţa lui.

Povestitorul

Pe drum

— Ce jenant! Ce ruşine! mormăia Jigmed pe când se îndepărta grăbit de postul de radio.

Nu credea că se îndrăgostise de femeia de la studioul de înregistrări: cum puteau să se îndrăgostească doi oameni din medii atât de diferite? Oare îl ademeniseră vocea ei ispititoare sau parfumul voluptuos? De asta se simţea ca drogat?

Mergând pe drum, se gândi la Yangcan Drolma, la felul în care femeia cu mâinile ei mai aspre decât ale lui îl condusese în camera ei, să-i ofere un ceai.

— Hmm!

Obosit, se întinse în iarbă lângă un pârâu. Pe la prânz veniră două jeepuri şi o luară direct prin apă. Pasagerii, bărbaţi şi femei, bine îmbrăcaţi, coborâră din maşini. Spălară maşinile apoi, folosind aceleaşi găleţi, se hârjoniră stropindu-se cu apă. Sporovăiala lor veselă îl făcu pe Jigmed să se simtă de parcă fusese rupt de lume. Când oamenii se aşezară să se odihnească şi să-şi usuce hainele, se purtară ca şi cum nu l-ar fi văzut. Auzi pe cineva rugându-l pe unul dintre şoferi să pună o casetă. Şoferul îi întrebă ce voiau să asculte şi cineva răspunse:

— Gesar.

— Ăsta e noul fragment – l-am înregistrat de la radio. E cântat de Jigmed şi se numeşte „Ţara Jang şi atacul ei asupra Lacului Sărat“.

Cântecul începu. Jigmed cântase despre confruntarea lui Gesar cu Satham, regele-demon din Jang, când cei doi îşi opriseră caii în toiul luptei şi se îşi puseseră unul altuia întrebări despre munţi, sub formă de ghicitori. Până şi Jigmed fu captivat în timp ce se asculta pe sine însuşi cântând, pe rând, spusele celui care întreba, şi în versul următor, răspunsul celuilalt.

„— *Om…*
Muntele cel mai apropiat,
Ca un ucenic ce stă în picioare în faţa unei mese, ţinând tămâia,
Cum se numeşte acel munte?
— *Om…*
Tânărul ucenic care ţine tămâia este Muntele Pădurii-de-Santal, din India!
— *Om…*

Suprafaţa plată şi stâncoasă se înalţă spre cer,
Ca nişte streaguri ce flutură în vânt.
Cum se numeşte acel munte?
— *Om*...
Acolo unde steagurile dansează unul peste altul este Muntele Wayiweigelama!
— *Om*...
Zâna cu pălărie de culoarea piersicii,
Acoperită de cerul rozaliu, ce se avântă printre nori,
Cum se numeşte acel munte?
— *Om*...
Zâna cu pălărie este Muntele Chomolungma,
Care este înalt precum cerul!
— *Om*...
Pante abrupte, având în spate un versant ce se înalţă domol,
Ca un rege abia urcat pe tron,
Cu scări ce urcă în spirală.
Cum se numeşte acel munte?
— *Om*...
Este Muntele Nianquingtanggula, care desparte răsăritul de apus!
— *Om*...
Între munţi sunt multe râuri line,
Un vârf abrupt se înalţă în nori şi în cer,
Ca un elefant pe câmpie.
Cum se numeşte acel munte?
— *Om*...
Ca un elefant ce cutreieră lunca râului, ăsta e Muntele Emei din China!“

Jigmed râse. Cei doi nu se purtau ca nişte conducători de oşti pe cale să intre în luptă, ci ca nişte lama care se grozăveau cu învăţătura lor. Numai un om extraordinar putea spune povestea atât de bine – astfel încât să pară un film –, iar acest gând îl îmbătă.

Jeepurile plecară şi sunetul cântecului se estompă treptat, până când Jigmed rămase din nou învăluit în tăcere. Încercă să facă imaginile vii să continue să cânte, dar ele îşi pierdură culoarea şi conturul.

— Nu, se pomeni spunând, cu glas înspăimântat. Nu.

Apoi, până şi imaginile nemişcate din mintea sa dispărură. Confuz, îşi aminti vorbele lui Buddha cel Viu: „N-ar trebui să

priveşti spre exterior, ci spre interior. De acolo izvorăsc poveştile. Imaginează-ţi-l ca pe gura unui izvor cu o revărsare continuă de apă“.

Jigmed îşi concentră conştiinţa pentru a ilumina întunecata lume lăuntrică. Însă lumina strălucea în haos, ca un călător care nu vede altceva decât ceaţă.

Pe când pornea din nou la drum, se gândi: „Negrul Jang cucereşte marea sărată“. Însă doar asta îi veni în minte.

Mai încolo, pe drum, se întâlni cu un bătrân cu chip prietenos, care şedea lângă un izvor şi îşi lustruia cu răbdare lentilele murdare ale ochelarilor.

— Pari tulburat, zise bătrânul.

— Sunt sfârşit.

— Sfârşit? se miră bătrânul, ridicându-se în picioare. Nu poţi fi sfârşit.

Îl duse pe Jigmed la o stâncă de pe marginea drumului şi îi zise:

— Nu pot să văd fără ochelari, dar spune-mi cum arată.

În stâncă era o adâncitură lungă şi groasă cât un braţ de om. Semăna cu sexul unui bărbat, dar Jigmed nu spuse asta.

— E ceva prea vulgar pentru a fi rostit, reuşi să îngaime Jigmed.

— Zeilor le-ar plăcea să audă şi ceva vulgar, zise bătrânul râzând zgomotos. Priveşte, urma asta a fost lăsată de un penis mare! Unul uriaş.

Apoi îi spuse lui Jigmed o poveste. Când Gesar se întorcea în Gling după toţi anii aceia petrecuţi în ţara demonului, s-a gândit la timpul petrecut bând şi dedându-se plăcerilor trupului şi s-a întrebat dacă nu cumva, în decursul acelor experienţe, îşi pierduse bărbăţia. Şi-a scos penisul să-l pună la încercare şi aşa s-a format adâncitura aceea. Lând mâna lui Jigmed, bătrânul i-o călăuzi pentru a pipăi forma adânciturii. Tocită de atâtea atingeri, era foarte netedă.

— Acum du-te acasă şi vei fi la fel de viril ca un armăsar, îi zise bătrânul şi se aşeză din nou la gura izvorului, pentru a-şi lustrui ochelarii.

Jigmed surâse neajutorat. Neajunsul nu era în pantaloni, ci în mintea sa. Se duse înapoi la izvor şi zise:

— Bătrâne domn, vreau să merg la lacul sărat.

— Negustorii de sare merg în grupuri, dar tu eşti singur. Şi sunt

foarte multe lacuri sărate. Pe care doreşti să-l vizitezi?

— Pe cel pe care Satham, regele-demon din Jang, a vrut să-l cucerească de la Gling, se auzi Jigmed spunând încet.

Bătrânul stătea rău cu ochii, dar avea auzul bun. Îi spuse povestitorului că se aflau pe locul păzit odinioară de Gyatsa Zhakar, departe de lacurile sărate din nordul Glingului. Acolo, lacurile sărate împestriţau câmpia asemena unei table de şah şi nimeni nu ştia care era lacul pe care îl vrusese regele-demon din Jang.

— Dacă Gyatsa Zhakar n-ar fi murit, regele din Jang n-ar fi îndrăznit niciodată să pună stăpânire pe lacurile sărate din Gling, oftă bătrânul.

— Bătrânul domn ştie atât de multe poveşti despre Gesar. Sigur sunteţi un *grungkan*.

În loc să-i răspundă, bătrânul se ridică şi se îndepărtă. Jigmed îl urmă până la o vale unde curgea tumultuos unul dintre afluenţii fluviului Jinsha. Ruinele unei vechi fortăreţe cu ziduri de pământ, care se sfărâmau, marcau locul ca fiind tabăra de la graniţă a lui Gyatsa Zhakar. Pe sol erau împrăştiate moviliţe dintr-o substanţă roşu-închis, grele ca nişte stânci. Bătrânul îi zise că proveneau de la temeliile fortăreţei. Meşteri iscusiţi turnaseră fundaţia folosind fier topit şi minereu de fier calcinat.

De pe dealul pe care se aflau, stând între tufe de măceş, puteau vedea un zid care şerpuia în jos, într-o depresiune, după care urca din nou pe un deal mai înalt, de vizavi. În vârful acelui deal se înălţau ruinele unei alte fortăreţe, mai înaltă, bătută de vânturi puternice. Un drum foarte vechi traversase odinioară valea, legând cele două dealuri, însă terenul fusese de multă vreme cedat culturilor. Bătrânul îi zise că ruinele acelea fuseseră două aripi ale fortăreţei lui Gyatsa Zhakar, în timp ce secţiunea principală a acesteia ocupa terenul jos dintre ele, deşi din ea nu mai rămăsese nici măcar o singură piatră sau bucată de scândură. Aşezându-se, bătrânul îl anunţă că, acum că-şi terminase de lustruit ochelarii cu apă, trebuia să-i lustruiască şi cu vânt.

— Ştiu că eşti un *grungkan*, de aceea te-am adus aici, să vezi relicvele astea. Spune-mi, tinere, ce părere ai?

— Glingul din poveste parcă ar fi întreaga lume, însă acum pricep că nu era foarte mare, zise Jigmed. Venise din lunca Ashug,

locul de naştere al lui Gesar, şi ajunsese în cele din urmă în acest loc, după ce se oprise de mai multe ori pe drum. Călătoria îi luase mai puţin de două săptămâni.

— Asta a fost când s-a întemeiat Glingul, zise bătrânul, cu glas sever. Oştirea din Gling a plecat spre sud, de-a lungul fluviului Jinsha, să cucerească Ţara Jang, condusă de Satham, regele-demon din sud, apoi hotarele Glingului s-au extins până mult mai la sud, acolo unde florile înfloreau în luncă până şi iarna.

— La acea vreme Gyatsa Zhakar murise deja.

— Da. El a fost cel mai bun strateg şi cel mai loial general din Gling.

— Şi atunci, cine i-a condus pe oşteni când s-au dus să cucerească Jangul?

— Nu eşti tu *grungkan*-ul care cântă la radio? întrebă bătrânul, aruncându-i o privire atentă. Eşti un cântăreţ minunat.

— Dar mintea mea e confuză.

— Înţeleg, zise bătrânul punându-şi ochelarii. Te-au părăsit zeii? Ai făcut ceva care nu le-a fost pe plac?

— Nu ştiu.

— Ce m-ai întrebat adineauri? A! Cine i-a condus pe oşteni să cucerească Jangul… Dă-mi voie să-ţi spun că poporul din Jang se temea de eroul nostru, Gyatsa Zhakar. Dacă el ar fi fost încă în viaţă, n-ar fi avut niciodată curajul de a pune stăpânire pe lacul sărat al Glingului.

— Dar unde se află lacul sărat?

Pe bătrân nu-l interesa geografia, ci voia să ştie cine fusese cel mai loial faţă de Gling.

— După Gyatsa, Danma era cel mai credincios, continuă bătrânul. El l-a ucis pe ultimul general al Jangului, Tserma Kherkye.

Bătrânul îl luă pe Jigmed la el acasă, în vale, unde fiecare casă avea forma unei fortăreţe şi fluviul Jinsha curgea într-o cascadă de pe o stâncă din faţa ferestrei lui. Pe terenul din jurul casei, cartoful şi bobul erau în floare. Găsiră familia bătrânului afară: trei copii cu feţe murdare, cu ochi luminoşi, un bărbat tăcut între două vârste şi o femeie palidă de vârstă mijlocie.

— Acesta e fratele meu mai mic, ea e nevasta noastră şi aceştia sunt cei trei copii ai noştri. Fiul cel mare a plecat de acasă, pentru a

deveni lama.

Văzând chipul surprins al lui Jigmed, îi zise:

— Eşti tibetan, de ce te miri?

Jigmed era stânjenit – deşi chiar şi în satul lui erau familii în care fraţii aveau aceeaşi soţie. Însă bătrânul nu mai zise nimic, ci deschise o uşă spre un atelier în care se găseau un furnal alimentat prin arderea cocsului şi cu foale din piei de oaie, un banc de lucru solid, cleşti, ciocane şi pile. Încăperea era plină de aburul metalului încins cufundat în apă şi de mirosul scânteilor cuţitelor şi săbiilor. Obiecte pe jumătate terminate zăceau împrăştiate peste tot; cuţite şi săbii, dispuse după mărime, sclipeau pe un rastel din lemn, cu faţa spre geam. Ghicind din nou ce era în mintea lui Jigmed, bătrânul zise:

— Familia mea se ocupă cu acest meşteşug din vremea lui Gesar. Şi nu doar familia mea, ci toate familiile din acest sat şi din toate satele situate de-a lungul fluviului. Toţi ne ocupăm cu asta.

Ochii lui exprimau un sentiment de rătăcire când adăugă:

— Dar nu mai făurim săgeţi şi cuţitele noastre nu se folosesc pe câmpul de luptă. Oamenii din acest trib nobil au devenit fierari şi lucrează pentru agricultori şi păstori. Desigur, onorăm comenzi speciale de la biroul de turism.

Bătrânul îi dădu un pumnal cu mâner curbat. Lama era doar un pic mai lungă decât degetul mijlociu al unui adult. Îi explică lui Jigmed că arma imita stilul pumnalului de cristal al lui Gesar.

— Credeam că el a folosit cristal veritabil pentru a făuri un pumnal, zise Jigmed.

— Îmi place de tine, Grungkan, râse bătrânul. Pui la îndoială povestea pe care o spui şi nu pretinzi că ştii tot.

— Nu arătaţi ca un fierar.

Jigmed petrecu noaptea în casa fierarului. În vreme ce asculta fluviul din faţa ferestrei, avu un alt vis. Îşi dorise să-l întâlnească în vis pe Gyatsa Zhakar, însă îl văzu pe Regele Gesar. Shanpa Merutse, generalul din Horul înfrânt, tocmai învinsese oştirea din Jang la lacul sărat din nord şi îl luase prizonier pe Yulha Thoggyur, curajosul prinţ al Jangului.

Valurile de pe lac aruncau pe ţărm cristale de sare strălucitoare, iar la această privelişte ostaticul oftă:

— Sarea este foarte preţioasă în ţara noastră, dar aici e la fel de

multă ca nisipul.

— Sarea nu numai că dăruieşte locuitorilor din Gling forţă nelimitată, dar ne şi înzestrează cu înţelepciune neţărmurită. Dacă vei capitula şi vei face din Jang o parte din Gling, poporul tău va putea avea câtă sare poftește.

— Asta doreşte Regele Gesar? întrebă prinţul.

— Da.

Regele Gesar fu cel care răspunse.

Prinţul se predă pe loc. Însă tatăl lui rezista în continuare, aşa că oştirea din Gling se strânse la graniţa de sud, unde se afla fortăreaţa lui Gyatsa Zhakar. Brugmo conduse alaiul celor douăsprezece consoarte şi îi oferi Regelui Gesar o băutură de rămas-bun, într-un vas de jad, aducându-i aminte de felul în care îşi pierduse fratele mai mare din pricina a băutului şi a huzurelii cu femei în ţara demonului. Temându-se ca în băutură să nu fi fost turnată o licoare care să-l facă să uite, Gesar sparse pocalul de o stâncă.

A doua zi dimineaţa, Jigmed îi povesti bătrânului visul.

— Se pare că zeii vor să cânţi povestea asta, zise bătrânul.

Îl însoţi pe Jigmed o vreme.

— Aici şi-a luat Gesar rămas-bun de la consoartele venite să-l petreacă la plecarea lui în luptă şi tot aici îmi voi lua şi eu rămas-bun de la tine.

Valea era despicată de un afluent al fluviului Jinsha, iar între apă şi stâncă era un drum. Bătrânul îi arătă o adâncitură în stâncă – potrivit legendei locului, acolo spărsese Gesar pocalul.

Jigmed se uită lung la răscrucea de drumuri. Un drum ducea spre vechea Ţară Hor, la nord, iar celălalt, spre vechiul teritoriu al Jangului, în sud. În apa de dedesubtul lui se formau şi dispăreau vârtejuri, la fel cum se ivea şi dispărea povestea în mintea sa. Povestea pierdută revenise.

— Acum mi-o amintesc! strigă el şi se întoarse, dar bătrânul plecase fără o vorbă.

Soarele strălucea pe drum şi particule minuscule de cuarţ sclipeau în lumina lui, asemenea cristalelor de sare împinse de valuri pe malul lacului.

Povestea

Singurătate

După cucerirea Jangului, teritoriul, populaţia şi bogăţia Glingului crescură de multe ori. Speriate de puterea Glingului şi de reputaţia Regelui Gesar, ţările învecinate se mulţumiră să trăiască în pace şi să facă negoţ, ceea ce spori şi mai mult bogăţia şi puterea Glingului. Poporul se bucură de un deceniu lipsit de războaie şi de spaima demonilor. Palatul lui Gesar era plin de comori rare din toată lumea. În jurul palatului răsăriră temple, case, ateliere şi prăvălii, precum ciupercile după o ploaie de vară. Capitala se numea acum Tagtse khar şi faima ei se răspândi în lung şi-n lat. Fetele învăţau să ţeasă şi să brodeze de la mamele lor, în vreme ce tinerii îmbrăcaţi în robe purpurii foloseau tăbliţe din piatră pentru a exersa cititul, scrisul şi recitarea sutrelor cu profesorii, în temple. Cărturarii numeau aceasta „prosperitate".

Deşi Gesar se delecta cu afecţiunea consoartelor în palatul său, pleca adesea să viziteze ţara, iar ceea ce vedea se putea rezuma prin cuvântul creat de cărturari pentru a descrie o situaţie când nu se întâmplă nimic: „trăinicie".

Desigur, nu putea împiedica lupii să mănânce oi sau oamenii să se îmbolnăvească. Şi nici nu-i trecea prin cap să părăsească această lume atunci când întâlnea bătrâneţe, boală şi moarte. El nu era din această lume, deci cum ar fi putut să o părăsească? Călugării veniră în palat să-şi răspândească învăţăturile, iar unii chiar încercară să-l instruiască pe rege, deşi ştiau că nu avea trebuinţă de sfaturile lor. Însă domnia asupra unei ţări propsere şi stabile nu făcuse parte din planul de la început, iar Gesar se întreba uneori dacă era timpul să fie rechemat de Ceruri. Realizase ceea ce-l trimisese Cerul să facă, iar acum nu avea cu ce să-şi alunge plictisul.

Bineînţeles, Zeul Suprem află imediat acest gând, şi zise că după ce oamenii rezolvă o problemă, creează alta, astfel că problemele lor nu au capăt. Se părea că Thosba Gawa se molipsise de această boală omenească.

— Atunci, de ce nu-l chemăm înapoi? întrebă cineva.

— Nu încă. De vreme ce se plânge de pace şi trândăvie, haideţi

să-i găsim ceva de făcut. Va trebui să o rugăm pe Lhamin Dagmo să meargă din nou în lumea oamenilor.

În acea noapte, când Gesar se duse la culcare, după ce se ospătă şi se distră cu soaţele sale, în vis îi apăru mama lui celestă, Lhamin Dagmo, şi îi povesti despre o ţară numită Monyul, aflată la vest de fostul teritoriu al Jangului. Era un tărâm al demonilor condus de Shengkhri Gyalpo, unul dintre cei patru regi-demoni, printre care se numărau şi Lutsan, Regele Alb şi Satham din Jang. Shengkhri Gyalpo avea un cal-demon de şapte ani, pe nume Misen Marpo. Regele-demon şi calul-demon îşi sporeau puterile în acea perioadă, astfel încât în anul următor oamenii nu i-ar fi putut înfrânge.

— Shengkhri Gyalpo a făcut vreodată rău Glingului? o întrebă Gesar pe mama lui celestă.

— Înainte să te naşti în lumea oamenilor, pe vremea când fratele tău, Gyatsa Zhakar, era foarte mic, oştile din Monyul au pătruns adânc pe teritoriul Glingului, pentru a prăda tribul Tagrong, omorând mulţi oameni şi punând stăpânire pe multe vite.

Apoi Lhamin Dagmo vru să plece înapoi pe tărâmul celest, însă Gesar făcuse să dispară curcubeul pe care trebuia să-l folosească pentru a ajunge acolo.

— Asta înseamnă că Zeul Suprem doreşte ca eu să rămân aici? întrebă ea, îngrijorată.

— Curcubeul s-ar întoarce dacă mama n-ar veni şi n-ar pleca întotdeauna atât de repede, râse Gesar.

— Deci a fost un truc de-al tău, zise ea, liniştindu-se. Fiu al Zeilor, pari abătut. S-a întâmplat ceva?

— Am venit să nimicesc demonii pentru aceşti oameni, dar...

— Nu toţi sunt recunoscători pentru ceea ce ai făcut?

Gesar nu răspunse, căci asta ar fi însemnat că era dezamăgit de poporul Glingului. Schimbând subiectul, zise:

— Am scăpat Glingul de toţi demonii. Cum de trăieşte altul, de care n-am auzit niciodată?

— Nu erai agitat în palat? Nu ţi-au spus călugării tăi că demonii se nasc din însăşi inima ta?

Mama lui tăcu brusc, apoi adăugă:

— Fiu al Zeilor, am spus prea multe. Arată-mi din nou curcubeul.

Gesar se supuse, iar mama lui celestă se întoarse în Ceruri.

Gesar se trezi în zori, încă având clar visul în minte. Se uită la consoarta de lângă el, o femeie frumoasă, care avea în somn o expresie prostească, şi se simţi mai singur decât când fusese exilat pe malul Fluviului Galben, deşi palatul lui strălucea în întuneric ca o nestemată uriaşă, iar consoarta era caldă şi frumos mirositoare.

Se îmbrăcă şi se urcă pe acoperiş. Luna apusese, dar luceafărul sclipea puternic la orizont. Se treziră şi consoartele şi veniră alături de el.

— Zeul Suprem doreşte să plec din nou la luptă, le zise el.

De data asta, Brugmo nu mai vru să-l oprească.

— După ce va pleca regele, voi merge în fiecare zi la templu, să recit sutre pentru tine.

— Zilele bune se apropie de sfârşit? întrebă Meza îngrijorată.

— Voi fi avangarda regelui, zise curajos Atag Lhamo.

Le întrebă dacă auzise vreuna de demonul Shengkhri Gyalpo, din ţara Monyul, din sud. Nu auziseră.

— Se pare că duşmănia dintre Monyul şi Gling s-a născut în generaţia de dinainte, cu tribul Tagrong, zise Jetsun Yeshe. De ce nu-l întrebi pe unchiul Khrothung?

Povestea
Gralha cel Tânăr

În ziua în care urma să aibă loc următoarea întrunire a Curţii, doar Khrothung, care fusese reînvestit drept conducător al tribului Tagrong, fu convocat de regele Gesar să apară în faţa Curţii.

— Există o vrajbă veche între tribul Tagrong şi Monyul? îl întrebă Gesar.

— Regele lor, Shengkhri Gyalpo, nu numai că ne-a ucis oamenii, dar a furat şi roba de brocart, un simbol a puterii ramurii tinere din Gling, îl informă Khrothung.

— De ce nu mi-a spus nimeni despre asta?

Îi răspunse marele dregător, Rongtsa Khragan:

— Când regele a coborât în Gling şi influenţa sa a ajuns peste

tot, regele-demon nu a mai cutezat să ne facă necazuri. În afară de asta, roba de brocart nu a reuşit să unească poporul nostru şi a dus la dispute între cele trei ramuri. Acum, de vreme ce ne conduce măreţul rege, nu mai e nevoie de roba de brocart.

Cu ochii jucându-i în cap, Khrothung zise:

— Cu mulţi ani în urmă, Shengkhri Gyalpo a dorit să-şi mărite fiica, pe Metog Drolma, cu cineva de-al nostru, din tribul Tagrong. Am auzit că ea are acum douăzeci şi cinci de ani, dar că încă e la fel de frumoasă.

Toată lumea râse văzându-l pe Khrothung lingându-şi buzele, la gândul unei femei frumoase.

— Crezi că e prea bătrână pentru tine? Dar tu ai şaizeci şi doi de ani, îi zise Danma.

Îngâmfarea lui Khrothung îl făcu pe Gesar să se întrebe dacă nu fusese o greşeală să-l repună în drepturi atât de curând.

— Dacă Glingul va purta război cu Monyul, tribul Tagrong ar trebui să fie avangarda, pentru a răzbuna trecutul, zise Gesar.

— Dacă regele va porunci, mă voi supune, zise Khrothung, neavând încotro.

Gesar îşi dăduse deja seama că, de vreme ce Shengkhri Gyalpo se pricepea la magie, avangarda trebuia să fie alcătuită din oştenii Tagrongului, sub conducerea lui Khrothung, care era la fel de priceput la transformări. Dar se răzgândi când îl văzu pe Gralha, fiul fratelui său mai mare. Băiatul abia împlinise şaisprezece ani, dar era chipeş şi curajos, cu chip luminos şi ochi senini. Venise degrabă în capitală de la graniţă cu o zi înainte de întrunirea Curţii, iar Danma îl adusese să-l vadă pe rege chiar în acea seară. Era ca şi cum fratele lui Gesar se afla din nou în faţa sa şi Gesar simţi că i se strânge inima.

Deşi regele se bucura de favorurile lui Brugmo, ale lui Meza şi altor consoarte, toate frumoase ca nişte flori, precum şi de cele ale lui Atag Lhamo şi Jetsun Yeshe, prinţesa din Hor, Gesar încă nu avea nici un moştenitor. Toate consoartele doreau să-i ofere un fiu, pentru a-şi consolida poziţia în palat. Senglon, tatăl lui, şi marele dregător doreau ca Joru să aibă un fiu care să-i urmeze pe tronul Glingului. Însă, ca rege trimis din Cer pe Pământ pentru a salva poporul, Gesar nu era sigur dacă trebuia să lase un fiu să devină următorul rege din Gling. Nici Zeul Suprem, nici părinţii lui cereşti

nu-i oferiseră vreun sfat. Nici una dintre consoarte nu-i născuse vreun copil, nici măcar după zece ani de convieţuire, iar Gesar interpretă acest fapt drept un semn din partea Cerului.

Gesar plănuise ca, după ce-şi îndeplinea misiunea, să-i lase tronul credinciosului său frate, Gyatsa Zhakar, însă acesta îşi sfârşise viaţa pământească mult prea curând şi plecase în Ţinutul Pur al tărâmului budist. Iar acum în faţa lui se afla fiul acestuia, nepotul lui.

— Îmi aduci aminte de fratele meu, zise Gesar înduioşat.

Auzindu-l pe rege vorbind de tatăl său, în ochii lui Gralha luciră lacrimi.

— Te voi îndrăgi ca un tată şi te voi trata ca pe propriul meu fiu, îi spuse Gesar.

— Am venit azi aici ca să-i cer regelui permisiunea de a fi avangarda sa pentru expediţia militară în Monyul, zise tânărul îngenunchind dinaintea lui Gesar.

Inima lui Gesar tresăltă de emoţie. „Copilandrul ăsta s-ar putea să devină, când va creşte, viitorul rege al Glingului", se gândi Gesar, însă adoptă o expresie potrivită unui rege şi se mulţumi să mormăie:

— Hmm?

Sub privirea încurajatoare a lui Danma, prinţul îşi expuse încet cauza: Glingul avea zeci de mii de oşteni şi de cai, dar îşi purta războaiele într-un fel moştenit din vremuri primitive, când o bătălie era câştigată doar prin puterile magice ale generalilor, în lupte corp la corp. Însă în ţări puternice, precum India, ei ştiau să folosească mii de elefanţi. În China, cai straşnici purtau armuri în bătălii, iar zeci de mii de războinici în care de luptă îşi ridicau săbiile. Asemenea vântului care troienea zăpada sau a valurilor ce împingeau nisipul, săbiile acestora nu întâlneau nici un fel de rezistenţă, oriunde ar fi fost îndreptate. Tatăl prinţului strânsese o astfel de oştire, în care zeci de mii de soldaţi se mişcau ca unul, transformând o mie de săbii într-una şi zece mii de săgeţi, în una singură.

— Am urmat metodele tatălui meu şi m-am antrenat zilnic, îi zise Gralha regelui. Aş vrea să încerc o nouă strategie de luptă.

— Poţi să pleci acum. Mă voi gândi cu atenţie la cererea ta, zise Gesar.

Înainte ca prinţul şi Danma să plece, acesta din urmă îngenunche în faţa regelui şi zise:

— Slăvite rege, eu, Danma, jur loialitate deplină. Voi face tot ce pot pentru a-l ajuta pe Gralha.

Gesar se plimbă mult timp de colo până colo pe coridoarele palatului, gândindu-se la Prinţul Yulha Thoggyur din Jang, care i se alăturase după bătălia de la lacul sărat. Prinţul din Jang era un tânăr războinic de încredere. De ce să nu le acorde eroilor din generaţia mai tânără prilejul de a-şi arăta priceperea, într-o bătălie cu Monyulul? A doua zi, dădu ordinul prin care lui Gralha i se îngăduia să conducă oştirea instruită de Gyatsa Zhakar şi trimise un mesager să-i spună lui Yulha Thoggyur să-şi ducă trupele la graniţă.

După câteva zile, Gesar plecă spre sud, împreună cu oştirea sa. Pe drum i se alăturară oştile din Hor, conduse de Shanpa Merutse, şi cele din ţara demonului, conduse de Atag Lhamo. Văi adânci marcau hotarul între Monyul şi Gling, dar avangarda lui Gralha construise deja podeţe late din scânduri şi poduri plutitoare. Oştile trecură ca peste un teren plat.

Intrară într-o pădure în care soarele nu răzbătea şi o ceaţă groasă îi făcu pe cai şi călăreţi atât de somnoroşi, că se prăvăliră la pământ ca seceraţi. Gesar se înălţă în văzbuh cu bidiviul său celest şi văzu că gheţari imenşi, ca nişte oglinzi, acopereau munţii şi reflectau lumina către sud. Însă văile erau în umbră. Oamenii şi caii din Gling cădeau adormiţi pe muşchiul moale de sub arborii seculari, iar chipurile şi trupurile lor se înverzeau. Din ei răsăreau ciuperci. Călare pe armăsarul lui, Gesar chemă zeii munţilor.

— Lăsaţi soarele să strălucească în văile acestea, îi rugă el. Va alunga ceaţa otrăvitoare şi va zvânta drumul noroios.

— Să lăsăm soarele să strălucească în văi? repetară zeii munţilor, ridicând din umeri. De ce am face asta?

Gesar râse şi aruncă fulgere din mâini, despicând doi munţi impunători şi făcându-i pe zeii munţilor să sângereze din nas şi din urechi. În văi, printre crăpături ţâşni lumina soarelui, iar oştenii prinşi în ceaţă strigară de bucurie. Văile întunecare de mii de ani se umplură de lumină, iar ceaţa se risipi încet. Liane încurcate în locuri reci şi umede căzură la pământ, iar drumul noroios se zvântă. Soldaţii adormiţi se ridicară şi oştirea porni din nou.

Gralha şi oamenii săi traversaseră fluviul spre sud şi îşi ridicaseră deja tabăra pe malurile apei când Gesar ajunse acolo. Shanpa Merutse îşi conduse oştenii pe malul sudic, în timp ce Senglon şi Khrothung vegheau trupele din ramura mijlocie. Războinicii din ramurile vechi şi mijlocii se răspândiră, alcătuind forma unor aripi de şoimi. Soldaţii lui Atag Lhamo alcătuiau ariergarda, pregătiţi pentru un eventual atac din spate al demonilor munţilor şi spritelor apelor din Monyul. Într-adevăr, la căderea nopţii, în timp ce celelalte tabere dormeau, demonii atacară. Stătuseră ascunşi de-a lungul drumului parcurs mai devreme de soldaţi. Atag Lhamo şi războinicii ei luptară din greu, până când răsări soarele cel roşu, alungând demonii.

— Generalul pare sfârşit. Probabil că nu a dormit azi-noapte, îi zise Gesar lui Atag Lhamo, văzând-o.

— Ne-au necăjit demonii, însă războinicii mei i-au ucis, răspunse ea cu mândrie.

Gesar îşi invită consoarta să se aşeze lângă el, spunându-i:

— Misiunea noastră e nu doar să cucerim o ţară, ci – mai important – să nimicim demonii şi să aducem pace oamenilor. Ţi-ai adus o mare contribuţie la ţelul nostru.

— A fost meritul felului eficace de luptă aranjat de slăvitul rege. Oştenii mei sunt cei mai puternici împotriva demonilor.

— Nu eu am fost capul care a gândit. De data asta, am urmat ordinele lui, zise Gesar arătând spre Gralha.

Monyul ocupa o suprafaţă întinsă, avea treisprezece văi mari de fluvii şi milioane de locuitori. Oamenii erau favorizaţi de un climat cu ploi îmbelşugate, ierni scurte şi veri lungi. Versanţii munţilor erau acoperiţi de flori şi fructe. Cu toate acestea, poporul nu avea un trai bun: regele, Shengkhri Gyalpo, era un demon, la fel şi marele dregător, Kulha Thoggyal. Nici unul dintre ei nu se preocupa de admininstrarea ţării, ci se ospătau cu carne de om şi beau sânge omenesc. Oamenii din Monyul trăiau într-o teamă permanentă.

— Cei patru regi-demoni au bântuit lumea prea multă vreme, zise Gesar. Ceilalţi trei şi-au găsit sfârşitul ucişi de Gling, dar Shengkhri Gyalpo a supravieţuit deoarece Monyulul este atât de departe de noi şi nu ne-a mai tulburat pacea de mulţi ani.

— Shengkhri Gyalpo trebuie să fie atent acum şi din acest motiv le-a poruncit supuşilor săi să fie cu băgare de seamă, îi spuse Yulha Thoggyur. El speră să treacă în pace de anul acesta şi, după ce îşi va termina pregătirile, doreşte să stăpânească lumea. De aceea ne-a evitat până acum. Mai avem de trecut două fluvii înainte de a ajunge la palatul lui, unde armata sa aşteaptă să se războiască cu noi.

Gesar îl chemă pe Gralha şi, punându-i mâinile pe umeri, îi zise:

— Mâine oştenii vor asculta de ordinele tale, când vei pune în practică tacticile de luptă ale fratelui meu.

Însă a doua zi totul era tăcut, iar podul mobil dinspre tabăra celor din Monyul era ridicat. La prânz, un singur călăreţ ieşi să-l întâmpine pe Gralha.

— Cum se numeşte tânărul comandant de oaste? Eu sunt Kulha Thoggyal, marele dregător din Monyul.

Îi spuse lui Gralha că în şesurile aflate de-a lungul fluviului veneau să culeagă flori consoartele regelui şi tot acolo dregătorii acestuia îşi ţineau întrecerile de magie şi călărie. Era un pământ binecuvântat, unde înfloreau florile şi cântau cucii. Cum puteau ei să stea nepăsători şi să privească o armată străină umplând aerul cu miasma morţii?

— Oriunde îşi îndreaptă săbiile războinicii din Gling, noi transformăm un loc subjugat de demoni într-un ţinut fericit, ca acel descris de tine adineauri, zise Gralha zâmbind. Acum descalecă şi predă-te.

— Eu, Kulha Thoggyal, mă port cu familia şi prietenii la fel de blând ca mătasea chinezească, dar în luptă pot fi o săgeată ascuţită şi un tunet puternic, îi răspunse calm dregătorul-demon. Aşa că te previn: oştenii tăi trebuie să dispară de pe malul fluviului înainte să răsară soarele.

Îşi întoarse calul şi plecă în trap domol până când coti după un crâng de copaci, unde dădu pinteni calului şi goni în galop. Era ud de sudoare când ajunse la palat.

— Trebuie să amânăm, îi zise Kulha Thoggyal regelui său. Îi vom împăca pe cei din tribul Tagrog dându-le înapoi de două ori mai mulţi oameni şi vite decât am luat de la ei şi returnându-le roba de brocart. Apoi, după ce regele va deprinde la perfecţie arta ocultă, îi vom face să plătească însutit pentru ceea ce suntem

nevoiţi să facem astăzi.

— Te-ai înţeles cu ei la preţ? îl întrebă regele-demon, cu o privire împietrită.

— Umilul tău dregător n-ar face niciodată aşa ceva, răspunse Kulha Thoggyal. Aceasta este doar propunerea mea. În afară de asta, Gesar nu va pleca fără să învingă. Nu ar negocia în veci cu mine.

— Atunci, ce tot încerci să-mi spui?

— Am mai avut de-a face cu Khrothung, căpetenia tribului Tagrong. El ştie de ce suntem în stare.

— Moşul ăla jinduieşte la preafrumoasa noastră prinţesă, zise regele-demon. Vrei să i-o dăruiesc lui?

— Voi pregăti armata noastră pentru bătălia de mâine, împotriva Glingului, spuse Kulha Thoggyal, îngenunchind în faţa regelui-demon.

Shengkhri Gyalpo zâmbi şi se ridică din jilţul său pentru a-l ajuta pe Kulha Thoggyal să se ridice în picioare, zicându-i:

— Obţii rezultatele dorite în urma unei negocieri numai după ce îi dai inamicului o puternică lovitură. Să luptăm mai întâi. Sângele lor va curge ca un râu, iar asta îţi va scuti limba de osteneală.

Povestea

Războiul dintre Gling şi Monyul

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Kulha Thoggyal ieşi călare, împreună cu Shengkhri Gyalpo, să cerceteze cu atenţie oştile din Gling. Kulha Thoggyal nu-şi putu ascunde un rânjet dispreţuitor.

Regele-demon îl întrebă dacă era sigur de victorie.

— Slăvite rege, vor fi înfrânţi, răspunse dregătorul-demon. Noi am auzit că Glingul are mulţi eroi, dar e doar un zvon răspândit de cei slabi de inimă. Când am atacat tribul Tagrong, au opus foarte puţină rezistenţă. Priveşte formaţiunea lor de luptă! Grămezi de oameni înghesuindu-se unii în alţii. Ce creatură se înghesuie laolaltă cu altele, asemenea ei, pentru a-şi face curaj? Oaia! Dacă

un tigru sau un leopard merge singur, măreţia sa te obligă să-l iei în seamă.

— Dar uite cum se deplasează ca unul zecile lor de mii de oşteni, zise regele-demon, care avea o presimţire rea. Trebuie să fim atenţi.

În tabăra lui Gralha fusese ridicat un steag de comandă, iar acum răsunară goarnele din coarne de bou. Oştenii trecură podul şi înaintară în spaţiul deschis dintre armate – infanteriştii dispuşi într-un pătrat, iar cavaleriştii dispuşi în formaţii de luptă semănând cu un şarpe şi un şoim. Cei doi tineri războinici, Gralha şi Yulha Thoggyur, călăreau în frunte, înarmaţi unul cu o suliţă, celălalt, cu un arc. Gralha, care conducea avangarda, purta pe spate un mănunchi de steaguri viu colorate. Când flutură steagul verde, soldaţii care aveau ciucuri verzi la coifuri – unii cu suliţe şi scuturi, alţii cu arcuri şi săgeţi – ocupară repede un deal de pe câmpul dintre cele două armate. După ce se puseră la adăpost, Gralha flutură un steag galben şi alb. Cavaleriştii, cu ciucuri alb cu galben la coifuri, se răspândiră precum aripile unui şoim, apoi se năpustiră înainte, oprindu-se în spatele celor purtând ciucuri verzi. Gralha flutură un steag roşu şi dădu pinteni calului, iar oştenii din mijloc, cu ciucuri roşii, se deplasară în spatele lui. Multe mii de cizme mărşăluiau la unison; mii de cai loveau pământul cu copitele potcovite cu fier. Pământul Monyulului se cutremură. Soldaţii cu ciucuri verzi mărşăluiau ordonat, cu suliţele şi săbiile sclipind, năpustindu-se spre poarta taberei din Monyul.

Când se opriră, munţii, râurile şi oamenii îşi ţinură răsuflarea în prezenţa acestei forţe nemaiîntâlnite.

— Nu seamănă cu nişte oi, zise Shengkhri Gyalpo.

Kulha Thoggyal strigă la arcaşi. O ploaie de săgeţi umplu văzduhul, însă oştenii duşmani ridicară scuturile. Nevătămaţi, la coborâră şi ridicară armele. Înfuriat, Kulha Thoggyal trase o săgeată ce avea la un capăt un fulger, iar la celălalt capăt, un tunet. Aceasta vâjâi până în mijlocul formaţiunii de luptă, zdrobind scuturile şi omorând treisprezece oşteni din Gling, lăsând în urmă, asemenea unui plug care ară, o brazdă însângerată. Nişte soldaţi neinstruiţi s-ar fi ascuns în spatele cailor generalilor, dar după un scurt moment de confuzie, formaţiunea de luptă îşi reluă înaintarea, cu scuturile protejând primele rânduri. Săbiile ascuţite

se iveau dintre scuturi. Spaţiul deschis de săgeată se închise la loc. Kulha Thoggyal se năpusti înainte cu un strigăt şi mai deschise o mică breşă folosindu-se de magia sa, dar când soldaţii din spatele lui încercară să-l urmeze, fură blocaţi de scuturi. Gralha flutură steagurile şi infanteriştii avansară; cavaleria gonea să li se alăture, ca nişte talazuri rostogolindu-se pe ţărm. Obişnuiţi să lupte singuri, generalii din Monyul fură măturaţi de acest torent şi tabăra lor fu cucerită.

Cei rămaşi în viaţă se retraseră treizeci-patruzeci de li, luptându-se pentru fiecare palmă de pământ. Armata din Monyul putu să se regrupeze abia la asfinţit, când oastea din Gling se opri să pregătească masa de seară într-un loc în care un şir de dealuri se înălţa pe şes.

A doua zi, Shengkhri Gyalpo ieşi să trimită fulgere printre duşmani, omorând sute de oşteni şi creând haos în rândurile armatei. Stând pe un deal, le vorbi generalilor:

— Am auzit că Gesar preţuieşte viaţa şi cândva l-am respectat pentru asta, dar vedeţi cum, în loc să-şi folosească magia pentru a-şi înfrânge duşmanii, el îi îneacă în sângele oştenilor săi. O să mai trimit câteva fulgere – trupele sale se vor călca în picioare. Şi atunci veţi putea să-i ucideţi după plac.

În timp ce se înălţa în aer, chemă un nor negru. Însă de data asta fulgerele nu mai apărură – Gesar, călare pe bidiviul său celest, le luase şi le mânuia ca pe nişte bice.

— Vântul mi-a adus în urechi vorbele tale, zise el, cu un rânjet. Ţi-e ruşine acum? întrebă Gesar pocnind din biciurile de fulgere şi transformând steagul Monyulului într-o minge de foc. Arată-mi ce alte vrăji mai ai.

Shengkhri Gyalpo potrivi o săgeată în arc, dar Gesar îl opri înainte ca acesta să o sloboade spre oastea din Gling.

— Lasă-i pe soldaţi să lupte. Noi doi ne vom întrece cu arcul, având drept ţintă vârful acela de stâncă roşie, zise Gesar arătând spre peştera de pe muntele de stâncă roşie, unde Shengkhri Gyalpo studia magia neagră.

Neluându-l în seamă pe Gesar, regele-demon îşi slobozi săgeata de tunete şi fulgere spre oastea din Gling.

Danma porni în goană şi trase trei săgeţi, culcând la pământ săgeata lui Shengkhri Gyalpo. Izbucniră urale, dar tânărul

războinic căzu de pe cal şi tuşi sânge. Oamenii săi îl purtară în cort, unde, recitând încet Incantaţia de Aur pentru Protejarea Inimii, învaţată de la Gesar înainte de luptă, îşi reveni treptat.

— Ai râs de generalii mei fiindcă se tem de moarte, zise Shengkhri Gyalpo. Tu de ce foloseşti atât de mulţi oameni slabi pentru a te proteja de săbii şi suliţe?

— Vreau ca oamenii să se salveze singuri.

— Ei n-au puteri magice – nu se pot salva singuri, râse Shengkhri Gyalpo.

Sub nori, armata din Gling înainta din nou. Nici un soldat din ea nu era pe măsura unui soldat din oastea demonului, dar trupurile lor firave înaintau ca unul şi, precum un val, urcară pe deal.

— Vezi? sunt precum apa. Însă apa obişnuită nu poate să curgă într-un loc mai înalt. Aceasta este puterea lor.

Spunând acestea, Gesar trase trei săgeţi spre peştera secretă şi reteză vârful muntelui. Puterea lui Shengkhri Gyalpo scăzu.

— Du-te acasă să te odihneşti, râse Gesar. Mâine vei vedea cum luptă cei pe care tu îi numeşti slabi.

În zilele următoare, oastea lui Gralha pătrunse adânc în teritoriul Monyulului. La început, fluviile pe care le travesară curgeau de la vest spre est; mai apoi, fluviile şi lanţurile muntoase erau dispuse de la nord la sud. Fluviile deveniră înspumate, iar munţii, care până atunci semănaseră cu nişte lei, ghemuiţi ca pentru a observa împrejurimile sau alergând cu coamele în vânt, semănau acum mai mult cu nişte elefanţi.

Oştenii începură să fie tot mai temători, dar nu din cauza elefanţilor, ci din pricina distanţei imense pe care o parcurseseră de acasă până acolo. Erau îngrijoraţi că, dacă mureau, era posibil ca sufletele lor să nu-şi găsească ţara natală. Totuşi, încă erau înflăcăraţi de dorinţa de a lupta.

Povestea

Războiul dintre Gling şi Monyul (II)

Într-o zi, dis-de-dimineaţă, când soarele începea să coloreze în auriu piscurile înzăpezite ale munţilor, Gesar îşi convocă generalii.

— Soarele încă nu s-a ridicat pe cer, dar îi putem vedea lumina pe vârfurile munţilor, zise el. De când am lansat atacul, Gralha şi Yulha Thoggyur ne-au adus victorie după victorie. Este un semn de bun augur că Glingul va fi la fel de măreţ şi de puternic ca munţii aceia.

Generalii erau siguri că asta însemna că tânărul războinic Gralha avea să fie rege într-o bună zi.

— Ne bucurăm, rege slăvit, că Glingul are acum un moştenitor care să continue această grea misiune, zise Shanpa Merutse.

Khrothung, a cărui supărare era previzibilă, interveni:

— Mai e până să le cucerim oraşul sau să ne atingem de câte un singur fir de păr din capul generalilor demonului. Voi merge singur să le aduc capetele în faţa regelui.

— Ceaţa întunecată şi primejdioasă încă nu s-a rispit şi mai e până să răsară soarele, spuse Gesar răbdător. Încă nu a sosit timpul. V-am chemat azi căci doresc să evitaţi astfel de lucruri pripite. Când soarele va usca roua de pe iarbă, armata din Monyul va lansa un atac. Nu va fi greu să-l respingem, fiindcă în acest ţinut mult prea cald am descoperit un loc de unde izvorăşte apa sacră. Iar mama mea celestă ne-a dăruit amulete protectoare, care ne vor face invincibili în luptă.

Multe zile mai târziu, tot nu erau victorioşi împotriva generalilor demonului.

Khrothung se duse la Gralha şi îi zise:

— Faci parte din generaţia nepoţilor mei. Îngăduie-mi să-ţi dau un sfat.

Khrothung se gândise în sinea lui că Gralha, viitorul rege, avea să-i fie dator dacă va câştiga; dar, dacă pierdea, Gesar avea să fie nevoit să găsească pe altcineva să moştenească tronul.

— Înţelepciunea unui vârstnic e mai mare şi mai profundă decât oceanul, zise politicos Gralha. Va fi o onoare pentru mine să aud sfatul puternicului conducător al tribului Tagrong.

— Unii dintre generalii regelui nu au fost mulţumiţi de tine, aşa că regele te-a numit în ariergardă. S-au luptat şi ai văzut ce bine s-au descurcat. Acum e vremea ca un războinic tânăr ca tine să-şi facă un renume. Ar trebui să-l rogi pe rege să te trimită din nou în

luptă.

— Oştenii mei sunt frânţi de oboseală. În afară de asta, eu respect ordinele regelui. Când trăia, tata mi-a spus să am încredere în înţelepciunea regelui nostru.

— Eşti încăpăţânat, la fel ca tatăl tău, zise Khrothung bătând din picior. Ştii ce ar însemna să-ţi conduci trupele în capitala Monyiului?

— Nu ştiu.

— Că ai fi moştenitorul regelui.

— Conduceţi-l pe dregătorul Khrothung înapoi în tabăra sa, le zise Gralha slujitorilor săi, ridicându-se.

Khrothung se întoarse în cortul său, unde se lăsă mult timp pradă mâniei sale. Apoi, punându-şi armura, se duse la Gesar.

— Eroii din Gling au făcut tot ce-au putut, dar nici unul dintre ei nu se poate măsura cu Kulha Thoggyal. Mie, singurul care ţine cu adevărat la onoarea Glingului, îmi revine sarcina de a-l înfrânge.

— Cine va merge cu Khrothung? întrebă Gesar netulburat.

Nu răspunse nimeni. Astfel, Khrothung călări de unul singur până în prima linie unde, fără o vorbă, se luptă cu Kulha Thoggyal. În a treia rundă, Kulha Thoggyal îşi roti sabia cu forţa unui munte care se prăbuşeşte. Lui Khrothung îi zbură arma din mână şi armura îi fu străpunsă. Simţi un fior rece pe şira spinării, întoarse calul şi fugi. Kulha Thoggyal îl urmări, însă fu oprit de două săgeţi trase de Danma, care-l urmărise pe Khrothung de la distanţă.

Khrothung se întoarse în tabără, întâmpinat de râsetele zgomotoase ale celorlalţi războinici.

— Destul, zise Gesar. Va veni şi ziua când vom cuceri ţara demonului.

Veniră şi zorii ultimei zile a demonilor.

Călăuzit de mama lui celestă, Gesar călători până la Munţii de Jad din sud, deasupra câmpiei Gungi. Acolo găsi o stâncă mare, de forma unui cal uriaş, pe care stătea o statuie din fier trimisă de Ceruri. Semăna cu un iac, iar pe statuie cineva pusese o ţigvă înconjurată de intestine umane. Gesar ciocăni în statuie şi se deschise o uşiţă. Înăuntru era un întuneric ca smoala şi Gesar zări cu greu un scorpion cu nouă capete. Acolo îşi pusese Shengkhri Gyalpo sufletul la păstrare. La stânga lui era un monstru

cu nouă capete. Acolo se afla sufletul lui Kulha Thoggyal. Gesar omorî scorpionul cu o săgeată şi reteză cele nouă capete ale monstrului. Nu se uită înapoi când ieşi din statuie.

Începură să se petreacă lucruri stranii. Flori cu chipuri omeneşti, fecioarele devorate de demoni sau oferite drept jertfă spiritelor rele, înfloreau în timpul zilei pe stânci şi în văile râurilor, iar noaptea erau chinuite de demoni. Acum florile eliberară spiritele dinăuntru pentru a pluti pe drumul reîncarnării. Cerul era atât de ticsit cu suflete, încât drumul nu se eliberă decât când se crăpă de ziuă.

Toată noaptea, Shengkhri Gyalpo şi Kulha Thoggyal visară că îi părăseau puterile. Shengkhri Gyalpo visă că e o foală găurită de o insectă; oricât s-ar fi chinuit, nu reuşea să adune suficient vânt pentru a-şi face viaţa să ardă strălucitor. Kulha Thoggyal visă un sac din care grânele se revărsau precum ploaia, oricât s-ar fi chinuit să astupe spărtura. Inima i se umplu de deznădejde. A doua zi, peste tot văzu semne de rău augur. Bufniţele râdeau, în pădure izbucneau focuri, vasele de aramă se spărgeau în bucăţi, un piton se încolăci în jurul stâlpului central al templului şi adâncul lac sacru se transformă într-un bloc de gheaţă gigantic.

Prinţesa Metog Drolma avu şi ea un vis. Se făcea că patru sori se iviră pe cerul sudului, unde munţii acoperiţi de zăpadă se topeau. Femeile erau duse în nord de oşteni în armuri de metal, în timp ce buruienile de pe şesurile din Monyul păreau să şuiere ca şi cum ar fi râs batjocoritor de războinicii învinşi. Când fata se trezi tulburată de vis, pe deasupra capului ei se roti de trei ori un corb, care lăsă apoi să cadă o scrisoare cu sigiliu din ceară. Era o cerere în căsătorie din partea lui Khrothung.

Metog Drolm se duse să-şi vadă tatăl.

— Dacă măritându-mă cu el aş putea aduce pacea, aş face-o… zise ea.

— Nu te voi lăsa niciodată să te măriţi cu cineva din Gling, spuse Shengkhri Gyalpo.

Metog Drolma vedea slăbiciunea tatălui ei şi ştia că Monyul era pierdut. Însă nu putea să-i nesocotească vrerea, aşa că îşi trăia disperarea în tăcere.

Oastea din Gling sosise în oraşul palatului regal din Monyul.

— Vor folosi în luptă soldaţii sau generalii? îl întrebă Shengkhri

Gyalpo pe Kulha Thoggyal.

— Oricum vor face, voi pune în aplicare aceeaşi tactică de până acum, veni răspunsul.

— A sosit clipa să-mi arăt puterea, zise Shengkhri Gyalpo şi aruncă o ceaţă deasă pe cerul albastru şi senin.

Când ceaţa se risipi, în faţa oştenilor lui Gesar se afla o armată mare, ca oastea lui Gralha, dar de multe ori mai mare. Soldaţii se înşiruiau ordonat, umplând pământul cât vedeai cu ochii, până şi munţii şi fluviile. Munţii se topiră, apele se închegară. Nu se vedea nimic altceva decât soldaţi în formaţiune strânsă de luptă – nici sate, nici turme de vite, nici mine, nici locuri de meditaţie, nici culmi înzăpezite, nici ploaie. Fulgerul şerpui pe cerul plumburiu. Oştirea Glingului nu avea cale de scăpare. Oştenii care rupeau rândurile dispăreau cu cai cu tot.

Gesar le spuse să nu se sperie, căci era doar o amăgire iscată prin magia regelui-demon. Chemă vântul şi armata din Monyul începu să fluture ca nişte draperii. Soldaţii lui Gesar strigară:

— Vânturi şi mai puternice!

Mai iute decât durează să ardă un beţişor de tămâie, imensa armată din Monyul se estompă în soarele dimineţii, se transformă într-o ceaţă uşoară şi deasă şi dispăru. Oştenii din Gling, care dispăruseră, reapărură pe câmpul de bătălie, nevătămaţi.

Oastea din Gling se năpusti asupra duşmanului, ca un val uriaş. După iureşul strălucitor al săbiilor şi suliţelor, numai Kulha Thoggyal şi însoţitorii săi mai rămaseră în şeile cailor. Shanpa Merutse dădu pinteni armăsarului său şi se duse să se sfătuiască cu Kulha Thoggyal:

— Slăvitul nostru rege ştie că eşti un războinic magnific. Îţi preţuieşte măiestria, aşa că, dacă vei veni…

— Afurisit să fii! blestemă Kulha Thohhyal. Ţi-ai trădat şi ţi-ai abandonat stăpânul, iar acum îmi ceri să calc pe urmele tale. Fereşte-te de săgeata mea!

Însă săgeata trasă nu mai avea forţa de pe vremuri. Mâniat, Shanpa Merutse lansă şi el o săgeată, sfărâmând armura lui Kulha Thoggyal. Acesta privi spre cer şi lăsă să-i scape un oftat.

— Aşa să fie! zise el, după care îşi duse sabia la gât, dar se prăbuşi la pământ când calul său fu lovit de o suliţă şi se clătină sub el.

— Te dai învins? ţipă din nou Shanpa Merutse.

— Niciodată!

Cuvântul încă plutea în aer când spre el ţâşni o duzină de suliţe. Le lăsă să-i străpungă pieptul.

Din palatul său, Shengkhri Gyalpo îi văzu pe Kulha Thoggyal şi soldaţii rămaşi înghiţiţi cu forţa unui vârtej. Văzu sufletul lui Kulha Thoggyal alergând spre el şi îi adună ultima răsuflare într-un săculeţ pe care-l luă cu el.

— Totul s-a transformat în praf şi pulbere. Vom pleca împreună în altă lume şi o vom lua de la capăt. Ne vom întoarce!

Palatul fu mistuit de o flacără albastră. Din marea de foc se înălţă o scară care se tot lungea, iar la capătul de sus al acesteia se află regele-demon. Focul putea să ardă orice urmă a lui din această lume, însă el putea să zboare nevătămat în alta.

Gesar turnă peste palat apă dintr-un lac din apropiere, însă focul continua să ardă.

— Văd că eşti nepriceput, râse Shengkhri Gyalpo. Cerul nu te-a ajutat.

Atunci bubui tunetul, ca pentru a zice: „Ba venim să-l ajutăm“.

Nu căzu ploaie, ci un foc roşu care înăbuşi pălălaia albastră.

Shengkhri Gyalpo se căţăra spre capătul scării. Gesar îşi scoase săgeata sa fermecată soare-lună şi trase în scară, sfărâmând o parte din ea. Mai trase două săgeţi şi Shengkhri Gyalpo se afla din nou pe palatul său. Când Gesar scoase o ultimă săgeată, Shengkhri Gyalpo urlă:

— Nu voi muri de mâna ta!

Regele-demon sări, dar în loc să zboare spre cer, plonjă spre pământ. Adunându-şi toate puterile, se izbi de pământul stâncos şi muri.

Povestitorul

Lacul sărat

Jigmed mergea pe şosea. Se întorsese de pe podiş şi când văzu vacile şi oile pe păşuni, coborî din autobuz şi începu să meargă pe

jos, cântând povestea de la început. Dar mai avea de mers până să vadă un lac. În oraşul lui natal şi pe oriunde mersese băuse doar apă din lacurile de la poalele munţilor înzăpeziţi. Nu era convins că apa unui lac putea fi la fel de sărată ca lacrimile. Totuşi, credea că lacurile acelea sigur existau.

Merse mai departe, spre nord, cântând despre bătăliile dintre Jang şi Gling. Primul lac sărat la care ajunse era secat. Păstorii îi spuseră că începuse să se micşoreze cu mai bine de douăzeci şi ceva de ani în urmă şi dispăruse complet în vara acelui an, când ultima picătură de apă fusese zvântată de soare. Pe fundul lacului, Jigmed luă între degete un pic din crusta alb-cenuşie şi o atinse cu vârful limbii. Era sare.

Acesta era lacul pe care Ţara Jang încercase cândva să pună stăpânire? îi întrebă el pe cei care locuiau în apropiere. Aceştia plantaseră orz tibetan şi aveau turme de vaci şi de oi. I se răspunse că acela era.

Arătând spre un cap stâncos care cândva făcuse parte dintr-o peninsulă de pe lac, ziseră că urmele potcoavelor de la caii de luptă din Gling încă se puteau vedea în acel loc. Găsi chiar şi bolovani mari care fuseseră spintecaţi de săbii. Aşa că Jigmed se îndreptă spre mijlocul fundului lacului, însă cizmele lui începură să se dizolve în solul sărat şi tălpile picioarelor îl usturau. Se retrase pe mal, lângă un sat. Oamenii care trăiau acolo se ocupau cu strângerea sării încă dinainte ca lacul să sece.

Sătenii îi dădură o nouă pereche de cizme şi îi unseră picioarele cu o alifie din untură, care îi calmă usturimea.

Aceşti oameni erau descendenţi ai poporului din Jang, care i se predase Regelui Gesar şi rămăsese să adune sare din lac. Nu aveau teren agricol, precum cei ce trăiau pe malurile din sud şi din est, nici păşuni, asemenea celor de pe malurile din nord şi din vest. De generaţii întregi rămăseseră pe porţiunea de pământ de la sud-vest de lac să adune sare şi să o trimită în sud. Strămoşii lor munciseră în apă, şi de aceea avuseseră mâinile şi picioarele cu membrane interdigitale. Se mai spunea şi că ochii celor ce strângeau sare nu erau negri, ci de un cenuşiu-prăfos, din cauza traiului plin de tristeţe. De fapt, nimeni din sat nu avea mâini cu membrană interdigitală, deşi, într-adevăr, ochii le erau cenuşii – culoarea doliului.

Acum lacul secase de tot şi pământul se transformase în nisip. Cei care trăiau de pe urma lacului acuzau culegătorii de sare că secaseră lacul de viaţă. Ziceau că Gesar iubise foarte mult Glingul şi că, dacă ar fi ştiut unde se va ajunge, nu i-ar fi lăsat niciodată pe oamenii din Jang să strângă sare din lac. Însă nu ştiuse. Şi nici nu ar fi putut să prevadă că alţii vor cuceri mai târziu Glingul întemeiat de el. La mii de ani după dispariţia Glingului dispăruse şi lacul. Pământul unde cândva demonii creaseră haos se transformase în păşuni pentru oameni în vremea lui Gesar, dar acum oamenii erau siliţi să caute un alt loc în care să trăiască.

Vântul ridică un nor de praf deasupra satului, scoţând un sunet ce aducea a jelanie.

— Unde mergem? întrebară cu lacrimi în ochi culegătorii de sare.

— Înapoi unde se afla odinioară Jangul, răspunse povestitorul.

— Poate cineva să se întoarcă în ţara natală la o mie de ani după ce a părăsit-o? ţipă supărat un tânăr.

Umilit, Jigmed plecă din sat şi de la lacul secat.

Cu cât mergea şi mai departe spre nord, cu atât devenea mai puternic vântul sufocant, plin de nisip. Iarba dispăruse, cu tot cu stratul subţire de sol pe care crescuse. Când sufla o pală de vânt, pietrele de pe pământ se rostogoleau de colo-colo. Într-un astfel de loc văzu Jigmed cel de-al doilea lac.

Se adăpostise din calea vântului puternic în spatele unui bolovan enorm. Ferit de vântul şuierător, văzu sclipirea unui lac în mijlocul nisipului şi auzi un glas dinăuntrul lui: „Gesar, ceea ce văd e o închipuire creată de magia ta?“.

Însă era un lac adevărat, iar apa nefiresc de verde lucea în faţa sa. În mijloc stătea o navă mare din fier, care scotea sare cu o cupă din metal, în care ar fi putut încăpea o vacă. Jigmed se aşeză pe drum, între două şleauri, lângă o dumbravă cu pelin acoperit cu praf de sare. Fu dezamăgit când vasul ajunse la ţărm, căci sarea, aşezată în morman pe puntea de fier cuprins de rugină, era gri. Nu mirosea a sare, ci a peşte în descompunere. Când oamenii coborâră, îi făcură semn din mână să plece, fără ca Jigmed să poată întreba dacă cele două ţări străvechi se luptaseră pentru sarea din acest lac.

Jigmed stătea în calea camionului care venea să transporte

sarea.

— Dar… Dar…

— Pleacă de aici, îi ziseră oamenii, foarte neprietenoşi.

Aşa că Jigmed se duse într-un loc mai îndepărtat, unde se răsuci şi privi lacul. Zări mai multe nave şi camioane. Lângă apă nu creştea nimic, dar în lac părea să fie sare din belşug. Se gândi că poate în vremurile de demult nu locuise nimeni în preajma acelui lac. Şi iarba? Decise că iarba fusese luată de vânt. Fireşte că Gesar nu fusese pe acolo, căci, dacă ar fi trecut pe acolo, vântul n-ar fi fost atât de nemilos.

Întorcându-se spre sud-vest, se îndreptă spre locurile pe care, după cum credea lumea, le vizitase Gesar. O sclipire vagă dinspre munţii cu creste înzăpezite îl răcori. Întâlnise mult prea puţini oameni pe acele câmpuri dezolante ca să se mai ocupe mult cu cântatul, dar spera să se pună la curent cu continuarea poveştii în timp ce mergea mai departe.

Când tălpile cizmelor i se tociră din nou, ajunse la poalele munţilor şi călcă pe o păşune hrănită de pâraie care se prăvăleau de pe creste. Nu existau sate; în schimb, într-o vale dădu peste câteva familii de păstori. Rămase la ei peste noapte. Îi dădură să mănânce lapte şi o ciozvârtă de carne de oaie.

— Arăţi a povestitor, îi ziseră ei. Poţi să ne cânţi legenda lui Gesar?

Avea gura plină de carne, aşa că nu putea să vorbească; în afară de asta, poveştile erau ascunse acum în inima lui şi nu mai era la fel de dornic să le spună ca înainte. În taină, se temea că poveştile îl vor părăsi, căci cele mai vii fuseseră prima oară când le spusese, iar când le cântase a doua şi a treia oară, culorile păliseră. Aşa că păstră tăcerea.

Deşi iarba era puţină, era bucuros să se afle din nou pe o păşune. Într-o zi, simţi că verdele devenea mai profund în faţa ochilor săi şi crezu că găsise, în sfârşit, o păşune demnă de acest nume. Dar se dovedi a fi un lac.

Când ajunse pe malulul lacului, iarba fu înlocuită de nisip moale şi pietricele netede. Lacul era lung şi îngust. Zări lumina unui foc şi auzi sunetul înăbuşit al unui flaut, venind de pe ţărmul sudic. Merse în direcţia sunetului.

La capătul sudic al lacului, apa era de un albastru profund.

Valurile se spărgeau domol la mal, aducând cu ele cristale strălucitoare de sare. Pe ţărm întâlni un grup de culegători de sare.

— Ţara voastră de baştină este Jang? îi întrebă el.

Oamenii se holbară la Jigmed.

— Ce ţară?

— Jang, o ţară din sud.

— La sud se întind India şi Nepal, nimic altceva.

Din grupul de culegători de sare ieşi în faţă un bătrân.

— S-ar putea să ştiu despre ce anume întrebi, zise el.

Jigmed repetă întrebarea.

— Nu, nu suntem de acolo, râse bătrânul, adăugând că nu ştia dacă e posibil ca ei să fi provenit din străvechiul regat Gling.

— Suntem păstori, aşa că cine ştie unde or fi trăit strămoşii noştri acum o mie de ani?

— Dar locul ăsta de aici face parte din vechiul Gling?

Bătrânul râse iar.

— Nu ştim decât că aici e sare.

În acea perioadă, veneau în fiecare an să strângă sare.

— Ai venit pentru sare? întrebă bătrânul.

Jigmed clătină din cap.

— Atunci de ce eşti aici?

— Caut lacul sărat pe care Ţara Jang a încercat să-l cucerească de la Gling.

— Am auzit şi noi povestea asta, dar nu ştim dacă e acelaşi lac.

— Cred că el trebuie să fie. Am auzit pe cineva cântând la flaut, aşa că am venit încoace.

Oamenii strigară un băiat sfios şi îi spuseră că acesta era flautistul. Însă băiatul nu putea să cânte pentru Jigmed, căci muzica lui era destinată zeului lacului, în seara din ajunul zilei în care începeau să adune sare. Dacă muzica era pe placul zeului, acesta avea să fie generos. Pe când stăteau de vorbă, valurile continuau să împingă sarea pe mal cu un foşnet, ca murmurul ierbii în bătaia vântului.

Jigmed rămase acolo trei zile şi adună sare împreună cu ei. O scurgeau de apă, o uscau la soare şi puneau cristalele în saci ţesuţi din lână de iac. Oamenii se trezeau târziu în ziua în care adunau sare, iar seara spuneau poveşti deocheate. Legenda spunea că zeul lacului era mare amator de plăceri carnale, aşa că astfel de poveşti

îi erau pe plac. Când era mulţumit, împingea la mal cea mai bună sare din adâncurile lacului. Însă pe Jigmed aceste poveşti nu-l interesau, căci îi aduceau aminte de cele întâmplate la postul de radio.

În seara de dinaintea plecării culegătorilor de sare, tânărul cântă din nou la flaut, pentru a-i mulţumi zeului. Atunci Jigmed le spuse povestea despre bătălia dintre Jang şi Gling.

Jang, aflat la sud de Gling, avea o vreme blândă, care aducea recolte bogate. Dar nu avea sare. Astfel că regele din Jang îşi trimise în nord armata, condusă de Yulha Thoggyur, ca să pună stăpânire pe unul dintre lacurile sărate împrăştiate pe teritoriul Glingului. Într-o noapte, aflaţi în drumul spre nord, pe când ridicaseră tabăra lângă un lac ce nu producea sare, Yulha Thoggyur nu putea dormi. Se ridică, îşi aruncă mantia peste umeri şi se duse să se plimbe. Cizmele i se udară de roua aşternută pe firele de iarbă, ce strălucea în lumina stelelor. Se aşeză, întrebându-se de ce acest lac şi cele din ţara lui nu produceau sare. Era puţin probabil ca stelele, care sclipeau pe cer precum boabele de rouă, să-i ofere vreun răspuns. Stătu acolo mult timp. Până să plece, roua se transformase în chiciură. Rupse un fir de iarbă îngheţat şi-l luă cu el în cort, unde, la lumina unui opaiţ, studie cristalele minunate. Erau atât de străvezii, atât de ascuţite, şi păreau să-i şoptească. Se gândi să-l cheme pe vrăjitor ca să tălmăcească sunetul misterios, dar gheaţa se topi în căldura opaiţului. De pe firul subţire de iarbă se scurse un strop de apă limpede şi dispăru în pământ.

În ziua în care oştenii găsiră lacul sărat, atât de mulţi dădură năvală la el şi îşi îndesară atât de multă sare în gură, încât nici unul dintre ei nu fu în stare să scoată un strigăt de luptă a doua zi, când începu bătălia contra oştirii din Gling.

Înarmat până în dinţi, Yulha Thoggyur stătea lângă lac, privind cum vântul crea valuri ce împingeau cristalele de sare pe ţărm. Văzu că sarea îşi schimba culoarea la soare, la asfinţit şi la lumina lunii. La miezul nopţii vântul se potoli şi suprafaţa apei era calmă, însă urechile lui răsunau de sunetul sării care cristaliza.

A doua zi, pe câmpul de luptă, de câteva ori fu cât pe ce să-l dărâme pe Shanpa Merutse de pe cal, însă de fiecare dată o zeitate

venea în ajutorul bătrânului general. Yulha Thoggyur se întrebă dacă asta însemna că Jangul nu ar fi trebuit să trimită o armată pentru a lua lacul sărat prin forţa armelor. Vru să-l întrebe pe tatăl său, dar regele nu era acolo, aşa că se duse la sfătuitorul său militar.

— Cum altfel putem obţine sarea, în afară de război?

— Prin negoţ, răspunse sfătuitorul militar.

Apoi continuă, agitat:

— Dar nu e un târg cinstit. Pentru a obţine sarea, noi renunţăm la comorile noastre: nestemate rare din adâncul munţilor, ţesături lucrate de femei ce trudesc din greu şi colţi de elefant care cresc în mai mult de zece ani. Asta suntem nevoiţi să dăm în schimbul acestei minuni. Sarea apare singură – oamenii din Gling nu trebuie să muncească pentru ea, însă noi trebuie să dăm foarte multe dintre lucrurile noastre de preţ ca să o obţinem. Cerule, eşti nedrept! strigă el, ridicând mâinile în aer.

Izbucnirea sfătuitorului militar îl sperie pe Yulha Thoggyur, căruia i se păru că simte un cutremur în cer.

— Te temi, prinţe.

Glasul omului încă răsuna pe suprafaţa lacului când din cerul fără pic de nori căzu un fulger, care-l ucise pe loc. Omul căzu la pământ, cu gura îngropată în sare.

Acum prinţul era cu adevărat înspăimântat. Într-adevăr, i se părea că Cerul îi ajuta pe unii oameni, dar pe alţii nu, şi se temea că omniscientul şi atotputernicul Cer îi va auzi gândurile. Însă acestea continuau să-i răsară din străfundurile minţii, precum bulele la suprafaţa unei mlaştini negre. Li se împotrivi toată noaptea, fără să doarmă. Însă gândurile refuzară să-l părăsească a doua zi, când îşi puse armura pentru bătălie. Pe când îşi înfrunta adversarul, ridică privirea spre cer.

— Nu implora Cerul, îi zise Shanpa Merutse. Zeii nu te vor ajuta. Ei sunt de partea Glingului.

Aceste vorbe îl mâniară pe prinţ, care dădu pinteni calului şi veni la Shanpa Merutse cu sabia ridicată. Dar bătrânul războinic îşi înfrână calul şi reuşi să se ferească de lovitură.

— Am venit să vorbesc cu tine la porunca regelui Gesar, zise el.

— Gesar nu e regele tău.

— Acum este, i-o întoarse Shanpa Merutse.

— Eşti un trădător, zise prinţul şi se năpusti din nou asupra bătrânului războinic.

De data asta, Shanpa Merutse nu se dădu la o parte din calea prinţului, spunând:

— Vom vedea pe cine va ajuta Cerul acum: pe tine sau pe mine.

Cerul văzu că Shanpa Merutse nu se putea măsura cu Yulha Thoggyur, aşa că doi zei ai munţilor veniră să-l ajute să-l înfrângă pe prinţ. Până la urmă, fu nevoie de încă trei zei ai munţilor şi de greutatea a cinci munţi impunători. Pe când îl lega pe prinţ cu o funie groasă cât braţul şi lungă cât intestinele unei capre, Shanpa Merutse îi ceru iertare:

— Eşti un mare războinic şi n-o să-ţi fac nici un rău. Te voi duce să-l vezi pe regele Gesar.

— Şoim care te înalţi în văzduh, zboară în sud şi spune-i tatălui meu că fiul său, Yulha Thoggyur, a dat greş şi că va muri în curând de mâna celor din Gling! strigă prinţul spre cer.

Însă Yulha Thoggyur îi plăcu lui Gesar de cum îl întâlni. Cu toate acestea, simţi nevoia să-l pună la încercare, pentru a vedea cât de curajos este.

— Eşti prinţ, dar ai venit să-mi iei sarea. Prin urmare, o să te jertfesc Cerului.

— Sunt prinţ, aşa că viaţa mea nu-mi aparţine. Voi muri pentru poporul din Jang, fără nici un regret.

Auzind asta, Gesar zâmbi şi îi zise:

— Poporul din Jang e norocos să aibă un prinţ atât de neînfricat. Eşti un om curajos. Cu un astfel de prinţ, poporul din Jang se va bucura de şi mai multe binecuvântări.

Gesar îl dezlegă pe prinţ.

— Chiar vei da sare poporului din Jang? întrebă Yulha Thoggyur.

— Calea pe care ai deschis-o în drumul tău spre nord va deveni un drum al sării, zise Gesar. Şi te voi face conducătorul acestei ţări.

— Şi tatăl meu?

— Trebuie să renunţe la tron, pentru a-şi ispăşi greşeala faţă de poporul său.

Drumul sării

Era târziu în noapte când Jigmed îşi termină povestea. Constelaţiile care fuseseră sus pe cer coborau de-acum la orizont.

Tinerii voiau să audă mai mult, dar Jigmed se întinse lângă foc şi îşi trase pătura până la bărbie.

— Culcaţi-vă, îi îndemnă unul dintre bătrâni. Mâine trebuie să fim pe drum.

— Oare ăsta chiar a fost lacul pe care-l voiau?

Chiparosul agăţător aruncat peste focul mocnit emana o mireasmă subtilă de trandafir.

Când se crăpă de ziuă, culegătorii de sare porniră la drum. Mergeau pe acelaşi drum de mulţi ani, dar în ziua aceea li se păru diferit. Puţini erau tibetanii cu părul negru care nu auziseră povestea regelui Gesar, dar câţi o auziseră de la un *grungkan* adevărat, chiar lângă lacul despre care era vorba în poveste? Şi pentru povestitor era o experienţă nouă, căci nu îi trecuse niciodată prin cap că povestea pe care o spunea i se va ivi aievea în faţa ochilor. Oamenii din ţara lui natală nu mai adunau sare din lac şi nici nu călătoreau într-un loc îndepărtat pentru a face rost de ea. Guvernul le trimitea sare, nevrând să lase pe nimeni să se atingă de afacerea cu sare. Sarea trimisă de guvern era de cea mai bună calitate şi nu avea gustul amărui al sării din lac, deoarece provenea din pământ. Era albă ca zăpada, spre deosebire de sarea gri-închis extrasă din lac.

Era acela drumul sării din poveste? Oile mergeau într-un şir şerpuit prin câmpurile pustii, cărând câte doi saci plini-ochi cu sare, de o parte şi de alta, părând gata să se prăbuşească sub greutatea poverii.

— Bietele oi, zise Jigmed, dar nimeni nu-i acordă atenţie.

După trei zile, li se alătură un lama.

— Uită-te la bietele oi, repetă Jigmed.

— Le cari poverile în inimă, zise lama. Dar poţi să le cari doar acolo, nu şi pe trupul tău.

Lama făceau mereu afirmaţii lipsite de sens, dar care păreau profunde.

Pe Jigmed îl durea inima văzând cum se împleticeau oile pe drum, cu sarea în spinare. Pentru a-i abate atenţia, lama începu o conversaţie cu Jigmed.

— Mi-au zis că eşti *grungkan*.

— Înainte nu eram, dar acum sunt.

Lama râse.

— Nici eu n-am fost dintotdeauna lama.

— Ai devenit lama după ce te-a iluminat un Buddha cel Viu? întrebă Jigmed.

— E limpede că pe tine te-a iluminat un Buddha cel Viu.

Jigmed schimbă subiectul:

— Eşti un om învăţat. Poţi să-mi spui dacă acesta a fost dintotdeauna un drum al sării?

Lama îi adresă întrebarea unui bătrân care câştigase respectul întregii caravane.

— Poate că asta va fi ultima oară, zise bătrânul, oftând, apoi le spuse că de generaţii veneau aici ca să strângă sare pentru a o vinde în regiunile agricole situate departe în sud.

Dădeau sarea în schimbul grânelor şi vaselor din lut de care avea nevoie la păşune. Însă acum guvernul – folosind avioane şi camioane – le aducea sare de o calitate mult mai bună. Era albă ca zăpada şi fină ca făina. Păstorii nu mai erau nevoiţi să strângă sarea şi să o transporte cu oile. Bătrânul adăugă:

— Şiruri de munţi impunători, cu crestele acoperite de zăpadă, mărginesc capătul îndepărtat al satelor în care se practică agricultura şi cred că Jangul trebuie să fi fost situat dincolo de ei.

— Am auzit că şi Monyul se afla dincolo de munţii înzăpeziţi.

— Nu ştiu asta. Ştiu doar că neamul nostru nu va mai veni aici să strângă sare. Noi vom fi ultimii care călătoresc pe drumul sării. Cerul ne-a dăruit sare, dar acum nu mai avem nevoie de ea.

— Asta e rău?

— Poate că, în viitor, Cerul nu ne va dărui lucruri atât de uşor.

— Nu trebuie să-ţi dai cu presupusul cu privire la voinţa Cerului, zise lama, încruntându-se.

Bătrânul îşi împreună repede palmele în dreptul pieptului, recitând o frază budistă, apoi zise:

— Mă tem că Cerul va lua înapoi sarea din lac şi că nu va mai rămâne deloc, în caz că vom avea nevoie din nou.

— O, oameni ignoranţi! zise lama. Vă puteţi îndoi de voi înşivă, dar cum îndrăzniţi să puneţi la îndoială voinţa Cerului?

Bătrânul încetini pasul şi rămase în urmă. Însă lama mergea în frunte, plin de elan.

— Sunt necăjiţi din cauza sării, zise Jigmed.

— Le iei apărarea?

— Cum ar putea un culegător de sare să cunoască voinţa Cerului?

— Deci tu crezi că o cunoşti? zise lama, oprindu-se şi întorcându-se spre el.

— Nu am...

— Nici eu n-o ştiu! izbucni lama furios. Crezi că ştii voinţa Cerului deoarece poţi cânta legenda lui Gesar. Ei bine, nu ştii. Nici măcar nu înţelegi poveştile. Cerul ţi-a permis să le cânţi, nu să le înţelegi. Cerul nu vrea să le înţelegi. Dacă ar fi vrut, ar fi putut să pună un papagal să o cânte!

— Am vrut doar să ştiu dacă povestea e adevărată. Am vrut să ştiu dacă a existat cu adevărat un lac sărat sau un drum al sării.

— Vrei o poveste adevărată? Vrei să fie adevărat ceea ce s-a petrecut în poveste?

— E ceva greşit în asta?

— Dacă o s-o ţii tot aşa, Cerul te va amuţi. Cerul nu are nevoie de un povestitor ca tine.

Jigmed voia să continue discuţia, dar lama tocmai se pregătea să se despartă de caravană, vrând să viziteze o relicvă sacră de pe vârful stâncos aflat chiar în faţa lor.

— Atunci, n-o să mai pot să învăţ de la tine, îi zise Jigmed.

— O să vă ajung din urmă mai încolo, dacă doresc.

Într-adevăr, după câteva zile lama li se alătură din nou. Spunea că meditase cu faţa la zidul peşterii timp de cinci zile.

— Dar noi am mers doar trei zile de când ai plecat, zise Jigmed, fără să vrea.

Drumul lor cobora în pantă, tăind printr-o vale adâncă din munţi, unde apărură câmpuri şi sate de agricultori. Însă cerul se întunecă înainte să ajungă caravana în sat, aşa că îşi petrecură noaptea la jumătatea versantului, de unde puteau vedea luminile de dedesubt.

Tânărul care cânta la flaut îl rugă pe Jigmed să termine

povestea, dar, cum lama era de faţă, Jigmed nu prea vru să înceapă.

— Regele Satham a capitulat şi el după ce prinţul s-a predat? întrebă tânărul.

— El, Regele Lutsan, Regele Alb din Hor şi Regele din Monyul erau cei patru regi-demoni pe care Gesar venise să-i nimicească în lumea oamenilor. Aşa că Gesar nu a vrut nici să-i accepte capitularea, nici să se recunoască învins.

— Şi atunci, cum a murit Regele Satham?

Scoţându-şi lăuta din husă, Jigmed cântă din nou pentru culegătorii de sare aşezaţi în jurul focului.

„A fost odată un Rege Satham în Ţara Jang,
Un diavol întrupat, cu mari puteri magice.
Deschidea gura şi mugea ca un tunet
Era înalt până la cer.
Din capul lui ţâşnea foc otrăvitor,
Cozile lui erau şerpi veninoşi încolăciţi.
Mii de oşteni şi cai nu au reuşit să-l înfrângă.
Gesar îşi puse armura şi se-aruncă în luptă.
Calul celest i se preschimbă într-un copac de santal,
Trei sute de săgeţi cu pene de şoim
Se transformară în zece mii de tufişuri joase,
Armura sa şi arcul i se prefăcură în frunze,
Întruchipând o pădure pentru a bloca valea din munţi.
Satham, care venise să alunge duşmanul, văzu frumosul peisaj.
Lăsându-şi armăsarul liber lângă lac,
Îşi lăsă apoi arma jos, ca să se scalde în apă.
Gesar se preschimbă într-un peşte cu ochi aurii
Şi, ajungând în măruntaiele regelui-demon,
Se transformă într-o roată cu o mie de spiţe.
Prin putere magică, roata se învârtea ca vântul.
Bietul Rege Satham!
Inima, ficatul, maţele şi plămânii i s-au transformat într-un terci gros!“

Rămaseră tăcuţi după ce termină Jigmed. Dar nu era acea contemplare tăcută la care sperase Jigmed, ci tăcerea izvorâtă din dezamăgire.

— Şi Regele Satham a murit, pur şi simplu? Asta-i tot? întrebă flautistul.

— Da, a murit.

— De ce nu l-a ademenit Gesar într-o luptă până la moarte?

— Nimeni nu-l întreabă vreodată pe *grungkan* aşa ceva, răspunse Jigmed, nemulţumit de întrebare.

— Eu speram să zici că s-au avântat în cer şi că s-au îngropat în pământ, mânuind optsprezece feluri de arme, ca să aibă o luptă zdravănă, bombăni flautistul.

Jigmed puse lăuta deoparte.

— Dar nu puneai tu însuţi întrebări? zise lama. N-ar fi trebui să întrebi dacă acesta a fost drumul sării dintre Gling şi Jang. Cerul te va pedepsi.

— Cum mă va pedepsi? întrebă Jigmed înspăimântat, dar stăruitor.

— O să-ţi ia înapoi poveştile. Ce făceai înainte?

— Păzeam oile.

— Atunci vei să redeveni păstor.

— M-am gândit doar că poveştile pe care le spun ar trebui să fie adevărate.

— Vrei să zici că asta nu e o poveste adevărată?

Jigmed nu cuteză să răspundă. Era doar curios. Dorise să vadă lacul sărat şi, după ce-l văzuse, dorise să vadă drumul sării şi cele două ţări străvechi, Jang şi Monyul. Se întrebă dacă zeii i se vor arăta în vis cu un avertisment. Nu visă nimic în noaptea aceea, iar când se trezi a doua zi dimineaţa, lama plecase, lăsând în iarbă doar urma vagă a unui trup omenesc.

Urmându-i pe culegătorii de sare, Jigmed intră în satul de la poalele muntelui, unde prima persoană pe care o întâlniră le zise:

— Anul ăsta aţi întârziat cinci zile.

— Ce aţi vrea să daţi la schimb?

— Nimeni nu mai are nevoie de sare acum. Însă am o oală de lut în plus, aşa că de ce să n-o dau la shimb pentru un pic de sare?

— Putem să ne cumpărăm singuri oalele. Am prefera să primim grâne, zise flautistul.

Fiindu-i milă de păstorii de la păşuni, care merseseră mii de li ca să facă negoţ, ţăranii dădură la schimb câteva lucruri pentru sarea impură, de care nu mai aveau nevoie: câteva măsuri de

fasole, un vas de lut ars, orz, legume uscate, opaiţe (sătenii aveau acum o staţie de apă şi o staţie de producere a curentului electric) şi funii din cânepă.

Continuară să meargă spre sud, trecând prin trei sate în trei zile. Dădură sarea, de care ţăranii nu mai aveau nevoie, în schimbul unor lucruri pe care le-ar fi putut obţine uşor în faţa corturilor de acasă: nuci, mere uscate, făină, seminţe de anason, vin de orz făcut în casă şi bere de fabrică. Plănuiau să bea tot vinul şi toată berea.

Sătenii îi poftiră pe păstori, cu care făceau negoţ de multe generaţii, în casele lor, să ia cina sau să rămână o noapte.

— E puţin probabil să veniţi la anul, ziseră ei.

— Trebuia să nu fi venit nici anul ăsta, dar vrem ca tinerii noştri să cunoască drumul, spuse bătrânul. Dacă veţi mai avea vreodată nevoie de sare, trimiteţi-le un mesaj şi vor veni.

Îşi petrecură noaptea lângă sat, în câmp deschis, dar sătenii le trimiseră mult mai multă mâncare decât valora sarea lor. N-o putură lua pe toată, aşa că în dimineaţa în care plecară o aşezară ordonat sub un castan aflat la intrarea în satul care, învăluit într-o ceaţă uşoară, încă dormea. Porniră spre sud, unde terenul devenea mai jos, iar văile deschise mai aglomerate. Jigmed, care tăcea de câteva zile, nu se mai putu abţine.

— Locul ăsta a fost cândva Ţara Jang? întrebă el un ţăran care venise să facă schimb de produse cu ei.

Nedumerit, ţăranul se întoarse spre bătrânul care călătorea în caravana de sare:

— De ce m-a întrebat asta?

— Vrea să ştie dacă locul ăsta depinde de sarea din nord.

— Depindea, dar nu mai depinde acum.

În ziua aceea urmau să termine de făcut negoţ cu sare, aşa că Jigmed simţi că trebuia să-l întrebe pe bătrân ceva care-l tot frământa.

— Dintotdeauna aţi venit doar până aici?

Bătrânul îi zise că în trecut merseseră mult mai departe, tocmai până unde valea se afunda şi dispărea, iar pământul începea să se înalţe. Nu se întorceau până când nu vedeau vârfurile înzăpezite ridicându-se deasupra orizontului. Însă aceasta era pentru ei o călătorie de adio, aşa că nu căraseră multă sare.

— Atunci, înseamnă că trebuie să fi ajuns pe fostul teritoriu al Jangului.

— Sunt îndeajuns de bătrân să fi auzit mulţi *grungkan*-i cântând, dar nici unul nu ne-a pus nouă, celor din public, această întrebare. E doar o poveste. Acum ne vom întoarce la păşunile noastre. E timpul să ne luăm rămas-bun.

Pe când păstorii care adunau sare se îndepărtau, inima lui Jigmed fu cuprinsă de o tristeţe adâncă. El avea să meargă mai departe spre sud, urmând drumul sării. Însă trebuia să se grăbească, căci povestea i-o luase înainte.

Povestitorul

Mustrarea

După ce traversă valea deschisă, Jigmed începu să urce lanţul muntos din sud, cu creste înzăpezite. Era sigur că acela fusese teritoriul străvechilor ţări Jang sau Monyul. Căra cu el o mică boccea cu sare, primită de la păstori.

Obosit de atâta mers, bău dintr-un izvor, apoi privi în sus, la munţii acoperiţi cu zăpadă, care se înălţau deasupra orizontului. Erau mai înalţi, mai abrupţi şi mai strălucitori decât fraţii lor din nord. Luă un pic de sare între degete şi şi-o puse pe vârful limbii; gura i se umplu de gustul ei amar. Părea gânditor, căutând adevărul din spatele poveştii, asemenea savantului care-l dusese la postul de radio.

Îi văzuse pe ţărani punând fânul la păstrare în copaci, ca boii să aibă ce mânca în anul următor, cât timp arau şi semănau. Aşa că se căţără într-un copac şi se cuibări în fân peste noapte. Îl visă pe savant, dar se trezi înainte să apuce să-l întrebe dacă după ce intra în munţi se va afla pe teritoriul Jangului sau al Monyulului. Se întrebă dacă savantul îl căutase după ce plecase de la postul de radio. Adormi iar abia când luceafărul se ridica deasupra orizontului. Dimineaţa ajunse la concluzia că probabil savantul nu-l căuta, căci nu i-ar fi venit greu să găsească un povestitor itinerant care cânta legenda lui Gesar. Jigmed începea să obosească să

cutreiere ţinutul. Voia să se întoarcă acolo unde se adunau oameni.

Însă a doua zi pătrunse în munţi.

Un pârâu înspumat cobora de pe creste şi se unea cu un râu, nu departe de molidul uriaş în care îşi petrecuse noaptea. Îi luă două zile să ajungă la izvorul pârâului. Odată ajuns acolo, văzu alte creste înălţându-se în faţa sa. Încă se afla deasupra liniei zăpezii. Jos, departe, canioanele sclipeau de la verdele unei păduri.

Îşi petrecu noaptea într-o peşteră. Acolo îl mustrară zeii.

Trezindu-se în miez de noapte, mai luă un pic de sare pe limbă, pentru a-şi umple golul din inimă, şi atunci îşi dădu seama că se afla într-o peşteră de gheaţă. Razele lunii străluceau printre crăpăturile din pereţii de gheaţă. În lumina aceea apăru un zeu înalt şi maiestuos. Jigmed înlemni sub privirea sa plină de lumină.

— Tu eşti…?

Zeul rămase tăcut.

— *Tu eşti!*

— Un *grungkan* ar trebui să cânte în mijlocul mulţimilor, zise zeul.

— Spectatorii mei au vrut să ştie unde se aflau lacul sărat şi palatele din Jang şi Monyul. Îmi vor crede povestea dacă pot găsi aceste locuri.

— Ei o cred deja.

— Toate poveştile astea sunt adevărate?

— Dacă vor să creadă, n-o să le pese dacă poveştile sunt adevărate. De ce întrebi?

Zeul devenea nerăbdător.

— Dar am mers cale lungă.

— Ai fost ales pentru că nu ştiai rânduiala treburilor lumeşti. Ai vrea să ştii totul?

— Ar trebui să rămân un prost?

— Doreşti să mă jigneşti? întrebă zeul, zâmbind cu răceală.

Jigmed ştia că tremura, căci sarea de la cingătoare i se scurgea pe pământ.

— Ce e zgomotul ăsta?

Zeul avea auzul ascuţit.

Vru să-i spună zeului că zgomotul venea de la sarea în cădere, nu de la băşica udului; nu făcu pe el. Însă, înainte ca Jigmed să apuce să deschidă gura, zeul începu să strălucească, apoi întinse

arcul şi îl potrivi pe Jigmed în arc, ca pe o săgeată. Jigmed ţâşni din arc, trupul lui ieşi prin pereţii de gheaţă, zdrobindu-i şi sfâşiind norii. Gonind pe lângă stele în cerul albastru, îşi pierdu cunoştinţa, dar nu înainte de a auzi glasul zeului, care încă îi răsuna în cap atunci când se trezi:

— Trebuie doar să deschizi gura, iar aceasta se va umple de poveşti şi poeme. Nu-ţi bate capul.

— Te rog, nu te supăra pe mine. Promit să nu mai gândesc, zise Jidmed, cu ochii închişi.

Însă zeul nu-i răspunse.

Pe faţă i se plimba o muscă. Deschizând ochii, Jigmed se pomeni într-un ţarc în care porcii se bălăceau în mizerie. Se târî afară, dar muștele se ţinură după el, iar vântul nu reuşi să alunge nici duhoarea, nici mânia lui Jigmed. Ridicând capul, strigă:

— N-ar fi trebuit să-mi faci una ca asta!

Însă, în afară de norii zdrenţuiţi de vânt, cerul era pustiu.

Iuţi pasul până întâlni doi călugări rătăcitori, unul bătrân şi unul tânăr, care se odihneau lângă un mic lac. Îl întrebară încotro mergea.

— Nu-mi aduc aminte, le răspunse el.

— Unchiul este un glumeţ, spuse călugărul cel tânăr.

— Eu nu glumesc niciodată, îl mustră Jigmed, aruncându-i o privire aspră. Ştiu că am pornit să caut ceva, dar am uitat ce.

Arătând spre cer, adăugă:

— E nemulţumit de mine şi m-a făcut să uit.

— Cei ce ştiu cum să spună o glumă zic întodeauna că nu sunt amuzanţi. Îi fac pe alţii să râdă, însă ei nu râd.

Chipul grav al călugărului mai vârstnic se încreţi într-un zâmbet.

— De vreme ce nu ştii unde mergi, pot să te întreb de unde vii?

— Am uitat unde am dormit azi-noapte, şopti Jigmed în urechea călugărului cel bătrân.

— Chiar eşti amuzant. Exact ca Aku Tonpa, râse călugărul cel bătrân.

Aku Tonpa! Jigmed auzise oamenii pomenind acest nume. Aku Tonpa nu avea poziţie socială, proprietate, avere sau cunoştinţe, şi cu toate astea era eroul isteţ a nenumărate poveşti.

— Du-mă să-l văd, dacă îl cunoşti, ceru Jigmed, strângându-l de

braţ pe călugărul cel bătrân.

— Nimeni nu-l cunoaşte pe Aku Tonpa, zise călugărul, dându-i mâna la o parte.

Norii goneau pe cer şi apa din pârâu bolborosea, prevestind că urma să se întâmple ceva. Nu se întâmplă nimic. Tânărul călugăr puse ceainicul şi bolurile în traistă.

— Trebuie să-l cunosc pe Aku Tonpa, zise Jigmed.

Aruncându-şi traista pe umăr, tânărul călugăr spuse:

— Încetează sau o să-ţi pierzi hazul şi o să începi să vorbeşti aiurea. Ah, văd că maestrul meu a plecat. N-o să-l pot ajunge din urmă dacă mai stau mult aici.

Călugărul cel bătrân dispăru la o cotitură a drumului, urmat cu sufletul la gură de tânărul călugăr.

Jigmed îşi dădu seama că nu putea să-l cunoască pe Aku Tonpa, căci el era un om obişnuit, nu un zeu. Aku Tonpa nu voia ca alţii să spună poveştile sale, de vreme ce nu era nici zeu, nici de viţă regală. Însă aproape toată lumea dorea să spună poveşti despre el.

Când era păstor, Jigmed îşi privise o dată imaginea reflectată în luciul unui lac. Văzuse un chip rotund şi oacheş, cu o expresie liniştită. Acum se duse pe malul lacului şi se privi din nou în apă. Chipul pe care-l zări era supt şi serios, cu o barbă ce creştea în dezordine. Fu şocat de aerul său cinic, neîncrezător. Bărbatul din apă nu semăna cu persoana care se credea a fi. Stătu lângă lac multă vreme, ascultând cum curgea apa peste iarbă, scurgându-se într-un şanţ din apropiere. În cele din urmă, surprinse un surâs slab în ochii melancolici, iar asta îl făcu fericit. Apoi soarele apuse şi răcoarea serii îl sili să pornească iar la drum, deşi tot nu reuşea să-şi aducă aminte de unde venea sau încotro se ducea.

În seara aceea, rugă o familie să-i ofere un loc de dormit şi, cum era povestitor, aceştia îl rugară să cânte. Însă şi fără să le vadă dezamăgirea din ochi, Jigmed ştiu că a cântat groaznic. Zeul îi lăsase povestea, dar îi luase cuvintele bogate şi cadenţa. Pentru a se răscumpăra, se oferi să spună povestea lui Aku Tonpa, dar gazda îi zise:

— Eşti obosit şi trebuie să te odihneşti. Oricine poate spune povestea lui Aku Tonpa. Doar un povestitor deosebit poate spune povestea lui Gesar.

Se ridică abătut şi, în timp ce urma soţia gazdei la patul lui, îl

auzi pe mezinul familiei spunând dintr-o răsuflare:

— Seamănă cu Aku Tonpa.

— Prostii!

— Zău că da!

Întins în pat, Jigmed se întrebă dacă Aku Tonpa era tras la faţă, cu barba neîngrijită şi abătut. Pe când cădea în braţele somnului, îşi auzi râsul autoironic.

Povestea
Aku Tonpa

Renumele lui Gesar atinse apogeul după victoria asupra Monyulului. Se ţinură banchete, cu cântece şi dansuri, parade şi partide de vânătoare. Când oamenii zăreau la orizont praful ridicat de caii lui, frigeau carne de vită şi tăiau oi pentru ospăţ. Temându-se că regele va obosi de la atâtea călătorii, marele dregător porunci o lectică purtată de bărbaţi voinici şi însoţită de tineri chipeşi, care purtau umbrele de soare uriaşe. Pe oriunde trecea splendidul alai, oamenii îngenuncheau, sărutând cu zel umbra aruncată de umbrele, fără a cuteza să-şi arunce privirile asupra regelui.

Gesar era nedumerit.

— De ce nu se uită la mine, regele lor? Eu m-aş uita, dacă aş fi în locul lor.

— Se tem că privirea lor umilă îl va ofensa pe rege.

Gesar nu ştia că dregătorii săi siliseră oamenii să-şi înăbuşe curiozitatea.

— Eu aş vrea să-mi văd regele, insistă el.

— Toată lumea ştie cât eşti de chipeş şi de puternic, slăvite rege.

— Cum? Fără să se uite la mine?

— Din tablouri, din cântece şi poveşti.

— Chiar aşa?

— Mărite rege, ai întemeiat poporul din Gling, ai nimicit patru regi-demoni şi ai dăruit poporului un trai fericit şi prosper. Aceste lucruri nu sunt demne de laudă?

— Atunci găsiţi-mi un povestitor bun. Doresc să aud cum spun

oamenii povestea mea.

— Cel mai bun povestitor n-ar avea nimic de spus în faţa ta.

Asta aşa era. Cel puţin o duzină de povestitori veni în faţa regelui în acea seară, dar, după ce intrară împleticindu-se de emoţie, căzură în genunchi, să-i atingă cizmele cu fruntea.

— Doresc doar să aud cum povestiţi despre ceea ce am făcut eu, le zise el cu blândeţe.

Nici unul nu îndrăzni să spună poveştile despre originea şi copilăria lui, despre iubirile sale, despre calul lui nepreţuit, despre priceperea sa ca arcaş, despre înţelepciunea lui şi, cu atât mai puţin, despre cum rătăcise calea în viaţă la un moment dat.

— Slăvite rege, zeii te-au trimis în lumea oamenilor, aşa că e firesc ca ei să le îngăduie oamenilor să spună povestea ta, zise prinţul Gralha.

— Ar trebui să mă iubească, nu să se teamă de mine.

Fără a răspunde direct îngrijorării regelui, Gralha repetă:

— Rege slăvit, de vreme ce Cerul te-a trimis în lumea oamenilor, acesta nu va avea nimic împotrivă ca oamenii să spună poveşti despre tine.

— Le este frică de mine fiindcă nu sunt om? Pentru că am venit din Cer?

— Poate că da.

— Atunci, vei asculta tu poveştile şi apoi mi le vei istorisi.

Gralha plecă şi se întoarse după câteva zile.

— Nu am auzit poveşti despre tine, mărite rege, dar am auzit istorisiri despre altcineva, îi zise el lui Gesar. Un om pe nume Aku Tonpa. Toată lumea povesteşte despre el.

Şi Gralha începu să depene povestea lui.

A fost odată un aristocrat bogat, care răspândi vestea că are mai multe seminţe de orz decât oricine din întregul Gling. Numeroşi oameni sărmani veniră să-i jure credinţă ca supuşi, chiar şi cetăţeni din Jang şi Monyul, căci el putea să le împrumute orz. Însă când sosi toamna, aristocratul îşi trimise oamenii să strângă datoriile, care erau acum de zece ori mai mari decât ce le dăduse el cu împrumut. Aku Tonpa era unul dintre cei care fuseseră nevoiţi să ia seminţe cu împrumut. Însă pământul dăduse o recoltă slabă şi nu mai rămânea mare lucru după ce împrumutaţii îşi plăteau înzecit datoria faţă de aristocrat. Aşa că Aku Tonpa prăji seminţele

de orz înainte de a i le trimite aristocratului. Seminţele fură date cu împrumut din nou în anul următor, dar bineînţeles că orzul prăjit nu crescu. În cele din urmă, Aku Tonpa luă oamenii cu el şi merseră la alţi aristocraţi, mai miloşi.

— Ce om deştept! râse regele.

Gralha sperase că regele va vrea să ştie ce aristocraţi au fost atât de lipsiţi de inimă, însă regele nu întrebă. Doar se amuză că un om isteţ şi descurcăreţ reuşise să-l păcălească pe aristocrat – nimeni altul decât Khrothung. De fapt, Khrothung nu era singurul moşier din Gling care se ocupa cu aşa ceva. Aşa că nici Gralha, nici dregătorii nu zâmbiră când regele râse.

— Vreau să-l cunosc pe omul ăsta, ceru regele.

— De ce ai vrea să cunoşti un individ atât de neînsemnat, de joasă speţă? încercă să-l oprească Khrothung. Un rege are treburi mult mai importante cu care să-şi ocupe timpul şi energia.

— Dar n-am nimic de făcut.

Când merse în nord, pe domeniul condus de Shanpa Merutse, regele îl cunoscu pe om. Aku Tonpa avea mersul legănat, ca un arbore tânăr în bătaia vântului.

— De ce eşti atât de slab? se miră regele.

— Ţin post – fără mâncare şi fără lapte.

— De ce?

— Pentru ca oamenii de rând, asemenea nemuritorilor, să nu-şi mai facă griji pentru mâncare şi să fie convinşi că trăiesc într-o ţară binecuvântată.

Regele sperase să întâlnească un om vesel, glumeţ, dar Aku Tonpa era neruşinat şi plin de amărăciune. Nesigur dacă îl plăcea sau nu, Gesar zise:

— Am avut o călătorie obositoare. Poate că vom sta de vorbă în altă zi.

Cu o expresie indiferentă, Aku Tonpa se înclină şi plecă.

Shanpa Merutse voia ca Aku Tonpa să rămână la palat, ca să poată fi dus în faţa regelui în orice moment, dar omul răspunse:

— Voi merge acasă acum. Îmi voi lăsa căciula aici. Când regele va dori să mă vadă, spuneţi-i căciulii şi eu voi afla.

— Deci ştii şi magie, observă Shanpa Merutse, conducându-l până la ieşire.

— S-ar putea spune şi aşa, comentă Aku Tonpa.

Nu se pricepea la magie, dar simţea că regele nu va mai dori să stea de vorbă cu el. Într-adevăr, regele părăsi palatul lui Shanpa Merutse, ia pe căciula agăţată în hol începu să se aştearnă praful. Într-o zi, căciula fu şterpelită de o nevăstuică, pentru a-şi face cuib sub pardoseală. Atunci stăpânul palatului îşi dădu seama că nu îl mai văzut de multă vreme pe Aku Tonpa, iar când regele auzi de dispariţia lui, îl convocă la el pe ministrul parabolelor. Dar până să se întâmple asta, omul nu mai putu fi găsit.

Khrothung îl rugă pe la rege să-l aresteze pe acest om care dispreţuia bogăţia şi puterea.

— Este deja nemuritor, zise regele. Nu poţi aresta pe cineva care trăieşte doar în poveşti.

Cu toate acestea, Khrothung zbură pe vulturul lui fermecat ca să-l caute pe Aku Tonpa. Tot ce găsi fu ultima poveste despre el.

— E nemaiauzit că încerci să găseşti un personaj de poveste, îi zise regele. Aşază-te pe un deal şi gândeşte-te la asta.

Khrothung merse de pe o culme pe alta, dar nici una nu i se părea cea potrivită, iar vântul îi alunga ideile într-un vârtej îndată ce i se închegau în minte, aşa că se întoarse la palat.

— Poveştile cu Aku Tonpa se află pe buzele şi în capul tuturor, aşa că el trăieşte în gura şi în capul fiecărui povestitor. Nu poţi să-l prinzi, aşa că nu-ţi mai irosi timpul, îi zise regele, care se săturase de Khrothung.

Khrothung sperase să se apropie de rege închizându-l pe Aku Tonpa, omul care nu arăta nici un fel de respect faţă de bogătaşi, aristocraţi sau călugări. Însă şiretul Aku Tonpa găsise în poveşti o ascunzătoare minunată; astfel, putea să colinde lumea fără a fi silit să-şi mişte picioarele şi nimeni nu i se putea împotrivi. Khrothung renunţă şi porni la drum spre domeniul său.

În drum spre casă, oştenii lui Khrothung întâlniră o caravană de negustori persani, veniţi să facă negoţ în Gling. Aveau armăsari frumoşi şi perle luminoase, precum şi un cod secret, menit să-i ducă la o imensă comoară din munţi. Caravana se oprise să înnopteze şi, folosind două perle mari pentru a-şi lumina tabăra, oamenii pregătiră cina, apoi se rugară cu faţa îndreptată în direcţia locului lor de baştină. Obosiţi de călătorie, căzură într-un somn adânc, fără să strângă perlele. La lumina stranie a perlelor,

Khrothung şi oştenii săi puseră stăpânire pe bogăţiile caravanei. Când cei doi conducători ai caravanei persane se treziră, descoperiră că erau legaţi fedeleş, legănându-se încolo şi încoace pe spinarea cailor.

După ce îi nimicise pe cei patru regi-demoni, Gling se bucurase de o perioadă de pace. Acum, lui Gesar i se raportă că la hotarul apusean se strângea o armată mare, care susţinea că proteja caravanele comerciale. Le ordonă războinicilor triburilor să se pregătească de luptă.

Prinţul Gralha considera că, de vreme ce invazia fusese pricinuită de lăcomia lui Khrothung, acesta ar fi trebuit legat şi dus perşilor, împreună cu averea tribului Tagrong, care avea să-i despăgubească perşii înzecit pentru ceea ce pierduseră.

— La ce ar folosi asta? întrebă regele.

— Prinţul are o idee minunată, zise marele dregător. Întâi de toate, am scăpa de un dregător trădător, iar în al doilea rând, poporul nostru ar trăi mai departe în pace.

Însă Gesar fu de altă părere:

— Munţii înalţi şi fluviile late din estul Glingului slujesc drept graniţă cu China. Am hotărât hotarele nordice şi sudice cucerind ţările celor patru regi-demoni. Însă nu mi-a fost niciodată clar unde se află graniţa noastră apuseană. Această expediţie militară ne va desăvârşi teritoriul. Gata cu vorba. Aşteptaţi poruncile mele pentru a porni la drum.

Expediţia dură un an. Oştirile lui Gesar îşi continuară cuceririle în vest, până când drumul le fu blocat de un lanţ muntos impunător. Oştenii perşi rămaşi în viaţă trecură munţii şi dispărură în valea adâncă şi întunecată de dincolo de aceştia.

Gesar cercetă atent cu privirea crestele ce se înălţau ca valurile spre vest. Cineva zise că zeii munţilor fugiseră din vest, departe de oştile din Gling.

Gesar scoase din tolbă o săgeată fermecată şi o lansă în stânca de la picioarele sale, oprind fuga zeilor munţilor. Munţii se îndreptară şi se opriră din mişcarea lor spre vest. Umbrele întunecate ale trupelor persane pândeau în găvanele dintre creste. Khrothung ceru voie să continue urmărirea acestora, spunând că ştie un cod secret care îl va conduce la comoară.

— Ne oprim aici, hotărî Gesar. Glingul va fi mărginit de munţi

din toate părţile.

Unul dintre supuşi scrise un poem cu această ocazie, folosind recent inventatul sistem de scriere. Poemul său compară munţii care înconjurau Glingul cu nişte garduri.

— Garduri?

Gesar stătu pe gânduri.

— Seamănă cu gardurile, dar sper că poporul din Gling nu va fi îngrădit în spatele lor. De ce să spui „garduri“ pentru a descrie nişte munţi ce se înalţă ca nişte lei feroce?

— Caii noştri pot străbate trecătorile ca furtuna, zise prinţul Gralha, râzând.

— Acum, poate. Dar în viitor?

— Oştirile Glingului sunt invincibile. Regele n-ar trebui să îşi facă griji pentru viitor.

— S-ar putea să gândeşti întocmai ca mine când vei fi rege.

— Gândul acesta nu i-a trecut deloc prin minte umilului tău slujitor, răspunse Gralha. Vei fi veşnic regele nostru.

— Nimeni nu poate fi rege veşnic.

— Atunci, când regele va…

— Întreabă-l pe Aku Tonpa, îi ceru regele, aruncându-i o privire aspră.

— Omul din poveste?

— L-am întâlnit doar o singură dată, când s-a ascuns de mine. Poate că nu i-am plăcut. Însă tu eşti un tânăr plăcut, poate că de tine nu se va ascunde. Dacă nici nu te va lua în râs, nici nu te va necăji, vei fi un rege bun. Nu trebuie să-ţi faci griji pentru mine. De el ar trebui să te temi.

— Vei fi şi tu în poveşti?

— Se vor spune poveşti despre mine mii de ani de acum încolo. Crezi asta?

— Da. Regele e zeu şi un zeu poate prezice viitorul.

— Nu voi alege toţi povestitorii, poate doar unul. Cineva care seamănă cu Aku Tonpa.

Regele râse şi adăugă:

— Trebuie să arate ca şi cum lumea i-ar datora ceva, ca şi cum i s-ar fi făcut o nedreptate, dar habar nu are de ce.

Regele fu încântat de acest gând.

— Poţi să pleci acum. Voi dormi şi simt că s-ar putea să-l

întâlnesc în vis.

— Pe Aku Tonpa?

— Nu. Pe cel care va veni peste o mie de ani, cel care seamănă cu Aku Tonpa.

Povestea

Întâlnirea din vis

Gesar avu un vis. Visă despre păşunile din Gling, aşa cum aveau să fie peste o mie de ani.

Peisajul i se păru cunoscut: aşezarea munţilor, cursul fluviilor. Dar copacii erau alţii – pomi fructiferi în livezi, alţi arbori care flancau, asemenea unor ostaşi, drumuri nou deschise. Pe drumuri, vehicule ciudate lăsau în urmă coloane lungi de fum şi praf, pe cerul albastru şi senin. Casele erau altfel, pline de obiecte neobişnuite. Însă când oamenii ieşeau să se uite la cer, ei rosteau încet cuvinte pe care Gesar le pricepea. Şoferii opreau să ia apă din pârâu, îşi făceau palmele căuş ca să bea şi scuipau apa în aer, ca o ţâşnitoare, creând curcubeie minuscule în lumina strălucitoare a soarelui, la fel ca oştenii lui, când descălecau să se odihnească lângă râu.

Jigmed arăta aşa cum şi-l imaginase: precum Aku Tonpa, care dispăruse în poveşti. Dar silueta lui se mişcă brusc, ca şi cum s-ar fi pregătit să dispară în orice clipă.

— Intră, zise Gesar.

— Nu există nici o casă, nici un cort, nici o uşă. Cum să intru? întrebă omul.

— Intră în visul meu.

— Tu intri şi ieşi nestânjenit din visul meu, dar eu nu îndrăznesc să intru în al tău.

— Poate că eu vin des în viitor, dar aici nu am fost încă. Abia mi-a venit acestă idee.

Râse.

— Trebuie să fie ceva ce voi face după ce mă voi întoarce pe tărâmul celest. Spune-mi, ce a făcut *acel* Gesar în visul tău?

— Mi-ai pus în burtă poveştile tale despre Gling.

— Cum am făcut asta?

Jigmed îi povesti despre zeii cu armuri de aur, care îi despicaseră burta şi-i îndesaseră o carte înăuntru.

Gesar râse din nou.

— Aşa pun lama comorile în interiorul lui Buddha. Dar tu eşti un om viu!

— Nu m-a durut, iar când m-am trezit, ştiam cum să spun povestea regelui Gesar din Gling, cel curajos ca un leu.

— Ţi-a fost frică?

— Nu. El doar căuta pe cineva care să spună povestea lui.

— Dar acum ţi-e frică?

— De ce să-mi fie frică?

— Eşti în visul meu. Nu ţi-e teamă că n-o să te las să pleci?

Jigmed nu fusese niciodată deosebit de curajos, dar nu îi era teamă, aşa că râse.

— Te-am ofensat, dar am vrut doar să ştiu dacă ţările Jang şi Monyul din poveste sunt reale. M-am dus să le caut, iar zeul s-a supărat. M-a ţintit cu o săgeată, ca să mă oprească din căutare.

Jigmed îşi duse mâna la mijloc şi găsi săgeata care îi străpunsese cureaua şi pătrunsese în sus, de-a lungul şirei spinării, până la guler. Se întoarse să-o arate posesorului săgeţii, întrebându-se cum putea Gesar să vadă în vis un obiect care exista doar în mintea lui Jigmed.

Atingând săgeata, Gesar zise:

— E săgeata mea, dar nu am făcut nimic din ce pretinzi că ţi-am făcut.

— Atunci, ce ai făcut?

— Am învins trupele persane şi am aşezat graniţa apuseană a Glingului. Acum nu mai e război şi n-am nimic de făcut, aşa că m-am gândit că cineva ar trebui să consemneze toate astea. Am încercat să găsesc un om care seamănă cu cineva pe care l-am cunoscut.

— Semăn cu el?

— Da, foarte mult.

— Cine este?

— Aku Tonpa.

— Îl cunoşti?

— Mai există?

— Da!

— L-ai văzut?

— Nu l-a văzut nimeni. Trăieşte doar în poveşti.

— Ah. Evident, să găsesc pe cineva care să spună povestea *mea* e lucrul potrivit.

— Fac deja asta, povestesc chiar şi despre lucruri pe care încă nu le-ai făcut. Iar povestea va continua să existe până te vei reîntoarce în Cer, din Gling.

Gesar îl apucă pe Jigmed de braţ, întrebându-l:

— Spune-mi, ce alte fapte măreţe trebuie să săvârşesc înainte de a mă întoarce în Cer? Va deveni Gralha noul rege?

— Nu pot să-ţi spun.

— Trebuie să-mi spui.

— Nu pot.

— Poate că te voi păstra în visul meu.

— Nu vreau să plec, zise Jigmed, făcându-se comod. Măcar aşa nu voi mai fi nevoit să merg prin vânt şi zăpadă.

— Ar trebui să pleci.

— N-o să te răzgândeşti, nu-i aşa?

— Să nu mi te adresezi cu „tu“, zise Gesar, nemulţumit. Eu sunt regele. Dacă ar fi aici marele dregător, ar porunci să fii plesnit peste faţă.

— Eşti regele Glingului, dar nu şi al meu.

— Dar cu siguranţă că eşti un supus din Gling.

— Pământul este încă aici, dar Glingul nu mai există.

— Glingul nu mai există?

— Acum, nu.

Văzând dezamăgirea de pe chipul regelui, povestitorul îşi aminti că regele credea că temelia lui va dura o mie de ani. Hotărî să nu-i spună că savanţii care studiau legenda lui Gesar dezbăteau dacă pe podiş exista vreodată o ţară numită Gling şi dacă Regele Gesar, cel pe jumătate zeu, pe jumătate om, fusese un personaj istoric. Jigmed se ridică, se înclină şi se retrase din vis. Ultimele cuvinte pe care le rosti regele fură:

— Nu-i de mirare că nu ţi-ai dat jos pălăria când ai intrat.

Jigmed se pomeni pe un câmp pustiu. Îşi scoase pălăria şi o duse la piept, spunând:

— Îmi cer scuze. Am uitat că port pălărie.

Apoi se întoarse pe şosea. Totuşi, gândul că ştia lucruri pe care regele nu le ştia şi că avea să cutreiere țara ca povestitor, primind de pomană de la cei care îl ascultau, îl umplea de melancolie.

Ultimele vorbe pe care Gesar le auzi de la omul care avea să cânte poveşti despre el peste o mie de ani fură:

— Îmi cer iertare. Am uitat că port pălărie.

Apoi Gesar părăsi şi el straniul peisaj din propriu-i vis şi adormi mulţumit, ştiind că peste multe secole un om va cânta despre el.

Dar se trezi supărat: povestitorul îi spusese că într-o bună zi Glingul avea să dispară.

În acea zi, la dregătorii aduseră doar veşti bune: încă un trib venise să jure credinţă; o ţară mică trimisese un emisar cu tribut; un învăţat scrisese o carte despre inevitabilitatea măreţiei Glingului; sufletul unui lama eretic fusese supus. Pe scurt, vremea era favorabilă culturilor, ţara prospera, oamenii trăiau în pace şi influenţa înţeleptului rege se răspândise în toate colţurile lumii.

Însă el le zise încet:

— Cât va dura asta?

— Zece mii de ani! veni răspunsul dregătorilor.

Fără veste, regele coborî grăbit de pe tronul de aur şi ieşi singur din palat. Slujitorii îl urmau de la distanţă în timp ce urca un deal. Gesar îşi zise în sinea lui că, data următoare când se va afla în vis, va fi atent la cum arată palatul şi dacă fluviile curgeau tot spre sud-vest.

— Ce sens au toate astea, dacă sunt menite pieirii? îl auziră curtenii mormăind.

Întrebarea sa era la fel de lipsită de sens precum vuietul fluviului. Desigur, unii oameni deştepţi credeau că până şi zgomotul fluviului are un rost, dar asta nu-i aduse nicidecum regelui liniştea.

Când coborî de pe deal, trecu prin mulţimea care îl aştepta – dregători, generali, consoarte, gărzile palatului, cameriste, instructorul de sutra – de parcă ar fi traversat un câmp pustiu. Călugării spuneau că regele a atins iluminarea şi că acum considera gol ceea ce oamenilor de rând li se părea plin, iar asta era triumful învăţăturilor budiste. Toţi ceilalţi se îngrijorară.

Însă un rege nu-şi poate îngădui să se lase împotmolit în gânduri prea multă vreme, căci întotdeauna se întâmplă ceva. Gesar şi oştirea sa aşezaseră hotarele Glingului, dar mai erau ţărişoare unde crestele maiestuoase ale Glingului divizau teritoriul. Acestea ofereau un tribut anual, revărsând daruri asupra Glingului, dar între ele izbucneau permanent războaie, iar când apăreau norii războiului, şi pacea Glingului era tulburată.

Într-o zi, Gesar simţi izul răuvoitor al bătăliei ridicându-se deasupra ţinuturilor muntoase de la sud-est. Îi spuse prinţului Gralha să pregătească trupele pentru o expediţie militară. Într-adevăr, un sol dintr-o ţară mică, numită Guchen, veni în Gling să caute ajutor. Erau atacaţi de o altă ţară mică, Brugku.

— De ce v-ar ataca Zhugu? Regelui i-a căzut cu tronc prinţesa voastră sau vreo altă comoară de preţ de pe la voi? întrebă Gesar.

— Dacă am fi avut o prinţesă frumoasă, am fi oferit-o de mult Glingului, zise solul îngenunchind. Iar dacă am avea vreo comoară, nu ne-am considera demni de ea şi am dărui-o tronului măritului rege.

Gesar aprobă din cap, zicând:

— Aşadar, Brugku a iscat război fără temei. Du-te înapoi şi spune-i regelui tău că Glingul va îndrepta lucrurile.

Povestitorul

Festivalul cireşelor

În mintea lui Jigmed erau acum doi de Gesar. Unul era eroul din poveştile sale, iar celălalt era acel Gesar în visul căruia intrase, zeul născut în lumea oamenilor. Totuşi, deşi visul nu era real şi reuşea să-şi amintească doar imagini cenuşii şi neclare, Jigmed îl prefera pe Gesar cel din vis.

Se trezi cu gândul la săgeata din spinarea lui. Însă când se dezbrăcă de haine, nu găsi nici o urmă de săgeată.

Se gândi că, dacă va mai intra vreodată în visul acela, îl va ruga pe Gesar să-i dea săgeata, ca suvenir. Însă Jigmed nu fusese niciodată genul de om care să spere imposibilul, aşa că îşi zise în

sinea lui: „Prea bine. Săgeata să devină parte din spatele meu“.

O purtă cu el pe când mergea spre un oraş unde era invitat să cânte la un festival nou, denumit după principalul produs de export al locului – cireşele. Un pomicultor familiarizat cu solul şi climatul unic al zonei convinsese guvernul să le ordone agricultorilor să cultive cireşi în loc de orz, pe solul sărac al albiei secate a râului. Aşa cum prevăzuse, copacii produceau cireşe minunate.

Oraşul era ticsit de lume: vânzători de cireşe, jurnalişti şi oficiali mai mari în rang decât funcţionarii locali. Chiar şi aşa, Jigmed fu instalat într-o cameră doar a lui, la un hotel unde fuseseră expuse broşuri promoţionale cu poza lui, cântând îmbrăcat în ţinuta de povestitor. Jigmed era încântat. În ziua aceea, în timpul festivităţii de deschidere, cântase doar un fragment scurt, găsindu-şi cu greu vocea înainte ca aplauzele să-l însoţească la ieşirea de pe scenă, unde fusese nevoit să se lipească de un perete pentru a face loc unui grup de fete costumate în cireşe roşii. Însă în seara aceea fusese invitat să cânte într-un cort de banchet, instalat într-o livadă de pe malul râului.

— Ce fragment vei cânta? întrebă primarul.

— Cel în care Gesar ajută Guchen-ul să învingă Brungku-ul.

Cu un zâmbet larg, primarul spuse:

— Prin acea bătălie, Gesar a deschis grota comorii din munţii Brugku-ului şi s-a întors triumfător la Curte. Taman ce vrem pentru festivalul nostru. Să ciocnim! Noroc!

Jigmed plecă înainte de încheierea festivalului cireşelor. Pe drum, când era întrebat de unde venea şi încotro mergea, răspundea. Oamenii râdeau şi îi ziceau că, după ce se temina festivalul cireşelor, putea să se ducă la festivalul caiselor sau la cel al prunelor. Nu era sigur dacă îşi băteau joc de festivale sau de faptul că el cânta acolo, dar le zicea doar atât:

— Dacă nu vreţi să mă auziţi cântând, o să merg la festivalul merelor.

— Ştii fragmente noi?

Povestea străveche nu putea să aibă fragmente noi, însă unii *grungkan*-i cântau multe fragmente, în timp ce alţii cântau mai puţine. Jigmed ştia să le cânte pe toate, fiind singurul povestitor

din vremea sa în stare să facă asta. Le spuse oamenilor acest lucru.

Oamenii confirmară că aşa credeau şi ei, iar asta, înainte să-l roage să se oprească şi să le cânte. Totuşi, acum apăruse cineva capabil să scrie pasaje noi.

Lui Jigmed nu-i scăpă faptul că spuseseră „să scrie“, nu „să cânte“.

Da, exista cineva care putea să scrie poveştile, dar nu să le cânte: un lama pe nume Khontag. Sătenii din apropierea templului lui Lama Khontag erau mândri de el şi de aceea refuzară să-l invite pe Jigmed, cel mai faimos *grungkan*, să le cânte.

— Aş vrea să-l văd pe omul ăsta, zise Jigmed.

— Ar trebui să spui „să-i fac o vizită“, îl corectară sătenii care îl susţineau pe lama, deveniţi şi experţi în cuvinte.

— Nu „să-i fac o vizită“, ci „să-i cer sfatul“, zise altul.

— Prea bine. O să-i fac omului o vizită.

— Nu „omului“, fu corectat degrabă, ci Sfinţiei Sale Lama Khontag.

— Oh, un lama. Care aţi zis că e numele lui? Lama Khontag?

Folosi cuvântul „nume“, deşi ştia prea bine că budiştii îi spuneau *fahao*. Dar până la urmă, experţii în cuvinte aveau un vocabular foarte redus şi nu îşi dădură seama de greşeala lui. Aşa că spuse autoritar:

— Duceţi-mă la el.

Fu chemat un ghid şi merseră pe jos până la o păşune mare, unde mâncară un prânz din iaurt şi pâine prăjită. Apoi, urmând valea, ajunseră la un alt sat, unde un râu curgea printr-un canion împădurit. Aici, apa făcea vârtejuri care se roteau şi dispăreau, ca apoi să se învolbureze din nou. În lanurile de orz se legănau sperietori în haine ponosite.

Un pod traversa râul, iar ghidul îi zise lui Jigmed că templul se afla pe culmea de pe celălalt mal. Se uită după templu, dar nu zări decât chiparoşi şi molizi profilaţi în apusul de soare. Trecură podul şi urcară o cărare abruptă. Când cotiră, între copaci apăru un mic templu foarte frumos. Albine sălbatice zumzăiau printre brusturii înfloriţi, dar altfel, templul era tăcut. La fiecare fereastră atârna o perdea din mătase galbenă. Un călugăr desculţ, de vreo şapte-opt anişori, apăru de după uşă şi, fără să aştepte ca ei să vorbească, îşi duse degetul la buze şi îi conduse la un copac aflat nu departe de

templu. Un alt călugăr tăcut veni să le ofere ceai.

— Reveniţi peste zece zile, când Lama Khontag va ieşi din pustnicie, şopti băiatul. Scrie noua legendă a Regelui Gesar.

— Chiar aşa?

— N-a mai scris de multă vreme şi s-a reapucat abia când a fost inspirat de Dakini. Atunci i s-au revărsat din minte poveşti noi.

— Dakini?

Băiatul surâse cu înţeles şi arătă spre o fereastră din zona chiliilor. Prin perdele se iţea chipul rotund al unei femei care îi privea.

— Ea e?

— Da.

Când Jigmed se întoarse pentru a se mai uita o dată la ea, femeia dispăruse de la fereastră.

Povestitorul

Săpând după comoară

Jigmed îşi petrecu noaptea într-un sat de pe malul râului. Când se trezi a doua zi, i se plânse gazdei de zgomotul apei.

— Nu râul e zgomotos, ci satul e prea liniştit, îi zise o voce din celălalt capăt al încăperii.

Soarele dimineţii pătrundea pe fereastră şi omul aflat de cealaltă parte a sobei stătea în umbră. El putea să-l vadă pe Jigmed, dar Jigmed nu putea să-l vadă pe el, ceea ce îl făcu pe Jigmed să nu se simtă în largul său. I se părea că privirea străinului ciupea din el asemenea unor furnici. Simţindu-i stânjeneala, bărbatul râse şi îi spuse:

— Prefă-te că eşti pe scenă şi cânţi sub lumina reflectoarelor, unde toată lumea te priveşte, dar tu nu poţi să vezi pe nimeni.

— Da, răspunse absent Jigmed, după care adăugă repede: Dar poate să existe un înţeles ascuns în ceea ce spui.

Nu primi nici un răspuns. Bărbatul plecase. Cum avea adesea parte de întâlniri neobişnuite, Jigmed nu se miră nici de aceasta. Întrebă gazda despre străin şi află că şi acesta aştepta să-l vadă pe

Lama Khontag.

— Sunt mulţi care doresc să-l vadă pe Lama Khontag?

— Nu aşa mulţi. Dar tu eşti un *grungkan* faimos şi ai venit aici, nu?

— De unde ştii că sunt *grungkan*?

— Noi am ştiut asta dinainte să soseşti. Toată lumea zicea că cel mai faimos dintre *grungkan*-i va veni la noi în sat, să afle noile poveşti scrise de Lama Khontag.

— N-am venit aici pentru poveşti, îl dojeni Jigmed. Eu cânt ce vor zeii să cânt.

Era un sat liniştit. O familie îşi repara ţarcul animalelor şi o alta aranja panourile solare date jos de vânt. Se auzea huruitul pietrelor de la moara aflată la intrarea în sat. Frunzele îi şopteau încet vântului: „Uşurel, uşurel, uşurel“, iar vântul le şoptea: „Ascultaţi, ascultaţi, ascultaţi“.

Era o linişte care prevestea un eveniment important, ca atunci când cineva se pregăteşte să-ți spună ceva, dar încă nu a început să vorbească, sau ca momentul de dinainte ca puişorii să străpungă găoacea oului.

Jigmed nu-şi putu ascunde sarcasmul din glas când i se adresă bărbatului care repara panoul solar:

— Ţi-e teamă că o să pierzi ştiri importante la televizor?

Îi vorbi la fel bătrânului care făcea roţi dinţate noi pentru moară:

— Fă linişte. O să sperii puişorii, de-or să se întoarcă înapoi în găoace.

Oamenii doar zâmbiră. Ştiau cine era, dar nu-l invitară să cânte şi nici măcar nu-i vorbiră, ceea ce-l jigni. În cele din urmă, se apropie de un stâlp de lemn şi îi zise:

— Sătenii refuză să stea de vorbă cu mine, aşa că poate tu, care nu poţi vorbi, ai vrea să vorbeşti cu mine.

Stâlpul se legănă şi căzu încet la pământ, ca împins de o mână invizibilă. Jigmed fu atât de înspăimântat, că se întoarse în goană la casa gazdei şi rămase înăuntru. În noaptea aceea, înainte să adoarmă, i se rugă lui Gesar, sperând să-l întâlnească din nou în vis. Însă dormi atât de adânc, încât nici măcar nu zări lucirea slabă, cenuşie, a lumii viselor. La micul dejun, aceleaşi raze de soare piezişe luminau jumătatea lui de cameră, pe când cealaltă

jumătate era cufundată în întuneric. Abia se aşezase, când din cortina de lumină care îi bloca vederea ieşi o mână, întinzându-se spre el.

— Haide să facem cunoştinţă cum se cuvine.

Jigmed ridică mâna, apoi şovăi:

— Nici măcar nu te pot vedea.

Din spatele cortinei de lumină izbucniră hohote de râs. Nu era o singură persoană, ci trei: doi bărbaţi şi o femeie.

— Nu mă recunoşti? întrebă unul, păşind în lumină.

Era savantul care-l dusese la postul de radio.

— Hai, dă noroc. Cât timp a trecut?

— Am vrut să te văd, dar n-am reuşit să te găsesc, zise Jigmed.

— Totuşi, eu aud veşti de tine. Eşti faimos acum.

Savantul îi prezentă lui Jigmed pe cei doi studenţi care-l însoţeau. Femeia îşi făcea masteratul, iar bărbatul, doctoratul. Femeia avea un reportofon, în timp ce doctorandul purta o cameră de filmat, asemenea reporterilor TV. Şi ei veniseră să-l vadă pe lama care scria noile poveşti despre Gesar. Deschizând reportofonul, femeia îl rugă să-şi împărtăşească gândurile.

— Poveştile astea au venit de la regele Gesar, în urmă cu foarte mulţi ani, şi nu au fost scrise de un lama.

— Perspectiva ta e complet eronată, râse savantul.

— El nu le scrie, ci le descoperă. Se cheamă că sapi după comoară, zise doctorandul.

Jigmed ştia că sutrele ascunse de maeştrii budişti fuseseră scoase la lumină. Doctorandul îi explică lui Jigmed că lama făcea ceva asemănător când scria poveştile – săpa în inima şi mintea sa.

— Deci şi dumneata săpai după o comoară când ţi-ai scris cartea? îl întrebă Jigmed pe savant.

— Nu, eu doar scriam o carte.

— Şi atunci, cu ce este diferit scrisul lui Lama Khontag?

Savantul nu-şi exprimă părerea. În schimb, se uită la Jigmed, aşteptând ca acesta să adauge ceva. Jigmed vru să-i spună că legenda lui Gesar circula de mii de ani şi că nu existau poveşti noi. Dar zise doar:

— Despre ce este povestea nouă? Despre faptul că pe pământul unde s-au aflat ţările din vechime deja cucerite de Gesar se află acum ţări noi?

— Poate, răspunse savantul, nesigur.

— Dumneata crezi că a întemeia o ţară nouă e la fel de uşor precum a cultiva ciuperci? În poveştile mele, toate ţările care s-au împotrivit Glingului au fost nimicite, ţipă Jigmed.

Cei trei cărturari izbucniră în râs, iar asta îl înfurie pe Jigmed atât de tare, încât părăsi satul. Făcu o călătorie de două zile într-o singură zi. Pe al doilea munte pe care îl trecu, dădu peste un templu în construcţie. Află că Lama Khontag fusese unul dintre cei doi stareţi, dar că acesta nu se bucura aici de acelaşi respect ca în sat; de fapt, călugării vorbiră despre el fără prea mult respect.

— Lama Khontag este un om ciudat.

— O fi reuşit Lama Khontag să dobândească talente taoiste profunde, dar discipolii săi nu se bucură de nici un beneficiu de pe urma lor şi nu au nici un cuvânt de spus, zise un călugăr tânăr, cu ochelari, care părea adâncit într-un studiu temeinic al sutrelor.

Cu un zâmbet sfios, acesta continuă:

— De aceea m-am mutat la actualul meu maestru.

Maestrul său era renumit, avea discipoli în ţară şi peste hotare. De câte ori pleca într-o călătorie, se întorcea cu donaţii substanţiale. Mănăstirea aproape terminată costase zeci de mii de yuani.

— Şi Lama Khontag?

— Nu o duce prea bine. Se concentrează doar asupra propriilor abilităţi şi puţină lume ştie de el. Nu a strâns niciodată mulţi bani din colecte. Se plângea că locul ăsta e prea zgomotos, aşa că a plecat să-şi construiască un mic templu doar pentru el.

— Şi nu s-a mai întors?

— Zicea mereu că va înapoia cheia, dar încă nu l-am văzut.

— O cheie de la mănăstire?

— Mănăstirea nu e încuiată. E vorba de cheia de la încăperea comorii.

Comoara era o armură antică, presupusă a fi aparţinut lui Gesar. Jigmed ceru să o vadă, însă nu putu decât să-i desluşească vag conturul prin gemuleţul uşii încuiate cu mai multe lacăte. Fiecare stareţ avea o cheie, iar uşa nu putea fi deschisă decât dacă toţi stareţii erau de faţă. Nu mai fuseseră prezenţi cu toţii laolaltă de mulţi ani.

Jigmed nu simţi nici o emoţie când se uită pe gemuleţ. Imploră

vidul:

— Zeule, te rog, dă-mi voie să aflu dacă ai purtat această armură şi dacă a strălucit pe tine în bătălie.

Soarele care apunea zugrăvea cerul în roşu-aprins, iar stelele se iviră pe boltă, dar nu apăru nici un semn ceresc. În noaptea aceea, Jigmed nu visă nimic.

A doua zi, când răsări soarele, Jigmed se duse pe versantul din faţa templului, să se uite cum decorau meşterii cupola aurie. Nu se gândea la frumuseţea strălucitoare a cupolei, ci la Lama Khrothung, care săpa în mintea sa după o comoară din legedă. Brusc, o luă înapoi pe drum, cu paşi mari. Îşi zise în sinea lui că nu-i păsa dacă va auzi poveşti noi, dar voia să îl cunoască pe lama care fusese nefericit într-un templu care devenea tot mai frumos cu fiecare zi.

Până ajunse Jigmed înapoi în sat, Lama Khontag îşi terminase meditaţia. Locuia într-o clădire micuţă cu un etaj, cu trei camere la parter şi o scară ducea la singura încăpere de la etaj. Cineva îl conduse pe Jigmed la baza scării şi strigă:

— *Grungkan*-ul s-a întors!

— Spune-i să urce! veni răspunsul.

Jigmed îşi descălţă jos cizmele şi le lăsă la baza scării, lângă o învălmăşeală de alte încălţări. Tavanul scund al camerei silea pe toată lumea să se aplece, iar înăuntru stătea deja îngrămădit un grup de oameni, printre care şi savantul, cu cei doi studenţi. Savantul avea carneţelul deschis, studenta la master se ocupa de reportofon, iar doctorandul îşi instalase camera de filmat. Jigmed zări mai multe persoane, pe care nu le mai văzuse până atunci. Păreau nişte oficiali.

— Spuneţi-i să vină în faţă, vă rog.

Toată lumea se ridică pentru a-l lăsa să se strecoare în faţă, unde dădu nas în nas cu Lama Khontag.

Lumina puternică a soarelui de pe podiş pătrundea printr-un mic luminator şi cădea asupra lui Jigmed, a călugărului şi a măsuţei pătrate dintre ei. Lama Khontag avea un chip tras, palid, şi era aşezat cu picioarele încrucişate pe un pat de meditaţie. Îi aruncă lui Jigmed un surâs fugar.

— Trebuie să fie primăvară de-acum, zise lama, cu un glas slăbit şi răguşit.

— În curând se termină vara, iar florile de brusture aproape că s-au trecut, zise Jigmed.

— Abia sosise iarna când mi-am început pustnicia. Într-una din nopţile trecute am auzit gheaţa crăpând pe râu şi am crezut că vine primăvara. Aşadar, în curând se sfârşeşte vara.

— Da.

— Of! suspină lama prelung şi închise ochii.

Toată lumea îşi ţinea răsuflarea. În afară de zgomotul uşor al camerei de filmat, încăperea era cufundată în linişte.

Când lama deschise ochii, Jigmed spuse:

— Am fost la templul dumitale. Noua mănăstire e aproape gata. Aş vrea să intru în camera aceea şi să ating armura lui Gesar, dar călugării nu au cheile. Dumneata ai una dintre cheile de la încăperea aceea?

De parcă nu l-ar fi auzit, Lama Khrontag întinse degetul mic şi, cu unghia-i lungă, luă ulei din candela lui Buddha şi îşi frecă buzele crăpate.

— Buddha a revelat prin *khandroma*, dansatorul meu din Cer, că s-a deschis comoara din inima mea. Noaptea trecută am visat că un om va răspândi comoara din inima mea în toate colţurile lumii. Simt că persoana aceea eşti tu.

Jigmed dădu să spună ceva, dar înainte să apuce să deschidă gura ca să explice că el nu va face adăugiri la poveştile pe care i le-au dăruit zeii, lama îşi duse un deget la buze, apoi se răsuci şi puse un beţişor de tămâie pe un altar. Scoase de sub altar o boccea înfăşurată în mătase galbenă şi o puse pe masă. Din straturile de mătase apăru un manuscris sub forma unei sutre, scrise pe foi de *pattra*[4]. Se auzi ţăcănitul mai multor aparate de fotografiat, însoţit de bliţuri orbitoare.

— Ce poveste e asta? întrebă Jigmed.

— Gesar a cucerit o altă ţară şi a deschis tezaurul păzit de un demon, dăruind Glingului bogăţie şi multe lucruri bune.

Lama Khontag îi întinse lui Jigmed prima pagină a manuscrisului.

— Te-am visat, aşa că eu cred că Buddha vrea să-ţi dau comoara pe care am găsit-o, ca tu să o răspândeşti în lume.

Jigmed atinse pagina cu vârful degetelor şi apoi îşi retrase repede mâna.

Lama Khontag înlemni.

Râsul savantului sparse tăcerea:

— Lama, nu ştie să citească, aşa că nu poate să înţeleagă ce aţi scris. Lăsaţi-mă pe mine să mă uit.

Mâinile lui lama se retraseră cu viteza fulgerului, lăsând mâinile savantului întinse în aer.

— Dacă *grungkan*-ul nu e cel ursit, voi aştepta o revelaţie de la Buddha, zise lama.

Deşi de obicei lipsit de simţul umorului, lama reuşi să facă o mică glumă:

— Ba chiar voi merge eu însumi să cânt, dacă mi-o va cere Buddha.

Vocea lui răguşită păru şi mai gravă când adăugă:

— Dacă veţi auzi de un lama *grungkan* care cântă o poveste nouă, veţi şti că e vorba de mine.

Nu râse nimeni.

— Vorbesc serios, zise lama, cu o umbră de zâmbet ridându-i chipul. O să merg dacă Buddha vrea să cânt.

Dintr-un colţ întunecat se auziră suspinele unei femei. Îşi făcu apariţia o femeie între două vârste, cu faţa înroşită de plâns.

— Soţia mea, zise lama.

Jigmed îl auzi pe savant şoptindu-i studentei o explicaţie referitoare la faptul că Lama Khontag aparţinea Şcolii Nyingma sau Şcolii „antice“, care le permitea călugărilor săi să se căsătorească şi să aibă copii.

Doctorandul întoarse camera de filmat de la femeie spre lama.

— Ea este Dakini?

Lama dădu aprobator din cap.

— Plânge fiindcă se teme că voi începe să cutreier ţara, ca un *grungkan*. I-am zis că nu sunt *grungkan*, că sunt un lama care sapă după comori, dar nu vrea să mă creadă.

Lama vorbea foarte serios, şi totuşi oamenii începură să râdă încet, destrămând atmosfera solemnă.

Îngenunchind, Jigmed atinse cu fruntea paginile noilor poveşti despre Gesar.

— Vrei să cânţi poveştile acestea? îl întrebă lama, cu vocea sa răguşită.

— Nu ştiu să citesc.

Toată lumea râse din nou, în frunte cu lama.

— Nu ştiu dacă ai o legătură cu poveştile, aşa că am nevoie de o altă revelaţie de la zei. Ai călătorit de departe ca să fii aici, deci poate că există o legătură între tine şi poveşti. Dar nu pot să te învăţ poveştile până nu primesc lămuriri cum să fac acest lucru.

— Poveştile mele mi-au fost dăruite de zei. Nu mi-au fost predate şi nu le-am învăţat, zise Jigmed.

— Nu te mişca, spuse lama, lăsându-şi capul într-o parte. Ai ceva neobişnuit.

— Ce anume?

— Nu ştiu. Lasă-mă să încerc să simt.

Lama îşi ridică ochii închişi spre luminator, unde soarele strălucea de sus, şi rămase multă vreme în acea poziţie. Savantul, studenţii lui şi funcţionarii ţinutului simţiră cu toţii că lama încerca din răsputeri să înţeleagă destinul lui Jigmed, aşa că îşi întinseră picioarele încrucişate şi începură să şoptească între ei. Tuşeau uşor pentru a-şi drege vocea şi scuipau în colţurile camerei. În cele din urmă, lama deschise ochii.

— Nu pot să fac nimic, dacă nu mă credeţi.

— Te credem.

Însă în râsul lor răsuna o urmă de îndoială.

Savantul, studenţii şi oficialii locali începură să discute cu lama, aşa că Jigmed ieşi afară şi se întinse pe iarbă, înconjurat de florile ce se unduiau în adierea vântului. Încercă să-şi imagineze cum primise lama revelaţiile prin intermediul lui Dakini, dar tot ce văzu cu ochii minţii fură bărbaţi şi femei împerechindu-se. Supărat pe sine, se ridică în picioare şi părăsi din nou templul.

Pe când se îndepărta, dojeni tăcut Cerul:

— Zeule, chiar ai alte poveşti pe care nu mi le-ai spus?

În acea clipă, lama se ridică şi privi direct în obiectivul camerei de filmat, spunând:

— Mă voi întâlni din nou cu *grungkan*-ul acela.

— Se întoarce imediat, replică savantul.

— Nu, a plecat.

1. În tradiția asiatică, spirite ale naturii, de obicei binevoitoare, care au grijă de comorile ascunse în pământ.

2. De fapt, cuvintele „sutaş“ şi „chiliarh“ sunt termeni militari pentru comandanţii a o sută de oameni (în Antichitate, în armata romană), respectiv o mie de oameni (în Grecia antică).

3. Practicant al geomanţiei, artă divinatorie ale cărei preziceri se fac cu ajutorul unor puncte trasate pe pământ sau prin analiza unor grămăjoare de pământ.

4. Cuvânt din limba sanscrită desemnând o specie de palmier ale cărui frunze erau folosite ca substitut pentru hârtie.

Partea a treia

Leul se întoarce în Cer

Povestea

Nedumerire

Încă o dată, Gesar nu avea nimic de făcut.

— Ce ar trebui să fac, ce face un rege? îşi întrebă el consoartele.

Consoarte îşi îndreptară privirile spre Brugmo, care îi răspunse lui Gesar:

— Regele ar trebui să se îngrijească de dregătorii săi. A trecut mult timp de când marele dregător a adus veşti. Poate că este bolnav.

Aşa că regele se duse să-l vadă pe marele dregător, aducând daruri, precum şi pe medicul palatului. Marele dregător acceptă darurile, dar refuză să fie consultat de medic, spunând:

— Nu sunt bolnav, doar bătrân.

— Ce urmează? întrebă regele.

— Mărite rege, aş vrea să te slujesc o veşnicie, dar voi muri. Într-o zi, voi adormi în acest pat şi nu mă voi mai trezi.

Întinzându-şi mâinile, adăugă:

— Mâinile astea sunt la fel de subţiri şi slăbite ca rădăcinile unui copac. Ochii nu mai sunt la fel de limpezi ca o primăvară senină, continuă el, deschizând iar ochii.

— De ce trebuie să fie aşa?

— Noi suntem oameni, nu zei. Toţi oamenii mor. Regele a văzut asta cu ochii săi.

— Dar tu eşti un erou. Am crezut că eroii sunt altfel decât oamenii de rând, că mor doar pe câmpul de luptă, ca Gyatsa Zhakar.

— Să moară pe câmpul de luptă e cel mai bun lucru la care poate spera un erou, dar nu toată lumea poate fi atât de norocoasă. La fel se va întâmpla şi cu preaiubitele tale consoarte. Vor îmbătrâni şi îşi vor pierde frumuseţea, după care vor muri.

Pe obrajii lui Brugmo curgeau lacrimi; cuprinsă de durere, îşi acoperi faţa şi plecă.

— Puteţi să plecaţi cu toţii acum, zise marele dregător. Am ceva

să-i spun regelui şi nu ştiu cât mă mai ţin puterile.

Când rămaseră singuri, continuă:

— Pentru oamenii din Gling, a fost o nemărginită binecuvântare să aibă un rege din Ceruri, dar ţi se va părea foarte greu să vezi murind dinainte-ţi atâţia războinici şi să-ţi vezi consoartele îmbătrânind. Dar Glingul are o temelie trainică. Într-o zi, şi tu va trebui să te întorci în Cer.

— Nu mai am nimic de făcut aici?

— Ar fi un singur lucru, dar…

— Spune mai departe.

— Trebuie să-l ucizi pe Khrothung. Este singura cale de a ne asigura că prosperitatea Glingului va dura zece mii de ani. Dacă n-o faci, vor avea loc tulburări îndată ce vei pleca.

— Credeam că s-a schimbat în bine.

— Mintea regelui e plină de bunătate şi crede că toată lumea e ca el. Nu-ţi poţi închipui cât de rău este Khrothung. Trebuie să-mi promiţi că nu te vei întoarce în Ceruri până când nu va muri.

— Mă faci să deplâng caracterul trecător al vieţii omeneşti.

În timp ce se întorcea călare la palat, Gesar era cuprins de durere. Le porunci slujitorilor să rămână în urmă chiar şi cei care ţineau umbrelele de soare, ceainicele şi ceştile de ceai, precum şi cei care se ocupau de hainele sale. Brugmo nu se putea opri din plâns.

— Poate că regele ar trebui să se întoarcă în Cer, zise ea cu durere.

Vorbele ei îl îndurerară, dar vorbi cu o cruzime prefăcută când îi răspunse:

— De ce să mă simt trist, dacă aceasta este vrerea Cerului?

— Înţelepciunea şi puterea ta vin de pe tărâmul celest, dar ai căpătat o inimă omenească atunci când ai coborât în lumea noastră. Vei suferi privindu-ne cum îmbătrânim şi murim.

Vorbele ei erau ca un blestem.

— Brugmo, mă doare inima, zise el încet.

În noaptea aceea, tandreţea consoartelor îl făcu să simtă şi mai greu frumuseţea lor trecătoare, aşa că se băgă singur în patul lui uriaş.

— Lhamin Dagmo, mamă scumpă! se pomeni el chemând-o.

Mama lui celestă apăru printre stelele care sclipeau ca nişte

pietre preţioase. Mângâindu-i fruntea cu degetele ei reci, îl linişti când regele o întrebă despre viaţa şi moartea din lumea oamenilor:

— Nu îţi chinui gândurile cu astfel de lucruri. Ei sunt oameni. Tu eşti un zeu care le serveşte drept rege, deci trebuie să te îngrijeşti doar de Gling.

— Când ar trebui să mă întorc în Ceruri?

— După ce vei transforma Glingul într-un paradis.

— Dar dacă nu-mi pot aminti ce este un paradis, cum pot să creez unul?

— Ce se întâmplă cu fiul meu astăzi? Eşti bolnav?

— Va trebui să-i las pe toţi în urmă când mă voi întoarce în Ceruri?

— Pe toţi?

— Marele dregător, părinţii mei pământeşti, pe Brugmo şi celelalte consoarte.

— Cum poţi să te gândeşti la asemenea lucruri, copilul meu? Zeul Suprem m-a trimis să-ţi spun că e pe cale să izbucnească un alt război şi că trebuie să fii atent.

Deşi zeiţa avea mai multe de zis, tivul rochiei începu să-i plutească în sus, ducând-o în Cer. Mai apucă să-i spună:

— Cineva pregăteşte o răzmeriţă şi unelteşte cu duşmanul.

Cine plănuia o răzmeriţă? Cine avea să invadeze Glingul? Chiar şi în vis, aceste griji îi alungară toate gândurile despre viaţă, moarte şi frumuseţe efemeră. Gesar se duse întins la marele dregător. Câţiva călugări rosteau rugăciuni pentru bătrân, dar plecară când sosi regele. Gesar îi vorbi cu însufleţire despre războiul apropiat.

— Eşti fericit pentru că ai ceva de făcut.

Lui Gesar nu-i scăpă amărăciunea din glasul bătrânului: oamenii sperau la pace, pe când zeul visa misiuni militare şi victorii măreţe.

— Când se va termina războiul, iar eu voi fi nimicit duşmanii Glingului, poporul se va bucura de o pace durabilă, zise Gesar.

— Aşa să fie? Mărite rege, ştiu că ai o inimă bună, dar acest lucru nu se va întâmpla niciodată.

„Junghiurile şi durerile l-au transformat pe marele dregător într-un moşneag sentimental“, îşi zise Gesar în sinea lui şi îl iertă pentru asta.

Însă bătrânul spuse:

— Slăvit rege, poţi alege să nu mă ierţi, dar nu ar trebui să mă consideri sentimental. Eşti zeu şi nu poţi înţelege cu adevărat suferinţele din lumea oamenilor.

— Am venit aici să vă ajut să scăpaţi de demoni, zise Gesar.

Din spatele draperiilor grele apărură călugării. Cu capul plecat, unul dintre ei îi zise:

— Regele vorbeşte despre un singur fel de demon, dar mai este unul – cel care creşte firesc în inima omenească.

— Ce pot să fac în privinţa acestui fel de demoni? întrebă regele.

— Noi îi învăţăm pe oameni să învingă demonii din inima lor.

Gesar râse.

— Am nimicit mulţi demoni din afara inimii omeneşti şi îi voi nimici şi pe ceilalţi, înainte de a mă întoarce în Ceruri. Dar voi când veţi stârpi toţi demonii lăuntrici?

— Oamenii nu vor pieri niciodată.

— Aşadar, nici demonii din inima voastră nu vor pieri niciodată.

— Nu le spunem asta oamenilor, căci vrem să-şi păstreze speranţa.

Gesar se întoarse spre marele dregător şi îi spuse:

— Trebuie să ne mobilizăm oştirea şi să ne pregătim de război.

— Cine ar îndrăzni să ne atace? întrebă marele dregător, ridicându-se în capul oaselor.

— Nu ştiu. Dar vor ataca în curând, cu ajutorul unui trădător.

Marele dregător dădu să spună numaidecât numele trădătorului, dar Gesar ridică mâna, oprindu-l.

— Orice trădător care unelteşte cu duşmanul e împovărat de demoni lăuntrici; călugării ar trebui să-l recunoască, zise Gesar.

— Nici măcar un rege nu poate cere ca acest lucru să fie făcut de cei care răspândesc învăţăturile lui Buddha, protestă un călugăr.

Sub privirea severă a lui Gesar, călugărul tăcu.

— Vino la palat îndată ce poţi, îi spuse Gesar marelui dregător. Şi înainte să vii, află unde este ţara lui Khridan Gyalpo.

Recăpătându-şi vigoarea, marele dregător porunci ca pe fortăreaţă să fluture un steag roşu, chemând iscoadele sale din cele

patru colţuri ale regatului. Toţi raportară acelaşi lucru:

— Regele din Khache Yul, Khridan Gyalpo, se pregăteşte să atace Glingul.

— Khache Yul? E o ţară foarte mică din vest.

Iscoadele îi spuseră că ţara Khache Yul se schimba după ce pe tronul ei urcase Khridan Gyalpo. Acesta era un *rakshasa*, un spirit rău, care cucerise Nepalul la scurt timp după ce luase tronul. La optsprezece ani, îi înfrânsese pe Weika şi pe Mukha, apoi condusese expediţii de cucerire împotriva micilor state învecinate, care apoi îi juraseră credinţă. Ambiţia sa crescuse o dată cu bogăţia şi pretindea că doar soarele şi erau deasupra lui. Când auzise de regele Gesar, jurase să cucerească Glingul.

— Bine, bine! ţipă bătrânul războinic. Războinicii noştri au încheieturile ruginite. Pregătiţi-mi hainele. Mă duc să-l văd pe rege.

Aruncându-şi pe spate mantia neagră căptuşită cu roşu, Rongtsa Khragan, care acum nu mai era palid la faţă, ci învăpăiat, porni spre palat.

Povestea

Năluca lui Gyatsa Zhakar

De la o vreme, Gesar avea vise din care se trezea obosit şi chinuit. Consoartele sale credeau că îşi pierduse dorinţa pentru ele.

— Soţul nostru e obosit de trândăveala din lumea oamenilor, le zise Brugmo celorlalte.

Făcură o listă cu multe activităţi cu care Gesar îşi putea umple timpul:

— Să meargă la vânătoare, zise o consoartă.

— Să practice Ati Yoga, propuse alta.

— Să înveţe despre plantele medicinale.

— Să viziteze săracii, bolnavii şi bătrânii, continuă alta.

— Să descopere comori subpământene.

— Să studieze pictura, adăugă altcineva.

— Să-l înveţe pe prinţul Gralha arta transformării, interveni o altă consoartă.

— Să creeze modele noi de oale din lut.

— Să-i ajute pe cei din tribul armurierilor să topească un fier mai dur.

Regele, care le asculta de după draperiile groase ale patului, ieşi râzând din spatele acestora şi le zise:

— Sunt epuizat din cauza viselor şi voi vreţi să muncesc mai mult.

— Măritul rege poate învăţa cum să tălmăcească visele.

— Tocmai m-am trezit dintr-un alt vis despre arme din fier, mai ascuţite decât cele făurite de tribul armurierilor noştri.

În timp ce vorbea, intră marele dregător. Fără să pară surprins de schimbarea stării de sănătate a acestuia, regele îi zise:

— Aşază-te, ca să putem sta de vorbă. Le spuneam consoartelor că am visat arme de fier.

— Acesta e un semn al puterii profetice a regelui.

— Ce vrei să zici?

— Iscoadele au adus veşti.

Îi povesti regelui despre Khache Yul. Gesar întrebă de ce era prima oară când auzea de această ţară. Marele dregător îi răspunse că Glingul şi ţara Khache Yul erau despărţite de un munte de fier negru, dincolo de care se afla un munte de fier roşu. O zi de mers prin aceşti munţi tocea copitele cailor, iar când munţii erau loviţi de fulger, puterea lor sporea de o sută de ori, astfel încât călătorii scăpau rareori cu viaţă. Gesar întrebă cum de Khridan Gyalpo cuteza să treacă munţii pentru a ataca Glingul şi i se spuse că în ţara Khache Yul fierul din munţi era folosit pentru a se face potcoave pentru cai, care să le protejeze copitele. Mai mult, Khridan Gyalpo era un *rakshasa* întrupat, care putea să alunge norii aducători de fulgere pentru a le croi un drum neprimejdios oştenilor săi.

— Acum îmi înţeleg visul, zise Gesar zâmbind. Când voi cuceri Khache Yul, munţii de fier şi fierarii vor fi ai noştri şi datorită lor Glingul va deveni de neînvins.

Spunând aceasta, îşi chemă la el oştile.

Toţi războinicii lui îşi arătară dorinţa de a lupta. Numai Khrothung se împotrivi, spunând că, spre deoasebire de alte ţări, Khache Yul nu poseda comori. Munţii de fier o făceau puternică.

— V-am chemat aici nu doar pentru a-l zdrobi pe Khridan Gyalpo, ci şi deoarece, din cauza teritoriului nostru vast, nu vă mai văd atât de des şi îmi este dor de voi toţi, zise Gesar.

Convins că Gesar va părăsi în curând Glingul, Shanpa Merutse şi alţii din generaţia sa plânseră. Însă tovarăşii lor mai tineri, conduşi de Gralha, strigau că vor să lupte. Gesar le umplu cupele cu vin şi îi pofti ca în seara aceea să bea după pofta inimii şi să se bucure de prezenţa regelui lor. Între timp, încrezutul Khridan Gyalpo trimisese ostaşii în Gling, dar Gesar îi rugă pe zei să stârnească un viscol care să împotmolească în munţi armata din Khache Yul.

Dregătorii şi regele se bucurară de un ospăţ mare.

În acest timp, Brugmo şi celelalte femei cântau şi dansau chiar mai frumos decât de obicei. Dansurile lor nu mai erau imitaţii ale războiului, iubirii sau muncii, ci exprimau adierea vântului, curgerea apei, curentul de energie ce se răspândeşte din cap prin corp, de-a lungul şirei spinării, până în burtă. Când cântă Brugmo, un om zise că vedea un munte care se apleacă de la mijloc, în vreme ce altul susţinu că simţea cum apa din fluviu curge înapoi spre izvoare. Trecerea timpului îşi pusese amprenta asupra tuturor, inclusiv asupra lui Gesar, fiul zeilor, dar graţia lui Brugmo era neschimbată, exact ca atunci când devenise consoarta regelui din Gling. Privirea îi era nevinovată, arzătoare, şi arăta de parcă nu s-ar fi îndrăgostit niciodată de prinţul indian, de parcă nu ar fi fost nicicând răpită de Regele Alb, de parcă nu i-ar fi născut acestuia un fiu. Era capabilă să stârnească cele mai adânci dorinţe. Era greu să-ţi dai seama dacă era o zână sau un demon, căci putea să facă şi mai virtuoasă inima cea mai pură, iar pe răufăcători, şi mai păcătoşi.

Când visa să devină rege, Khrothung râvnise la Brugmo. Acum se bucura de respectul a zeci de mii de oameni din propriului trib şi, în general, trăia în pace. Dar, văzând-o din nou pe Brugmo, deveni profund conştient că numai un rege adevărat putea să o aibă. Flăcările dorinţei, care nu se stinseseră niciodată, ardeau în el cu mai multă putere ca oricând.

Când se întoarse la cortul său, ridică un altar şi se rugă: „Mărit rege din Khache Yul, trimite de îndată oştirea, arătându-ţi puterea

de nestăvilit. Dacă eşti cu adevărat puternic, îmi vei simţi dorinţa“.

Khridan Gyalpo, care era prins în zăpada din Muntele de Fier Negru, simţi rugăciunea lui Khrothung şi îi spuse şamanului său că în vis i se arătase un bătrân cu barbă ascuţită, îmbrăcat ca un rege.

— I-ai zărit ochii?

— Erau vicleni.

— Acest om ar fi fost regele Glingului, dacă n-ar fi existat Gesar, care a venit din Ceruri. Oştile noastre se vor întoarce victorioase.

În vis, Khrothung îi spusese lui Khridan Gyalpo că zăpada nu va ţine mult, căci cerul rămânea fără apă. Într-adevăr, zăpada dispăru în curând şi cerul se însenină. Oştirea din Khache Yul coborî muntele în iureş, ca un talaz. Gesar îşi aşezase oştenii cu spatele la un lanţ de munţi mici. În faţă erau prinţul Gralha, cei doi fii ai lui Khrothung – Dongtsan şi Tonggod, şi alţi războinici tineri, împreună cu generalii Shanpa Merutse şi Danma. În următoarele trei zile, se purtară lupte înverşunate. Gesar stătea în cortul lui, jucând zaruri cu marele dregător, în timp ce Khridan Gyalpo devenea tot mai agitat, întrebându-se de ce nu-i mai apăruse Khrothung în vis.

Khrothung nu stătuse degeaba. Îşi întărise arta de a deveni invizibil şi era gata să o pună la încercare. Intră nevăzut în bătălie şi îi văzu pe cei doi fii ai săi, Dongtsan şi Tonggod, luptându-se cu un mare general din Khache Yul. Înaintau şi se retrăgeau, blocaţi într-o situaţie fără ieşire. Khrothung îşi întinse mantia invizibilă asemenea aripilor unei păsări şi îşi făcu fiii nevăzuţi, cu tot cu oştenii zgomotoşi. Generalul inamic îşi răsucea sabia ca pe un halou orbitor în timp ce îşi croia drum luptând printr-un alt regiment. Decapită doi comandanţi, iar formaţiunea acestora reveni la ordine doar când Danma veni să lupte alături de oştenii dezorientaţi.

Bucuros nevoie mare, Khrothung încălecă pe Yusha şi galopă spre cortul de comandă.

— Ţi-e atât de teamă că războinicii mei nu vor putea înfrânge duşmanul, încât ai venit să mă ascunzi cu vraja ta? întrebă Gesar.

— Sunt aici pentru a cere voie să mă furişez în tabăra inamicului. Îl voi ucide pe Khridan Gyalpo şi, odată rămase fără conducător, trupele din Khache Yul se vor retrage.

— Regele cel trufaş a început acest război. Îl voi învinge, zise

Gesar.

— În ultimele zile, războinicii au dus lupte aprige, dar nici unul nu s-a întors triumfător. Dacă regele caută victoria, eu pot învinge.

Marele dregător îi făcu semn regelui că nu ar trebui să se învoiască, dar Gesar zise:

— Cum doreşti.

Khrothung încălecă pe vulturul său din lemn şi zbură direct în tabăra duşmanului.

— Regele chiar crede că Khrothung îl va ucide pe Khridan Gyalpo? întrebă marele dregător, bătând din picior de nemulţumire.

— Cred că i se va preda, aşa că mă voi folosi de propriul lui complot ca să-l înving.

— Ar fi trebuit să-l omori.

— Am fost trimis în această lume să ucid demoni, nu oameni.

— Aşadar, nu putem să facem nimic în privinţa lui?

— Voi, oamenii, aţi putea face ceva.

Marele dregător fu uluit văzând expresia prietenoasă a fiului zeilor înlocuită de o expresie de indiferenţă aspră.

— Carevasăzică, demonii pot să dispară, dar noi, oamenii, trebuie să trăim cu cei de teapa lui Khrothung?

— Erai bine din nou, dar acum te-ai făcut palid, zise Gesar, clătinând din cap. Trebuie să încetezi să îmi tot pui întrebări.

— Dacă aşa stau cu adevărat lucrurile în lumea oamenilor, la ce bun să-mi recapăt sănătatea? O viaţă mai lungă înseamnă mai multă suferinţă. Dacă le voi spune războinicilor asta, îşi vor pierde voinţa de a lupta.

— De aceea vorbesc despre aceste lucruri doar cu tine, zise Gesar, recăpătându-şi zâmbetul. Acum, hai să discutăm cum să întoarcem planul lui Khrothung împotriva lui. Fără Khrothung, victoria noastră nu ar veni atât de repede.

Hotărâră să îşi trimită armata în alt loc.

Abia ateriză vulturul de lemn al lui Khrothung, şi Khirdan Gyalpo îi zise:

— Este prima dată când mă întâlnesc cu cineva dintr-un vis.

— Dacă vei câştiga războiul, va trebui să mă primeşti rege în Gling. Dacă nu vrei, ucide-mă acum.

— Am întrebat de tine. Nu eşti curajos, dar ai înfruntat moartea ca să vii aici şi ai face orice ca să fii rege. Încuviinţez cererea ta.

— Jură pe Ceruri.

— Eu sunt Cerul. Cum să jur pe mine însumi? Khrothung, trebuie să-mi spui planul tău.

— Mâine vei lăsa aici câteva pâlcuri, ca momeală. Eu voi ascunde cele mai bune trupe ale tale cu vraja mea şi te voi duce la palat.

— Vrajă? Când o armată se deplasează, oştenii trebuie să gătească şi să se uşureze – vor exista urme.

— Nu te teme. Vraja mea durează două zile şi până atunci vom fi deja pe teritoriul Tagrong.

— Cum pot să ştiu că asta nu e o cursă?

— Trebuie să mă crezi. Doar aşa poţi învinge.

A doua zi, din nici una dintre cele două tabere nu răsună vreun strigăt de luptă. Trupele de elită din Khache Yul porniră pe furiş la drum. Steagurile Glingului fluturau în vânt şi la amiază, în căldura dogorâtoare a soarelui şi în rotocoalele de vapori se înălţă sclipind la cer iluzia unei armate, creată de Gesar. Oştenii din Khache Yul se speriară, crezând că Gesar adusese soldaţi celeşti, însă vrăjitorul lor îşi dădu seama că era doar o nălucire şi strigă alarmat văzând că trupele duşmanului dispăruseră şi că regele său fusese păcălit. Trimise trupele rămase în căutarea lui Khridan Gyalpo, dar acesta era atât de bine ascuns de vraja lui Khrothung, încât nu putu fi găsit. Unul dintre grupurile care-l căutau căzu într-o mlaştină şi dispăru în adânc; un altul nimeri în mijlocul unei turme de boi sălbatici. În cea de-a cincea zi, vrăjitorul zări apărând pe cer un nor negru de război. Îşi zori oştenii obosiţi să meargă mai departe, pentru a-l preveni pe rege.

— Să folosim iar magia, zise Gesar.

În noaptea aceea, vrăjitorul şi oamenii săi dădură peste un lac atât de mare, încât nu-l putură traversa. Petrecură aproape toată noaptea ocolindu-l, dar când răsări luna, lacul dispăru. Apoi ajunseră la o stâncă păzită de două fantome înfometate. Zărindu-le, soldaţii se aşezară şi refuzară să-şi continue drumul.

— Mărite rege, trufia ta a pecetluit pieirea ţării Khache Yul, începu vrăjitorul să se văicărească.

Auzind această trădare împotriva lui Khridan Gyalpo, generalul care conducea grupul ridică sabia şi îl omorî pe vrăjitor. În clipa aceea răsări soarele şi stânca se prăbuşi peste ei în lumina dimineţii. Pietroaiele fuseseră o iluzie şi nu vătămară pe nimeni, dar mulţi muriră de spaimă, iar cei rămaşi fugiră spre Khache Yul. Rămas singur, generalul nu văzu nimic altceva decât iarba care se legăna în adierea vântului şi roua care-i picura pe cizme. Era înconjurat de cântecul păsărilor. Deznădăzduit, strigă numele regelui, apoi îşi tăie beregata.

Oastea din Khache Yul porni la drum în soarele din zori, descătuşată de vraja care o făcea invizibilă. Khrothung îl asigură pe rege că peste două zile aveau să vadă cupola de aur a palatului. Însă regele simţea războiul în aer.

— Legaţi-l! strigă el, şi mai multe laţuri îl prăvăliră pe Khrothung de pe cal.

Regele îi spuse lui Khrothung că, dacă planul lui va fi încununat de izbândă, o să fie regele Glingului; dar dacă nu reuşea, atunci Khrothung va muri.

Peste un ceas, ajunseră la un deal jos acoperit cu pietre care păreau fiare ghemuite în iarba moartă. Soarele care bătea pieziş nu le îngăduia să vadă limpede. Slobozіră o grindină de săgeţi, dar apoi totul rămase liniştit, în afară de vântul care şuiera prin iarbă. Regele făcu un semn şi începură să traverseze dealul, dar deodată se auzi un zgomot puternic, urmat de săgeţi, ca o invazie de lăcuste. Oştenii din Khache Yul strigau în timp ce cădeau seceraţi. Regele fu nimerit de două săgeţi. Una îi zdrobi armura, iar cealaltă, după ce îi auzi zumzetul de albină, îi străpunse gâtul. Regele îşi smulse din rană şi din venă ţâşni un şuvoi de sânge.

— E o capcană! ţipă el. Omorâţi-l pe Khrothung!

Însă lui Khrtohung încă nu-i sosise ceasul, căci se ascunsese sub un cal prăbuşit la pământ. Asupra lor se revărsă încă o ploaie de săgeţi şi regele fu silit să-şi conducă trupele la poalele munţilor. Când în jurul său se înălţară steagurile Glingului, regele din Khache Yul pierduse mai mult de jumătate din oştire.

Oştenii din Gling se năpustiră asupra lor ca un val uriaş. Fiii lui Khrothung, Dongtsan şi Tonggod, umiliţi de zvonul că tatăl lor se predase, răscumpărară onoarea familiei conducând primul asalt. Însă Dongtsan îl auzi pe Khrothung strigând şi descălecă să-şi

găsească tatăl. Acesta ţipa:

— Dacă mă dezlegi, sunt un om mort. Du-mă aşa la Gesar.

Dongtsan nu avu încotro şi îşi apără tatăl cu scutul, privind cum fratele său mai mic, Tonggod, mânuia sabia în timp ce cobora dealul pentru a-l înfrunta pe Khridan Gyalpo. Tânărul Tonggod se năpusti de trei ori cu sabia asupra regelui, dar nu reuşi să-l nimerească. Atunci, Khridan scoase un pumnal de la brâu şi îl înjunghie pe Tonggod, care căzu la pământ. Danma şi Gralha veniră să lupte cu Khridan, îndepărtându-l de Tonggod, ca să nu poată să-i dea acestuia lovitura mortală.

Înainte de a pleca la luptă, Shanpa Merutse făcuse o profeţie: această expediţie militară nu se va sfârşi cu bine pentru el. Gesar îi spusese să stea acasă, dar el refuzase să asculte sfatul regelui. Doar prin luptă putea să-şi răscumpere partea de vină pentru moartea lui Gyatsa Zhakar. Acum, se lupta cu neînfricare, dar în sinea sa îşi zicea: „Mare războinic Gyatsa Zhakar, hai să fim fraţi în Ceruri, dacă mă voi răscumpăra“.

Timpul păru să se oprească în loc şi vasta întindere de pământ se învârtea cu el. Pe cerul albastru şi senin se întinse un curcubeu şi pe el apăru Gyatsa Zhakar, care murise de multă vreme. Înălţă braţele şi trimise un fulger din palme, care-l doborî de pe cal pe Luyag, fratele lui Khridan, chiar când era cât pe ce să-l omoare pe Shanpa Merutse. Duşmanul căzu mort, făcut scrum, cu fuioare de fum verde ieşindu-i din armură. Shanpa Merutse privi cu atenţie în sus, pe când Gyatsa Zhakar dispărea în cerul albastru, alături de curcubeu.

Prinţul Gralha auzi oştenii din Gling strigând numele tatălui său. Privi în sus şi îşi văzu tatăl dispărând. Lacrimile îi ardeau ochii. Dădu pinteni calului spre vârful dealului, strigând numele tatălui său.

— Vino, îl chemă tatăl lui, făcându-şi din nou apariţia.

Prinţul Gralha se înălţă în aer şi toată lumea văzu cum îşi lipeşte fruntea de pieptul tatălui său. Tatăl său îi aranjă ciucurele roşu de la coif. Apoi Gyatsa Zhakar îi spuse fiului său trei lucruri.

— Numele lui Shanpa Merutse trebuie să rămână între cele ale eroilor Glingului.

Îi mai zise:

— Îi mulţumesc fratelui meu, regele Gesar, că face din Gling o

ţară puternică.

Al treilea lucru pe care i-l spuse fu:

— Fiul meu este un erou drept, o mare alinare pentru mine.

Apoi dispăru.

Apariţia spiritului lui Gyatsa Zhakar îi inspiră pe oşteni. Gralha se simţea invincibil.

— Tatăl meu îmi dă putere! strigă el plângând. Moarte oricui stă în calea fiului lui Gyatsa Zhakar!

Khridan Gyalpo, care se considera fără pereche şi năzuise să devină regele lumii, fu distras de aceste cuvinte. Era vulnerabil în faţa atacului, iar pieptul lui fiind străpuns de suliţa lui Gralha. Ultimul lucru de pe această lume pe care-l văzu fu cerul albastru şi gol care se întunecă, până când Khridan Gyalpo fu învăluit de noaptea veşnică.

Războinicii victorioşi din Gling se năpustiră spre cortul de comandă, unde Gesar îl îngrijea pe Tonggod.

— Dezleagă-ţi tatăl, îi zise Gesar lui Dongtsan, oftând şi petrecându-şi braţul pe după umerii acestuia.

— Regele îl va elibera pe trădător? întrebă Danma, scandalizat.

— Şi-a pierdut un fiu, zise Gesar cu asprime. Nu e o pedeapsă suficientă?

— Salvează-mi băiatul! imploră Khrothung, aruncându-se la picioarele lui Gesar.

Clătinând din cap, Gesar ieşi din cort.

— Eu nu mi-am văzut fratele, le zise generalilor. Acum trebuie să aştept să-l văd în Ceruri.

Khrothung se ghemui la pământ şi se puse pe jelit.

Povestitorul

Statuile

Gesar intră din nou în visul povestitorului, dar nu ca zeu, ci în pielea regelui.

Jigmed nu întâlnise pe nimeni căruia să-i pese cum arăta Thosba Gawa. Existau câteva portrete care îl înfăţişau ca fiinţă

celestă, dar niciodată nu părea diferit de alţi zei. Oamenii îşi aminteau forma lui omenească. Oriunde purtase un război, guvernul angajase sculptori pentru a-i făuri chipul în lut, piatră, fier negru, oţel sau bronz. Era zugrăvit întotdeauna călare, cu sabia în mână şi cu tolba la brâu, indiferent dacă sculptura se afla într-un muzeu, în piaţa unui oraş sau în holul vreunui hotel.

De curând, Jigmed fusese invitat să cânte la inaugurarea unei sculpturi dintr-un hotel nou. Proprietarul avea o faţă roşie, întunecată, şi o mustaţă lucioasă asemănătoare cu cea a statuii.

— Oamenii de vază care participă astăzi la ceremonie sunt ocupaţi. Cântă-ne puţin, zise el. Alege cel mai bun fragment.

Lui Jigmed îi venea să-l întrebe care parte era, după părerea lui, cea mai bună. Dar se abţinu şi alese un pasaj la întâmplare. Îl cântă în timp ce VIP-urile scoteau mătasea roşie ce acoperea statuia. Nu fu cea mai bună interpretare a sa – nu era obişnuit cu astfel de reprezentaţii şi nu-i păsa de statuia aurită. Însă îi plăcu teancul gros de bani din plicul pe care proprietarul hotelului i-l îndesă în mână.

După ceremonie, se plimbă prin oraşul animat de pe podiş. În vitrina unei librării, zări un CD cu el cântând legenda lui Gesar. Pe copertă era o poză cu el. Purta pălăria de *grungkan* şi stătea aşezat pe păşune, cu lăuta în mâini, pierdut în poveste. Îi puse tinerei din spatele tejghelei mai multe întrebări, sperând că îl va recunoaşte. Însă vânzătoarea nu-l recunoscu, deşi fălcile i se mişcau fără încetare.

— Domnişoară, ce mănânci? fu ultima lui întrebare.

Fata făcu un balon uriaş, care se sparse în faţa lui Jigmed.

Un bătrân care răsfoia un almanah îi răspunse lui Jigmed la una din numeroasele sale întrebări. Dacă ieşea din librărie şi mergea până la capătul străzii, avea să ajungă la o clădire unde nişte pictori tineri aveau un atelier, la etajul întâi. La parter, un magazin pentru turişti le vindea picturile. Jigmed găsi locul şi se interesă de un portret al lui Gesar. Vânzătoarea îi arătă o scară, spunându-i că tocmai îl vânduseră pe ultimul, iar unul nou nu era încă gata. Urcă la etaj şi găsi mai mulţi pictori lucrând într-o încăpere spaţioasă, iluminată de soare. Unul stătea în genunchi pe un covoraş, aplicând cu grijă trăsături de penel pe o pânză. De la distanţă, Jigmed recunoscu eroul poveştii – calul, coiful şi armura. Pictorul

adăuga culoare sabiei, dar faţa era doar un cerc gol, unde ţesătura pânzei încă era vizibilă.

— De ce i-ai lăsat faţa goală? întrebă el.

Tânărul pictor, care-şi ţinea răsuflarea, nu vorbi până nu adăugă o sclipire sabiei, după care lăsă aerul să-i iasă din plămâni.

— Voi face asta mâine, după ce vom face o jertfă pentru chip, răspunse el, schimbând pensula şi trecând la altă culoare, pentru penele săgeţii.

— Îi cunoşti povestea? întrebă Jigmed.

Pictorul se răsuci spre el, dar nu zise nimic. Jigmed se întoarse la parter şi se uită prin magazin, unde găsi un alt fel de Gesar, gravat pe o tăbliţă de piatră verde-închis, cu relief superficial. Era aceeaşi imagine a regelui: pe cal, mânuind o sabie, dar aceasta îi plăcu mai mult.

— Asta a fost făcută sus? o întrebă pe vânzătoare.

— Pe munte.

— Cine lucrează pe munte?

— Portretele astea se tot adună, dar nimeni nu ştie cine le gravează.

Jigmed părăsi magazinul. Ajunse la periferia oraşului şi închirie un tractor, al cărui şofer refuză la început să-l ia, când auzi că voia să meargă la muntele unde se găseau gravurile cu Gesar.

— Vreau să-l cunosc pe gravor, zise Jigmed.

Jigmed nu-şi amintea când a început să considere tot ce era legat de Gesar ca fiind înrudit cu sine însuşi. Desigur, existau rude bune şi rude rele. Fata care vindea CD-uri nu era aşa de bună; tânărul pictor muncea din greu, dar era încrezut. Jigmed spera ca gravorul să fie o rudă bună. Nu fu dezamăgit. Într-un şir de brazi înalţi care înconjurau marginea păşunii, auzi sunete ritmice. Un bărbat bătut de vânt cioplea în piatră portretul lui Gesar. Lucrările terminate alcătuiau un perete lung pe culmea muntelui.

Jigmed puse o singură întrebare:

— Le gravezi ca să le vinzi în oraş?

Vinişoarele de pe faţa bărbatului erau roşii din cauza intemperiilor.

— În oraşul ăsta, în fiecare generaţie cineva gravează chipul eroului din Gling. Eu sunt unul dintre ei, spuse bărbatul.

Apoi îl întrebă pe Jigmed:

— Ai venit să iei portretele ca să le vinzi? Nu prea arăţi ca şi cum ai fi venit pentru asta.

Jigmed coborî de pe munte convins că descoperise o rudă bună. Se duse înapoi la hotel, unde avea cazare şi masă gratis pentru două nopţi, în plus faţă de onorariul pentru reprezentaţia sa. Era cel mai moale pat în care dormise vreodată şi în acest pat i se arătă în vis regele Gesar.

— Credeam că am înfrânt toate ţările demonilor, zise Gesar, nedumerit. De unde a apărut Khridan Gyalpo?

Jigmed nu-i putu răspunde.

— Ce ţară va fi următorul meu inamic? continuă Gesar să vorbească încet.

— Eu sunt doar un povestitor. Tu îmi spui ce ai făcut şi eu pun faptele tale în cântece.

— Dar ce se întâmplă mai departe? Pretinzi că ştii povestea mea. Ce voi face în continuare?

— Sinele tău celest s-ar mânia dacă ţi-aş spune. Poate că ar trebui să-l vizitezi pe omul care scrie noile poveşti despre tine.

— Cum să fac asta? Nici măcar nu ştiu cum am apărut în visul tău. Poate că ar trebui să mergi tu să-l vezi, în locul meu. Apoi mă voi întoarce în visul tău şi o să-mi povesteşti.

În clipa aceea, telefonul de lângă patul lui sună. Jigmed îl auzi pe regele Glingului întrebând, cu o curiozitate copilărească:

— Ce a fost zgomotul ăla?

Însă Jigmed era treaz de-acum. Îi mai zise o dată regelui:

— Dacă mă poţi auzi, spune-mi, când îmi vei scoate săgeata din spate?

Nu îi răspunse nimeni. Sticla de pe portretul unei femei frumoase, agăţat pe perete, sclipi în lumina strălucioare a soarelui, care se revărsa pe fereastră.

— Mai eşti aici? întrebă Jigmed, închizând ochii.

Nimic. Carevasăzică, Gesar putea să apară doar în vise. Jigmed râse.

— Vrei să ştii ce vei face în continuare. Ei bine, o să-ţi spun. Vei înfrânge şi mai multe ţări şi vei găsi şi mai multe comori. Ai spus cândva: „Puterea unui armăsar bun nu este inepuizabilă şi un duşman poate fi nimicit, dar o să apară altul, ca şi cum şirul lor n-ar avea sfârşit“.

Întins în pat, Jigmed enumeră o lungă listă de ţări care apăreau în poveştile pe care le ştia. Însă acum cineva scria o poveste nouă.

— Asculţi?

Deschise ochii şi privi portretul femeii frumoase. Datorită ochilor ei expresivi, părea că voia să vorbească. Dacă ar fi vorbit, probabil că vocea ei ar fi asemănat cu a gazdei emisiunii de la radio. Amintirea îl făcu să se dea jos din pat; se îmbrăcă şi se încruntă la portret.

— Pfui! exclamă el.

Petrecu doar o noapte în camera aceea confortabilă.

În drumul său, ajunse la o vale frumoasă, unde oamenii duceau un trai greu. Îi trecu prin minte că nu ştia ce se întâmplase cu toate comorile pe care le strânsese Gesar. Dacă Gesar îl întreba asta într-un vis?

Jigmed îi oprea pe toţi cei pe care îi întâlnea şi îi întreba:

— Ştii ce s-a întâmplat cu tezaurul lui Gesar? Ai văzut tezaurul lui Gesar?

Repeta întrebarea în timp ce călătorea, şi mulţi îl căinau:

— Sărmanul *grungkan* şi-a pierdut minţile. Întreabă despre tezaurul din Glingul de altădată.

Dar Jigmed doar voia să ştie de ce atât de mulţi oameni sufereau pe teritoriul fostului Gling.

Povestea

Vizita. Rămas-bun

Regele se trezi. Se trezi şi Brugmo, care dormea lângă el.

— Am visat ceva.

Poate că Brugmo nu era deplin trează, dar râsul ei fu ca apa unui pârâu de munte.

— Visele sunt ceva neobişnuit? întrebă ea.

— Am visat că am intrat în visul altcuiva.

— Povesteşte-mi, zise Brugmo, ridicându-se în capul oaselor.

Trupul ei aproape gol strălucea ca o perlă în noaptea întunecată.

— N-am putut să văd limpede. Parcă era valea unui munte în ceaţă.

— Carevasăzică, nu poţi să-mi spui ce ai văzut? întrebă ea, plimbându-şi uşor degetele subţiri pe pieptul lui.

— Era visul unui om ciudat, care părea să ştie tot ce am făcut în Gling. Şi ştie şi ce n-am făcut încă.

— Regele şi eu ne vom iubi mereu şi vom fi tandri unul cu altul? întrebă Brugmo, cuprinzându-l cu braţele ei moi.

Îl ţinea prea strâns şi regele se mişcă un pic, spunând:

— L-am întrebat câte alte ţări trebuie cucerite şi de ce apar ca ciupercile după ploaie, ici şi colo. Şi de ce sunt conduse de regi răi.

Brugmo se rostogoli de lângă el, prefăcându-se supărată, dar regele nu băgă de seamă.

— Mi-a zis că ştie, dar că nu poate să-mi spună. Sinele meu celest nu îi dă voie să dezvăluie nimic sinelui meu pământean.

Brugmo se întoarse din nou spre el.

— Mă voi întoarce în Ceruri cu tine? întrebă ea.

— Da, răspunse Gesar, ştiind ce dorea să audă consoarta lui preferată.

— Atunci, ce îl îngrijorează pe rege?

— Vreau să ştiu ce trebuie să mai fac.

— Mă doare să te văd aşa, zise Brugmo, luându-l în braţe.

Trupul ei fierbinte, care încetase să îmbătrânească după ce ajunsese la maturitate, alungă din mintea lui Gesar toate gândurile despre ţări duşmane şi aprinse focul din propriu-i trup.

— Lasă-l pe prinţul Gralha să conducă războinicii în luptă, ca eu să pot sta cu tine în fiecare zi, spuse ea.

Bărbatul – al cărui trup era, de asemenea, înfierbântat – nu zise nimic.

Când se crăpă de ziuă, strania lume nocturnă reveni la normal. Regele stătea la fereastră, în timp ce servitoarele lui Brugmo o ajutau să se îmbrace.

— Ar trebui să văd dacă tribul armurierilor a învăţat metoda de topire de la meşterii din Khache Yul, zise Gesar. Şi apoi să merg la Shanpa Merutse, care s-a îmbolnăvit. Şi, poate, la Tagrong, unde Khrothung s-ar putea să aibă nevoie de alinare. E posibil ca moartea lui Tonggod să-l fi schimbat.

Brugmo ceru să-l însoţească pe rege, dar el zise:

— Meza are un efect liniştitor asupra oamenilor, pe când tu îi faci pe bărbaţi să ardă de dorinţă.

Brugmo se întristă, dar el se prefăcu a nu băga de seamă asta. Regele îi mai zise doar atât:

— Mama nu se simte bine, aşa că te rog să mergi des să o vezi, cât sunt plecat.

Regele plecă.

Cum mergea rareori în inspecţie în vastul teritoriu pe care îl crease, supuşii nu-l recunoşteau. Presupuneau că era un aristocrat de rang înalt şi, temându-se că el şi contingentul său vor porunci un ospăţ văzând toate vacile şi oile acelea grase, păstorii îşi ascundeau animalele când apăreau la orizont steagurile lui viu colorate. Numai bătrânii, nevolnicii, bolnavii şi cei slabi de minte rămâneau pe marginile drumului, ridicând degetul mare, pentru a cerşi. Gesar le spunea slujitorilor să le arunce hrană şi îi lăsa să adauge petre preţioase, precum coralul, turcoazele şi turmalina. Copiii în haine zdrenţuite se bucurau nespus când găseau nestematele; săreau şi alergau ca nişte mânji. Bătrânii, cu chipurile veştejite de vitregiile vremii, se prosternau cu devoţiune Cerului. Unii suspinau încercând să sărute cizmele unui om de vază milos.

— Chiar poate să-i facă fericiţi o piatră preţioasă? o întrebă Gesar pe Meza.

— Slăvite rege, nu e vorba de piatra preţioasă, ci de noroc. Aceşti oameni n-au cunoscut norocul în întreaga lor viaţă, răspunse ea încet, cu ochii plecaţi.

Gesar se gândi la ţările pe care le cucerise, unde incantaţiile magice înfrânseseră vrăjile demonice şi deschiseseră uşi masive, care ferecau aur şi argint, cristal de stâncă, rubine, safire, sidef şi multe altele. Comorile se revărsaseră.

— Am dăruit atâtea comori. De ce nu au fost împărţite cu oamenii de rând?

Meza rămase tăcută un timp, apoi:

— Ţin minte că regele i-a spus cândva marelui dregător că a venit în lumea oamenilor pentru a o scăpa de demoni, nu pentru a se amesteca în treburile oamenilor.

— Se întâmplă de multă vreme asta în lumea oamenilor?

— Nu sunt vreo învăţată, dar îmi amintesc că lumea era aşa şi când m-am născut eu.

Regele rămase abătut tot restul zilei. Călărind alături de el, Meza îi simţi tristeţea.

— Onorabile şi respectabile soţ, toată lumea zice că ştii tot. Dar eu ştiu că ai multe întrebări despre lumea aceasta.

„Femeia asta ştie ce simt“, îşi zise Gesar şi se bucură că o luase cu el.

După câteva zile, ajunseră la fosta graniţă cu Hor. Trecuseră mai multe decenii şi pădurea pe care oştenii din ambele părţi aflate în conflict o folosiseră pentru a-şi construi taberele putrezise. Pe vechiul câmp de luptă, un altar din piatră marca locul unde Gyatsa Zhakar îşi sacrificase viaţa. Gesar descălecă şi dădu ocol altarului. Cizmele sale zdrobeau oase de cal putrezite şi vârfuri ruginite de săgeţi. În pământ se bătătorise deja o potecă.

— Ştiu cine s-a tot plimbat de colo până colo pe aici, zise Gesar. Arată-te!

Aplecat de mijloc, Shenpa Merutse se ivi de după un chiparos bătrân. Regele strigă de uimire când îi văzu paloarea.

— Remuşcarea îmi roade inima ca o insectă otrăvitoare, explică Shanpa Merutse. Acum, că Glingul e în afara oricărei primejdii, las’ să mă înghită.

Ploaia cădea repede din cerul senin.

— Ştim că eşti loial faţă de Gling, zise Gesar, apucându-l de umeri pe Shanpa Merutse. Când te torturezi singur în felul ăsta, până şi cerul varsă lacrimi.

— De ce mi-a salvat viaţa spiritul lui Gyatsa Zhakar? Nobleţea lui mă umileşte.

— Ca un om corect, a venit în ajutorul unui alt om corect, zise Gesar. A vrut să mă ajute să făuresc o temelie trainică pentru ţara noastră, una care va dura mii de ani.

Cu lacrimi şi stropi de ploaie şiruindu-i pe obraji, Shanpa Merutse privi spre cer şi strigă:

— Aşa este, Gyatsa Zhakar, zeu al războiului?

Tunetul bubui şi cerul se însenină, dând la iveală un curcubeu strălucitor.

— Păcatele mele sunt iertate? întrebă Shanpa Merutse.

Un alt bubuit răsună pe cerul albastru şi senin.

— Atunci, pot să mor în pace. Voi muri fericit dacă regele va binevoi să-mi viziteze moşia şi va accepta respectul poporului din

Hor.

— Eşti sigur că oamenii se vor bucura de venirea mea? întrebă Gesar, încruntându-se.

— Da.

— Dar cei pe care i-am întâlnit pe drum s-au ascuns de mine.

— Asta fiindcă n-au ştiut cine eşti.

— Am văzut, de asemenea, mulţi cerşetori, care nu aveau nimic. Erau bucuroşi să adune de pe jos pietrele preţioase pe care le împrăştiam. De ce? Nu li s-a dat nimic din comorile pe care le-am luat noi de la ţările pe care le-am învins?

— Slăvite rege, oştenii şi generalii care au luat parte la bătălii au fost răsplătiţi.

— Şi ce a rămas?

— Nu mult, cel puţin nu aici, în Hor. Ce am luat din războaie am cheltuit pe alte războaie.

— Şi femeile şi copiii care cerşesc pe drum?

— Sunt mamele şi copiii oştenilor care au murit.

— De ce nu li s-a dat ajutor?

— Vom fi în stare să-i ajutăm când nu vor mai fi războaie. Eu, unul, îi voi ajuta. Nu toţi eroii puternici şi oamenii de vază din Gling sunt miloşi.

În Hor, Gesar fu întâmpinat cu bucurie de mulţimi care ovaţionau. Văzu că acei oameni se simţau norocoşi şi mândri că trăiesc într-o ţară făurită de un mare rege. În seara de dinaintea plecării din Hor, Gesar şi Meza se bucurară să fie împreună după banchet.

— Se pare că a sosit vremea să mă întorc în Cer, zise el.

— Te lasă inima să ne părăseşti? întrebă Meza, lipindu-şi obrazul de pieptul lui.

— Dacă rămân aici, se pare că războaiele nu vor înceta niciodată.

— Dar tu ai nimicit demonii care provocau suferinţă oamenilor.

— Şi totuşi, oştenii continuă să moară, iar soţiile şi copiii lor cutreieră pământul ca nişte câini fără stăpân.

După ce plecară din Hor, merseră pe domeniul prinţului Gralha. Din vârful fortăreţei acestuia, într-o noapte înstelată, văzură munţii aliniaţi de la est la vest şi un fluviu mare, care curgea de la

nord la sud printr-un canion adânc şi întunecat. Văzură, de asemenea, flăcările topitoriilor. Gralha îi spuse regelui că a doua zi vor merge să vadă cum făureau meşterii noile arme, după tehnicile deprinse de curând.

— Nu-i nevoie să mergem, zise regele. Putem vedea de aici.

— Dar prezenţa măreţului rege va fi o imensă onoare pentru meşteri.

— Multă bogăţie trebuie să se fi cheltuit pentru făurirea acestor arme, zise Gesar privind flăcările.

— Comorile pe care le-am obţinut din războaie au fost de ajuns.

Gesar petrecu trei zile în fortăreaţa lui Gralha, dar nu pomeni nimic despre arme. Fie stătea de unul singur, în tăcere, fie îl instruia pe Gralha cum să fie un rege care se îngrijeşte de bătrâni şi săraci, un rege aşa cum dorise Gesar să fie, dar nu reuşise.

— Prin vinele tale curge sângele lui Gyatsa Zhakar, aşa că trebuie să fii la fel de deschis ca el când vei deveni regele Glingului, îi zise el lui Gralha.

Prinţul Gralha păli auzind vorbele regelui şi îngenunche dinaintea lui. Curtenii săi îi spuseseră că nu trebuia să-i dea regelui impresia că era nerăbdător să-i urmeze la tron.

— Tu eşti fiul lui Gyatsa Zhakar, îi zise regele, ajutându-l să se ridice. Nu-ţi lăsa mintea cuprinsă de astfel de gânduri.

Când plecau din fortăreaţă, Gesar îi spuse lui Meza:

— Am aşezat pe umerii prinţului Gralha o sarcină grea. Nu va şti dacă să dăruiască poporului toate bogăţiile sau să continue să facă arme puternice.

— Poate că va învăţa să fie un rege măreţ.

— Un rege tulburat, râse Gesar.

— Dacă un rege nu poate fi niciodată fericit, de ce vrea tronul Unchiul Khrothung?

Regele îi spuse să-l întrebe chiar pe Khrothung, când vor ajunge pe pământul tribului Tagrong.

Însă ea nu îndrăzni să-l întrebe aşa ceva la banchetul somptuos organizat în onoarea lor de tribul Tagrong. Khrothung încă era adâncit în durere, dar când regele încercă să-l consoleze, redeveni cel de odinioară şi durerea îi părăsi chipul. După banchet, Khrothung o luă de mână pe Meza şi o rugă să-i ofere regelui o bucată de coral de aproape trei metri şi o statuie din bronz a lui

Buddha, care se formase natural în munţi.

Meza îl întrebă dacă dorea ceva în schimb.

— Vestea despre vizita regelui s-a răspândit peste tot. Toată lumea zice că în curând se va întoarce în Cer. Numai eu, Khrothung, am puteri magice asemenea lui.

— Unchiul vrea să zică…

— Să ştie că numai Khrothung ar trebui să-i moştenească tronul.

Meza crezuse că regele va refuza daruri atât de scumpe, dar el nu o făcu. Zise doar atât:

— Dacă trăim într-o poveste, atunci totul a fost deja stabilit şi în cazul ăsta, la ce îi va folosi că-mi dăruieşte aceste lucruri?

Îi spuse lui Meza să vândă darurile negustorilor persani sau chinezi, întotdeauna dornici de comori rare. Banii urmau să fie împărţiţi săracilor pe care îi întâlniseră de-a lungul drumului.

— Ne vom întoarce în curând la palatul din Tagste khar, aşa că, dacă vom întâlni pe cineva fără casă, îi vom dărui una. Dacă vom întâlni o fată pe cale să se căsătorească, fără colier din coral, îi vom dărui unul. Vom da leacuri bolnavilor, cizme trainice desculţilor, o speranţă de viaţă deznădăjduiţilor.

Oftă, apoi continuă:

— Am fost din nou în visul acelui om. Am intrat în corpul lui, dar i-am putut vedea faţa.

I-l descrise pe Jigmed lui Meza: un bărbat înalt, foarte slab, cu un chipul tocit de intemperii. Praful de pe cizmele sale dovedea că e mereu pe drumuri, cu lăuta lui. Ochii îi erau lipsiţi de strălucire.

— De vreme ce sinele meu celest l-a ales să-mi răspândească povestea în Gling, de ce nu e un om de viţă nobilă?

Povestitorul

Respingerea

Jigmed cântă într-un sat. După reprezentaţie, sătenii nu respectară obiceiul de a-l răsplăti cu hrană şi bănuţi, crezând că ar trebui să fie plătit de căpetenia satului, de vreme de acesta

organizase evenimentul. Contul colectivităţii nu ar fi trebuit folosit exclusiv pentru inspectorii oficiali; o reprezentaţie precum cea a lui Jigmed întrunea şi ea această condiţie. Însă căpetenia satului insistă că o activitate tradiţională ar trebui să se desfăşoare într-o manieră tradiţională.

— Un cal bun va urma întotdeauna o un drum pe care stăpânul său îl cunoaşte, zise el.

Nici una dintre părţi nu cedă şi, în final, un tânăr veni în faţă şi îi dădu lui Jigmed o sută de *yuan*-i. Solicită să fie discipolul lui Jigmed, dar acesta răspunse că, de vreme ce poveştile îi fuseseră dăruite de Cer, nu putea să le predea altora. Tânărul spuse că voia să înveţe doar tehnici şi melodii la lăută, nu poveştile. Scoţându-şi lăuta din husă, tânărul cântă câteva note.

— Vreau să folosesc lăuta asta ca să cânt melodiile tale.

Jigmed crezuse că va dura mult timp să-l înveţe pe tânăr, dar acesta învăţă în trei zile. Când oboseau mergând pe câmpurile pustii, se aşezau şi cântau împreună. Jigmed cânta câteva note, după aceea le cânta şi tânărul. În curând, procedară la fel şi cu pasaje mai lungi. Tânărul le deprinse repede. Într-o zi, ajunseră la o prefectură autonomă care avea reputaţia de a fi făcut parte din fostul Gling. Vânturi neîncetate îi împingeau din spate în timp ce coborau spre oraş, ajutându-i să îşi păstreze ritmul de mers chiar şi după un drum lung. Vântul bătea spre nord, dar norii pufoşi de deasupra lor pluteau iute spre est. Oraşul avea o piaţă publică mare. Acolo, lângă o fântână, stăteau doi bărbaţi privind maşinile şi oamenii care treceau pe lângă ei.

— Profesore, aici trebuie să ne luăm adio, zise tânărul.

Încercă să plătească pentru lecţii, dar Jigmed refuză.

— Melodiile însoţesc poveştile, aşa că de ce vrei doar melodiile? îl întrebă Jigmed, căci se răzgândise şi ar fi fost bucuros să-l înveţe lunga poveste pe tânărul cel vesel.

— Vreau să născocesc versuri noi pentru aceste cântece, răspunse tânărul.

Începu să cânte despre iubire, cu ochi trişti. La început cântă încet, dar apoi melodia luă avânt. Era melodia lui Jigmed, însă cumva diferită. Jigmed simţi că i se umflă inima, întinzându-se dincolo de piaţă. Când lumea îl auzi pe tânăr cântând, se strânse în jurul lui şi, pe măsură ce mulţimea creştea, femeile ţipau şi

bărbaţii fluierau, căci ştiau cine era. Jigmed îşi dădu seama că tânărul era un cântăreţ celebru. În ovaţiile publicului, cântăreţul îl prezentă mulţimii pe „profesorul“ său; oameni îl aplaudară politicos. Apoi, aruncându-şi căciulile şi baticurile în aer, îl rugară pe tânăr să mai cânte ceva. El mai interpretă un cântec. Jigmed se ridică să plece. Cântăreţul nu se putea opri, aşa că îi ură din priviri rămas-bun; ochii tânărului erau în ton cu cântecul de dragoste pe care îl interpreta, trişti şi emoţionaţi. Jigmed plânse când părăsi mulţimea şi piaţa.

— E din cauza vântului, zise el.

Apoi îşi spuse în sinea lui: „Plâng“.

Şi plânse din nou.

Petrecu noaptea pe o păşune care-i amintea de casă. Când focul aţâţat cu bălegar de vacă uscat se stinse, Jigmed adormi, însă în timpul nopţi se trezi. O femeie mirosind a oi şi a frunze proaspete i se strecură sub pătură. Ţinând-o în braţe, Jigmed gemu de plăcere.

— Vocea ta nu pare a fi a unui *grungkan*, zise ea.

— Oh! Oh!

Apoi rămase din nou singur sub pătură.

Adormi în sunetele scoase de pruncul care sugea la sânul femeii care tocmai plecase de lângă el şi în lumina stelelor, care se cernea pe iarba plină de rouă.

În vis îi apăru Gesar.

— De vreme ce nu vrei să-mi spui nimic, doresc să-ţi văd chipul, zise Gesar. Eşti altfel decât mi-am închipuit.

— Cum ar trebui să arat?

— Nu eşti chipeş.

— Eram un păstor prost înainte ca zeii să-mi îndese în burtă poveştile despre tine.

— Ai avut o viaţă bună?

— Uneori. Alteori, nu.

— Ai un cămin?

— Am avut, dar apoi am început să cânt prin ţară poveştile despre tine. Cele patru zări sunt casa noastră, a povestitorilor.

— „A noastră“? Mai sunt şi alţii?

— Da, mai sunt mulţi. Dar toţi zic că eu sunt cel mai bun.

— Şi soţia ta?

— Nu am soţie.

— Nu pari să ai nici bani.

— Am făcut nişte bani, nu demult. O sută de *yuan*-i! arătă Jigmed spre bancnotele din buzunarul său.

— Dar alea sunt doar nişte bucăţi de hârtie.

— Hârtia cu însemnele băncii înseamnă bani.

— Carevasăzică, pentru tine scrisul e magic. Ştii că aici scrisul înseamnă doar nişte cuvinte pe hârtie. Mă aflu pe domeniul lui Khrothung.

— Ţi-a oferit daruri deoarece vrea să fie rege după tine.

— Va deveni rege? Nu vrei să-mi spui. Dar n-o să-l las. În cercetarea mea, am văzut multă lume care suferă. Sunt rege. Şi atunci de ce atât de mulţi oameni sunt flămânzi şi fără casă? Unde eşti tu, sunt mulţi oameni care suferă?

— Mulţi.

Jigmed vru să-i spună că şi el se număra printre ei, dar nu o făcu. În schimb, zise: Există funcţionari de seamă şi persoane de vază, precum şi bogătaşi.

— Deci lumea nu s-a schimbat.

— Nu.

— Mai sunt războaie?

— La televizor se zice că multe ţări din lume sunt în război, dar nu mai sunt lupte între demoni şi zei. Oamenii se luptă cu alţi oameni – oameni negri, oameni albi, oameni de culoarea noastră.

— Atunci, o să plec înapoi, zise regele şi dispăru.

Când se trezi, Jigmed nu ştiu pe moment unde să meargă în continuare. Apoi îşi aduse aminte de lama care scria povestea lui Gesar, cel care săpa după comoara din inimă. Aşa că o apucă într-acolo. Ajunse după două săptămâni. În foşnetul copacilor, aşteptă ca lama să-şi termine meditaţia.

— Le-am spus c-o să te întorci, zise lama, când îl văzu.

— Mă aşteptai?

— Da. Vreau să te învăţ poveştile noi pe care le-am descoperit în inima mea, ca să le poţi cânta.

Gândindu-se la regele din vis, Jigmed lăsă capul în jos.

— Nu vrei? întrebă lama.

Jigmed trecu direct la subiect:

— Despre ce ai scris?

— Au existat mulţi *grungkan*-i, dar nici unul nu a spus vreodată

o poveste completă. Am fost inspirat de zei să dezvălui toate faptele eroice ale lui Gesar.

— Ce altceva a mai făcut?

— A nimicit mai multe ţări ale demonilor, de care nu a auzit nimeni.

Jigmed rămase tăcut un moment, apoi zise:

— Nu vreau să fac asta. Şi te rog să nu mai scrii. Regele Gesar e obosit. Vrea să se întoarcă în Cer.

Lama fu foarte surprins.

— Tu, un om de rând, îi faci morală unui lama?

— Te rog, te implor. S-a săturat de război.

— Războiul i-a adus glorie!

Lama părea trufaş.

— Ai fost norocos că zeii te-au ales să fii *grungkan*. Cum îndrăzneşti să critici poveştile? Aceia dintre noi care am fost aleşi de el ar trebui să-i fim slujitori umili.

— Cred… Cred că va uita lumea oamenilor după ce se va întoarce în Cer.

— Zei! Ascultaţi ce zice nebunul ăsta!

— Te rog…

— Intendent! Dă-l afară pe omul ăsta!

— N-am dreptate?

— Nu.

— Ba am.

— Intendent!

Povestea

Veşti din China

În timp ce regele Gesar îşi vizita teritoriul, de pe meleagurile îndepărtate ale Chinei trei porumbei plecară în zbor. Veneau din Pavilionul Orhideei Parfumate, unde prinţesa chineză locuia singură în palatul de aur. Un porumbel îi ducea regelui Gesar o scrisoare de la prinţesă; ceilalţi doi aduceau daruri: o bucată de jad fin şi seminţe de plante exotice din grădina prinţesei.

Porumbeii trebuiau să traverseze mai întâi o ţară muntoasă numită Minyag, care se întindea între China şi Gling. În trecut, Minyagul îl ajutase pe Regele Gesar, dar Yutse Tonpa, regele Dharma din Minyag, era nemulţumit de Gling şi impusese taxe mari caravanelor din Gling. Nu peste mult timp, închisese graniţa şi cele două ţări nu mai comunicau.

În ziua aceea, în timp ce porumbeii zburau deasupra Minyagului, Yutse Tonpa era în contemplaţie în munţi, chemând vânturile şi ploaia pentru a-şi spori puterea magică. Zărind porumbeii, chemă nori ca nişte şerpi, lăsând doar o mică porţiune de cer senin deasupra capului său, şi transformă un toiag fermecat într-un pom încărcat de fructe. Când porumbeii se aşezară în pom, acesta se preschimbă într-un sac uriaş şi îi prinse.

— Mesageri din China, nu ţara mea este destinaţia voastră, zise el râzând în hohote. Încotro zburaţi aşa zoriţi?

— Nu ne mai putem îndeplini datoria, aşa că omoară-ne.

— Sunteţi prea mici. După un zbor atât de lung, sunteţi piele şi os. Să vă omor doar ca să vă ronţăi oasele? Nu.

Apoi regele citi scrisoarea, după care zise:

— Loiali porumbei ai prinţesei chineze, trebuie să-i duceţi regelui Gesar această scrisoare.

Îi trată pe mesageri cu o masă copioasă, ca să-şi recapete puterile.

— Acum luaţi-vă zborul. Şi întrebaţi-l pe Gesar din partea mea cum îşi va călăuzi oastea până în ţara voastră, dacă eu nu îl voi lăsa să treacă prin a mea? Prinţesa voastră va trebui să-mi ceară ajutorul.

— O vei ajuta?

— Dacă va accepta să se mărite cu mine.

Porumbeii zburară spre Gling, dar când ajunseră la palatul din Tagste khar, o găsiră doar pe Brugmo. Aceasta, auzindu-le veştile, deveni geloasă. Le spuse despre vizita regelui, însoţit de Meza, aşa că porumbeii zburară în Hor. Însă regele deja plecase de acolo. Când porumbeii ajunseră pe domeniul prinţului Gralha, fură cât pe ce să fie omorâți de meşterii din tribul armurierilor, care îşi puneau săgeţile la încercare. Prinţul Gralha îi linişti, apoi le arătă drumul spre tribul Tagrong. Înainte ca porumbeii să dispară în văzduh, prinţul le ordonă oştenilor să se pregătească pentru o

expediţie militară în China.

Când porumbeii ajunseră la tribul Tagrong, Khrothung îi întâmpină cu bucurie. Le zise că el era renumitul rege din Gling. Păsările îi dădură scrisoarea şi darurile de la prinţesă.

— Mergeţi şi spuneţi-i prinţesei voastre că Gesar îşi va trimite oştile în China fără întârziere, zise el, apoi îşi strânse armata şi porni spre palatul chinez.

Când Gesar se întoarse, în sfârşit, la palatul său, Brugmo nu îi spuse despre cererea de ajutor a mesagerilor chinezi, temându-se ca regele să nu pornească într-o altă călătorie lungă. Apoi, într-o zi frumoasă şi însorită, la scurt timp după întoarcerea lui, pe când Gesar se odihnea într-un cort, pe o pajişte plină de flori, bând cu dregătorii săi şi ascultând cele mai noi cântece, în zare apărură trombe de praf galben.

— Nu s-a chemat oastea, zise regele, surprins.

— Praful se ridică pe drumul public dinspre teritoriul Tagrong, remarcă marele dregător, privind cu atenţie la orizont. Doar nu crezi că Khrothung...

Fură trimise solii în toate colţurile regatului, chemând degrabă oştenii din toate triburile, pentru a apăra palatul. La vreo douăsprezece mile de oraşul fortificat, gărzile palatului aflate în subordinea lui Danma, stăteau în calea înaintării lui Khrothung.

— Onorată căpetenie a tribului Tagrong, de ce ai plecat de pe pământul tău? Încotro te îndrepţi, atât de mândru?

— Am adus în faţa regelui o chestiune importantă. Dacă întârzie să ajungă la urechile sale, Danma, să ştii că o să-ţi pierzi capul.

— Aduci în oraşul fortificat o armată mare, fără ca aceasta să fi fost chemată.

Cuvintele lui Danma, aprinseră flăcări în inima lui Khrothung, tot aşa cum o suflare de aer reaprinde un tăciune mocnit.

— Cei câţiva oameni pe care îi ai nu pot ţine piept oştirii mele.

— Carevasăzică, plănuieşti o lovitură de stat.

Khrothung pornise la drum pentru a-i duce mesajul regelui şi a-l urma în China; dar, dacă ei credeau că pune la cale o lovitură de stat, de ce să nu facă asta?

— Şi dacă ar fi aşa?

Mâniat de aroganţa lui Khrothung, Danma porni să-l atace.

Se întuneca, dar Khrothung continuă să lupte până când Dongtsan, fiul său, veni călare să-i despartă.

— Danma nu ne-ar aţine calea fără încuviinţarea regelui, zise el. Poate că regele e îngrijorat de intenţiile tale. Nu e nevoie să forţezi lucrurile, tată. Îi voi duce chiar eu scrisoarea.

— Gesar! blestemă Khrothung. Am venit cu intenţii bune, dar în loc să mă tratezi cu vin de soi şi ceai bun, îţi trimiţi generalul să-mi blocheze drumul. Crezi că mă răscol? Prea bine, o să mă răscol!

— N-o fi palatul foarte bine păzit, dar toată lumea ştie că Gesar are puteri imense, zise Dongtsan.

— Gesar foloseşte magia. La fel şi eu! Chiar eşti fiul meu? Cum poţi fi atât de dornic să i te supui?

Khrothung continuă cu glas scăzut:

— Încerc să îndrept o greşeală. Dacă vom reuşi, va fi un prilej trimis de Cer. Dacă nu, îi voi spune lui Gesar că Danma a insistat să se lupte cu mine. Pregăteşte trupele pentru o bătălie mâine-dimineaţă. Dacă vom învinge, vom merge direct la palat. Dacă nu, tu tot vei avea timp să îi duci scrisoarea din China.

Însă la miezul nopţii se lăsă o ceaţă groasă. Oştenii Tagrong trebuiră să aştepte răsăritul înainte de a lansa atacul. Dar Gesar folosise magia pentru a pogorî ceaţa şi ziua în amiaza mare semăna cu amurgul. Khrothung nu putu ataca. Oricât încerca, nu reuşea să risipească ceaţa, căci zeii munţilor şi regii dragonilor de apă veniseră în ajutorul regelui. În a treia zi, Khrothung îşi retrase provocarea la luptă şi Dongtsan, fiul său, îi arătă lui Danma scrisoarea din China, cerându-i permisiunea de a-l vedea pe rege.

Regele acceptă să primească scrisoarea de la Dongtsan şi îl răsplăti.

— Peste câteva zile, triburile se vor aduna aici şi atunci vom hotărî ce e de făcut.

— S-a întâmplat doar pentru că Danma l-a forţat... sări Dongtsan în apărarea tatălui său.

— Am fost îngăduitor cu tine. Du-te acum, dar întoarce-te peste trei zile, împreună cu tatăl tău, zise Gesar.

După trei zile, Khrothung veni să ceară iertare regelui.

— Probabil că acum ai sta pe tronul de aur, de n-ar fi fost curajul lui Danma, replică Gesar. Ce mi-ai face dacă ai deveni rege? M-ai omorî? M-ai arunca în temniţă? M-ai surghiuni în pustietate,

aşa cum ai făcut acum mulţi ani?

— Citeşte scrisoarea din China înainte de a hotărî cum să mă pedepseşti, zise Khrothung, lovindu-şi fruntea de pardoseală. Dacă n-ai nevoie de mine, poţi să mă ucizi sau să mă torturezi, iar eu nu voi crâcni.

Regele porunci să i se citească scrisoarea. Plicul dădu la iveală trei foi de mătase subţire, ticsite de cuvinte. Nimeni de la Curte, nici dregătorii, nici vrăjitorii, nu ştia să citească scrisul străin. Aşa că Gesar porunci ca Khrothung să fie întemniţat. Urma să decidă ce va face cu el după ce scrisoarea avea să fie tălmăcită.

— Dacă mama naturală a lui Gyatsa Zhakar ar fi în viaţă, ar fi uşor să înţelegem scrisoarea, zise marele dregător.

— Glingul face negoţ cu China de mulţi ani şi cu toate astea, se pare că nu avem pe nimeni a cărui gură să poată vorbi două limbi şi ai cărui ochi să poată citi două feluri de scriere spuse regele, încruntându-se.

Fără un cuvânt, bătrânul general Danma îl împinse în faţă pe prinţul Gralha.

— Ai învăţat limba asta străină? râse Gesar.

— Nu. Însă lama care traduc sutrele în temple şi negustorii care călătoresc între cele două ţări o cunosc.

— Adu-i la palat.

Povestea

O consoartă-demon aducătoare de haos

„Prinţesa măreţei Chine se înclină înlăcrimată la tronul marelui rege Gesar, eroul şi leul din Ceruri. Te rog să-mi dai voie să îți spun respectuos ce anume a dus la rugămintea mea.“

Prinţesa îşi depănase povestea în scrisoare.

Împăratul chinez Gela Genggong conducea o ţară imensă, cu un popor numeros. Însă nici una dintre cele o mie cinci sute de consoarte din palat nu îl mulţumea pe deplin, aşa că nu alese dintre ele pe viitoarea împărăteasă. Căutase în statele vasale învecinate, dar tot nu găsi vreuna care să-l mulţumească. Într-un

târziu, dregătorii prinseseră de veste despre o prinţesă, Ngima Khrice, din palatul neamului Dragon de la Oceanul de Răsărit, care ajunsese la vârsta măritişului. Frumuseţea ei era descrisă drept neasemuită şi tuturor le era limpede că ea îl va mulţumi pe împărat – dacă între cei doi se putea încheia o căsătorie. Fără să-l anunţe, dregătorii trimiseseră o delegaţie pe o navă încărcată cu aur, pietre preţioase, argint, bronz şi lemn de santal, precum şi cu elefanţi, păuni, dragoni zburători şi păsări phoenix.

Însă în palatul neamului Dragon nu exista nici o prinţesă de vârsta măritişului. Fusese un şiretlic pus la cale de un demon care voia să stăpânească China. După nouă zile petrecute pe ocean, nava sosise la palatul creat de demon. Falsul rege Dragon consimţise la cererea în căsătorie din China şi promisese o zestre care includea comori din adâncul mării. Fură puse la cale trei zile de sărbătoare, după care o prinţesă, cameristele ei şi comoara rară din ocean ieşiră la suprafaţa oceanului şi fură luate pe nava chinezească. Vântul bătea din pupa, umflând pânzele, şi vasului îi luă mai puţin de trei zile să se întoarcă acasă.

Prinţesa avea pielea albă şi catifelată, mai delicată ca sideful, şi chipul ca o floare îmbobocită şi se mişca precum briza care mângâie valurile oceanului. Împăratul fu năucit.

Sosi primăvara, zugrăvind în verde sălciile de lângă zidurile palatului. Era vremea să se ofere jertfe zeilor pământului şi celor cinci grâne, dar Ngima Khrice refuză să părăsească palatul.

— Sunt frumoasă? îl întrebă ea pe împărat.

— Cuvântul ăsta nu ajunge pentru a-ţi descrie graţia şi frumuseţea.

Ea începu să plângă.

— Scump soţ şi stăpân, frumuseţea mea, care nu poate fi descrisă în cuvinte, e doar pentru ochii tăi, nu pentru ochii supuşilor tăi. Privirea lor ar fi un blestem, vorbele lor – o blasfemie. Să mă expui acelor ochi şi limbi ar însemna acelaşi lucru cu a lăsa o floare delicată în vânt şi ger.

De data asta, împăratul merse singur, dar apoi nu se mai duse niciodată. Începu să neglijeze treburile Curţii şi lăsa cameristele prinţesei să transmită mai departe edictele lui. În cea mai mare parte a timpului, ele îi răstălmăceau cuvintele după cum le convenea. În curând, nenorocirile se ţineau lanţ. Lacurile secau;

cocorii migrau, luând cu ei ţipetele gălăgioase – chiar şi cei pictaţi pe mătase de artiştii de la Curte. Munţii impunători se sfărâmau de la mijloc; râurile îşi schimbau cursul. Unii oameni rămaseră fără sursele de apă indispensabile vieţii; alţii aveau prea multă apă, iar drumurile şi satele, ba chiar şi oraşele lor erau inundate.

Când prinţesa Agon-tso, copilul împăratului cu împărăteasa-demon, ajunse la majorat, ţara aproape că nu mai putea fi salvată. Între timp, dregătorii îşi dăduseră seama că împărăteasa Ngima Khrice nu venise din palatul neamului Dragon, ci apăruse din sângele a nouă femei-demon.

Trei zei deghizaţi într-un şchiop, un orb şi un mut fură trimişi în ajutor. Sosiră în capitală cu un bou şi un măgar. În piaţa din faţa palatului, legară cozile celor două animale şi începură spectacolul. Mutul dansa, orbul cânta şi şchiopul făcea scamatorii. Lumea îi salută bucuroasă. La asfinţit, neputându-şi înfrânge curiozitatea, împărăteasa Ngima Khrice îşi acoperi faţa cu o eşarfă din mătase şi urcă în turnul de pază care dădea spre piaţă. Însă când soarele, care se apropia de linia orizontului, îşi trimise ultimele raze strălucitoare, luminând turnul, o pală de vânt îi desfăcu eşarfa şi frumuseţea ei fu expusă privirii mulţimii. Ochii lor se delectară cu ea, din gură li se revărsară laude şi astfel frumoasa sirenă căzu în puterea unei vrăji rele.

După ce se întoarse în palat, se îmbolnăvi. Nu mai voia să vadă pe nimeni. Numai fiica ei avea voie să o viziteze, dar şi ea vedea numai draperiile groase drapate în jurul patului. Din spatele acestora, îi auzi pe tatăl ei spunând:

— Am chemat cei mai renumiţi vraci din ţară şi am cheltuit mult aur din vistierie ca să-i plătesc. De ce nu te vindeci?

— Nu m-aş putea vindeca nici dacă ai folosi toată bogăţia ţării, zicea împărăteasă, plângând cu suspine.

— Nu se poate face nimic?

— Ochii şi gurile supuşilor tăi m-au blestemat, aşa că trebuie să mor. Dar mă voi întoarce la tine.

— Te vei naşte din nou? N-o să mai iubesc nici o altă femeie.

Împărăteasa îi spuse că se va întoarce numai dacă el făcea întocmai cum îi zicea ea: după ce murea, trupul trebuia să îi fie înfăşurat în mătasea cea mai fină şi pus într-o cameră întunecată, în care nu pătrundea lumina.

— Trebuie să porunceşti ca soarele să fie redus la tăcere cu aurul din tezaur, luna, cu argintul şi stelele, cu scoicile de sidef. Nici o pasăre nu trebuie să fie în văzduh şi niciun peşte în apă, iar în aer nu trebuie să sufle nici măcar o adiere de vânt.

Ea avea să stea nouă ani în locul acela întunecat şi tăcut. După aceea, avea să fie şi mai frumoasă. Mai mult de atât, avea să fie nemuritoare.

— Tu vei dobândi nemurirea, dar eu voi muri, zise împăratul.

— Te voi ajuta să capeţi nemurirea, răspunse împărăteasa, cu glas stins.

Ştiind că aşa ceva era cu neputinţă, împăratul fu copleşit de durere. Însă împărăteasa-demon ştia că viaţa ei atârna de un fir de păr, aşa că adăugă:

— După moartea mea, trebuie să porunceşti să fie distruse toate podurile care duc spre Gling şi să fie închise toate debarcaderele pentru feriboturi. Vestea morţii mele nu trebuie să ajungă niciodată în Gling.

— De ce?

— Gesar va veni să-mi ardă trupul şi nu mă voi putea întoarce la tine. Ţine minte asta.

Prinţesa Agon-tso auzi fiecare cuvânt.

După câteva zile, împărăteasa muri şi prinţesa fu cuprinsă de o durere adâncă, dar tatăl ei era de o mie de ori mai îndurerat. Petrecea fiecare noapte în camera izolată, dormind lângă împărăteasă pentru a-i încălzi trupul. Soarele, luna, chiar şi cele mai lipsite de strălucire stele dispărură din China, iar ţara se cufundă în întuneric. Păsările nu mai ciripeau, florile încetară să mai înflorească şi oamenii nu mai cântau. În cele din urmă, prinţesa înţelese că mama ei era un demon, venit să provoace haos în lumea oamenilor. Dacă renăştea, cine putea şti ce calamitate urma să se abată asupra ţării? Fata, care avea o inimă bună, hotărî că demonul trebuia ucis şi că în ţară trebuia să revină lumina. Vorbi despre asta cu fetele alături de care crescuse şi deciseră să folosească porumbeii mesageri pentru a cere ajutorul Regelui Gesar.

Astfel ajunse la curtea lui Gesar scrisoarea brodată în beznă cu fir de aur, pe mătase neagră. Ceea ce îi nedumeri fu metoda de

ucidere a demonului: o împletitură din pietre preţioase verzi, albe, roşii, galbene şi verde-închis, purtată de un *yaksa* pe nume Asal Lokhra. Toată lumea ştia de existenţa lui, dar nimeni nu ştia unde putea fi găsit.

Atunci îl auziră pe Khrothung cântând în temniţă:

— Trebuie să întrebi norii, dacă vrei să ştii când va cădea ploaia. Norii zboară mai sus decât aripile şoimilor, dar cel care ştie unde se află Asal Lokhra e închis în temniţa regelui.

Auzindu-l, curtenii începură să chicotească, dar zâmbetele dispărură sub privirea aspra a regelui. Khrothung cânta mai departe.

— Era cât pe ce să-l omor pe prizonier, dar acum descopăr că încă mai este folositor, râse Gesar, poruncind să fie adus Khrothung.

Când acesta se află în faţa sa, îl întrebă:

— Y*aksa* poartă, într-adevăr, o împletitură de pietre preţioase? Unde se află el acum?

— Mărit rege, am mâinile strâns legate şi limba îmi e fără astâmpăr.

— Dar limba ta este încă foarte pricepută la vorbă, deşi moartea te pândeşte. Eşti un laş. Acum de ce nu ţi-e frică?

— Frica e fără rost când urmează să mori. Iar nepotul meu încă are nevoie de mine pentru a înfrânge demonul din China.

— Dezlegaţi-l.

De îndată ce i se scoaseră funiile de la mâini, Khrothung căzu în genunchi în faţa regelui, zicând:

— Îţi mulţumesc că mi-ai cruţat viaţa.

Povestitorul

Dajian Lu

Dajian Lu era denumirea străveche a unui loc pe care oştile Manchu îl foloseau ca loc de plecare pentru o expediţie militară într-o ţară străină. Ei au construit acolo furnale – *lu* – pentru a făuri vârfuri de săgeţi, dându-i locului acest nume. Mai târziu, a

fost redenumit Kangding. Trecu un secol, apoi mai multe, şi locul deveni un oraş mare şi aglomerat de la graniţă, unde călătorii veneau şi plecau nestânjeniţi, iar alpiniştii îşi refăceau stocul de echipament pentru ultima dată în centrele de aprovizionare aflate în aer liber. Ţăranii veneau în oraş să-şi vândă ciupercile şi plantele medicinale, iar păstorii veneau cu brânză şi unt.

Acum, de hotelul cel mare din oraş era agăţat un banner din pânză roşie, pe care scria: „Felicitări cu ocazia deschiderii Conferinţei Ştiinţifice despre Gesar“.

Jigmed, care cutreiera păşunile, fu adus la hotel într-un jeep. Acolo îl văzu pe savantul care îl descoperise şi în seara aceea cântă povestea despre biruirea demonul din China, intitulată „Consoarta Meza fură prin vicleşug unelte fermecate“. Bătrânul savant o traduse în mandarină şi în engleză.

A doua zi participă la sesiunea de dimineaţă a lucrărilor conferinţei, dar nu reuşi să priceapă despre ce se discuta. În timpul mesei de prânz, se holbă la candelabrul de deasupra capului său, dar încetă când, spre jena lui, băgă de seamă că lumea îl privea.

— La ce te uitai aşa? îl întrebă bătrânul savant.

— Atât de multă sticlă… Îmi era teamă că ar putea să cadă, răspunse Jigmed.

— Tinere, aceea nu e sticlă. E cristal.

— Atât de mult cristal? zise Jigmed, făcând ochii mari.

— Eşti surprins? În cântecele tale, cânţi despre imensele cantităţi de cristal pe care Gesar le obţine din tezaurele duşmanilor săi.

— Dar e doar o poveste, pe când candelabrul ăsta e adevărat…

Cuvintele sale fură auzite întâmplător de un expert în legenda lui Gesar, care stătea în apropiere.

— *Grungkan* crede că cristalul şi alte comori există doar în poveşti, că nu ar putea exista în asemenea cantităţi în viaţa reală? întrebă acesta.

Un profesor de la altă masă se mută lângă ei, spunând:

— Se pare că nu sunt singurul care pune la îndoială credibilitatea poveştii, dacă până şi un *grungkan* faimos se îndoieşte.

Cu un braţ pe după umerii lui Jigmed, continuă:

— Maestre Povestitor, spune-mi de ce nu crezi că povestea e

adevărată.

— Dar n-am zis asta, protestă Jigmed, înroşindu-se la faţă.

— Dar ai sugerat că astfel de lucruri se pot petrece doar în poveşti.

— Nu vorbeam despre poveşti. Spuneam doar…

Ridică privirea spre candelabrul din cristal şi se bâlbâi:

— Eu… eu… eu nu zic că povestea…

— Ar trebui să-l lăsăm să cânte, interveni prietenul lui Jigmed.

Bătrânul savant îl conduse pe Jigmed de la masă, în jos pe scările late, scoţându-l afară, până la râul cu ape repezi care curgea prin centrul oraşului. Briza care adia dinspre râu îi limpezi capul şi Jigmed zise:

— Nu-mi plac oamenii ăia.

— Nu te aşteptai să dezbatem la o conferinţă dedicată lui Gesar dacă povestea e adevărată sau nu, aşa-i? râse savantul.

Jigmed scoase un zgomot din gâtlej, aprobând.

— N-ar fi trebuit să te amestec în treburile astea. Am sugerat să te invităm doar ca să cânţi pentru specialişti.

— Vreau să plec înapoi.

Privirea lui Jigmed se întoarse spre vest, urmând cursul râului. Ştia că dincolo de vârful de la capătul canionului se afla Khampa, cu păşunile sale, cu munţii cu creste înzăpezite şi lacuri albastre ca nestematele. La trecătoarea din munţi, şoseaua principală se ramifica precum un copac; fiecare drum secundar ducea la un sat din vale sau la o păşune de munte. Un povestitor era asemenea unei păsări, zburând printre aceste ramificaţii înainte de a se aşeza pe una pentru a-şi cânta minunatul său cântec. De generaţii, aşa călătoriseră poveştile printre oameni.

— Cunoşti toate acele locuri, îi zise Jigmed savantului vârstnic. De cealaltă parte a muntelui se află Minyag, iar dacă o ţii spre vest, ajungi la păşunea Ashug, unde s-a născut Gesar, cu lacul în care s-a scăldat Brugmo. Apoi ajungi la locul unde se afla aşezarea tribului armurierilor. La nord sunt lacurile sărate, iar dacă mergi în aval, de-a lungul marelui fluviu, vezi culmile abrupte şi munţii înalţi din Monyul.

Bătrânul savant îi zise lui Jigmed că, de astă dată, nu l-a invitat acolo doar ca să cânte. Un artist al poporului era o comoară naţională, iar comitetul de specialişti urma să-l numească în cadrul

conferinţei, Maestru al Artei Populare. Acest titlu însemna că guvernul avea să-i dea o casă, un salariu lunar şi îngrijire medicală.

— Aproape ca un activist de partid.

— Eu, activist de partid?

— Guvernul nostru pune mare accent pe moştenirea noastră culturală orală, aşa că noi considerăm oamenii ca tine o comoară rară, spuse savantul, emoţionându-se. Nu mai zic nimic. Dar vreau să ştii că m-am gândit întruna la tine, de când ne-am întâlnit prima oară.

— M-ai dus la postul de radio şi mi-ai înregistrat vocea, ca s-o ascult.

— Iar tu ai fugit, râse savantul.

Jigmed rămase tăcut la amintirea acelui incident.

— De ce vorbea ea aşa în studioul de înregistrări? M-am gândit că poate aşa vorbea Brugmo.

— Ar fi foarte fericită dacă te-ar auzi spunând asta.

— Mă ura. Originea mea umilă era o jignire pentru ea.

— A avut remuşcări şi mi-a spus să-ţi cer scuze din partea ei, dacă te mai văd vreodată.

— Chiar a făcut asta?

— Toate astea aparţin trecutului. Sunt bătrân şi mă pregătesc să ies la pensie. Oricine cutreieră ţara îşi pierde într-o bună zi puterea picioarelor şi ar trebui să se stabilească într-un loc. Ţi-ar plăcea să faci asta?

— Nu ştiu.

— Vino, te duc să vezi pe cineva.

Traversară un pod şi o merseră pe o stradă şerpuită, până la o clădire mare şi gri de beton, cu o scară slab luminată. La auzul soneriei, le deschise uşa o bătrână care ţinea în mână un şirag de mătănii budiste. Când dădu cu ochii de savant, pe chip îi apăru un zâmbet larg. Jigmed îi zări dinţii din aur strălucind în holul întunecos. Femeia se răsuci şi strigă:

— Avem oaspeţi de seamă! Fă nişte ceai!

Când ajunseră în sufrageria bine luminată, Jigmed o recunoscu. Era Yangcan Drolma, femeia cu care cântase la postul de radio. Devenise o femeie bătrână şi rotofeie. Când ea îl recunoscu, făcu o faţa lungă, cu buzele strânse peste dinţii sclipitori, dar apoi râse şi

îl chemă pe soţul ei, zicându-i:

— Ăsta e tipul care a fugit de la postul de radio.

Întorcându-se spre Jigmed, îi spuse:

— I-am povestit totul despre tine.

Cuvintele ei risipiră tensiunea.

— Ce *grungkan* extraordinar ai ajuns! Auzim de tine, cânţi peste tot, zise bătrânul, înclinându-se şi apoi atingând respectuos cu fruntea lăuta pe care o căra Jigmed. Încă mai cânţi povestea eroului. Asta arată cât de mult te place zeul.

— Zeul place pe toată lumea.

— N-am auzit-o niciodată pe Yangcan Drolma cântând, cu excepţia casetelor.

— Ţi-am cântat o dată, zise Yangcan Drolma.

— Câteva fragmente, nu o poveste întreagă. Zeul a luat înapoi poveştile din capul tău.

Jigmed ştia că zeul nu dăruia întotdeauna unui artist o poveste întreagă şi, chiar dacă o făcea, putea să-i permită povestitorului să o ţină minte doar pentru scurt timp. Jigmed o întrebă pe Yangcan Drolma dacă asta păţise şi ea.

— După ce m-am întors de la postul de radio, am rămas la Muzeul Culturii şi Artei, unde am cântat în fiecare zi, iar colecţionarii de poveşti m-au înregistrat, zise ea. Am cântat povestea de la cap la coadă, înregistrând multe casete. Însă una a fost distrusă. O pisică a dărâmat o casetă şi a scos banda să se joace cu ea, târând-o până la sobă, unde a ars. Aşa că oamenii care făceau înregistrările au decis să refacă partea aceea, dar când a sosit momentul, mintea mi s-a golit şi n-am mai putut găsi nici o poveste. Trei zile mi-am simţit capul ca un cer înnorat – fără oameni, cai, munţi sau lacuri în el. Zeul care îmi dăruise poveştile le luase înapoi. Colecţionarii de poveşti s-au întors după trei luni, dar au plecat cu mâinile goale. Au venit din nou după un an, apoi în anul următor, dar de fiecare dată au plecat dezamăgiţi.

Yangcan Drolma zâmbi, dezvelindu-şi iar dinţii din aur, apoi continuă:

— Zeul mă iubeşte şi pe mine. Altfel, cum ar putea o fiică de ţăran să fie plătită de guvern ca să stea confortabil acasă şi să bea ceai, fără să trebuiască să facă nimic? Jigmed, uite cât de mult m-am îngrăşat. Nu trebuie să-mi fac griji pentru mâncare şi

îmbrăcăminte. Aşa nu e chip să rămâi zveltă. Doctorii mă sfătuiesc să merg mai mult pe jos, să urc pe munte, dar eu nu-i ascult. Dacă aş fi vrut să fac asta, aş fi rămas în sat, să muncesc la câmp şi să cresc animale. Zeul vrea să am o viaţă bună. Mă iubeşte.

Monologul o obosise pe bătrână, care încheie dintr-un fotoliu confortabil:

— Beţi ceai. Eu am nevoie să mă odihnesc niţel.

Spunând asta, femeia adormi.

Jigmed şi savantul mai stătură o vreme înainte să plece. Ochii bătrânei se deschiseră brusc în timp ce ei mergeau spre uşă.

— Nu-ţi iei la revedere, Jigmed? Iar încerci să pleci pe furiş de lângă mine? Dă-mi un pupic. Nu ai de ce să te ruşinezi dacă pupi o femeie bătrână.

Îşi atinseră frunţile una de alta. Încăperea se umplu de mirosul puternic al ceaiului care fierbea.

— Zeul încă este cu tine. I-am simţit din nou mirosul, îi şopti femeia lui Jigmed.

După încă două zile petrecute la conferinţă, Jigmed îl întrebă pe savant:

— O să ajung ca ea, în cele din urmă?

— Nu ştiu.

— Nu vreau să fiu ca ea. *Nu voi fi* ca ea. Gesar a venit de multe ori în visele mele.

— Mulţi *grungkan*-i spun asta.

— Nu mă refer la zeu, ci la regele Gesar.

Bătrânul savant cugetă, apoi zise:

— Aşadar, crezi că poveştile acelea nu te vor părăsi niciodată?

— Gesar m-a întrebat în vis ce să facă în continuare.

— Carevasăzică, eşti foarte încântat de tine însuţi.

— Nu i-am spus că povestea este şi un fel de secret.

— Pentru mine, experienţa ta e adevăratul secret de neînţeles.

— Pur şi simplu s-a întâmplat.

— Dar de ce s-a întâmplat aşa?

— Zeitatea a vrut ca eu să îi cunosc poveştile.

— De ce în acest mod? Multora, asta li s-ar părea o prostie.

— N-ar trebui să spui asta.

— Suntem prieteni vechi, aşa că pot să-ţi vorbesc despre

îndoielile mele.

Jigmed simţi că, dacă vor continua să vorbească aşa, el va jigni povestea. O simţea ridicându-se să plece.

— Îmi cer scuze, dar trebuie să plec. Povestea e supărată pe mine.

Se îndepărtă, liniştind povestea în capul său, apoi se întoarse şi-l văzu pe bătrânul savant cărunt privindu-l. „Ar fi trebuit să îmi iau la revedere de la el aşa cum se cuvine. Ei bine, o să cutreier marginile pământului atâta timp cât n-o să mă părăseşti. Nu pot să trăiesc doar ca să fac ceai într-o casă în fiecare zi“, gândi el.

— Unde pleci? strigă savantul în urma lui.

— La Minyag.

După ce merse o vreme de-a lungul autostrăzii, apucă pe o cărăruie ce şerpuia printre tufe de azalee. Clădirile înghesuite dispăruseră, când se opri să privească înapoi. Era de parcă ar fi intrat într-o altă lume – mirosul viu al copacilor se contopea cu cel al crengilor moarte şi al frunzelor căzute. Lumea animată, luminată de un candelabru de cristal scânteietor, dispăruse. Care lume era cea reală? Nu ştia. Însă cărarea şerpuită flancată de şiruri neîntrerupte de copaci i se părea familiară.

Sperie o ciocârlie care îşi făcea cuib în iarbă şi aceasta ţâşni în văzduh, printre nori. Vântul începu să bată deasupra copacilor şi peste iarbă trimiţând în depărtare valuri de lumină verde.

Povestea

Minyag sau Meza

În cele din urmă, Khrothung vorbi:

— Rege slăvit, împletitura fermecată, din pietre preţioase, e purtată de un *yaksa* pe nume Asal Lokhra, care se ascunde în Minyag.

— Trebuie să fie o ţară îndepărtată.

— Nu, interveni Danma. Minyag este o ţară vecină de la est, între Gling şi China.

— De ce nu ştiu de ea?

— Eu nu i-am lăsat să-ţi spună despre ea, zise marele dregător, adunându-şi puterile.

— Carevasăzică, regele totuşi nu ştie tot, ceea ce înseamnă că regele nu îşi controlează ţara pe deplin, spuse Gesar înfuriat. Cu ani în urmă, nu ştiam că mulţi oameni trăiau în sărăcie, deşi noi deschiseserăm tezaurele multor duşmani. Iar acum, o ţară numită Minyag se află la mine în prag.

— O ţară foarte mare, profită Khrothung de ocazie pentru a pune paie pe foc.

Regele porunci să fie desfăcută o hartă desenată pe un pergament şi văzu că ţara numită Minyag nu era trecută acolo.

Îngenunchind, marele dregător îi arătă o zonă neclară dintre Gling şi China. Gesar văzuse harta de nenumărate ori; după fiecare victorie militară, poruncea cuiva să şteargă hotarul iniţial al Glingului şi să deseneze o graniţă nouă, care să includă noul teritoriu cucerit. Bătând tare cu degetul pe linia de tuş, care şerpuia de la nord la sud, între Gling şi China, sparse coralul montat în inelul său, dar reuşi să-şi înăbuşe îndeajuns mânia pentru a întreba:

— Ce-i asta?

— Un fluviu. Partea sa de nord este graniţa dintre Gling şi China, iar partea sudică … regele ştie deja despre asta.

Gesar zări o porţiune de pe hartă deosebit de neclară, unde o ceaţă uşoară se ridica şi se risipea dinaintea ochilor săi.

— Spuneţi-mi, câte mi-aţi ascuns?

— Regele este înţelept! strigă Khrothung. Au ascuns ţara aceea deoarece plănuiesc să comploteze cu străinii pentru a uzurpa tronul.

— Şi atunci, de ce nu mi-ai zis despre intrigile lor?

Regele se tăiase la deget în inelul spart şi sângele curgea pe hartă, absorbit de locul în care era situat Minyagul.

— Îmi voi trimite oştile să facă una cu pământul ţara asta, care se ascundea în văzul lumii.

— Eu voi fi avangarda regelui, zbieră Khrothung.

— Regele nu trebuie să înceapă un război aşa de uşor, îl sfătui marele dregător pe Gesar. Gling şi Minyag au convenit să rămână în relaţii prieteneşti. Lasă-mă să-ţi spun tot. Va fi timp berechet să

hotărăşti ce-i de făcut. La început, când a fost întemeiat Glingul şi ţi-ai amânat întoarcerea acasă după ce ai învins ţara demonului, Hor a trimis o oaste mare, să cotropească Glingul. Minyagul, situat la est, îşi ţinea trupele la graniţă, cu aceeaşi intenţie. La vremea aceea, Minyagul era condus de doi fraţi, Regele Dharma Yutse Tonpa şi Regele Lumesc, Yu-ngog Tonpa. Inima celui dintâi era aspră ca oţelul negru, pe când inima celui de-al doilea era gingaşă precum jadul alb. De obicei, regele Dharma lua toate deciziile, iar Yu-ngog Tonpa hotăra numai când fratele său se izola în contemplare. Când Horul şi-a început planul de invazie, Yutse Tonpa i-a spus fratelui său că trebuie să-şi trimită trupele în acelaşi timp cu Horul pentru a distruge Glingul. Altfel, Glingul avea să devină o ameninţare şi nimeni nu avea să mai poată dormi sau mânca în pace. Tânărul rege din Gling, se zicea, se delecta într-atât cu femei şi băutură, că uitase să se întoarcă în ţara sa. Glingul avea treizeci de eroi războinici, dar, fără un conducător, nu puteau să facă nimic. Era o ocazie perfectă ca Minyagul să-şi unească forţele cu Horul, pentru a distruge Glingul. Nevrând în a porni un război, fratele mai mic a răspuns că toată lumea zicea că Gesar e un zeu trimis din Cer să scape oamenii de suferinţă. Şi că ei nu ar trebui să distrugă o ţară bună numai pentru a ajuta la ascensiunea unei ţări de agresori. Dar, în final, el şi-a ascultat fratele şi a trimis la graniţă o armată, cu armele îndreptate spre vest, aşteptând cel mai prielnic moment pentru a ataca.

Marele dregător îşi izbi fruntea de pardoseală, apoi continuă:

— La vremea aceea, regele zăbovea în ţara demonului şi Khrothung uneltea cu duşmanul. Gyatsa Zhakar era în zona graniţei de nord, respingând atacurile cotropitorilor, aşa că eu n-am avut de ales şi am luat cu mine câţiva însoţitori până la graniţa răsăriteană, pentru a negocia cu Minyagul. Din fericire, Yu-ngog Tonpa ştia că regele nostru e un zeu trimis din Cer pentru a ajuta oamenii şi şi-a convins fratele să semneze un tratat de pace prin care ne asiguram că ţările noastre nu se vor ataca niciodată una pe alta.

— Şi de ce nu mi-ai spus adevărul când m-am întors? întrebă regele, ruşinat.

— Regele avea poruncă din Cer să nimicească demonii şi nu ar fi îngăduit niciodată ca o ţară învecinată să răspândească magia în

munţi. În Minyag sunt mulţi oameni cu puteri demonice. De aceea ţi-am ascuns adevărul. Acum, regele ştie tot.

— Oamenii sunt atât de complicaţi, oftă regele. Cum pot şti ce e bine şi ce e rău?

Gesar se întoarse în haremul său regal. Însă Meza, plină de remuşcări din pricina faptelor sale, alese să nu petreacă noaptea cu el. Când răsări luceafărul de dimineaţă, se hotărî să plece singură în Minyag, pentru a aduce împletitura fermecată. Se sculă şi începu să se pregătească de călătorie.

Nici Brugmo nu-şi petrecu noaptea cu regele, căci era îngrijorată din cauza lungii călătorii în China, a munţilor înalţi şi a fluviilor mari peste care trebuiau să treacă oamenii, precum şi din cauza frumoasei prinţese chineze. Cu inima arzând de focul geloziei, se îmbrăcă şi merse în grădina cea mare, în lumina slabă a lunii. Acolo o zări pe Meza, într-o mantie neagră.

— Pot să întreb unde merge Meza, Sora Mai Tânără? o strigă Brugmo.

— În Minyag, să aduc împletitura şi să-mi ispăşesc vina, zise Meza, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji.

— L-ai mai fermecat pe rege o dată, când l-ai reţinut în ţara demonului, îi spuse dispreţuitor Brugmo. Acum ai de gând să-l aştepţi în Minyag.

Meza îngenunche în faţa lui Brugmo, zicând:

— Ştiu că încăpăţânarea mea de a-l păstra pe rege numai pentru mine a avut urmări grave şi mi-am exprimat remuşcarea în faţa lui Buddha, în repetate rânduri. Dar de data asta chiar merg să-mi răscumpăr greşeala. Soră dragă, lasă-mă să plec, te rog. Dacă mă voi întoarce teafără, îmi voi rade capul şi voi trăi departe de lume, călugărindu-mă. Dacă nu mă voi întoarce, va fi o pedeapsă dreaptă.

Apoi se ridică şi plecă, fluturându-şi mantia, de parcă ar fi vrut să îşi ia zborul ca un cocor, cu aripile întinse.

Lacrimile lui Meza stinseră focul din inima lui Brugmo.

— Voi merge cu tine, zise ea. Ştiu vrăji care te vor ajuta. Iar dacă te duci acolo ca să-l aştepţi pe rege, atunci nu o să mai fie doar al tău.

Scrise repede o scrisoare pentru rege şi i-o puse lângă pernă, rugându-l să trimită o oaste care să le salveze pe cele două

consoarte ale sale, dacă acestea nu se întorceau în zece zile. Apoi, cele două femei îşi preschimbară mantiile în aripi şi zburară spre Minyag la prima geană de lumină.

La răsăritul soarelui, în faţă le apăru un munte înalt, iar călare pe munte şedea Gesar, ca un uriaş, având în spatele său razele aurii. Cele două consoarte îşi strânseră aripile şi îngenunchează dinaintea lui.

— Ştiu ce faceţi şi vă dau binecuvântarea mea, le zise el, ajutându-le să se ridice.

Femeile se înclinară adânc.

— Însă nu trebuie să vă grăbiţi atât de tare. Ar trebui să vă pregătiţi cum se cuvine pentru călătoria spre Minyag.

Cei trei zburară la poalele muntelui. Acolo, într-un crâng, fusese ridicat un cort mare. Toate consoartele, în afară de Atag Lhamo, care staţiona cu trupele la graniţă, se adunară pentru un banchet, la care Gesar le învăţă pe femei vrăji de transformare. Khrothung le spuse cum să ia împletitura fermecată de pe capul lui *yaksa* Asal Lokhra: aveau nevoie de rădăcina unei anumite specii de bambus care creştea în forma unei palme de om, cu excrescenţe care semănau cu nişte degete. Dacă se rostea o incantaţie, acestea puteau fi făcute să se deschidă şi să se mişte, ca degetele omeneşti. Numai această rădăcină putea apuca împletitura din pietre preţioase.

Deghizate în cocori albi, cele două consoarte fâlfâiră din aripi şi îşi luară zborul. Dar când ajunseră deasupra Minyagului, nu reuşiră să vadă nimic, căci Regele Dharma, practicându-şi magia în munţi, iscase o ceaţă deasă, care ascundea pământul. Folosindu-se de vrăjile învăţate, consoartele îşi făcură aripile foarte mari şi le fâlfâiră cât de tare putură, îndepărtând norii şi ceaţa şi dând la iveală un cer albastru şi senin, cu întinderea deschisă de pământ de dedesubt, înconjurată de munţi cu râuri sinuoase. Pe malurile apelor se înşirau ordonat case.

După ce făcură un ocol scurt prin văzduh, femeile observară locul unde trei munţi se întâlneau la confluenţa a două râuri şi unde un crâng de bambus emana o strălucire verde. Plutiră în jos pe un curent de aer şi luară gheara de bambus.

— Transformă-te!

Recitară incantaţia şi rădăcina se mişcă, întocmai ca o mână de

om.

Pe când se întorceau în văzduh, Brugmo râse şi zise:

— Dacă ar fi venit regele după ea, cine ştie prin câte trecători ar fi mers sau câţi oşteni ar fi omorât?

Însă Meza, mai prevăzătoare, se miră cu voce tare:

— E ciudat că am luat cu atâta uşurinţă rădăcina asta fermecată de la regele din Minyag, de vreme ce el are puteri magice atât de mari.

Sub ele apăru un lac înconjurat de o dumbravă cu arbori de un verde-aprins. Pe crengile acestora erau stoluri de păsări viu colorate, iar din ei se înălţa parfum de flori.

— Zburăm de mult timp şi sunt obosită, zise Brugmo. Hai să ne odihnim un pic lângă lac.

Culeseră flori şi îşi făcură cununi pe care şi le aşezară pe cap, apoi merseră să se hârjonească în apă, care era mai caldă decât cea a lacurilor de munte din Gling. Brugmo îşi lepădă mantia din pene şi intră în apă, iar Meza şi-o dăduse jos pe a ei, dar încă nu apucase să ajungă în apă, când un copac de lângă lac se transformă într-un general fioros, cu chip palid.

— Ha! zbieră el. Înţeleptul nostru Rege Dharma a zis că ar trebui să vă aşteptăm aici.

Meza îmbrăcă mantia din pene, dar şovăi când o văzu pe Brugmo în apă, cuprinsă de panică.

— Suntem zâne din Ceruri, nu femei de rând! strigă Meza.

— S-ar putea să fiţi mai frumoase decât zânele, dar sunteţi oameni din Gling. Regele meu zice că o să vă iubească mai mult decât v-a iubit Gesar vreodată, dacă veţi veni cu mine şi veţi înapoia comoara pe care aţi furat-o.

— Ajută-mă, Meza! ţipă deznădăjduită Brugmo.

Lepădase toate hainele, în afară de un văl de mătase şi, pe când se îndrepta spre ţărm tremurând, mătasea udă i se lipea de trup. Se albi la faţă de ruşine.

— Soră dragă, voi distrage atenţia tânărului general, în timp ce tu zbori de aici cu comoara, zise Meza printre lacrimi, scoţându-şi veşmântul din pene şi punându-l pe Brugmo.

— Care dintre voi e Brugmo, consoarta preferată a lui Gesar?

Aruncându-i o privire lui Brugmo, Meza zise cu un surâs dulce:

— Eu sunt renumita frumuseţe Brugmo. Îmi voi aduce omagiile

regelui din Minyag. Cât despre sora mea, las-o să se întoarcă acasă, pentru a le spune tuturor că sunt teafără.

Bărbatul le măsură din ochi, dar nu vorbi.

— Uită-te la ea, zise Meza. Şi-a dezvăluit trupul privirilor tale. Se sperie la primul semn de pericol. Se poartă ca o consoartă favorită?

Asta îl convinse:

— Voi fi îngăduitor, atâta vreme cât nu te împotriveşti.

Dar când Brugmo auzi cele spuse de Meza, îşi alungă temerile şi zise:

— Un pas în faţă valorează cât o sută de armăsari frumoşi, iar un pas în spate valorează cât o sută de iaci. O sută de bărbaţi se holbează şi o sută de femei oftează din cauza ghinionului lor când mă văd. Eu sunt consoarta preferată a lui Gesar, Regina din Gling, a cărei frumuseţe e cunoscută pretutindeni.

Privirea ei cochetă îl fâstâci atât de tare pe general, încât deschise un sac din piele de om, din care ieşi un vârtej care le trase pe ambele femei înăuntru. Îşi aruncă sacul pe umăr şi porni spre capitală. Femeilor, înghesuite în sacul întunecat, li se părea fără rost să se plângă.

Când fură eliberate din sac, Meza văzu că Brugmo se transformase într-o vrabie, în vreme ce ea însăşi părea să fi devenit o pasăre. Zgomotul oamenilor le răsuna în timpane ca tunetul. Privind în sus, îi văzură pe cei doi regi din Minyag aşezaţi pe tronurile lor, ca nişte munţi impunători.

— A fost un şiretlic, zise regele Dharma, cu mare satisfacţie. Cum altfel puteau să încapă doi oameni într-un sac din piele de om?

Brugmo îşi dă seama acum că şi ea, la fel ca Meza, fusese transformată într-o pasăre necunoscută şi ciripi mânioasă. Temându-se de pierderea frumuseţii chiar mai mult decât de pierderea vieţii, se repezi să ciugulească ochii regelui, dar el scutură clopoţelul de bronz pe care îl ţinea în mână şi lumina aurie a acestuia o doborî din aer.

— Transformaţi-vă, porunci regele.

Femeile îşi recăpătară forma omenească.

— Care dintre voi e Brugmo?

— Eu, răspunse iute Brugmo, temându-se că Meza va încerca din nou să se dea drept ea.

— Legaţi-o şi prindeţi-o cu piroane de un stâlp.

Fratele lui dădu să-l oprească, dar Regele Dharma zise:

— Ai încredere în mine.

Apoi, cu un zâmbet, continuă:

— Aşadar, tu eşti Meza.

Meza privi în lături, tăcută.

— Am avut norocul să ne întâlnim cu mulţi ani în urmă. Nu-ţi aduci aminte? Fiindcă sunt generos, nu le-am spus să înfigă în tine piroane de bronz. Pe când te aflai încă în ţara demonului, m-am dus acolo să vorbesc cu regele-demon. Am gustat vinul pe care mi l-ai oferit şi de aceea sunt bun cu tine acum.

— Dacă regele este cu adevărat bun, nu ar trebui să uite pactul pe care l-a încheiat cu Glingul.

Vorbele ei îl înfuriară pe Regele Dharma, care interveni:

— Cu ani în urmă, bunătatea fratelui meu m-a împiedicat să atac Glingul când era slab. Dar acum Glingul se poartă cu Minyagul de parcă aceasta nu ar fi existat. Nu ni se arată nici un fel de recunoştinţă, nici măcar un simplu salut. Acum, că Glingul a devenit puternic, uită de legăturile sale de dinainte, mai rău, aţi venit să ne furaţi comoara. Veţi fi urmate de o oştire condusă de Gesar. Ne răsplătiţi bunătatea cu nerecunoştinţă.

— Nu poţi spune că eşti un călăreţ desăvârşit dacă îţi fososeşti biciul pe un măgar. Voi sta de vorbă cu tine numai dacă nu te vei purta rău cu regina.

Regele porunci ca Brugmo să fie dezlegată. Văzând cât de blând se purta Regele Lumesc cu Brugmo, Meza se gândi că poate va reuşi să-l ajute pe Gesar şi să o salveze pe Brugmo, dacă ar găsi o modalitate să scape de Regele Dharma cel rău şi să trateze cu fratele mai mic al acestuia. Aşa că se adresă Regelui Dharma:

— Regele-demon m-a tratat cu bunătate iubitoare în ţara sa. Cum aş putea să-l uit? Eu şi dregătorul Sheng-ngon am jurat să-l răzbunăm. Mărite rege, acum Sheng-ngon este la conducerea ţării demonului. Dacă ni te vei alătura, putem purta război cu Glingul. Mă întreb doar dacă măreţul rege poate să ne asigure izbânda.

— Prea bine. Îl voi trimite pe fratele meu în ţara demonului, să comploteze cu Sheng-ngon.

— Mă tem că Regelui Lumesc îi va fi greu să...

— Ai dreptate. Fratele meu ia laşitatea drept bunătate. Yu-ngog

Tonpa, rămâi cu Meza şi fii cu ochii pe Brugmo. Mă voi duce eu la Sheng-ngon şi mă voi întoarce peste câteva zile, cu veşti bune.

Spunând acestea, încălecă pe o pasăre şi zbură spre nord.

După ce Yutse Tonpa plecă, Brugmo şi Meza făcură tot posibilul să îl farmece pe regele mai tânăr. Deşi vrăjit de frumuseţea lui Brugmo, el se plictisi în curând de vorbăria ei şi preferă să bea cu Meza, a cărei sinceritate îl făcu să o îndrăgească. Gândurile lui Meza erau la Gesar, care vorbea iar de întoarcerea în Cer.

— Pot deveni nemuritoare? îl întrebă ea pe Yu-ngog Tonpa.

— Unii spun că trebuie să practici magia, ca fratele meu. Alţii sunt de părere că depinde de norocul fiecăruia. Nu ştiu…

— Trupul meu va deveni fum şi ţărână pe lumea asta, zise Meza şi începu să plângă.

— La un moment dat, Gesar se va întoarce în Cer, spuse Yu-ngog Tonpa, luându-o cu gingăşie de mâini. Dar dacă doreşti să rămâi în Minyag, noi doi am putea trăi împreună până la adânci bătrâneţi.

— Mărite rege, Gesar nu va îngădui niciodată ca o consoartă de-a lui să devină soţia altui bărbat.

— Atunci, o să aştept până când se va întoarce în Cer şi apoi voi veni la tine.

Şi Meza îi spuse regelui adevărul:

— Nu e cum a crezut Regele Dharma. Nu există nici un plan de cucerire a Minyagului. Dar, dacă mă vei ajuta, poate că Gesar îmi va îngădui să rămân aici ca tovarăşa a ta.

În noaptea aceea, săvârşiră ritualul de nuntă. Apoi, Yu-ngog Tonpa deschise cele optsprezece depozite aflate în stăpânirea sa şi Meza căută în ele, până găsi o bucată de santal inimă-de-şarpe, într-o cutie neagră de metal. Cu ajutorul acesteia, puteau călători fără primejdie prin pădurile înăbuşitoare din China, căci lecuia bolile provocate de miasmele nesănătoase. Apoi, în timp ce Yu-ngog Tonpa dormea, Meza se furişă din pat şi găsi încăperea în care era ţinută prizonieră Brugmo. O ajută să îmbrace mantia cu pene şi îi zise să se întoarcă degrabă în Gling, ducând rădăcina ca o mână şi lemnul de santal. Brugmo nu zăbovi nici o clipă şi, înălţându-se pe cerul nopţii, zbură spre Gling în lumina lunii.

Între timp, Yutse Tonpa zbura la Sheng-ngon. Acesta, când îi auzi râsul, ştiu că sosise regele din Minyag. Se tot întrebase de ce

Meza şi Brugmo nu se întorseseră din călătoria în Minyag şi deschise poarta pentru a-şi întâmpina oaspetele, nerăbdător să afle veşti despre cele două consoarte. Regele din Minyag îi povesti repede lui Sheng-ngon despre planul lui Meza şi îi ceru să îşi adune oastea.

— Trebuie să văd un mesaj scris de Meza.

— N-a avut timp să scrie, bătu Yutse Tonpa din picior.

— Are cumva regele un lucru de la consoartă, în chip de dovadă?

Nu avea.

Totul îi deveni limpede lui Sheng-ngon: Meza şi Brugmo erau prinse în Minyag, iar el trebuia să-i dea lui Gesar această veste.

— Nici eu, nici Meza nu l-am uitat pe fostul rege. Dar, fără o scrisoare sau un semn de la ea, nu pot să-ţi urmez ordinele.

Yutse Tonpa nu avu de ales şi se întoarse în Minayg, iar Sheng-ngon îi trimise un mesaj lui Gesar. Când Yutse Tonpa reveni cu o dovadă, Sheng-ngon îşi dădu imediat consimţământul: peste douăzeci şi una de zile, oştile din fosta ţară a demonului aveau să-şi unească forţele cu cele din Minyag pentru a ataca Glingul.

Întorcându-se vesel din ţara demonului, Yutse Tonpa puse să se organizeze un ospăţ de bun-venit şi îi porunci lui Meza să îi ţină companie. Îngrijorată, femeia înălţă pocalul pentru a-l felicita şi, temându-se că el ar putea întreba de Brugmo, făcu în aşa fel încât regele avu mereu cupa plină cu băutură. În curând, acesta se cufundă într-un somn adânc.

Sheng-ngon porni la drum să-l vadă pe rege. După ce-i ascultă raportul, Gesar îl întrebă:

— Ce plănuieşti să faci?

— Îmi voi duce oastea în locul stabilit de regele din Minyag. Când va sosi timpul, armata din ţara demonului, sub un steag roşu, şi trupele din Minyag, sub un strag negru, vor sosi în locul în care Glingul va avea pregătită o ambuscadă. Noi, dinăuntru, şi tu, din afară, ne vom uni forţele pentru a nimici Minyagul, răspunse Sheng-ngon.

Gesar se întoarse spre Gralha, care era lângă el:

— Sheng-ngon e un om curajos şi deştept. Te poţi baza pe el în viitor.

— Pentru a ajunge în Minyag, trebuie să traversezi optsprezece trecători periculoase, acoperite cu zăpadă, îi reaminti Gralha regelui. E cu neputinţă ca oştenii pedeştri să poată ajunge acolo la ziua hotărâtă.

Spunându-le slujitorilor să-i aducă mai multe plante verzi de coada-calului, Gesar îi zise lui Sheng-ngon că, dacă îşi legau aceste cozi de mijloc, puteau traversa trecătorile nevătămaţi.

Sheng-ngon ajunse în Minyag în ziua convenită, iar Yutse Tonpa le oferi lui şi generalilor săi de vază un banchet. Neliniştit de hotărârea fermă a fratelui său de a invada Glingul, Yu-ngog Tonpa încercă să-l descurajeze, spunând că nimeni nu se putea măsura cu puterile lui Gesar.

— Mărite rege, răspunse Sheng-ngon, nu previi necazurile fiindcă ai închis ochii, la fel cum tunetul bubuie chiar dacă îţi astupi urechile. Gesar va ataca, oricum ar fi.

Peste zece zile, Sheng-ngon conduse oastea din Minyag în capcana întinsă de Gling. La început, oştenii din Minyag se luptară, dar apoi văzură că soldaţii din ţara demonului li se întorseseră împotrivă. Până la asfinţit, jumătate din oştenii Minyagului căzură. Atunci, Gesar veni călare pe câmpul de luptă şi îl captură pe regele din Minyag. Cu un geamăt, regele închise ochii şi îşi dezgoli gâtul, să i se taie capul.

— Aşteptaţi! strigă Gesar. Aud remuşcare în suspinul acestui om. Yutse Tonpa, spune-mi la ce te gândeşti.

— Rege Gesar, tot ce-ţi cer e să te gândeşti la pactul dintre ţările noastre şi să-mi tratezi supuşii bine. Fratele meu, Yu-ngog Tonpa, e un om bun şi e loial Glingului. Cruţă-i viaţa, dacă acest lucru e pe placul tău.

— Ar trebui să te trimit în iad, dar cuvintele tale m-au înduplecat. Nu te teme. Îţi voi conduce sufletul pe un tărâm budist pur.

Apoi, din palma lui Gesar ieşi o lumină strălucitoare şi trupul lui Yutse Tonpa se prăbuşi la pământ, dar sufletul lui se înălţă pe un Tărâm Pur, unde nu exista nici teamă, nici fericire, nici dorinţă.

Povestea

Moartea lui Khrothung

Când văzu că Gesar trimisese sufletul regelui din Minyag pe Tărâmul Pur, Khrothung îi ceru regelui din Gling să facă Minyagul una cu pământul. Însă Sheng-ngon îl sfătui pe rege să dea dovadă de bunătate.

— Sheng-ngon are dreptate, zise Gesar, zâmbind. Voi lua cu mine doar câţiva dregători, ca să o aducem înapoi pe Meza şi împletitura fermecată. Va fi de ajuns.

Apoi încălecă şi porni spre Minyag. În timp ce galopa, calul cânta cu glas omenesc:

— Zbor precum un erete de stuf. Coada mea se întinde ca o cascadă de o mie de li înălţime. Le strig zeilor din Cer: „Ajutaţi-ne să deschidem uşile munţilor înzăpeziţi din Minyag!“.

Şi munţii impunători care stăteau unul lângă altul la graniţă începură să se mişte, dezvăluind un şir de canioane. Când regele din Gling şi însoţitorii săi intrară călare în văile întunecate, Minyagul, care fusese izolat în spatele munţilor, se deschise către lume.

La palatul din Minyag, Yu-ngog Tonpa şi Meza coborâră treptele abrupte pentru a-i întâmpina. După ce îi oferi lui Gesar o *hada*, Yu-ngog Tonpa îi zise:

— Onorate rege Gesar, Leule din Gling, îţi mulţumesc că nu mi-ai trimis fratele în iad. Acum, dacă îmi vei cruţa supuşii de suferinţele războiului, sunt gata să-ţi dăruiesc tot ce are Minyagul.

— N-am adus cu mine nici măcar un singur oştean, îl linişti Gesar. Glingul nu râvneşte nici măcar la un strop de rouă din Minyag şi nu vom lua nici măcar o umbră de parfum de la florile de pe pajiştile voastre. Vei rămâne regele Minyagului.

Meza îi întinse lui Gesar mâna ei frumoasă, spunându-i:

— Slăvite rege, m-am născut în Gling şi am fost fiica preferată a părinţilor mei înainte de a-ţi deveni consoartă iubitoare. Dar l-am slujit pe regele din ţara demonului cât timp am fost captivă acolo şi te-am făcut să-l pierzi pe marele erou al Glingului, Gyatsa Zhakar, iubitul tău frate. Acum am devenit încă o dată consoarta unui alt rege. Slăvite rege, nu doresc să mai trec de la un bărbat la altul. Te

implor să-mi dai voie să rămân în Minyag pentru tot restul vieţii.

— Meza, nu ai nici o vină, zise Gesar, ajutând-o să se ridice în picioare. Oamenii din Gling ştiu acest lucru, la fel şi zeii din Cer. Grăbeşte-te de te pregăteşte să te întorci în Gling, cu mine.

La o fluturare a mâinii lui Gesar, mantia din pene a lui Meza se înfăşură în jurul femeii; o altă mişcare a mâinii lui o înălţă în aer. Ea dădu de trei ori ocol deasupra palatului din Minyag, strigându-şi bucuria şi durerea cu glas de cocor.

Yu-ngog Tonpa simţea că inima îi fusese străpunsă de un pumnal, dar, neîndrăznind să-şi arate suferinţa în faţa lui Gesar, le ură regelui şi dregătorilor săi bun-venit la banchetul din palatul său şi întrebă ce altă comoară dorea din Minyag. Gesar îi povesti despre împletitura bătută cu nestematea aflată în stăpânirea lui *yaksa*.

Yu-ngog Tonpa ştia de existenţa lui *yaksa* căci Asal Lokhra fusese un prieten apropiat al fratelui său, însă nu ştia unde îşi făcea acesta magia. Îi dădu lui Gesar aceleaşi chei pe care i le dăduse lui Meza, spunând:

— Nu pot să te ajut cu împletitura, dar ai îngăduinţa mea să iei ce doreşti din tezaurul nostru.

Gesar şi oamenii lui se duseră să deschidă tezaurul. Acolo, găsiră un vas făurit din piatra unui meteorit, plin cu ulei din inima unui cerb moscat. Yu-ngog Tonpa le spuse să se ungă pe corp cu acel ulei, ca să fie protejaţi când vor trece prin pădurile dese din China, pline de şerpi veninoşi şi de insecte şi animale dăunătoare.

Apoi, Gesar şi dregătorii săi se întoarseră în Gling.

Când vestea întoarcerii regelui ajunse la Brugmo, aceasta ieşi din palat ca să-l întâmpine, îmbrăcată în cele mai frumoase haine ale ei. Chipul ei oval era ca luna la căderea serii, sprâncenele-i arcuite erau precum munţii îndepărtaţi, unde abia s-a topit zăpada. Când privea în jur, părea că o adiere mângâia luciul unui lac. Strălucea ca un vis.

Ea îi dădu regelui comoara pe care o adusese din Minyag.

— Vom ţine minte cu toţii ce aţi făcut tu şi Meza, zise Gesar.

Brugmo nu fu pe deplin fericită să audă asta, dar Gesar schimbă vorba, întrebând dacă ştia cineva unde era de găsit Asal Lokhra. Întrebarea sa fu urmată de o tăcere răsunătoare.

— E posibil ca un asemenea *yaksa* nici să nu existe? strigă el.

Dregătorii lăsară capul în piept, dar Khrothung părea nespus de mulţumit de sine. Trecuseră doar câteva zile de când soarta lui se aflase în cumpănă în temniţă, iar chipul lui păstra încă o nuanţă pământie. Dar se îndreptă de spate, cu barba îngrijit tunsă strălucind, şi zise răspicat:

— Marele dregător ştie tot. Sau ar trebui să ştie tot.

Însă marele dregător tăcu în continuare.

— Dacă regele mi-ar fi luat viaţa, acum nimeni nu i-ar fi putut spune unde se află *yaksa*, continuă Khrothung. Dacă regele nu află unde este *yaksa*, atunci demonul din China nu va fi înfrânt. Dacă demonul va reveni la viaţă, nu doar China se va cufunda în întuneric, ci şi Glingul...

Aruncă o privire spre faţa lui Gesar şi schimbă tonul:

— Chiar voiam să-i spun regelui că Asal Lokhra trăieşte pe un munte roşu ca arama de lângă graniţa dintre Gling şi Minyag. Cu mulţi ani în urmă, când Glingul se războia cu Horul, l-am întâlnit când m-am ţinut după o turmă de cai sălbatici peste graniţă. Ne-am luptat de pe crestele muntelui până la poalele acestuia, dar nici unul dintre noi nu a învins. Asta ne-a făcut să ne preţuim reciproc îndemânarea. Am ars tămâie şi am jurat să împărtăşim greutăţile acestei lumi. Însă, la fel ca toţi ceilalţi, regele n-o să mă creadă că pot să obţin de la *yaksa* împletitura din nestemate.

— Vino cu ea şi atunci te vom crede, zise marele dregător.

— Nu contează dacă tu nu mă crezi, spuse Khrothung, dându-şi ochii peste cap. Numai regele...

Gesar râse.

— Încă porţi pică, deşi încă nu am hotărât cum vei fi pedepsit pentru că ai râvnit la tron. Şi n-ar trebui să uiţi că, după ce am devenit rege, nu te-am pedepsit că ne-ai exilat pe mine şi pe mama. Uiţi şi că, după bătălia cu Horul, te-am iertat că ai complotat cu inamicul. De ce nu te-aş crede? Spune-ne doar cum putem obţine de la *yaksa* împletitura din nestemate.

În timp ce-l asculta pe rege enumerându-i fărădelegile, pe fruntea lui Khrothung apărură broboane de sudoare.

— Îi mulţumesc regelui că mi-a cruţat viaţa. Voi face tot ce pot, dar regele trebuie să ştie că mă pot întâlni cu *yaksa* doar într-o anumită perioadă. Încă nu mi-am revenit după întemniţare.

Deocamdată, nu pot face o călătorie atât de lungă.

— Când vei putea pleca?

— În cea de-a cincisprezecea zi a următoarei luni.

— Atunci, voi aştepta până la următoarea lună plină, pe cincisprezece. Dar ia aminte, căpetenie a tribului Tagrong. E ultima oară când îţi încredinţez o sarcină atât de importantă.

Nici nu ajunsese la fortăreaţa lui, că Khrothung începu să-şi regrete oferta. Gesar îi cruţase viaţa de multe ori, dar poate că de data asta era pierdut. Într-adevăr, Khrothung îl întâlnise pe *yaksa* cândva, dar nu erau prieteni juruiţi, aşa cum se lăudase el. Se luptaseră, e drept, pe muntele de aramă, dar Khrothung pierduse. Asal Lokhra se cutremurase de râs înainte de a-şi întinde mantia şi de a zbura înapoi pe vârful muntelui. Mai rău, împletitura din nestemate era o amuletă care proteja viaţa lui *yaksa*, aşa că acesta nu avea să renunţe uşor la ea. Khrothung se gândi la necazul în care se băgase: pedeapsa pentru crima de a fi complotat la uzurparea tronului nu se stabilise încă, iar acum adăuga crima de a-l fi minţit. Nu prea vedea cum avea să fie lăsat în viaţă în Gling. Gândul acesta îl făcu să-i piară somnul şi pofta de mâncare. Apoi, într-o noapte, se ridică în capul oaselor şi îşi trase două palme zdravene, dojenindu-se aspru: „Cine m-a pus să fiu un erou?“.

Îşi aduse aminte că, pe când era tânăr, familia sa nu dorise ca el să devină cutezător şi curajos şi că folosise magia pentru a-l face timid şi bănuitor, dar ambiţios. Gândul acesta îi umplu ochii de lacrimi. „Nu plâng pentru mine însumi. Sunt bătrân şi n-o să mai trăiesc mult. Plâng pentru fiul meu Tonggod, care ar fi fost în viaţă de n-ar fi existat ambiţia mea. Plâng pentru tribul Tagrong, care se va alege cu duşmănia poporului“.

După ce Gesar venise la tron, poporul din Gling încetase să îşi venereze zeii falşi şi se îndreptase spre budism. Dar Khrothung avea un iatac tainic în odăile sale. Acolo păstra un idol străvechi. Se furişă acum acolo şi îngenunche în faţa idolului, rugându-se:

— Dacă doreşti, dăruieşte-mi puterea de a trece peste acest necaz.

Însă ochii cruzi ai idolului erau goliţi de lumină, iar opaiţul lui Khrothung pâlpâi şovăitor şi se stinse. Khrothung se rugă pe întuneric:

— Dacă nu mă poţi ajuta, fă aşa fel încât să mă îmbolnăvesc

înainte de cincisprezece ale lunii.

Plecă din iatacul tainic şi se întinse în pat. Se simţea slăbit. Crezu că zeul lui îi ascultase ruga şi îl îmbolnăvise. Aşa că gemu când se trezi a doua zi, dar nu apucă să scoată al doilea geamăt, când îşi dădu seama că era bine, sănătos. Inima îi bătea vioaie, sângele îi curgea prin vene, iar bărbăţia sa împungea în sus, dreaptă ca o suliţă.

— Sunt bolnav, îi zise el soţiei când aceasta veni să-l salute de dimineaţă.

Văzându-i faţa de un roşu sănătos şi ochii luminoşi, ea zâmbi şi îi oferi un bol cu ceai parfumat, ca să-şi clătească gura.

— De ce nu mă crezi? urlă Khrothung, izbind bolul de perete.

Rămase în pat până la prânz, când îl chemă pe Dongtsan.

— Mă gândesc la fratele tău ori de câte ori te văd, zise el, cu lacrimi adevărate în ochi.

Aceste cuvinte îl întristară şi pe Dongtsan.

— Sunt pe moarte, zise Khrothung îndurerat.

— Tata nu arată nici un semn de boală. Ai avut un vis rău azi-noapte?

— Boala din inima mea o să-mi aducă moartea! ţipă Khrothung cu glas strident, ca de femeie. Gesar o să mă ducă la pierzanie.

— Tată, regele tocmai ţi-a cruţat viaţa, se încruntă Dongtsan.

— Pleacă!

— Tată…

— Pleacă!

Cea de-a cincisprezecea zi din lună sosi curând.

Ştiind că Khrothung nu va veni de bună voie, Gesar trimise slujitori să-l aducă, dar aceştia fură împiedicaţi să-şi îndeplinească misiunea de o grămadă de stânci din faţa fortăreţei bătrânului. Când cineva era grav bolnav în Gling, se obişnuia să i se pună un morman de pietroaie la uşă, pentru a se arăta acest fapt. Aşa că slujitorii se întoarseră la rege, iar acesta înţelese că Khrothung apelase iar la vicleşuguri. De data asta îi trimise pe Danma şi pe Michung, care era foarte priceput la medicină.

Văzând că pietroaiele îi păcăliseră pe mesagerii lui Gesar, Khrothung se bucurase şi sărise din pat, să se bucure cu o masă bună. Dar când servitorii veniră să-l anunţe că Danma şi Michung

erau la uşă, se băgă iar în pat şi îi zise soţiei sale să-i facă nişte ceai.

Soţia le spuse musafirilor că Khrothung nu voia ca boala lui să îi jignească pe oaspeţii de seamă şi de aceea rămăsese retras. Îi rugă să-i transmită regelui că, din păcate, Khrothung nu putea să îl însoţească în expediţia sa în China.

— Regele a prevăzut boala căpeteniei tribului Tagrong, aşa că l-a trimis pe Michung, zise Danma.

Fireşte, Khrothung se înverşună şi mai mult să nu îi primească.

— Atunci, îi vom lua pulsul cu un fir.

Un fir roşu fu întins din dormitor, printr-o crăpătură a uşii, îngăduindu-i lui Michung să interpreteze semnele de boală ale pacientului în funcţie de tremurul slab al firului. Khrothung legă celălalt capăt al firului de gâtul unui papagal, dar Michung îşi dădu seama de şiretlic. Khrothung îl legă apoi de o pisică, dar Michung nu se lăsă păcălit. În cele din urmă, Khrothung nu avu încotro şi îl puse pe propriu-i trup, înfăşurându-l în jurul degetului mic. Michung râse:

— Pulsul e stabil. Oare doar se preface că e bolnav?

La aceste cuvinte, soţia lui Khrothung se ruşină. Intră în camera acestuia şi îi ceru să se scoale. El refuză. Ca ultimă soluţie, Khrothung îi spuse soţiei să le spună lui Danma şi Michung că partea superioară a trupului său ardea ca focul, în timp ce partea inferioară îi era rece ca gheaţa. Ea încercă să-l ajute, punându-l într-un loc în care energia *yin* o întâlnea pe cea *yang*, unde partea superioară a corpului lui era la soare, iar cea inferioară, la umbră. Chiar atunci, Danma şi Michung intrară în odaia ferită şi nu ştiură dacă să se înfurie sau să râdă când văzură cum se chinuia Khrothung. Când îi zări, acesta se prefăcu mort. Îşi ţinu respiraţia, închise ochii şi îşi înţepeni picioarele.

Danma crezu că Khrothung era într-adevăr mort, dar Michung îşi dădu seama de înşelătorie. Îi făcu cu ochiul lui Danma, care-l ridică pe Khrothung, îl cără afară din fortăreaţă şi îl aşeză pe calul său. Porniră spre palat, iar Khrothung înţelese că cei doi nu l-ar duce la rege dacă ar crede că era cu adevărat mort. Atunci ştiu că, pentru a-l păcăli pe rege, trebuia să moară de-adevăratelea. Aşa că îşi închise toate orificiile trupului şi îşi opri sângele în loc. Îşi trimise sufletul afară din corp şi îi mitui cu avuţii pe cei ce prindeau sufletele, ca să-i acorde trei zile înainte de a-l duce pe

lumea cealaltă. Se gândea că Gesar nu va vrea un cadavru rece, aşa că tribul său îl va lua înapoi, iar odată întors în fortăreaţa sa, avea să învie.

În ziua aceea, toată lumea din palat află că Danma şi Michung aduseseră cadavrul lui Khrothung şi cel puţin jumătate din ei l-au văzut zăcând pe o lespede pătrată, din vestul palatului. Gesar veni la piatră şi atinse trupul; braţele şi picioarele erau reci ca gheaţa. Aplecându-se, şopti la urechea lui Khrothung:

— Eşti mort de-a binelea?

Khrothung nu răspunse.

Sufletul lui Khrothung tremura în timp ce plutea prin văzduhul de deasupra trupului fără viaţă, dar nu scoase nici un sunet. Gesar simţi adierea unei brize reci, aşa că privi spre cer şi zise cu glas tare:

— Se pare că Unchiul chiar ne-a părăsit.

Treizeci de maeştri ai sutrelor se aşezară în jurul pietrei şi recitară sutre pentru sufletul plecat dintre cei vii. Treizeci de trompete din piton şi treizeci de trompete din cochilii albe răsunară la unison. Aprinseră un rug uriaş, iar Gesar porunci ca, dacă mortul nu revenea la viaţă, cadavrul să fie ars a doua zi, înainte de răsăritul soarelui.

— Unchiul Khrothung avea mari puteri magice, anunţă Gesar. Probabil că şi-a lăsat deoparte trupul bătrân, cu picioare nevolnice, pentru a recupera împletitura de la Asal Lokhra. Dacă-i aşa, ar trebui să se întoarcă până mâine dimineaţă.

Auzind asta, Khrtohung regretă ceea ce făcuse, dar, cu toţi oamenii aceia în jurul lui, îi era cu neputinţă să-şi întoarcă sufletul în trup şi să consimtă să-l ducă pe rege la *yaksa* Asal Lokhra. Dar sufletul lui zbură pe muntele de aramă roşie, unde se întâlnise cu Asal. Acolo, nu zări nici o vieţuitoare, numai lumina rece a stelelor căzând ca o cascadă pe vârful muntelui. Când se crăpă de ziuă, sufletul lui se întoarse la palat şi văzu că oamenii îi aşezaseră deja trupul pe rug. Femeile jeleau în timp ce aruncau petale parfumate pe corpul lui.

Regele Gesar luă o torţă, una alcătuită din trei focuri adevărate – aer, piatră şi lemn –, iar aceasta avea să reteze toate legăturile omeneşti de pe parcursul unei vieţi.

— Trimiteţi pe cineva născut în anul Tigrului să aprindă rugul.

Danma luă torţa de la rege, iar acesta îl instrui să deschidă poarta focului, aflată pe latura estică. În clipa aceea, sufletul lui Khrothung coborî în zbor să stingă focul şi un curent de aer rece suflă peste toţi cei din preajmă. Însă focurile adevărate continuau să ardă cu putere şi Khrothung îşi chemă sufletul înapoi în trup. Odată ajuns în trup, fu legat atât de strâns de carnea rece şi rigidă, încât atunci când încercă să strige la Danma să se oprească şi la rege, pentru a-i cere iertare, nu putu deschide gura încleştată. Încercă să deschidă ochii, dar pleoapele grele înţepeniseră. Apoi poarta focului se deschise şi din rugul înalt se ridică o flacără veselă. Un fuior gros de fum se înălţă pieziş în aer şi, cu un *trosnet* zgomotos, rugul se prăbuşi. Cei prezenţi crezură că aud un ţipăt speriat, deşi nu zăriseră nimic altceva decât flăcările albe.

Gesar stătea nemişcat, cu ochii închişi şi cu palmele împreunate, în timp ce recita o sutră pentru trupul ce ardea pe rug. Auzi cum sufletul lui Khrothung îi dădea ocol acestuia, ciripind ca o pasăre. Îl simţi oprindu-i-se pe umăr şi îl auzi rostind cu glas omenesc:

— Drogod Tenzin.

— Ştiu. Mama mea celestă mi-a spus azi-noapte, în vis, dar am vrut ca Unchiul să-mi spună el însuşi asta. Khrothung, remuşcarea ta din clipa morţii ţi-a trimis sufletul în Tărâmul Pur din vest.

Sufletul lui Khrothung se roti deasupra cenuşii, privind cum oamenii strângeau bucăţile de os într-o urnă de lut. Rostiră binecuvântări în timp ce urna fu sigilată. Apoi, fiul lui Khrothung, Dongtsan, luă urna. Însoţit de o parte dintre oamenii săi, o duse pe muntele unde sălăşluia pasărea-sufletului a neamului Tagrong.

Povestitorul

În Minyag

Jigmed merse la o mică şcoală, care avea un singur învăţător. Elevii nu erau cu dascălul. Terenul de sport, foarte mic, era presărat cu băltoace înconjurate de alge verzi. Învăţătorul purta o pălărie cu boruri late şi şedea pe trepte, citind o carte. Era perioadă

de vacanţă pentru şcolile de la munte – elevilor li se acordau două săptămâni în plus, pentru a ajuta acasă. Copiii de ţărani curăţau câmpurile de buruieni; copiii de păstori ajutau la ducerea turmelor pe păşunile de vară din munţi.

Când auzi paşii lui Jigmed, învăţătorul îşi scoase pălăria şi îi oferi un ceai.

Jigmed îl întrebă ce citea. Dascălul îi răspunse că era o carte despre ţările lumii – cel puţin două sute de state.

— *Grungkan*, numărul ţărilor reale e mult mai mare decât cel din poveştile dumitale.

Răspunsul lui Jigmed mişcă inima învăţătorului:

— Deşi cunoşti foarte multe despre lume, cine ştie de tine şi de locul ăsta mic?

Învăţătorul îşi puse pălăria la loc, acoperindu-şi ochii, şi Jigmed schimbă vorba:

— Caut un loc numit Minyag.

— Un loc de legendă, zise învăţătorul, după care îl duse pe Jigmed în clasă. Cu indicatorul pe care îl folosea pentru a ajuta elevii să identifice caracterele scrise, îi arătă o hartă: Acestea sunt locuri reale, iar Minyag nu se află printre ele.

Jigmed plecă de la şcoală şi merse în satul din vale, unde o familie construia o casă nouă. Zidarii făceau un zid de piatră, în vreme ce proprietarul aşeză un wok sub un nuc. Îl rugă pe Jigmed să mai rămână o vreme, spunându-i:

— Cântecele unui *grungkan* ar fi o mare binecuvântare pentru noua noastră casă.

Zidarii se opriră din lucru pentru a asculta cântecul lui Jigmed. După ce termină, oamenii se binecuvântară unii pe alţii.

— Caut Minyagul, le spuse el, şi vorbele sale fură întâmpinate cu hohote de râs.

— De unde tocmai ai venit şi locurile prin care vei trece când vei pleca – toate acestea au fost străvechiul Minyag, i se spuse.

— Chiar aşa?

— Observi că arătăm altfel decât dumneata? întrebară ei, apropiindu-şi mult feţele de chipul lui.

Într-adevăr, toţi aveau nasul ascuţit, uşor strâmb, şi ochi căprui.

— Şi nu ţi se pare că vorbim altfel?

Carevasăzică, ei erau rămăşiţele străvechiului Minyag, unde

fuseseră deschise văi late şi unde pe pământul dintre pădure şi apă se cultiva grâu şi orz. Pe zidurile cu frontoane ale clădirilor de piatră erau desenate cu cretă simboluri norocoase. Satele erau înconjurate de nuci şi meri, iar la marginea câmpului unde se treiera orzul creşteau pâlcuri de scaieţi. Vântul sufla fâşii lungi de nori deasupra văilor deschise.

În seara aceea cântă pentru treierători şi îşi petrecu noaptea în cortul zidarilor.

— Minyag, Minyag, mormăi el, în timp ce adormea.

Locul părea liniştit, fără nici o urmă de magie. În noaptea aceea, visă iar.

Bărbatul îi apăru din nou în vis. Se aşeză în capul lui Jigmed cu picioarele încrucişate, dar, spre deosebire de întâlnirile lor de dinainte, era tăcut.

— Rege? întrebă încet Jigmed.

— Da, răspunse Gesar, cu glas scăzut. Astăzi l-am ucis pe Khrothung.

Jigmed scoase un ţipăt slab de uimire.

— Am venit în lumea oamenilor să omor demoni şi spirite rele, dar acum am ucis o fiinţă omenească.

Jigmed păstră tăcerea.

— Am auzit un ţipăt. De ce te-ai mirat? întrebă Gesar.

— Ai schimbat povestea.

— Atunci, Khrothung n-ar fi trebuit să moară?

Jigmed tăcu din gură.

— Sau poate că tainele Cerului n-ar trebui dezvăluite, continuă Gesar, cu sarcasm evident. Însă trupul i s-a transformat în cenuşă şi sufletul său s-a îndreptat spre Tărâmul Pur. Te aştepţi să revină la viaţă?

— Se prefăcea mort.

— Ştiu asta. Dar a refuzat să-şi recunoască greşeala şi să-mi ceară iertare chiar şi atunci când trupul i-a fost pus pe rug.

— Ba nu! După ce Danma a aprins rugul, Khrothung s-a târât afară, să-ţi ceară iertare.

— A ars până s-a făcut scrum, iar sufletul lui mi s-a aşezat pe umăr, ca o pasăre.

— Ai schimbat povestea, murmură Jigmed.

— În curând se va crăpa de ziuă, aşa că trebuie să te părăsesc.

Regret moartea lui Khrothung. Misiunea mea era să omor demoni, nu să iau vieţi omeneşti.

— Nu era un om bun, zise Jigmed, simţind nevoia să-l consoleze.

— M-a silit să-l omor.

Jigmed nu spuse nimic.

— Dar eu sunt un zeu şi nu era nevoie să ucid un om.

— Eşti şi om. De aceea eşti nefericit.

— De ce oamenii provoacă altor oameni nefericire? Uneori, Brugmo şi Meza mă întristează. La fel şi marele dregător. Până şi mama mea umană.

În sat se auzi cântatul unui cocoş.

— Poate că Khrothung nu e mort. Poate că a fost un vis, zise Gesar.

— Nu ştiu. Dar te rog să nu îmi mai apari în vise, îl rugă Jigmed, îngenunchind în vis.

Gesar se ridică învăluit de lumina cenuşie a zorilor şi zise cu fermitate:

— Indiferent ce spui, acum povestea e diferită.

Când se trezi, Jigmed dădu fuga afară, dar zări doar o ceaţă uşoară care se ridica încet din valea râului până pe dealuri. Cuvintele regelui îi răsunau în urechi. „Acum povestea e diferită."

Khrothung murise şi sufletul lui fusese călăuzit pe Tărâmul Pur, dar... Jigmed încercă să-şi amintească sfârşitul lui Khrothung, aşa fusese la început. Stând în ceaţa jilavă, intră în panică: pierduse sfârşitul poveştii. Însă, într-un târziu, sfârşitul i se derulă aievea prin faţa ochilor.

Îşi lipi capul de o stâncă şi simţi cum răceala acesteia îi cuprinde trupul.

Povestea

Comoara şi jurămintele

— Acum sunt un rege crud, îi zise Gesar marelui dregător, după ce trimisese sufletul lui Khrothung pe Tărâmul Pur.

— Eşti un rege bun şi drept, îl contrazise marele dregător.

— Cine a fost Drogod Tenzin?

— Un zeu al pământului, de pe meleagurile dintre Gling şi Minyag.

— Chiar le ştii pe toate?

Simţind răutatea din glasul regelui, marele dregător zise:

— Dacă regele vrea să spună că nu ştiu unde trăieşte Asal Lokhra, chiar nu ştiu, căci nu i-am mai auzit numele.

— La fel ca, regele Glingului, care n-a auzit niciodată de Minyag, ţara care se afla chiar sub nasul lui.

— Slăvite rege, ştiu că moartea lui Khrothung te frământă. Dacă trebuie să pedepseşti pe cineva, ia-mi rangul.

Fără o vorbă, Gesar se întoarse în palat, dar trimise un mesaj ca marele dregător să păzească palatul. El luă câţiva oameni şi porni să-l caute pe Drogod Tenzin, zeul pământului.

— Sunt uşurat că mânia i-a trecut atât de repede, râse marele dregător.

Când ajunseră la dealurile roşii de la graniţă, Gesar bătu din picioare pentru a-l chema un zeu al locului. Danma îl întrebă pe zeu de ce nu îngenunchease în faţa regelui.

— Nu ştiu de ce ţară aparţin, răspunse zeul regiunii, încruntându-şi sprâncenele albe ca neaua.

Apoi adăugă cu oarecare mândrie:

— Un zeu nu are ţară.

Le spuse că se afla pe acele meleaguri de peste o mie de ani, cu mult înainte să fie stabilită graniţa dintre Gling şi Minyag.

Nerăbdător, Danma încercă să forţeze zeul să îngenuncheze dinaintea regelui, dar trupul bătrânului intră în pământ şi apoi apăru din nou, în altă parte.

— Regele este răspunzător pentru oameni, vite şi recolte, însă eu răspund de esenţa pământului, de filoanele de metal din mine şi de lucruri invizibile ochiului omenesc.

Pe regele Gesar, adâncit în tristeţe de la moartea lui Khrothung, zeul acesta îl amuza. Când Danma ridică arcul, Gesar se transformă în geamănul bătrânului zeu cărunt, silindu-l pe Danma să lase arcul în jos.

— Carevasăzică, nu eşti om, remarcă zeul.

— Este regele trimis de Cer să conducă Glingul.

Pe cer apăru un curcubeu şi o muzică răsună încet.

— Aşadar, ai venit din casa zeilor? întrebă zeul.

Gesar zâmbi, scoase sabia din teacă şi o agită. Un fir de argint se scurse pe versant, un filon de minereu, pe care zeul pământului îl îngrijise.

Acum, în sfârșit, zeul fu dispus să îngenuncheze în faţa lui Gesar.

— Nu, îl opri Gesar, încă deghizat drept bătrânul zeu al pământului. Îngenunchezi în faţa ta însuţi. Spune-mi unde pot să-l găsesc pe *yaksa* Asal Lokhra.

— Nu pot…

Gesar ridică mâna şi o pală de vânt îl răsuci pe zeul pământului ca pe un titirez. Fu dus la marginea Pământului, la vidul îngheţat, unde nu exista nici început, nici sfârşit. Zeul plânse când fu azvârlit înapoi pe versantul muntelui.

— Spune-mi!

— Traversezi doi munţi roşii şi un lanţ muntos negru şi vei găsi tărâmul lui Asal. Dar nici unul dintre cei care îl căutaseră nu se întorsese vreodată. Iarba şi copacii, precum şi apele care curg din munţi, sunt otrăvitoare. Pe culmea neagră se află un copac singuratic, sub o stâncă mare care există din ziua în care Cerul şi Pământul s-au despărţit. De la stânca aceea pleacă Asal să cutreiere ţinutul. Dar să nu-i faci rău, te rog.

În timp ce vorbea, răsună un bubuit de tunet şi în faţa lor îşi făcu apariţia *yaksa*. Trupul i se întindea până la cer; printre şuviţele de păr încurcat atârna o împletitură bătută cu pietre preţioase. Plângea şi lacrimile sale uriaşe cădeau pe pământul roşu ca arama, emanând un miros de fier ruginit.

— Nu-ţi voi face nici un rău, îi zise regele.

Yaksa scutură din cap, iar lacrimile sale zburară până pe şesurile dintre munţi, formând bălţi.

— Rege Gesar, tu nu ştii. M-am ocupat de magie sute de ani, fără să provoc necazuri în lumea oamenilor, căci mă bazez pe faptul că cei care ştiu unde trăiesc îşi vor respecta jurământul de tăcere. Fiecare nod din împletitura mea de nestemate este simbolul unei promisiuni de a-mi păstra taina. De mulţi ani, oamenii păstrează secretul acesta. La fel şi păsările din văzduh, şi regele din Minyag. Însă împletitura mea se va deşira acum, că Drogod Tenzin a vorbit.

Yaksa coborî muntele clătinându-se şi adăugă:

— Trupul şi puterea mea sunt doar o acumulare de energie. Nici nu mănânc, nici nu beau, şi nu fac rău nimănui. Dimpotrivă, prezenţa mea a împiedicat demoni şi spirite rele să provoace necazuri. Nu e adevărat, Drogod Tenzin?

— Ei vor să împrumute comoara ta. Nu-ţi vor lua nici viaţa, nici pământul, îl asigură zeul.

— Ţi-ai încălcat promisiunea! răcni *yaksa*. Odată ce le-ai spus secretul meu, puterea mea a început să slăbească şi în curând trupul meu va dispărea.

Cu chipul şi corpul înceţoşate, continuă:

— Gesar, de acum încolo nimeni nu va mai practica magia doar de plăcere şi nimeni nu-şi va mai respecta promisiunile.

Yaksa ţipă când Danma scoase rădăcina de bambus în formă de mână, pentru a-i lua împletitura:

— Om nebun, ce vrei tu să faci e inutil acum, că legământul a fost încălcat.

Vocea şi trupul i se topiră, iar muntele de aramă căpătă o nuanţă un pic mai întunecată. Nestematele din împletitură căzură la pământ şi se rostogoliră la picioarle lui Gesar, care se uita fix la vidul rămas în locul lui Asal. Nestematele sclipiră în timp ce se răceau şi se aşezau la loc. Însoţitorii regelui se puseră iute pe treabă: folosind iarbă, coada-calului, fir de mătase, ba chiar şi fire de păr smulse de pe capetele lor, înşirară pietrele laolaltă. Odată ce comoara ajunse în mâna sa, Gesar se pregăti de plecare. Zeul pământului îl rugă să-i lase pietrele, ca să le poată îngropa în pământul unde vârful muntelui se ivise prima oară. Pietrele urmau să crească iar, hrănind pământul, iar muntele avea să se acopere cu o pădure deasă şi pâraie limpezi.

Danma, care credea că Gesar va regreta nimicirea inofensivului *yaksa*, deoarece îi pusese la îndoială toate faptele de după moartea lui Khrothung, se răsti la bătrânul zeu:

— De ce tot pălăvrăgeşti aşa? Speri să primeşti o recompensă?

— Ar trebui să-l răsplătim pe Drogod Tenzin, zise Gesar.

— Dacă regele intenţionează să acorde o recompensă, îl rog să o dea pământului, nu mie.

— Dacă voi face asta, pământul se va dezvolta aşa cum ai spus?

— Eu şi pământul meu nu avem nevoie de recompense din

partea ta, zise zeul.

Gesar râse:

— Dorinţa mea e ca acest meleag să aibă păduri şi ape limpezi.

În timp ce rostea aceste vorbe, un stol de păsări zbură deasupra lor, aducând seminţe pe care le strânseseră din toate colţurile lumii.

— Acum, o singură ploaie va face ca iarba şi copacii să rodească pe pământul tău, îi zise Gesar zeului.

— Dar munţii în flăcări au secat norii.

— Voi avea grijă ca pământul să primească ploaia după care tânjeşte.

După şapte zile, ajunseră din nou la palat. Regele porunci ca marele dregător şi prinţul Gralha să vegheze în continuare asupra ţării şi îi zise lui Gralha să se poarte ca un rege. Marele dregător îl rugă să se întoarcă degrabă, căci se temea că nu avea să-l revadă pe rege. Shanpa Merutse părea mai bătrân ca oricând. Şi el era nerăbdător ca regele să se întoarcă repede.

În loc de vin, Brugmo şi Meza îi dădură regelui două săgeţi ascuţite, urându-i să se întoarcă în curând.

Şi astfel Gesar plecă din Gling, însoţit de Danma, Sheng-ngom şi Michung. Pe când treceau muntele de aramă, Gesar îl chemă pe zeul ploii, ca să trimită apă pe pământul arid.

Povestea

Demonul din China

Gesar şi tovarăşii săi de drum călătoriră prin întunecata China, unde zilele erau palide, iar nopţile, de un cenuşiu-închis. Lumina se estompă şi mai mult când se apropiară de centrul ţării. În ultima noapte ridicară tabăra într-un crâng des de bambuşi, sub un cer mai negru şi mai profund decât cunoscuseră vreodată.

Când îşi montară corturile, demonul din palat se cutremură şi bambuşii din jurul taberei se transformară în şerpi veninoşi. Gesar topi deasupra flăcării grăsimea din inima cerbului moscat, luată

din tezaurul din Minyag. Mirosul ei ciudat alungă şerpii. Când simţiră un miros neplăcut, Gesar scoase bucata de lemn de santal.

— Dormiţi. Mâine-dimineaţă vom intra în oraşul care adăposteşte palatul din China, le zise Gesar.

— Cum vom şti când se face dimineaţă? întrebă Danma.

— Ne vom trezi când păsările vor începe să caute de mâncare şi când se vor deschide florile. Atunci va fi dimineaţă.

— Cum pot înflori florile, dacă nu e lumină? întrebă Sheng-ngon.

Gesar tăcu.

Când porniră din nou, zăriră pâlpâiri de lumină pe marginea drumului. Privind cu atenţie, văzură că proveneau din interiorul bobocilor de flori. În întunericul de nepătruns, ajunseră la un pod construit din jad alb chinezesc. Prinţesa veni să-i întâmpine la mijlocul podului, ducând un lampion a cărui lumină era înconjurată de o pânză neagră.

— Aştept aici de trei sute de zile, zise ea. Nu speram să vă mai văd.

— Ştii că am venit să o ucid pe mama ta, zise Gesar.

— Eu sunt fiica împăratului.

Drumul lor prin oraş fu ca un vis în care casele, fântânile şi mărfurile din pieţe erau slab conturate. Umbrele mai întunecate, ca nişte goluri, erau oamenii; şi lampioanele lor erau acoperite cu pânze negre. În cercurile de umbră mai slabă, oamenii îşi vedeau de treburile lor: bârfeau, se sărutau, citeau cărţi, alăptau prunci… Dădeau impresia că întunericul tainic le făcea o plăcere deosebită.

Prinţesa îi duse la cel mai bun han din oraş. Acolo, umbre negre se mişcau iute de colo până colo. Dinaintea drumeţilor fură aşezate mâncăruri alese şi ceai fierbinte. Apoi, prinţesa se duse să-i spună împăratului că regele Gesar şi alaiul său sosiseră în China.

— Cum îndrăzneşte să vină fără îngăduinţa mea? mârâi împăratul.

Aşa că Gesar îl trimise la palat pe Sheng-ngon, ca emisar. Sheng-ngon putea să audă vocea împăratului, dar nu reuşi să vadă nimic în afară de jilţul de aur în formă de dragon, de unde o voce vlăguită îi vorbi.

— Ne vom întâlni cu regele tău în piaţa din faţa palatului.

Astfel, întâlnirea fu stabilită în a cincisprezecea zi din luna a

cincea, când urmau să se alinieze două constelaţii de bun augur – Casa Stafiei şi Steaua Copacului.

Pentru a marca acea zi, împăratul îngădui să apară o micuţă crăpătură pe cer: pentru a pătrunde un pic de lumină, astfel încât oamenii să poată vedea evenimentul, şi porunci să fie atârnate încă nouă straturi de draperii groase, negre, în jurul încăperii în care zăcea trupul demonului.

Gesar şi împăratul chinez se întâlniră în piaţa palatului. Când o rază de lumină străluci printre nori şi lumină piaţa, din mulţime răsunară ovaţii zgomotoase.

— Supuşii mei mă iubesc atât de mult, încât nu pot părăsi palatul prea des, pentru că nu vreau ca ei să izbucnească în urale, zise împăratul.

— Poate că aclamă schimbarea vremii.

— Supuşii mei sunt fericiţi că eu controlez vremea. Asta îi scapă de grija de a o face ei.

— Este întuneric.

— Dar nu avem uragane sau inundaţii, iar soarele nu pârjoleşte niciodată. Oamenii pot totuşi să vadă.

— Ei folosesc lampioane în taină.

— Nu mănânci fructele şi nu bei ceaiul puse în faţa ta?

— Fără soare, fructele şi ceaiul şi-au pierdut aroma.

— Ai venit să mă insulţi? întrebă împăratul, sărind în picioare.

— Am venit să-ţi ajut ţara să vadă din nou lumina zilei.

Împăratul înşfăcă mânerul sabiei; pe zidurile oraşului apărură legiuni de arcaşi, cu arcurile pregătire.

Gesar creă iluzia unor mii de oşteni şi mulţimea fu cuprinsă de panică.

— Nu vă fie teamă, ridică el glasul. Războinicii din Gling şi din China organizează un turnir.

Mulţimea se linişti.

— Va trebui să organizăm un turnir, zise împăratul.

Ambele părţi conveniră să înceapă cu o cursă de cai care să pornească din piaţă şi să ia sfârşit la sacrul Munte Wutai. Un general chinez încălecă pe armăsarul lui care fugea ca vântul, în timp ce un general din Gling se sui pe un cal ca o pasăre de jad verde. Ţâşniră din piaţă ca nişte fulgere. Împăratul şi regele stăteau de vorbă cu glas scăzut şi beau vin. În curând, auziră

tropotul copitelor şi generalul din Gling intră călare în piaţă, ţinând în mână o ferigă de pe Muntele Wutai. Nu se vedea nici urmă de generalul chinez. Calul său iute fusese în frunte, dar se prăbuşise, căci ochii săi obişnuiţi cu întunericul nu putuseră îndura lumina puternică de pe Muntele Wutai. Atât calul, cât şi călăreţul se răniseră. De ruşine, generalul îşi tăiase beregata.

Împăratul scutură mânios din mânecile-i lungi, închizând colţul de cer pe care îl desfăcuse mai devreme, iar ţinutul se cufundă iar în întuneric.

Apoi, strălucind în armura de aur, Danma îşi luă arcul şi toţi ochii se îndreptară spre el. Slobozi o săgeată ce tăie aerul şi magia neagră, iar ceaţa cenuşie începu să se risipească. Cerul se lumină, soarele atinse munţii şi fluviile. Peştii de la suprafaţa lacurilor plonjară în adâncuri, iar păsările acoperiră ochii cu aripile. La fel ca supuşii săi, împăratul îşi acoperi faţa când soarele străluci din nou peste ţara lui, unde încă domnea o tăcere profundă. Însă lumina, care se răspândea spre toate colţurile ţării, zumzăia ca o albină.

Gesar se preschimbă într-o pasăre roc de aur şi îi duse pe Sheng-ngon şi Michung în oraş, unde găsiră palatul înfăşurat în draperii negre. Căutând prin coridoarele cufundate în beznă şi întortocheate, descoperiră trupul împărătesei-demon.

— Puneţi-o într-un sicriu de oţel, porunci Gesar.

Luară împletitura de nestemate a lui Asal, o înfăşurară de trei ori în jurul împărătesei-demon şi o aşezară în liniştea rece a sicriului de oţel. Apoi Gesar îi duse în locul unde cerul se întâlnea cu pământul, la capătul Pământului, şi acolo aşezară sicriul. Dădu foc trupului şi îl privi cu arse până se transformă în cenuşă.

Împăratul şi supuşii lui auziră un vânt care începu să agite iarba, copacii şi suprafaţa nemişcată a lacurilor. Când deschiseră încet ochii, văzură păsările din văzduh şi florile care îşi întorceau corolele după soare. Din pământul jilav se ridica un miros bogat. Oamenii dădură fuga acasă, să se spele şi să se îmbrace în haine viu colorate.

Însă împăratului i se păru că aude un ţipăt ascuţit şi strigă:

— Împărăteasă!

Dar văzu doar o păsăre roc ce-şi împreună aripile în faţa lui, apoi pe Gesar zâmbind şi spunând:

— Împărăteasa ta era un demon.

Împăratul Chinei leşină. Când se trezi, era pe înserat.

— Prindeţi-l pe Gesar şi sfârtecaţi-i trupul în o mie de bucăţi, porunci el, din vârful patului.

Când deschise din nou ochii, Gesar zâmbea şi privea în jos spre el.

— Poţi să faci ce vrei cu mine, îi zise acesta împăratului. Nu mă voi împotrivi. Dar trebuie să-ţi vii în fire şi să ai încredere în zei.

— Spânzuraţi-l!

Gesar fu spânzurat de turnul porţii oraşului. După trei zile, un dregător veni să-i spună împăratului că păsările veneau zilnic să îl hrănească pe Gesar cu nectar şi sucuri alese. Aşa că împăratul porunci ca Gesar să fie aruncat într-o temniţă plină cu scorpioni. În loc să-l înţepe, aceştia se plecară în faţa lui. Împăratul puse apoi ca Gesar să fie aruncat de pe o stâncă înaltă, dar păsările se ridicară din ocean să-l prindă şi îl duseră înapoi în oraş. Împăratul porunci să fie ars, dar după şapte zile şi şapte nopţi, rugul deveni un lac şi în mijlocul acestuia era un copac *ruyi* sacru. Gesar şedea pe coroana copacului înalt.

Văzând asta, împăratul veni împreună cu dregătorii de rang înalt să îi ceară iertare lui Gesar.

— Demonii au fost alungaţi din China, zise Gesar. Le doresc împăratului şi poporului său pace şi fericire veşnică.

— Căminul tău este într-un ţinut înalt, cu ger cumplit, în vreme ce ţara mea este îmbelşugată, zise împăratul recunoscător. Sunt bătrân şi fiica mea e prea slabă ca să cârmuiască. Rămâi aici, să domnim împreună.

Gesar îi spuse că prinţesa avea o voinţă puternică şi o preocupa bunăstarea şi binele poporului. Faptul că era femeie nu o împiedica să devină o împărăteasă bună. Atunci, împăratul îi ură lui Gesar drum bun şi îi zise prinţesei să îi însoţească pe oaspeţi până la hotarele ţării.

Povestea

Moartea lui Shanpa Merutse

La începutul primăverii, Gesar şi însoţitorii săi ajunseră la graniţa cu Glingul. Primul care le ură bun sosit fu zeul pământului, care aduse comori din munţi. Urmară apoi generalii şi dregătorii care veniseră anume ca să-l aştepte pe rege la graniţă.

— Prinţul Gralha şi Brugmo au aşteptat cu nerăbdare, îi ziseră ei lui Gesar.

— Asta e o veste bună.

— Marele dregător e încă bine, sănătos.

— Şi aceasta e o veste bună.

— Prinţul Gralha se ocupă de treburile ţării cu aplecare şi chibzuinţă.

— Asta mă linişteşte. Şi atunci, care e vestea proastă?

— Sub pavăza Cerului, Glingul nu a suferit din cauza furtunilor sau invaziilor de insecte.

— Care e vestea proastă?

— Marele dregător ne-a zis să nu pomenim nimic care ar putea să-l îngrijoreze pe rege.

— Sunt deja îngrijorat.

Bătrânul general Shanpa Merutse nu se simţea bine. Prinţul Gralha îl adusese din Hor la palat, pentru tratament, dar starea lui nu se îmbunătăţise. Gesar ştia că Shanpa Merutse ar fi pierit pe câmpul de bătălie când se luptaseră cu Khridan Gyalpo şi că supravieţuise atât de mult timp numai datorită protecţiei primite de la sufletul lui Gyatsa Zhakar. Însă în ultimii ani îi fusese mai rău decât dacă ar fi fost mort, aşa că pentru el o moarte grabnică ar fi fost o eliberare.

Un cocor cu creastă roşie se opri lângă ei. Unul dintre dregători luă scrisoarea legată de piciorul păsării şi i-o înmână regelui. Era de la Shanpa Merutse, care aflase de întoarcerea regelui. Temându-se că era posibil să moară înainte ca Gesar să ajungă la palat, îi cerea regelui permisiunea de a se întâlni cu el la jumătatea drumului, pentru a-şi lua adio.

Prinţul Gralha călărea lângă Shanpa Merutse, aflat pe moarte. Tuşind cu sânge, muribundul îi zise prinţului:

— Sunt onorat că am slujit un rege atât de viteaz.

Când zăriră steagurile regelui, Shanpa Merutse porunci ca gura să-i fie ştearsă de sânge, îşi trecu un pieptene prin părul argintiu şi îşi adună puterile, ca să se ridice în capul oaselor. Când regele sări

de pe cal şi veni la el cu paşi mari, Shanpa Merutse spuse:

— Slăvite rege, sunt un păcătos, şi cu toate astea regele mi-a îndeplinit ultima dorinţă. Însă nu mai am puterea de a-mi arăta respectul.

— Shanpa Merutse, cândva ai comis o crimă împotriva Glingului, dar de atunci ţi-ai dovedit loialitatea faţă de ţară. Soarele şi luna sunt martorii faptelor tale.

Shanpa Merutse zâmbi şi îşi ţinu privirea aţintită asupra regelui, în timp ce lumina din ochi i se stingea încet. Regele însuşi îi închise pleoapele.

Gesar era ameţit de prea multe toasturi la banchetul de bun-venit, dar marele dregător îi zise că era timpul să-şi primească supuşii. Glingul devenise o ţară atât de puternică, încât dură aproape patru ore ca toţi să-şi prezinte omagiile şi să primească binecuvântările lui – dregători, generali, chiliarhi şi sutaşi ale căror nume le ştia, precum şi slujitorii de rang mai înalt de la palat. Deşi lui Gesar acest lucru îi făcea plăcere, Brugmo observă că era încruntat.

Bătându-se uşurel pe capul îngreunat de vin, Gesar zise:

— Încerc să-mi amintesc un chip cunoscut, pe care încă nu l-am zărit. E chipul consoartei mele curajoase, Atag Lhamo. Brugmo, tu eşti consoarta mea aleasă, dar Atag Lhamo a luptat pentru Gling şi acum veghează singură la graniţă. Cum ai putut să uiţi de ea?

Brugmo lăsă capul în jos.

— Femeie, credeam că focul geloziei din inima ta s-a stins.

— Atag Lhamo este foarte bolnavă. De aceea nu i-am spus de întoarcerea regelui.

— Aduceţi pe cineva care slujeşte sub comanda generalului Atag Lhamo, porunci marele dregător.

— N-ai numit-o consoartă, ci general, remarcă Gesar.

— Regele meu, aceasta este o dovadă a respectului pe care i-l port. Ea are nu doar frumuseţea unei consoarte, ci şi curajul unui general.

De ei se apropie un bărbat cu piele albă şi ochi vioi.

— Ce anume faci pentru consoartă? îl întrebă Gesar.

— Sunt tălmaci şi întocmesc hărţi. Am venit cu o scrisoare din partea generalului Atag Lhamo.

— Dă-mi-o.

— Regele ştie că generalul nu ştie să scrie. Ea mi-a dictat-o mie, iar eu am memorat-o.

Mesajul lui Atag Lhamo era plin de afecţiune profundă: nu regreta că îşi trădase fratele pentru binele poporului ei şi, deşi ea şi Regele Gesar petrecuseră mai mult timp despărţiţi decât împreună, plăcerile împărtăşite de un bărbat şi o femeie erau mai preţioase decât aurul şi avea să şi le amintească toată viaţa. Era fericită că, deşi era femeie, luptase pentru Gling în bătălii. Dar se născuse într-o ţară a demonilor: înainte de a jura credinţă Glingului, se înfruptase din carne de om şi dormise pe pielea victimelor. Din cauza asta, se îmbolnăvise. Ţintuită la pat, îi era dor de rege, tânjea după iubirea lui tandră. Ştia că regele traversase munţi înalţi şi fluvii întinse pentru a nimici un demon dintr-o ţară străină. Cum zilele ei pe lumea aceasta erau numărate, voia ca acea scrisoare să fie un adio din partea ei.

Pe când îl ascultau pe tânărul funcţionar cu pielea albă recitând cuvintele lui Atag Lhamo, regele şi dregătorii plângeau. Ruşinată, Brugmo lăsă capul în jos, udându-şi rochia cu lacrimi.

— Rkayngkar Perpo! strigă Gesar.

Calul celest veni la stăpânul său şi după ce Gesar îl încălecă, zbură până la trecătoarea de la graniţa păzită de Atag Lhamo. Însă Gesar ajunsese prea târziu. Ea murise de câteva zile, iar acum supuşii ei îngenunchează la picioarele lui Gesar, plângând.

— De ce nu-i faceţi un ritual de eliberare? se miră Gesar.

— Generalul a cerut să nu aibă parte de aşa ceva.

Un lama care venise să recite o sutră pentru ea fusese alungat, căci ea spusese: „Să reciţi sutre e ca şi cum ai chema fantomele“. Lama clătinase din cap şi zisese că Gesar nu-i schimbase complet firea: ea încă era demon.

Înainte de a muri, le spusese slujitorilor: „Să nu-l lăsaţi pe călugărul budist să se apropie de trupul meu. Rosteşte sutre, dar se gândeşte la cai şi la argint. Zice că eliberează suflete, dar astea-s vorbe goale. Când va veni regele, daţi-i aceste câteva lucruşoare ca amintire din partea mea“.

Salvând o soţie din iad

În cele din urmă, povestitorul renunţă să mai stea cu picioarele încrucişate şi se ridică. Scuturând panglicile colorate de la pălărie, începu să cânte:

Pieptenii de aur şi argint din părul ei,
Semănând cu stelele de pe cer,
Daţi-i regelui.

Şiragurile de coral şi chihlimbar de la gâtul ei,
Semănând cu florile câmpului,
Daţi-le regelui.

Rochia de mătase de pe trupul ei,
Semănând cu un curcubeu de pe cer,
Daţi-o regelui.

Coiful alb de pe capul ei,
Oţelit de focul demonilor,
Daţi-l regelui.

Cele trei săgeţi de aur din tolba de la mijlocul ei,
Primite în dar de la rege,
Daţi-le regelui.

Atag Lhamo, născută în ţara demonilor,
Plecată departe din porunca regelui,
Urează Glingului zece mii de ani de prosperitate.

Cântecul lui Jigmed îi făcu pe spectatori să lăcrimeze, dar un lama tânăr sări în picioare şi îl întrerupse, acuzându-l pe Jigmed că îl atacase pe maestrul lui şi toată doctrina budistă:

— Cum îndrăzneşti să respingi învăţăturile budiste?

— Eu doar spun o poveste. Sunt un *grungkan*, un… se poticni Jigmed, care nu se pricepea să se poarte cu oamenii în afara poveştilor.

— Asta înseamnă că eşti un demon, i-o reteză lama, lovind din palme.

Oamenii care cu o clipă în urmă fuseseră emoţionaţi de poveste îi porunceau acum lui Jigmed să tacă. El se ridică în picioare, zicând:

— Ştiţi cu toţii că eu sunt doar...

Lama bătu iar din palme şi Jigmed îşi strânse lucrurile, înspăimântat de expresia feroce oglindită pe atât de multe chipuri. Nu reuşea să-şi stăpânească tremuratul în timp ce mergea pe drum, dar îşi aduse aminte că zeii voiau ca el să spună povestea, că nu avea motice să se teamă. Se gândi să se întoarcă şi să termine de povestit, dar îi lipsi curajul. Pe când lăsa oraşul în urma lui, se urî pentru laşitatea sa. În cele din urmă, se opri sub un pin uriaş, se aşeză şi se rezemă de trunchiul gros, ca să-şi tragă răsuflarea. În curând adormi.

Era atât de linişte când se trezi, că auzea conurile de pin căzând la pământ. Pe când stătea şi asculta, îşi veni în fire. Destinul lui era să spună povestea, aşa că de ce s-ar fi temut? Auzise de povestitori care fuseseră alungaţi din alte locuri. Motivul era acelaşi: cuvintele şi faptele personajelor din poveste contraziceau învăţăturile budiste. Se întâmplase la fel cu o generaţie mai vârstnică de povestitori, când povestea lui Gesar fusese interzisă în multe temple.

Merse mai departe şi temină povestea lui Atag Lhamo în satul următor, unde îl ascultară mai mult de doisprezece oameni.

După moartea lui Atah Lhamo, sufletul ei pluti fără ţintă timp de patruzeci de zile, înainte de a fi escortat în odăile lui Yama, Stăpânul Lumii de Dincolo.

— Eşti pe jumătate femeie, pe jumătate bărbat, zise acesta uimit. Gura ta duhneşte a moarte şi sângele nu ţi s-a uscat încă pe mâini.

Şi Atag Lhamo era surprinsă, căci îşi simţise propria existenţă fără să-şi perceapă corpul.

— Cine eşti? strigă Yama.

— Atag Lhamo, consoarta din Gling şi generalul grănicer al ţării.

Yama izbucni în râs:

— Ai făcut mult prea puţine fapte bune în lumea oamenilor, aşa că acum firea ta demonică iese la iveală.

— Să ucizi demoni nu e o faptă bună?

— Construirea şi repararea drumurilor sunt mai bune.

— Dar păzirea graniţelor pentru a apăra oamenii?

— N-ai făcut decât să măcelăreşti oameni.

Pe umărul ei apăru un omuleţ alb, de mărimea unui deget.

— Puternice Yama, zise acesta, judecător Dharma al binelui şi răului, ca zeu al călătoriei acestei femei, îi cunosc povestea. A fost o eroină din Gling, încarnarea unui şoim şi consoarta regelui Gesar. Te rog, trimite-o în paradis, căci a săvârşit multe fapte minunate.

Apoi pe umărul ei stâng se materializă un omuleţ negru, care zise:

— Şi eu sunt zeul călătoriei ei. E odrasla demonului cu nouă capete. De când avea trei ani, a omorât nenumărate păsări şi animale, dregători de vază, eroi, călăreţi minunaţi şi femei cu părul lung. Cum poate fi eliberat sufletul unui astfel de demon? Trebuie trimisă în iad.

Yama le spuse diavolilor să aducă balanţa. Diavolul care o mânuia ceru ceva la urechea lui Atag Lhamo. Ea îi răspunse că nu avea nimic de oferit, de vreme ce-şi pierduse corpul. Astfel că fu cântărită de optsprezece ori şi de fiecare dată micuţul diavol îi zise lui Yama că faptele rele ale femeii cântăreau mai mult decât cele bune.

Aşa că sufletul lui Atag Lhamo fu trimis în iad.

Povestea
Gesar încearcă să îşi salveze soţia din iad

După ce trupul neînsufleţit al lui Atag Lhamo fu ars pe un vârf de munte, lângă hotarul nordic, Gesar se retrase şi recită sutre pentru a-i elibera sufletul în Tărâmul Pur. Chemă un *yaksa*, care-i spuse că sufletul lui Atag Lhamo zăbovise mult timp înainte de a fi condus în iad de micuţii diavoli ai lui Yama, chiar cu o zi înainte de sosirea regelui.

Cu un strigăt de tristeţe, Gesar încălecă pe Rkayngkar Perpo şi plecă în goană, dar când ajunse în sala lui Yama, Atag Lhamo deja suferea. Regele urlă, chemându-l pe Yama.

— Omul ăla urlă şi din cer plouă cu flori, le zise Yama servitorilor. Trebuie să fie un mare mântuitor sau un *sadhaka*[1]. Întrebaţi-l ce vrea.

— Spuneţi-i Regelui Yama să vină încoace! ţipă Gesar din nou.

Când auzi asta, Yama ştiu că Gesar veni după sufletul lui Atag Lhamo şi nu se grăbi să vină. În nerăbdarea sa, Gesar răsturnă tronul lui Yama, apoi îşi scoase sabia de cristal şi o roti deasupra capului, mai să despice poarta de oţel a iadului. Asta îl făcu pe Yama să iasă afară.

— Tu nu eşti aproape de ceasul morţii. Întoarce-te de unde ai venit.

Gesar crezuse că Yama se va înclina în faţa sa, însă acesta îl dezamăgi.

— Întoarce-te la viaţa ta din lumea oamenilor. Îmi dau seama că ai făcut fapte bune, dar ai şi ucis mulţi oameni, aşa că te-aş putea osândi la pedeapsa veşnică.

— Am fost trimis în lumea oamenilor de Zeul Suprem.

— Aşadar, tu eşti fiul zeilor, Thosba Gawa, Regele Gesar din Gling, râse Yama. Gesar, ştiu multe despre tine şi ar trebui să ştii că în locul ăsta nici măcar eroii nu mă pot învinge. Priveşte în sus – cerul albastru e gol. Nimeni nu va veni să te ajute. Nimeni nu va veni pe drumul pustiu să te călăuzească. Domnesc aici din ziua în care Pământul s-a desprins de Cer.

— Eşti nedrept. Atag Lhamo n-ar trebui să fie în iad.

— Ai ajuns prea târziu. Ea nu va putea să renască decât după ce va suferi aici timp de cinci sute de ani.

— Te implor, rege Yama!

— Vino înapoi la mine peste cinci sute de ani, dacă încă îţi va păsa de ea.

Gesar scoase iarăşi sabia, dar cu o simplă fluturare a mânecilor, Yama readuse poarta de oţel contorsionat la forma iniţială.

— Toate sufletele aduse aici sunt fără formă şi substanţă, iar sala asta e o nălucire. Du-te.

— Atag Lhamo a mea chiar trebuie să petreacă cinci sute de ani în iad?

Yama nu-i răspunse. Îşi puse mâna pe umărul lui Gesar şi păşi alături de el. Merseră cale lungă prin ceaţă şi Gesar văzu că tărâmul lui Yama era alcătuit din prăpăstii, că drumul nu era altceva decât un şir de poduri construite peste acestea. Ajunseră într-un loc de unde puteau vedea soarele, care atârna pe cerul îndepărtat ce tremura uşor, ca o draperie uriaşă.

— Aici trebuie să ne despărţim, Gesar. Poate ne vom mai întâlni.

— Nu există alt mod prin care aş putea să o salvez pe Atag Lhamo?

Yama parcă voia să mai spună ceva, dar apoi se dizolvă în ceaţă, şi la fel se întâmplă cu podurile şi prăpăstiile. Gesar şi calul lui se pomeniră stând în lumina strălucitoare a soarelui. După tăcerea de mormânt a lumii de dincolo, Gesar se simţea de parcă era în stare să audă revărsarea luminii soarelui. Călări peste şes şi, după o vreme, îi zise calului:

— Lumea de dincolo e altfel decât lumea oamenilor, unde ţările au o poziţie precisă. Lumea de dincolo există chiar în interiorul lumii oamenilor.

În timp ce vorbea, din Cer se auzi un glas limpede:

— Thosba Gawa, fiu al zeilor, înţelegi sensul din spatele lui *yin* şi *yang*, realul şi iluzoriul. Această înţelepciune te va conduce la adevăr.

Gesar privi în sus şi văzu un nor strălucitor la marginea cerului. Pe el şedea Bodhisattva Guanyin, cu o vază preţioasă în mână. Gesar se simţea ca lipit de şaua calului.

— Bodhisattva Guanyin.

Bodhisattva zâmbi.

— De ce te-ai dus la Yama? îl întrebă.

— Ca să-mi salvez consoarta.

— Ea era un demon.

— Dar mi-a jurat credinţă…

— Nu vreau să mă amestec în treburile lui Yama. Trebuie să vorbeşti cu Padmasambhava, Maestrul Lotus. Însă deocamdată du-te acasă. Pentru că l-ai jignit pe Yama, o să te îmbolnăveşti. Când te vei vindeca, du-te la Maestrul Lotus.

Pe când vorbea, Bodhisattva dispăru.

Într-adevăr, Gesar se îmbolnăvi după ce se întoarse la palat. Se

rugă Cerului:

— Zeu Suprem, te rog să nu mă laşi să mor, ci îngăduie-mi să merg în Cer cu demnitate.

Auzi doar tunetul care răsuna precum cântul unui dragon.

Într-o lună se vindecă şi îi spuse lui Brugmo că va merge să-l vadă pe Padmasambhava.

În trecut, ori de câte ori Gesar pleca undeva, Brugmo încerca să-l oprească. Acum, se simţi sfârtecată de o durere ascuţită, ca un fulger. Se prosternă în faţa lui şi zise:

— Dacă regele pleacă, ar trebui să o ia pe Brugmo cu el, altminteri, va muri de durere.

— De ce încerci să mă opreşti de câte ori plec în călătorie? o întrebă Gesar cu tristeţe.

— Soţul meu, am greşit în trecut când ţi-am stat în cale. Cauza era iubirea mele egoistă pentru tine. Dar acum mă tem că te vei întoarce în Ceruri şi mă vei lăsa singură în această lume.

— Nu ştiu cât va dura această călătorie, dar nu o să plec în Cer.

Brugmo lăsă capul în jos.

Gesar îşi chemă dregătorii şi le zise:

— Mă duc să mă sfătuiesc cu Padmasambhava. Cât sunt plecat, trebuie să păstraţi pacea. Vânătorii trebuie să-şi pună deoparte arcurile şi săgeţile, iar pescarii, să-şi lase plasele să se usuce la soare. Ţineţi minte asta!

Se preschimbă într-o sclipire puternică de lumină şi zbură în văzduh, spre vest.

Maestrul Lotus trăia în Ţara Yaksaşilor, un meleag brăzdat de cărări primejdioase prin văi cu arbori plini de ţepi şi stânci din care ieşea otravă. Gesar fu uimit că maestrul cârmuia un loc atât de înspăimântător. Însă palatul era diferit. Zidurile lui străluceau în lumina soarelui precum cristalul. Prin aer se învârtejea ceva ce ar fi putut fi muzică sau parfum. Deodată, Gesar îşi simţi propriul miros – izul de cadavru, de râuri de sânge curgând pe un câmp de luptă. Slujitorul înveşmântat în alb ridică o urnă şi îi turnă pe cap apa binecuvântată a compasiunii, ca să-l purifice, iar apoi pielea sa emană doar mirosul neobişnuit al copacului de santal.

Îşi făcu apariţia Maestrul Lotus.

— În afară de acest palat mic, tot restul acestei ţări se află într-o stare mai rea decât Glingul de pe vremuri. Dacă n-aş fi fost atât de

obosit, ai fi avut mai puţine de făcut, râse el.

— Bodhisattva Guanyin mi-a zis că poţi să mă îndrumi.

— Bodhisattva nu e niciodată mulţumită să mă vadă trândăvind. Dar ce pot face pentru tine?

— Am venit aici să te întreb dacă vrei să-mi spui cum să-mi salvez consoarta.

— Eşti nespus de zelos că ai venit atât de departe pentru a o salva pe fosta prinţesă dintr-o ţară a demonilor, zise maestrul. Gândeşte-te bine. Mai vrei să mă întrebi şi altceva?

Glasul maestrului deveni mai blând. Luă urna de la slujitorul său şi stropi faţa lui Gesar cu apă.

Gesar se auzi spunând:

— Vreau să ştiu cât o să mai rămân în Gling şi cum pot trăi mai departe în pace oamenii cu părul negru ai Glingului.

Din trupul maestrului ţâşniră raze de lumină, care îl străpunseră pe Gesar. Ridicându-se de pe tron, cântă un imn budist:

Armăsarul de soi trebuie să galopeze des,
Arma înţelepciunii trebuie lustruită,
Karma trebuie să protejeze trupul ca o armură.
Glingul va trăi în pace.

Cu aceste cuvinte, maestrul dispăru, cu tot cu palat.

Lui Gesar îi luă aproape trei ani să se întoarcă acasă.

Gesar nu-l zări pe marele dregător printre cei veniţi să-i ureze bun venit acasă, aşa că se duse să-l caute.

— Fie ca regele să-l ierte pe bătrânul său dregător că nu a venit să-l întâmpine, zise Rongtsa Khragan, cu glas slăbit.

— Te-a cercetat vraciul?

— Slăvite rege, nu sunt bolnav. Sunt bătrân, am mai mult de o sută de ani. Am văzut cum a luat naştere Glingul şi cum a prosperat. Nu vreau să plec, dar în curând va trebui să o fac.

Gesar strânse mâinile lui Rongtsa Khragan.

— De ce a durat atât de mult timp să ne întoarcem acasă? îşi întrebă Gesar calul după ce plecă de la marele dregător.

— În drum spre casă, te-ai dus într-o ţară îndepărtată, îi răspunse calul.

— Unde?

— Ai călătorit până acolo în vise, pe când călăreai pe spinarea mea. Te-ai dus în viitor.

Povestitorul

Viitorul

Lui Jigmed îi era tot mai greu să cutreiere prin ţară. Însă el continua să meargă cu paşi obosiţi, fiindcă se afla în drum spre Khampa, unde Gesar era foarte respectat.

Într-o seară, se duse la oficiul poştal dintr-un orăşel. Funcţionarul îi spuse că putea să folosească telefonul şi se miră foarte tare când văzu că Jigmed nu ştia cum să telefoneze. Jigmed scoase o carte de vizită şifonată şi i-o dădu funcţionarului, ca să formeze numărul. Când funcţionarul îi dădu receptorul, Jigmed auzi doar un pârâit. Apoi bătrânul savant vorbi:

— Alo?

Lui Jigmed i se părea greu să stea de vorbă cu cineva pe care nu-l vedea.

— Alo? întrebă iar vocea.

— Eu sunt.

— Nu ţi-a luat mult timp să mă cauţi.

Bătrânul savant râdea.

— Mersul pe jos devine tot mai greu pentru mine. Dar nu sunt obosit. Doar că simt o durere în spate.

— Atunci du-te la doctor.

Înainte de a închide, bătrânul savant îi zise să memoreze numărul de telefon. Pe urmă, Jigmed se duse la clinica din oraş, unde un medic îl puse să stea în faţa unui aparat, ca să-i facă o radiografie la spate. Îi spuse că avea oase sănătoase.

— Mai există şi altceva în afară de oase în spatele meu? întrebă Jigmed.

— Ce altceva crezi că mai e acolo?

— O săgeată.

Din nou pe drum, Jigmed simţea cum săgeata din el, de la gât până la noadă, îl făcea să meargă cu greutate. Se întrebă de ce începuse să-l doară după atâta amar de ani. Privind spre cer, îşi aduse aminte de ceea ce-i zisese regele Yama lui Gesar în poveste: „Dacă te uiţi în sus, cerul albastru e gol“.

„Zeule, plănuieşti să-ţi recuperezi săgeata?“ întrebă el în sinea lui. Acest gând îl mâhni. „Zeule, ai de gând să-ţi iei înapoi povestea odată cu săgeata?“

După ce mai merse o vreme, ajunse la o răscruce unde aerul era plin de praful stârnit de camioanele aflat în trecere. Întrebă un trecător unde duceau cele trei drumuri.

— *Grungkan*, acesta este pentru dumneata. Te va duce pe câmpia Ashug, zise omul, arătându-i drumul cel mai puţin circulat.

Câmpia Ashug – locul de naştere al Regelui Gesar.

Îşi petrecu noaptea aceea pe câmp. Fluviul Yalong îi răsuna cu putere în urechi, iar deasupra lui sclipeau stelele. Când se trezi a doua zi dimineaţa, ştiu că nu visase nimic. Săgeata invizibilă, pe care nu putea nici să o atingă, nici să o vadă, era încă acolo, îngreunându-i mersul, făcându-l să simtă durere.

La asfinţit, ajunse la un templu, unde câţiva lama repetau o piesă de teatru despre Gesar, sub îndrumarea unui Buddha cel Viu. Lama cei tineri, cu chipurile pictate şi îmbrăcaţi în costume ţipătoare, veniră pe scenă în ritmul tobelor. Lama care îi interpretau pe nemuritori începură să danseze graţios în jurul lui Gesar, care purta coiful şi armura lui de aur.

— Ce pasaj e acesta? Cel în care regele se întoarce în Ceruri? întrebă Jigmed.

— Acesta e locul de naştere al eroului, aşa că oamenilor le place să-i privească naşterea, zise Buddha cel Viu. Dar aş putea să aranjez să cânţi despre întoarcerea regelui în Cer.

Buddha cel Viu nu-şi dădu jos ochelarii cu lentile fumurii, dar Jigmed îi putea simţi privirea atentă aţintită asupra sa.

— *Grungkan*, ai un miros.

— Un miros?

— Miroşi a sfârşit.

— Sunt pe moarte?

— Simt sfârşitul poveştii. Vrei să ne cânţi ultima parte, sfârşitul

poveştii eroului?

Piesa încă era în desfăşurare când apuse soarele şi pe cer apărură primele stele. În seara aceea, Buddha cel Viu îi aduse lui Jigmed de mâncare şi îl invită la ceai. Jigmed îi povesti despre locul din care fusese alungat de lama, pentru că interpretase în cântecul lui cuvintele nerespectuoase ale lui Atag Lhamo despre călugări. Buddha cel Viu surâse, dar nu făcu nici un comentariu. Însă îl întrebă pe Jigmed:

— Eşti sigur că eşti pregătit să cânţi sfârşitul?

— Nu mai pot merge pe jos.

Discutară apoi despre faptul că mulţi *grungkan*-i se fereau să cânte ultima scenă din povestea eroului, deoarece se temeau că după aceea povestea îi va părăsi. Jigmed îi spuse lui Buddha cel Viu că, dacă şi-ar duce povestea în oraş ca să-şi înregistreze cântecele, guvernul ar avea grijă de el pentru tot restul vieţii, iar apoi îi zise de povestitoare – despre cum se întâlniseră la postul de radio şi despre recenta lor reîntânire. Pomeni chiar şi dinţii ei din aur şi despre cum îl sărutase înainte de plecare.

— Nici povestea pe care a înregistrat-o ea nu e completă, râse Jigmed. O pisică a distrus caseta, iar femeia nu a fost în stare să înregistreze din nou ce s-a pierdut.

Stătură în tăcere, privind luna care se ivea dintre norii de la răsărit.

Încă o dată, Jigmed nu visă nimic.

A doua zi, pe când se apropia amiaza, tot nu ştia dacă avea să cânte. Buddha cel Viu îl duse să vadă o sală recent construită a templului, Sala lui Gesar. Începură de la etaj, unde erau expuse multe portrete reprezentându-l pe Gesar. Unele erau pictate pe pânză, altele – gravate în piatră. Era înfăţişat galopând pe spinarea calului, încordându-şi arcul, mânuind sabia pentru a omorî vreun demon, distrându-se alături de fete frumoase. Existau şi relicve: şei, un coif, tolbe pentru săgeţi, arcuri din oţel, săbii de bronz şi unelte magice, toate colecţionate de Buddha cel Viu, care afirma că erau lucruri pe care Gesar le folosise în lumea oamenilor. Jigmed îl întrebă dacă îi era îngăduit să atingă obiectele, căci din cauza văzului său slab le putea vedea. Erau reci şi tari şi nu reuşi să simtă dacă erau sau nu relicve adevărate.

În centrul sălii slab luminate, Jigmed se opri în faţa unei statui aurite, reprezentându-l pe Gesar flancat de generalii care îl ajutaseră să construiască Glingul. Le rosti numele pe rând: Rongtsa Khragan, Prinţul Gralha, generalul Danma, bătrânul general Xinba Muiraze, Prinţul Yulha Thoggyur din Jang, Prinţesa Atag Lhamo din ţara demonilor şi Gyatsa Zhakar, care murise mult prea tânăr. Sala păru să se cutremure când Jigmed rosti ultimul nume, aşa că îl repetă, dar de data asta nu se mai întâmplă nimic.

Pe urmă, Jigmed se întoarse spre Gesar, către statuia sclipitoare a zeului, eroul din povestea lui şi cel care îi hotăra destinul:

— Slăvite rege!

Lui Gesar, care se întorcea la palat călare pe Rkayngkar Perpo, i se păru că auzise o chemare. Se îndreptă în şa şi de data asta o auzi clar:

— Regele meu, destinul meu.

Ştiu că era povestitorul. Pe când îl asculta, trupul i se înălţă în aer, deşi calul său continua să meargă la trap. Gesar îl auzi pe Jigmed întrebând:

— N-ai vrut tu mereu să ştii sfârşitul poveştii? A sosit vremea.

Gesar se pomeni pe câmpia Ashug, cu mii de ani în viitor. Nu ştia cum de putuse ajunge acolo, dar locul îi era cunoscut, locul naşterii lui. Îi văzu pe lama îmbrăcaţi în robe roşii cântând la cornuri de alamă, în timp ce interpretau pe scenă ce făcuse el după venirea în lumea oamenilor. Apoi zări o statuie care îl zugrăvea şi pe povestitor atingând cu fruntea picioarele acesteia.

Îl auzi pe Jigmed întrebând:

— Voi termina povestea? Dacă da, alungă-mi durerea pe care mi-ai provocat-o. Sunt bătrân, nu mai pot s-o îndur.

— Ce durere? întrebă Gesar.

— Ai uitat de săgeata pe care mi-ai înfipt-o în trup?

— Săgeată?

— Nu aud ce spui, zise Buddha cel Viu.

Jigmed se întoarse spre Buddha cel Viu şi îi zâmbi, spunând:

— Implor mila zeului.

Mai târziu, Buddha cel Viu avea să povestească despre cum văzuse cu ochii lui statuia ridicându-şi mâna şi mângâind uşor

spatele lui Jigmed. Şi le spuse despre zăngănitul de oţel ce răsunase pe pardoseala din piatră când săgeata căzuse din trupul lui Jigmed. Săgeata deveni cea mai sacră relicvă din templu. După ce săgeata căzu, Jigmed simţi că povestea începea să-l părăsească; la fel ca praful stârnit de un vânt puternic, povestea îşi luă zborul în văzduh. Ştiu că trebuie să cânte. Îşi luă lăuta, îşi puse pălăria de povestitor şi păşi pe scena unde călugării încă repetau de zor. Toată lumea îşi ţinu respiraţia.

Jigmed mai cântă o dată, înainte ca povestea să-l părăsească. După ce buzele sale rostiră ultimele cuvinte, mintea i se goli. Nici măcar nu îşi aduse aminte să ridice privirea ca să vadă dacă Gesar, în forma sa umană de rege, mai zăbovea pe acolo. Însă Buddha cel Viu înregistrase ultimul său cântec cu un mic casetofon.

Grungkan-ul aproape orb rămase în templul de pe păşune şi în fiecare dimineaţă se ducea pe bâjbâite în sală, să măture în jurul statuii care îi zugrăvea regele din Gling şi pe dregătorii săi. Îmbătrâni acolo. Când veneau vizitatori, în templu se auzea caseta cu înregistrarea pasajului final cântat de el, iar Jigmed îşi ridica faţa, ascultând cu atenţie. Şi uneori, când sala imensă era tăcută, atingea săgeata, simţind răceala şi greutatea oţelului.

Povestea

Leul se întoarce în Cer

Mama pământeană a lui Gesar murise cât timp fusese plecat.

Când se întoarse, Brugmo căzu în genunchi în faţa lui, dar Gesar oftă şi zise:

— Trebuie să aflu unde s-a dus sufletul ei.

Puterile sale magice crescuseră în anii scurşi de la vizita sa la Maestrul Lotus şi la Bodhisattva. Îl chemă de pe tărâmul regelui Yama pe cel care se ocupa cu prinderea sufletelor, iar acesta îi spuse că mama sa fusese şi ea trimisă în iad.

Gesar se duse din nou la Yama.

— Tu, Yama, nu eşti în stare să deosebeşti binele de rău. Mama mea a trăit o viaţă plină de compasiune, dar tu ai trimis-o în iad.

Regele Yama se ridică de pe tron şi zise:

— Rege ca un Leu, a cărui faimă şi putere au ajuns pretutindeni în lumea oamenilor, ai avut binecuvântarea Cerului pentru a omorî demonii din lumea oamenilor, dar ai ucis şi oameni. N-a fost nici măcar un singur război în care să nu se piardă vieţi omeneşti sau din cauza căruia oamenii să nu-şi piardă căminele.

— Dar asta a fost crima mea, nu a mamei mele.

— Legea karmei zice că mama ta trebuie să sufere pentru tine.

Gesar ridică sabia, dar lama trecu prin Yama şi prin slujitorii acestuia fără a-i vătăma în vreun fel. Atunci, Gesar îşi aduse aminte incantaţia pe care i-o dăduse Maestrul Lotus şi vârî sabia în teacă. Când rosti cuvintele magice, Yama dispăru şi poarta turnată în fier a iadului se deschise cu zgomot. Înăuntru văzu mii de suflete în suferinţă, dar nu şi pe mama lui sau pe Atag Lhamo. În iad se cufundaseră atât de multe suflete, încât stăteau îngrămădite în mormane, umplând coridoarele înguste. Gesar înălţă sabia să-şi facă loc.

— Armele din lumea oamenilor nu-ţi sunt de folos aici, îi zise unul dintre paznicii iadului, apropiindu-se de el.

— Dar trebuie să-mi găsesc mama.

— Pentru asta, trebuie să eliberezi toate sufletele.

Gesar văzu că chinurile pe care le îndurau sufletele depăşeau cu mult pedeapsa pentru crimele lor şi asta îl umplu de milă. Se rugă la Padmasambahva, la Bodhisattva Guanyin şi la toţi Buddha din Cerul Apusean, ca sufletele să fie eliberate de suferinţă şi să intre în Tărâmul Pur din vest.

Cânt termină rugăciunea, sufletele se ridicară din abisul întunericului, spre cer, în drum spre Tărâmul Pur. Printre ele le zări pe mama lui şi pe Atag Lhamo, dar ele nu-l recunoscură şi dispărură într-o rază de lumină celestă.

— Îţi mulţumesc, rege Gesar, zise regele Yama, apărând din nou. Au trecut atât de mulţi ani, dar nici măcar un singur om nu a acumulat destule fapte bune pentru a elibera toate sufletele care ticseau iadul. Cel puţin o mie de ani de acum încolo, n-o să mai am grija de a face loc pentru sufletele nou-venite.

Gesar nu înţelegea de ce nu putuse să-şi salveze consoarta când venise prima oară în Iad, dar acum reuşise să salveze toate sufletele.

— Întreabă pe Padmasambhava, zise Yama fluturând din mâini.

Gesar porni călare înapoi în Gling. Abia coborî de pe cal, când animalul, fără să aştepte să-i fie scoasă şaua, alergă la munte să se alăture cailor care păşteau acolo. Gesar primi un mesaj din partea marelui dregător: „Am visat că pe muntele sacru din Gling vântul a zburlit pana unui şoim. Dacă pana aceea ar cădea, oare florintele[2] ar fi milos?“.

Regele ştiu atunci că timpul lui Rongtsa Khragan în lumea oamenilor se apropia de sfârşit. Se duse la patul lui de suferinţă, în jurul căruia se adunaseră şi alţii. Când îl zări pe rege, în ochii stinşi ai lui Rongtsa Khragan sclipi o lumină.

— Gesar, permite-mi să-ţi vorbesc nu ca unui rege, ci ca unui nepot iubit.

— Unchiule, spune-mi ce te frământă.

— M-am bucurat de mai multă glorie decât oricine din toate generaţiile din cele trei ramuri ale Glingului, şi asta pentru că te-am urmat. Slăvite Rege din Gling, ultima mea dorinţă e ca poporul Glingului să se bucure de pace şi prosperitate în veci.

Cu aceste cuvinte, ochii i se închiseră. Gesar şi ceilalţi rămaseră la capătâiul lui în ultimele sale ore petrecute în lumea oamenilor. Chiar înainte de zori, se trezi şi se uită cu atenţie la chipurile oamenilor alături de care îşi petrecuse viaţa. Când soarele lumină vârful muntelui sacru acoperit de zăpadă, zâmbi şi îşi dădu ultima suflare. În acea clipă, un cal alb ieşi în galop din lumina puternică din cer, apoi dispăru, asemenea strălucirii slabe a unui curcubeu. Când oamenii se întoarseră să se uite la pat, Rongtsa Khragan dispăruse, lăsând în urmă doar hainele şi căldura slabă a trupului său.

Socotind pe degete, Gesar îşi dădu seama că el însuşi se afla în lumea oamenilor de optzeci şi unu de ani. Era vremea să se întoarcă în Ceruri. Porunci ca toate comorile să fie scoase din palat şi împărţite în toată ţara. După trei zile de ospăţ şi muzică la palat, îl chemă pe prinţul Gralha, care veni cu un dar – o *hada* pentru longevitate – şi cu o rugăminte:

— Regele nu e legat de o anumită durată a vieţii, ca restul oamenilor. Te rog, rămâi de-a pururi cu noi!

Toată lumea din Gling, dregători şi cetăţeni, îl imploră să

rămână.

Gesar cântă un cântec compus de el:

Bătrâna pasăre roc trebuie să zboare în înalt,
Căci aripile tinerelor păsări au devenit puternice.
Leul cel bătrân trebuie să părăsească muntele
Căci ghearele tinerilor lei s-au ascuţit.
Luna va apune la vest
Căci soarele e gata să răsară la est.

Apoi îl proclamă rege al Glingului pe prinţul Gralha, fiul lui Gyatsa Zhakar, şi îl conduse la tron.

— Dragul meu nepot Gralha, eu am făcut tot ce am putut pentru Gling. Însă tu nu trebuie să te temi pentru viitorul Glingului. Demonii au fost nimiciţi şi acum au devenit zeii protectori ai Glingului.

Gesar îl chemă şi pe fiul lui Khrothung, Dongtsan, şi le vorbi celor doi tineri:

— Am eliberat sufletul Unchiului Khrothung pe Tărâmul Pur, punând capăt faptelor lui încurcate din lumea aceasta. Iar Tonggod din tribul Tagrong şi-a sacrificat viaţa pentru Gling. Aşa că, Gralha, trebuie să te porţi bine cu fratele tău Dongtsan. Iar tu, Dongtsan, trebuie să-i arăţi respect fratelui tău, Gralha.

Fraţii se îmbrăţişară şi îşi jurară dragoste şi respect, în viaţă şi în moarte.

Apoi Rkayngkar Perpo, calul celest, necheză de trei ori. Ştia că sosise timpul ca el şi stăpânul lui să se întoarcă în Cer. Armăsarii care galopaseră în lupte din toate toate colţurile ţării se adunară în jurul lui: calul cu potcoave albe, calul alb ca o perlă, calul roşu ca focul, calul care alerga o mie de li pe noapte, calul cu coamă roşie şi ochi de şoim şi calul cu mijloc de şarpe şi păr verde.

— Prieteni, le zise Rkayngkar Perpo, am bătut împreună nenumărate drumuri şi am luptat alături în bătălii fără număr. Acum stăpânul meu se va întoarce în Ceruri şi eu voi merge cu el. Îi las moştenire şaua mea straşnicului cal al prinţului Gralha. Fie ca fiecare dintre voi să lase în urmă o legendă minunată, încheie el.

Apoi, cu un ultim nechezat, se avântă în văzduh.

Săgeata de fulger din tolba lui Gesar îşi luă rămas bun de la

celelalte săgeţi:

— Mă întorc în Cer cu regele, dar voi veni la voi dacă se vor aprinde din nou focurile care vestesc războiul, zise săgeata, apoi, cu ajutorul unui arc, ţâşni în aer.

Sabia spintecătoare de demoni a lui Gesar îşi luă rămas-bun de la celelalte arme:

— Trebuie să arătaţi duşmanilor Glingului partea ascuţită a lamelor voastre, dar unele faţă de altele să o arătaţi pe cea fără tăiş.

Strălucind roşiatic, sabia se avântă spre cer.

Când Gesar îşi văzu calul, săgeata şi sabia rotindu-se în văzduh, în aşteptarea lui, îşi luă ultimul rămas-bun. Binecuvântă pentru ultima oară pământul Glingului şi fiecare vieţuitoare de pe el.

Tunetul primăverii bubui când porţile Cerului se deschiseră, dându-i la iveală pe părinţii cereşti ai lui Gesar şi pe cei zece mii de zei adunaţi să-i ureze bun venit acasă fiului lor, Thosba Gawa. Pământul se umplu de muzică divină şi de parfum de flori neobişnuite. O *hada* de un alb imaculat atârna din Ceruri. Gesar păşi încet spre cărarea care se deschisese spre Ceruri, cu Brugmo şi Meza alături. Se întoarseră să privească o ultimă dată spre munţii şi fluviile din Gling şi spre oamenii de acolo. Apoi se înălţară la porţi şi intrară, în timp ce o ploaie uşoară începu să cadă.

Gesar n-a mai coborât niciodată în lumea oamenilor, dar povestea faptelor sale eroice se mai spune şi astăzi.

1. Persoană care urmează un anumit mod de viaţă, menit să ducă la realizarea ţelului său final, fie că e vorba de ajungerea în realitatea cea mai înaltă, fie de dobândirea statutului de zeu.
2. *Fringilla chloris*, mică pasăre cântătoare cu penaj verzui.